

II
NJEMACKO-ITALIJANSKI DOKUMENTI

BK. 179

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-
DALMACIJA« OD 1 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA
PROTIV JEDINICA NOV U BOSNI¹

Položaj: 1. 2. 43.

Njemački štab za vezu
pri
Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«
Dn. br. 164/43 pov.

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 1775
Stiglo 1 feb. 1943/XXI

VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE

Sjedište

1. Hrvatska: Vrijeme. Prije podne magla, poslije podne razvedravanje.

Poduhvat »Weiss«: Neprijatelj se i dalje u masi povlači na jug. Razrušeni mostovi na Uni usporavaju momentano dalji napad. SS *div.* Zapadna grupa je prebacila dijelove u Bihać, dovlačenje vozila biće moguće tek po opravci mosta, jer se isti ni južnije niti sjevernije ne može obići. Istočna grupa je dostigla na

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2). Tekst je na više mjesta podvučen plavom olovkom.

prostor **Papari—Izarićgrad**² bez neprijateljskog otpora. Namjera: pošto se premjeste jaki borbeni dijelovi, proboj prema **Bos. Petrovcu**.

369. div. je bez znatnijeg neprijateljskog otpora dostigla sa grupom 187 na prostor **Cazin**, sa grupom 370 na prostor **Štićena**, sa hrv. brd. brigadom na prostor jugozapadno od **Otoke**. Izviđački bataljon je kod **Ostrošca** pomjerio izviđanje naprijed preko **Une**. Namjera: po opravci mosta u **Bos. Krupi**, prodor u dvije kolone, desno putem više **Zapoljak**, lijevo prema **Prav. Jasenica** radi podrške 737 grupi.

717. P. D.: Grupa 737, zbog toga što još oskudijeva u municiji i hrani, nije napredovala. Neprijateljski napad sa sjevera i istoka odbijen.⁴ Neprijatelj opkolio komoru u oblasti **Predojevice**.⁵ Deblokiranje komore pomoću dijelova grupe 737 sa zapada i istoka omogućen dotur municije i hrane. Napad nastavljen 31. I. Grupa 749 je preduzela lokalne prodore u svrhu čišćenja oblasti **Ramići—Velagići**. Neprijatelj južno i jugozapadno od **Velagića**.⁶

Namjera: pošto se pojača jednom daljom baterijom i jednom tenkovskom četom — udar na **Bos. Petrovac**. Usljed jakog pada snijega, nedokučivih zapreka na putevima treba očekivati samo sporo napredovanje.

Gubici: 25—28. I: O SS div. biće naknadno objavljeno.

369. div.: 2 mrtva, 9 ranjenih, 7 nestalih.
717. div.: 42 mrtva, 92 ranjena, 97 nestalih (Hrvati).⁷

¹ Izačić Grad

³ Vjerovatno Stijena

⁴ Napad su vršile jedinice Četvrte NOU divizije duž komunikacije Benakovac — Fajtovci. Vidi dok. br. 4, 5 i 9.

⁵ Predojevića Glavica. O napadu na ovu komoru vidi u dok. br. 25.
⁶ Na pravcu nastupanja 749 puka nalazile su se jedinice Pete NOU divizije.

⁷ Odnosi se na ustaše i domobrane koji su bili u sastavu pomenute divizije.

Zapadna Bosna: Otpočeo poduhvat u cilju čišćenja luka Una—Sana. Situacija u Tesliću nepromijenjena.⁸
Čišćenje se nastavlja.

Istočna Bosna: Napadi na Caparde odbijeni.®

Drechsler
poručnik

BR. 180

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
1 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet
Telegram u prolazu
Grupa Corsi²
Komandi V arm. korpusa

Broj prot. 74/A/3

Dato na uvid Ekselenciji Robottiu
" " " načelniku štaba
" " " zamjeniku načelnika štaba
Poslata kopija obavještajnom odjeljenju

V. P. 10, 2. II. 1943-XXI čas 22,45

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 1 FEBRUARA³

SS-dimzija:

Snage divizije završile su prelaz preko rijeke Une. Izvršeno je čišćenje terena do kojeg je doprla 31 pr. mjes.⁴

⁸ Na Teslić su vršile pritisak do 1 februara jedinice Prve proleterske divizije.

¹ Na Caparde i okolna neprijateljska uporišta vršila je Šesta istočnobosanska NOU brigada samo demonstrativne napade.

² Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, podvučen na više mjesta crvenom olovkom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2).

³ Italijanski oficir za vezu pri Komandi njemačkih trupa u Hrvatskoj bio je potpukovnik Corsi. U zaglavlju njegovih dnevnih izvještaja stoji naziv »grupa Korsic (nucleo Corsi).

⁴ Desno od ovog naslova nalazi se paraf pukovnika Zanussia, zamjenika načelnika štaba Više komande oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«, napisan crvenom olovkom.

⁴ SS divizija »Princ Eugen« pomenutog dana nalazila se u zoni Bihaća, a prednjim djelovima izbila je na liniju VoLarica — Grabež.

Žestoke borbe u zoni Grabež (Bihać RH — GM), gdje su bile odbijene snažne partizanske formacije.⁵

Motorizovane i izviđačke jedinice koje su otišle iz Bihaća do-
prle su u Bosansku Krupu.

Po vijestima dobivenim od dezertera: gubici koje je neprijatelj imao u toku akcija u zoni Grabeža popeli su se na oko 800 mrtvih i 1100 ranjenih, osjetni gubici među vojnim i političkim rukovodiocima, značajan je nedostatak municije, hrane i opreme u partizanskim formacijama, gdje se pokazuju znaci raspada.

369 divizija:

Napadi na mostobran kod Bos. Krupe odbijeni su od 3. planinske brigade.⁶ Nastavlja se podizanje provizornog mosta u istoj zoni.

969 puk već je dopro do rijeke Une i prešao istu rijeku sa nekim jedinicama.

717 divizija:

Sjeverna kolona:

Smanjena aktivnost patrola.

Tovarna komora sa opskrbom, koja je prethodno bila napadnuta od ustanika,⁷ dospjela je u Benakovac (Bihać TL—GK).

U zoni južno od Palanke (Prijedor TR—FX) vrši se koncentracija od oko 3—4.000 partizana sa artiljerijom.⁸

Južna kolona:

Zadržano napredovanje zbog žilavog otpora neprijatelja u zoni Priesejca⁹ (Prijedor VK—FN), Vojići (VM—FL) i prekida na putu od oko 30 metara zapadno od Vojići.¹⁰

Rad na popravci spriječen zbog nedostatka radne snage.

Za vrijeme operacija dana 31 zapadno od Blaževići (VN—FL) partizani su nosili uniforme hrvatske vojske.

Njemački gubici: 9 mrtvih i 14 ranjenih. Neprijatelj: 60 mrtvih.

⁵ Na sektoru Grabeža napade na SS jedinice vršila je Šesnaesta brigada Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 9.

⁶ Ove napade vršili su dijelovi novoformirane Osme krajiške brigade i Banijskog NOP odreda.

⁷ Komoru je napao kod Majkić Japre Treći bataljon Prve krajiške brigade Pete NOU divizije. Sire o tome vidi dok. br. 4, 5, 9 i 25.

⁸ Na sektoru Lušci Palanka nalazile su se jedinice Četvrte NOU divizije.

* Prisjeka

¹⁰ Na južnu kolonu 717 divizije (749 puk) vršila je napade Peta divizija Prvog bosanskog NOU korpusa. Vidi dok. br. 6.

Situacija 749 puka:

jedan bataljon na uzvišici južno od Ramići (VN—FM); jedan bataljon i protivtenkovska jedinica u Vojići; jedan bataljon u maršu od Naprelje (UN—GK) prema Vojići.

Vazдушna aktivnost:

predviđena akcija protiv Titove komande onemogućena nepovoljnim atmosferskim uslovima.

Izvršeno bombardovanje neprijateljskih položaja na sektoru 737 puka (Benakovac). Vazдушna izvidanja u čitavoj operativnoj zoni.

Namjere za 2 februar: masovni vazdušni napad na Titovu komandu u Oštrelju.

Bombardovanje neprijateljskih položaja južno od Palanke (Prijedor PR—FX) i Volarice (Bihać RK—GM).

Za p.pukovnika Corsi

p.pukovnik **D'Urso**

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-
DALMACIJA« OD 1 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA
PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

POVJERLJIVO

Položaj 3. 2. 43.

Njemački štab za vezu
pri
Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«
~ PovT dnT brT178/43

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 1882
Stiglo 1 feb. 1943/XXI

VIŠOJ KOMANDI ORUŽ. SNAGA »SLOVENIJA-
DALMACIJA«

Operativno odjeljenje
Obavještajno odjeljenje
Sjedište

Izvještaj od 1. II. 43:

Poduhvat »Weiss«:

Opšta situacija:

Potvrđuje se pretpostavka da neprijatelj
hoće da drži planinu **Grmeč**.

SS-div.:

Napredujući prema jugoistoku, sa *Zapad-
nom kolonom* dostigla **Bialo brdo**.² Pri či-
šćenju prostora sjeverno od puta **Bihać—
Bos. Krupa** odbačena jača neprijateljska
grupa sa teškim mitraljezom prema jugo-
zapadu.³ Glavnina divizije stoji još na pro-
storu IV, prostoru oko **Bihaća**. Koncentra-
cija neprijatelja (3—4 brig.⁴) na prostoru
Korenice ugrožava desno krilo divizije zbog
sporog napredovanja divizije »RE«. Div.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/4).

² Bjelo Brdo

³ Odnosi se na Šesnaestu brigadu Sedme NOU divizije.

⁴ Vjerovatno se odnosi na Primorsko-goransku grupu (Šesta i Če-
trnaesta NOU brigada) i Drugu brigadu Šeste divizije Prvog hrvatskog
NOU korpusa.

369 div.:

»RE« je zamoljena da napadne ovu grupu. Namjera: Napad na **Bos. Petrovac**. Sprema je za prelaz preko **Une** kod **Bos. Krupe** i za nastavljaj napada na jug i jugoistok.

717. P. D.:

Treća hrv. brdska brigada zauzela **Bos. Krupu**. Dijelovi prebačeni skelom; načinjen mostobran i odbranjen od neprijatelja koji je napadao sa oko 100 ljudi, sa bacačem granata i 10 mitraljeza.⁵ Most u **Bos. Krupi** neće biti gotov prije 3. II. Dijelovi napredovali do raskrsnice puta kod **Gudavca**. Namjera: Napad na **Jasenicu**.⁶

Dijelovi 737 puka su oslobodili komoru i od-vukli na zapad.⁷ Odbijeni neprijateljski napadi na **Fajdovice**,⁸ **Skucani Vakuf** i **Benkovac**⁹ sa sjevera, zapada i istoka, uz visoke neprijateljske gubitke.¹⁰ Tenkovska četa stoji pred preprekama, koje se otstranjuju pomoću stanovništva. Izgleda da je cijela sjeverna ivica **Grmeč** planine jako zapo-sjednuta od neprijatelja, na sjeverozapad-nom dijelu 3. bataljona, sa teškim oružjem. Južna grupa napreduje prema zapadu. Za-padno od **Blaževića** udarila na podjednako jakog neprijatelja, koji se bori iza jakih prepreka.¹¹ Zbog toga se dijelovi Južne grupe prebacuju sjevernije na **Grnsanicu**.¹² 202 tenk. bataljon (bez 1. čete), prebačen iz Sjeverne grupe radi podrške napada na **Bos. Petrovac**, naišao na minske zapreke i obasut p. t. vatrom.¹³ Zapreka u među-vremenu očišćena. U noćnom okršaju pogi-

⁵ Odnosi se na dijelove Osme krajiške brigade i Banijskog NOP odreda.

⁶ **Jasenica** (G. i D.)

⁷ Pomenutu kolonu napadale su kod **Skucanog Vakufa** jedinice Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 9.

⁸ **Fajtovci**

⁹ **Benakovac**

¹⁰ Odnosi se na napad Druge, Pete i Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Vidi tom IV, knj. 9, dok. br. 159 1 u ovoj knjizi dok. br. 4 i 5.

¹¹ Južnu grupu sačinjavao je 748 puk 717 njemačke divizije. Na ovaj puk vršile su napade jedinice Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 6.

¹² Vjerovatno: **G. Sanicu**

¹³ Pomenuti tenkovski bataljoni napali su noću između 31 januara i 1 februara, u s. **Ramići**, jedinice Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 6.

nula 2 oficira i 7 vojnika, među kojima komandant 202. tenk. bataljona, ppuk. von **Gayso**. Šezdeset mrtvih neprijatelja. Uz to, neprijateljski bataljon je imao veliki broj oružja, odgovara jednoj četi, i bio je djelimično opremljen hrvatskim uniformama. Zbog toga su hrvatske jedinice koje su angažovane kod Južne grupe privremeno **po**vučene radi osiguranja pozadine.

Namjera: Prikupljanje Sjeverne grupe (737 puk) radi bolje odbrane od neprekidnih neprijateljskih napada, radi olakšavanja snabdijevanja i radi napada grupe na **Bos. Krupu** napredovanjem 369. Div. od **Bos. Krupe**, što nije više od istog značaja. Zatvaranje **Grmeč** planine sa sjevera.

Južna kolona: Nastavljanje napada na **Bos. Petrovac** i sjevernije.

Vazduhoplovstvo: Sa uspjehom tuklo neprijateljske položaje na prostoru 717 pješ. div. i na sjevernoj ivici **Grmeč** planine. Uništena jedna baterija (3 topa). Pri napadu na **Bos. Petrovac** eksplodirao je magacin municije.

Namjera: Masovni napad na vjerovatni **Titov** štab **Oštrelj** (8 km jugoist. od **Petrovca**), razbijanje neprijateljskih koncentracija na prostoru **Korenice** i neprijateljskih položaja na sjevernoj ivici **Grmeč** planine.

Zapadna Bosna: Završeno čišćenje luka **Una-Sana** bez dodira sa neprijateljem. Prema različitim pojedinačnim izvještajima izgleda da je neprijateljsko težište premješteno na jug. Komunist, koncentracije na prostoru **Jajca** i sjeverozapadno od **Travnika** dobile su pojačanje sa sjevera.¹⁴

Istočna Bosna: Bez naročitih događaja.

Sjeverno od Save Lokalni pokušaji razaranja na glavnoj pruzi **Brod—Banova Jaruga** odbijeni. Nastavljeno pojačano izviđanje.

Srbija: Vrijeme sunčano, poledica. U noći između 31. I. i 1. II. neprijateljski avion na prostoru **Ćuprija — Mladenovac**. Pojedinačni prepadi na opštinu, na manje

¹⁴ Između Travnika i Jajca dejstvovala su jedinice Treće NOU divizije, a sjeverno, u Centralnoj Bosni, jedinice Prve proleterske divizije.

grupe Srp. državne straže i na dvije stanice na pruži Lajkovac — Čačak. Tri komunista strijeljana od prekog suda. U Beogradu 20 hapšenja.

Drechsler
poručnik

BR. 182

TELEFONSKI RAZGOVOR IZMEĐU GENERALA MATTIOLIA I GENERALA PRIMIERIA VODEN 1 I 2 FEBRUARA 1943 GOD. POVODOM PRIJEDLOGA NJEMAČKE KOMANDE DA SE ODRZI SASTANAK U VEZI S DRUGOM I TREĆOM FAZOM OPERACIJA »WEISS« I ZAVRŠETKOM PRVE FAZE¹

Registrovano!²

1 februara — čas 22

General Mattioli iz Vrhovne komande mi je telefonirao³:

1.) — Njemačka komanda je dala na znanje sljedeće:

— željela bi da komanda Jugoistok i Viša komanda oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija« održe što prije sastanak radi sporazuma po pitanju razvoja 2. i 3. faze⁴ operacija »Weiss«;

— namjerava da završi 1. fazu oko 10—15 t. m., kako bi odmah otpočeli 2. i 3. fazu i završili je u toku mjeseca;

— 2. i 3. faza bile bi jednovremene;

— 2. fazu bi izveli samo sa svojim trupama;

— treću fazu bi trebalo izvesti samo sa našim trupama ili sa velikom nadmoćnošću naših trupa.

2.) — Željela bi da zna:

— naše mišljenje po pitanju sastanka⁵

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/5).

• U originalu napisano svedjom olovkom.

" Dopisano plavom olovkom: »Telefonirao je generalu Primieriu«. — General Primieri bio je načelnik štaba Superslode.

⁴ U trećoj fazi operacija »Weiss« trebalo je razoružati četnike. Opširno o pripremama operacija »Weiss I«, »Weiss II« i »Weiss III« vidi u IV tomu, knj. 9, dok. br. 213, prim. 2, dok. br. 216, prim. 2 i u ovoj knjizi dok. br. 194, 197, 206, 211, 236, 238 i 258.

⁵ Dopisano: Superslode.

— naše mišljenje" o završetku 1. faze u navedenom vremenu i o mogućnosti započinjanja ostalih

— sa kojim snagama bi se mogla voditi 3. faza.

3.) — Odgovorio⁷:

— što se tiče sastanka, u pogledu 2. i 3. faze već postoji dogovor sa generalom Löhrom;

— što se tiče završetka 1. faze, vjerovatno je da se može završiti u navedenom roku, ukoliko se odnosi na zatvaranje »kruga«. Ali u unutrašnjosti moći će još da se nađu žarišta, dok će ostala moći aktivno djelovati na periferiji, zašto najbolji primjer daju operacije koje izvode samo naše trupe u zoni sjeverozapadno od Karlovca i u zoni Knin—Grahovo⁸—Vrlika;

— ne osjećamo⁹ nikakvu potrebu (po ovome pitanju postoji naš nedavni izvještaj) da izvodimo operaciju u Hercegovini (3 faza) gdje vlada potpun mir;

— na svaki način, sa ovom operacijom je povezano rešenje prethodnog problema koji se odnosi na razoružanje »četnika« a koje se naročito u ovoj zoni ne smatra niti izvodljivim, niti nam odgovara;

— u pogledu početka operacije i snaga, s obzirom da se predviđa mogućnost potrebe, da se izvjesni bataljoni premjeste sa juga na centar radi rješavanja situacije u zoni sjeveroistočno od Knina, sve zavisi od ponovnog dobijanja pomenutih jedinica.

2 februara — časova 9.45

Telefonirao sam generalu Mattiolu rekavši mu¹⁰:

— da naši izvještaji,¹¹ na koje sam se pozvao u razgovoru juče uveče, jesu sljedeći:

— akt 1160/op¹² od 22/1/43 po predmetu »Operacija Weiss«, i naročito na str. 3, tačka 6 i 7, paragraf XI, cijela str. 8, paragraf XIII;

— naš telegram — pismo br. 1590 od 29 prošlog mjeseca.¹³

⁶ Poslije ove riječi dopisano plavom olovkom: Supersloda.

⁷ Dopisano: Primieri.

⁸ Bosansko Grahovo

⁹ Ispred ovih riječi dopisana je, plavom olovkom, riječ Supersloda.

¹⁰ Dopisano plavom olovkom: »general Primieri je telefonirao«.

¹¹ Dopisano: Supersloda.

¹² Vidi tom IV, knj. 9, dok. br. 229.

¹³ Ispod ovoga nalazi se nečitak potpis, a zatim sljedeći tekst koji je, crvenim mastilom, napisao general Mario Robotti:

»Primieri,

Sada — kako izgleda — ne preostaje drugo nego da se čeka kakve će direktive dati Vrhovna komanda (Mattiolu) nakon što smo dali svoje telefonske odgovore gore iznijete.

Ipak, pri našem odlasku u Rim, sutra, saznaćemo nešto. Za svaki slučaj, ovaj akt namjeravam da stavim u torbu za akta, koju ću ponijeti sobom. 2.II. m«.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKE VOJNE MISIJE IZ ZAGREBA OD 2 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA NJEMAČKIH JEDINICA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet **bg**²

Prenos

Telegram u dolasku

V.PMO, 4 februara 1943/XXI sati 3.40

Od Italijanske vojne misije Zagreb

Vrhovnoj komandi

Glavnom generalštabu vojske

Br. 569 prot.

U vezi telegrama 549 datum 2 februara.

Novosti njemačkih operacija do 19.00 časova dana 2 februara.

Opšta situacija: pojačan otpor neprijatelja u zoni Grmeč planine.⁴

SS-divizija: u teškim bojevima sa neprijateljem koji se sistematski i jako brani na liniji Cilj (Bihać RM-GM), Velebit (RM-GK), Goriševac (RK-FX).⁵

Ukupni gubici divizije od 20 januara do 2 februara: 4 oficira i 72 vojnika mrtva; 7 oficira i 209 vojnika ranjeno; 8 nestalih.

369 divizija: nastavlja građenje mosta Bos. Krupa.

Proširen mostobran.

Aktivnost patrola, nikakva borba.

714 divizija: ništa da se javi.

717 divizija: sjeverna kolona se povukla na Grubarsku Glavu (Prijeđor TN—GK) odbijajući jake napade neprijatelja (u jačini 5 brigada) koji dolazi sa sjevera i juga.⁶

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3c/6).

² Redakcija nije uspjela da sazna značenje ove kratice.

³ Vojna pošta.

⁴ Vidi dok. br. 4, 5, 9 i 181.

⁵ Na pomenutim mjestima položaje su držale jedinice Sedme NOU divizije.

* Napade je vršila vjerovatno Druga, Peta i Šesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

Njemački gubici: 11 mrtvih i 60 ranjenih.
Južna kolona: odbila neprijateljske napade na sadašnjim položajima.⁷

Pukovnik **RE**⁸

BR. 184

ZAHTJEV VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 3 FEBRUARA 1943 GOD. DA SE BOMBARDUJE OŠTRELJ¹

predmet: bg

V.P.10, 3 februar 1943-XXI

Šifrovani telegram

Od komande Superslode — operativno
Taktičkoj komandi vazduhoplovstva (fonogram)
i na znanje:
Komandi V arm. korpusa
Komandi XVIII arm. korpusa

Br. 1378 protok.

Veza ručni fonogram 1738 od 31 januara t. g. ove Komande.

Molim da naredite, da se bombardovanje naselja Oštrelj (Drvar TP-FG) izvrši masom čim budu dozvolile atmosferske prilike. Radi upravljanja javljamo da akcija njemačkog vazduhoplovstva nije još izvršena.²

Šifrovao: major Manfreda

Načelnik štaba Superslode³

⁷ Vidi dok. br. 16.

* Lijevo od potpisa nalazi se datum 5 II i paraf generala Robottia, napisan crvenim mastilom.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/2).

² Bombardovanje je izvršeno 4 februara. Vidi dok. br. 186.

* Niže se nalaze dva nečitka parafa.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
3 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet *Telegram* Predano:
Primljeno: 4. II. 1943 u 24.00 č.

Od Grupe Corsi
Komandi Supersloda
Komandi V arm, korpusa
Broj prot. 88/A/3

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 1975
Stiglo 5 febr. 1943/XXI

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 3 FEBRUARA

SS-divizija: — Zapadna kolona: svladavši slab neprijateljski otpor stigla je na liniju Doljani (Bihać RK-FT) — Brdo Račić (Bihać RK-FV) — uzvisine južno od Velebita (Bihać RM-FH) — Karanovac (Bihać RO-GK).²
— Istočna kolona: nakon dugih žestokih borbi protiv neprijateljskih formacija, jačine oko 1000 ljudi sa automatskim oružjem, uspjela je da se probije sa pošumljenih uzvisina sjeverno od D. Suvaje (Bihać SL-GM) prema Vranjskoj Mosuri (Bihać SL-GO), da dopre do raskršća Gudavac (Bihać SN-GM) i da uspostavi vezu sa 369 divizijom.³
U zoni Zavalje (Bihać QK-GK) utvrđeno je prisustvo jakih pobunjeničkih odreda, koji predstavljaju opasnost za desni bok divizije.⁴

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut 17 J/2).

² Sa Zapadnom kolonom SS divizije »Princ Eugen« borbu su vodile jedinice Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 9, 19 i 20.

³ Sa Istočnom kolonom SS divizije »Princ Eugen« borbu je vodila Šesnaesta banijska brigada Sedme NOU divizije i dva bataljona Osme krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

* Kod s. Zavalja i Skočaja držala je položaj Osma (kordunaška) NOU divizija.

Namjere za danas: Zapadna kolona trebalo bi da dopre do linije Klišević — Ćukovi (Bihać FR-RO-RQ) — Lipa (Bihać RQ-FT). Istočna kolona trebalo bi da uništi neprijateljske snage koje se još nalaze u zoni Vranjska Mosura. Gudavac i D. Suvaja.⁵

Raspoložive jedinice u zoni Bihać i Zavalje napašće ustaničke formacije zapažene jugozapadno od Bihaća.

369 divizija: — 3. planinska brigada doprla je na uzvisine 1 km južno od Gudavca, uhativši vezu sa jedinicama SS-divizije, i izvela je napad do zone Prav. Jasenica (Bihać SR-GM) nailazeći na slab neprijateljski otpor.⁶ Mnogobrojni prekidi na cesti Gudavac — Prav. Jasenica.

969 puk — čisti zonu između Otoka i Bos. Krupe sa obje strane rijeke Une.

717 divizija — Sjeverna kolona: bataljon koji je ostao u Benakovcu (Bihać TL-GK) odbio je daljnje snažne neprijateljske napade,⁷ neprijateljski pritisak postepeno popušta, u vezi sa izvršenim napadom 370 puka na Prav. Jasenicu.

Južna kolona: završeno čišćenje zone Prijsjeka (Prijedor VK-FN) i Vojići (Prijedor VM-FN).

Vazдушna aktivnost: ograničena zbog atmosferskih prilika koje nisu uvijek povoljne.

Potpukovnik Corsi

• Na sektoru Vranjske Mosure i Gudavca nalazila su se dva bataljona Osme krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

* Napad na Prav. Jasenicu vršio je 370 puk 369 divizije, a ne Treća planinska brigada (vidi dok. br. 188). Na tom pravcu nalazili su se dijelovi Druge i Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁷ Napad je vršila Druga krajiška brigada i Treći bataljon Prve krajiške brigade. Vidi dok. br. 25.

**OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 4 FEBRUARA 1943 GOD.
O BOMBARDOVANJU OŠTRELJA¹**

Šifrovani telegram V.P. 10, 4 februar 1943—XXI

Od Komande Superslode — operativno
Komandi V arm. korpusa
Komandi XVIII arm. korpusa

Br. prot. 1947

Veza šifrovani telegram ove komande 1878 od 3 t. m.²
Danas 4. t. m. oko 10 časova izvršeno je vazdušno bombardovanje naselja Oštrelj. Rezultati odlični. Avijacija je uočila i mitraljirala u zoni: kolonu od 38 kola u pokretu ka Petrovcu³ i drugu od 10 kola upravljenu ka Drvaru.

Načelnik štaba Superslode

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/2).

² Vidi dok. br. 184.

³ Bosanskom Petrovcu

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
4 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet V.P.10, 5.II.1943, XXI u 22,30 časova

Telegram
Grupa Corsi
Komandi Superslode
V arm. korpusu
Broj prot. 92/A/3

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
• SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2033
Stiglo 6. 2.43/XXI

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 4 FEBRUARA

— SS-divizija:

Zapadna kolona: desno krilo stiglo je do linije Klišević — Čukovi (Bihać FR-RO-RQ) Begovac—Lipa (Bihać RQ-FT), lijevo krilo vodi žestoke borbe protiv jakih formacija ustanika² koje su se ugnjijezdile duž južnog boka Grmeč planine, i zauzela je položaje na Lisini (Bihać RO-FV), kotu 1030 (Bihać RQ-FV) i Pervanski Vrh (Bihać SI-FV). Mali neprijateljski odredi u zoni Goli Vrh (Bihać RO-FX) nalaze se pred uništenjem.

Istočna kolona: desno krilo koje dolazi sa Velebita (Bihać RM-GK) zauzelo je uzvisine Gradina (Bihać SI-GM) i D. Suvaja (Bihać SL-GO), doprla je sa sjevera do zone D. Suvaja, gdje su u toku žestoke akcije protiv jakih partizanskih formacija³

Zadaci za danas: doprijeti sa obje kolone na cestu Krnjeuša (Bihać ST-FT) — Kulen Vakuf (Bihać FL-SL).

— 369 divizija:

3 planinska brigada, napredujući u pravcu Risovca (Bihać SP-FX), dospjela je do linije Vršak — k. 504 (Bihać SN-GK) — Risovački Dol (Bihać SP-GK) i nadvladala je znatan neprija-

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2).

² Odnosi se na Sedmu NOU diviziju. Vidi dok. br. 30.

³ Na pomenutom pravcu nalazila se Druga i Osmo krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

teljski otpor.⁴ Druga kolona je zauzela Gorinjski Vrh (Bihać SR-GK) razbivši neprijateljske formacije i zaplijenivši materijal. 370 puk: nastavljaajući pokret iz zone Prav. Jasenica (Bihać TI-GM) za Benakovac (Bihać TL-GK) oslobodio je poznati bataljon 717 divizije.⁵

969 puk očistio je zonu uz rijeku Unu između Otoke (Bihać SN-GU) i Bos. Krupe, Brdo Radić (Bihać SP-GQ), Rujiška (Bihać TI-GS), k. 305 Radić (Kostajnica TN-AB).

Neprijateljski gubici ustanovljeni: 70 ubijenih, 2 se predala.

— 717 divizija:

Sjeverna kolona, tj. 737 puk, spojila se u zoni Glavica — Prijedor (TR-FX), Predojevića Polje (Prijedor TR-GK), odbila je nekoliko partizanskih napada i izvršila izviđačke napade prema zapadu.

Južna kolona⁶ odmara se u zoni označenoj u telegramu 88/A/3 od jučer, gdje je odbila nekoliko partizanskih napada.⁷

U toku je pridolaženje pojačanja spomenutoj koloni, u cilju da se osposobi za izvršenje akcije na Bos. Petrovac.

Nanijeti gubici koji su ustanovljeni, a još nisu javljeni: 100 partizana ubijenih, 50 ranjenih.

Još nije stigao tačan popis gubitaka 737 puka u borbama prošlih dana.

— Vazдушna aktivnost:

Bombardovana su razna mjesta na važnim sektorima 369 i 717 divizije, naselje Drvar (TP-EO), čija je željeznička stanica bila uništena.

Izviđanja duž sjeveroistočnih obronaka Grmeč planine zabilježila su prisustvo jakih partizanskih formacija raspoređenih za odbranu.

— Opšti zaključak:

Otpor glavnine ustanika izgleda da se pojačava na čitavom području Grmeč planine.

Potpukovnik Corsi⁸

Poslata kopija Ekselenciji

Dato na uvid Načelniku štaba

Poslata kopija operativnom odjeljenju

—, — obavještajnom —, —

⁴ Prodiranju jedinica 369 divizije pružale su otpor jedinice Četvrtre NOU divizije. Vidi dok. br. 28.

⁵ Vidi dok. br. 185.

⁶ Odnosi se na 749 puk. Vidi dok. br. 180 i 185.

⁷ Pomenute napade vršile su jedinice Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 29.

⁸ Ispod potpisa, desno, nalazi se paraf pukovnika Zanussia, zamjenika načelnika štaba Superslode, napisan crnom olovkom.

**OBAVJEŠTENJE ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI
KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 5 FE-
BRUARA 1943 GOD. O DOSTIGNUTIM POLOŽAJIMA 369
DIVIZIJE¹**

Predmet Predano: 5. II. 43. u 10.40
Primljeno: 5. II. 43. u 15.00

Telegram,
Od Grupe Corsi
Superslodi
Komandi V arm. korpusa

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 1991
Stiglo 5 febr. 43/XXI

Broj prot. 89/A/3
Molim da se ispravi moj jučerašnji telegarm² 88/A/3, kako slijedi:

Počinje:

369 divizija: 3 planinska brigada doprla je na uzvisine 1 km južno od Gudavca, uhvativši vezu sa jedinicama SS-divizije. 370 pješ. puk izveo je napad do zone Prav. Jasenica (Bihać SR-GM) susrećući slabi neprijateljski otpor. Mnogobrojni prekidi na cesti Gudavac — Prav. Jasenica.

969 puk: čisti zonu između Otoka i Bos. Krupe s obje strane rijeke Une. — Završava.

Potpukovnik Corsi

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Vidi dok. br. 185.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
5 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet Predano: 6. II. 1943. XXI u 19.00 časova
Kopija telegrama Primljeno: 6. II. 1943. XXI u 22.00 časa

Grupa Corsi
Komandi Superslode
Komandi V arm. korpusa
Br. prot. 93/A/3

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2105
Stiglo 7 feb. 1943/XXI

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 5 FEBRUARA

Divizija SS:

Zapadna kolona:

Desno krilo drži položaje koji su jučer označeni,² osim što je u zoni Lipa (Bihać RQ-FT) doprla u Koviljaču (Bihać SI-FT). Lijevim krilom je doprla u zonu Cilj — Međugorje (Bihać SL-FT). U toku 5 t. mj. položaj Klišević (Bihać FR-RO) bio je žestoko napadnut sa tri strane od jakih partizanskih formacija.³ U toku su njemačke protumjere.

Istočna kolona:

Sastala se u zoni D. Suvaja (Bihać SL-GM) i uništila posljednji neprijateljski otpor. Nastavila je pokret u pravcu juga.

Namjere za danas:

U širokom frontu doprijeti na cestu Krnjeuša—Kulen Vakuf (Bihać ST-FT), (FI-SL), za tu svrhu izgleda da će biti upotrebljena i divizijska rezerva.

Predviđene su takođe usmjerene akcije raznih jedinica protiv partizanskih brigada zapaženih u zoni Skočaj (Bihać QM-FX).

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

- Vidi dok. br. 187.

Na sektoru Kliševića dejstvovao je Bihački bataljon.

369 divizija:

Jaki neprijateljski odredi zapaženi su u zoni s obe strane ceste Gudavac—Bos. Petrovac. Pojediniosti: tri partizanske brigade, ukupne jačine 5—10.000 ljudi, navodno su raspoređene u Baraki (Bihać TI-FX), Mačkov Vrh (Bihać TI-GK), Suvopolje (Bihać TL-GK), Metla (Prijedor TP-FX).⁴

3 planinska brigada zauzela je nakon teških borbi Risovac (Bihać SP—FX) i Turski Grob (Bihać SR-FX).⁵ Druga kolona (grupa 187 divizije)⁶ zauzela je nakon teških borbi Mujagića Vrh i Gušče Brdo (Bihać TI-GK).⁷ 370 puk je nastavio pokret prema istoku i dospio u zonu Duha-Movići⁸ Prijedor (TP-FX).

969 puk se sada nalazi u zoni naznačenoj u jučerašnjem izvještaju."

Partizani su u današnjim borbama imali velike gubitke, koji se još provjeravaju.

Namjere za danas:

Koncentrisana akcija sviju kolona divizije u pravcu Trovrha (Bihać TL-FV).

717 divizija:

Sjeverna kolona, tj. 737 puk, ništa značajnog.

Južna kolona:

Nastavila je pokret u zoni naznačenoj telegramom 88 od 4 t. mj.¹⁰ u pravcu Bos. Petrovca, susrećući od početka, i to u kraju k. 663 i 518 (Prijedor VK-FL), jak otpor formacija od oko 1500 partizana, dobro naoružanih automatskim oružjem i sa nešto artiljerije i raspoređenih za odbranu na položajima na litici.¹¹

Namjere za danas:

Otpočeti premještaj i koncentraciju 737 puka iz njegove sadašnje zone u zonu Južne kolone, koju treba pojačati na

⁴ Na pomenutoj prostoriji nalazila su se dva bataljona Druge krajiške i Peta krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 28.

⁵ Na Risovcu i Turskom Grobu borbe su vodili vjerovatno dva bataljona Druge krajiške brigade Četvrte NOU divizije i Banijski NOP odred. Vidi raspored ovih jedinica u dok. br. 28.

⁶ 369 divizija bila je ojačana i sa jednim ojačanim pukom 187 rezervne divizije čija je glavnina u to vrijeme vodila borbe u zapadnom dijelu Slavonije protiv partizanskih jedinica.

⁷ Sa grupom 187 divizije tog dana vodili su borbu Treći i Četvrti bataljon Druge krajiške brigade.

⁸ Na karti 1 : 100.000 ne postoje ovakvi nazivi, vjerovatno se odnosi na Đukanovići.

⁹ Vidi dok. br. 187.

¹⁰ Vidi dok. br. 185.

¹¹ Odnosi se na jedinice Prve krajiške brigade Pete NOU divizije.

ukupnu snagu 5—6 bataljona, da bi mogla brže otpočeti akcije na Bos. Petrovac.

Vazdušna aktivnost:

Bombardovanje Drvara i logora partizana u zoni Bobo-ljuske (Knin SP-ĖZ).

U toku današnjeg dana predviđena je akcija bombardovanja logora ustanika u zoni Kulen Vakufa.¹²

Opšti zaključak:

Potvrđeno je prisustvo jakih partizanskih snaga na Grmeč planini, čiji otpor se pojačava.

Druge jake ustaničke formacije ogorčeno se suprotstavljaju napredovanju južne kolone 717 divizije iz zone zapadno od Ključa prema Bos. Petrovcu.¹³

Potpukovnik Corsi

Dato na uvid načelniku štaba

— „ — zamjeniku nač. štaba

Poslata kopija obavještaj. odjeljenju

— „ — kr. karabinjerima

BR. 190

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O STANJU NA TERENU CENTRALNE I ISTOČNE BOSNE NA DAN 5 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d².

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.
od 4./5. veljače 1943.

I.: 1.) Cjelokupno stanje nepromjenjeno.

2.) a) *Teslić:*

Grupa »Annacker« vratila se 4. II. do 18.00 sati bez dodira sa neprijateljem u Teslić nakon uzpostave veza sa uporištem Kotor Varoš 714. pj. divizije.

¹¹ Na sektoru Kulen Vakufa nalazile su se jedinice Sedme NOU divizije.

¹³ Vidi prim. 10.

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 6/1—28, k. 18.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

b) Jajce — Travnik :

Vlastitim razviđanjem nadalje su u prostoru i. i sj. i. Jajce ustanovljene jače komunističke bande, djelomično sa teškim bacačima i protu-oklopnim topovima. Neprijatelj južno Travnik otišao prema jugu vjerojatno u Rastovo.³

Brzglasna linija Travnik = Jajce od 4. II. 20.00 sati ponovo prekinuta.

c) Tuzla — Z v o r n i k :

Hrv. II. d. s. javlja neprijateljske pripreme južno Capardi.⁴

3.) Namjera :

Grupa »Annacker« dan odmora, onda prijevoz u prostor Zenica = Visoko = Sarajevo, sređivanje postrojbi. razviđanje.

K

Ia
U Sarajevu, dne 5. veljače 1943.

(M.P.) Za točnost prijevoda:
nadsatnik **Gayer**

³ Odnosi se na jedinice Prve i Treće NOU divizije. Vidi dok. br. 17 i 173.

* Južno od Capardi u ovo vrijeme nalazila se Šesta istočnobosanska NOU brigada, Majevički, Birčanski i Sremski NOP odred. O napadu na Caparde vidi dok. br. 309.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
6 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹**

Predmet wt
Telegram
Grupa Corsi

Predano: 7. II. 1943. u 19.15 časova
Primljeno: 7. II. 1943. u 21.45 časova

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Komandi Supersloda
Komandi V arm. korpusa
i na znanje
Komandi XVIII arm. korpusa
Broj prot. 96/A/3

Br. 2146

Stiglo 8 feb. 1943/XXI

SITUACIJA NA DAN 6 FEBRUARA U 19 ČASOVA

SS-divizija:

Zapadna kolona je dospjela na cestu Krnjeuša — Kulen Vakuf između Vrtoča (Bihać SN-FR) i Kulen Vakufa (Bihać RQ-FN). Drumski čvor Vrtoče bio je zauzet.

Istočna kolona kreće se iz zone Krnjeuša — Međugorje (Bihać SL-FV) prema istoku, nedostaju pojedinosti.

Potučeni neprijatelj se u malim grupama povlači u pravcu jugoistoka.

Prema saslušanjima zarobljenika, partizani ove zone dobili su naređenja da se rasture i da se vrate u vlastita sela u očekivanju novih naređenja od partizanske komande.

Započela je akcija protiv partizanskih formacija u zoni južno od Bihaća. Njemački odredi, slomivši neprijateljski otpor, doprli su do Gradine (Bihać QO-FX), gdje su se rasporedili za odbranu pod pritiskom velikih partizanskih formacija, ukupne jačine 3—4 brigade.²

Namjere za danas:
čitava divizija preustrojena u tri kolone nastavlja napredovanje na Bos. Petrovac.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Ove neprijateljske operacije vođene su vjerovatno protiv jedinica Osme NOU divizije.

369 divizija:

3 planinska brigada:

Doprla je na liniju zapadnog obronka Suvog Vrh (Bihać TL — FV) — Baraka (Bihać TI — FX).

Grupa 187 divizije zauzela je nakon žestokih borbi Mačkov Vrh i Suvopolje³ (Bihać TI — TL — GK).

370 puk smjerajući prema jugozapadu napao je partizanske položaje u Majkićima i Metli (Prijeđor TP — FX) potiskujući branioce, u jačini od oko 2 bataljona, prema jugu.⁴

969 puk: ništa značajnog.

717 divizija:

737 puk počeo je premještaj za pojačanje južne kolone, jedan njegov automobilski bataljon dospio je do 749 puka, koji je proširujući svoj sektor djelatnosti prema sjeveru zauzeo k. 576 (Prijeđor VH — FN).

Neprijateljski otpor na frontu južne kolone je zasada vrlo snažan.⁵

Pokušaj napada na most preko Sane kod Trnjaka (Prijeđor VO — FT) bio je odbijen od hrvatske posade.

Namjere za danas:

izgleda da će u toku današnjeg dana jedinice 714 divizije biti postavljene između lijevog krila 369 i desnog krila 717 divizije, da zatvore i sjeveroistočne obronke Grmeč planine.

Spajanje 714 i 717 divizije kod mosta preko rijeke Une južno od Tomine Kule (Prijeđor VO — FT).

Vazдушna aktivnost:

Mnogobrojne akcije bombardovanja i mitraljiranja u korist operišućih kolona.

Opšti zaključak:

Neprijatelj, premda se povlači prema jugu i jugozapadu, bori se žilavo i zaustavlja pokret njemačkih kolona. Osobito je žilav otpor u Grmeč planini, čiji su položaji izgleda vrlo dobro udešeni za odbranu partizana.

Dato na uvid Ekselenciji

„ „ Načelniku štaba

Potpukovnik Corsi

³ Mačkov Vrh i Suvopolje branile su jedinice Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

* Položaje na Metli i Majkić Japri držale su takođe jedinice Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Vidi raspored ove brigade u dok. br. 28.

⁵ Južna neprijateljska kolona, tj. 749 puk 717 divizije, nastupala je drumom Ključ — Bosanski Petrovac. Ovu kolonu napadale su jedinice Pete NOU divizije.

OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 7 FEBRUARA 1943 GOD.
O NANIJETIM I PRETRPLJENIM GUBICIMA U OPERACIJI
»WEISS I«¹

Iz Sušaka, 7/2/1943—XXI; 21 čas 30'
U Beograd, 8/2/1943—XXI; 8 časova

(Šifrovani telegram)

Od Više kde or. sn. »Slovenija-Dalmacija« — operativno
Pukovniku Zanussiu preko grupe za vezu Beograd.

Br. 2125. U vezi vaših traženja javlja se pregled gubitaka od početka operacija »Weiss« do 6 tek. mj. Utvrđeni nanijeti gubici ubijenih 1449, zarobljenih 189². Pretrpljeni: poginulih 171, od kojih 12 oficira, ranjenih 588 od kojih 20 oficira, nestalih 38.

Načelnik štaba Više kde or. sn. »Slovenija-
Dalmacija«³

(M. P.)

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/8.

² Podaci o gubicima jedinica NOV pretjerani su i netačni. Neprijatelj je redovno ubrajao u njih i neboračko stanovništvo koje je ubijao ili internirao. To se jasno vidi i iz dokumenta br. 204, gdje se navodi da su jedinice 187 divizije zarobile 400 ljudi. Međutim, u operacijskom dnevniku Šeste krajiške NOU brigade (koji se nalazi u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 1/5, k. 767) piše: »U selu Jelašinovcima neprijatelj je pobio preko 400 duša na najzverskiji način«. O vjerodostojnosti neprijateljskih podataka vidi i u dok. br. 196, 198, 204 (prim. 5) i 223 (prim. 4).

³ Na originalu niže od ove riječi nalazi se paraf pukovnika Zanussia.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
7 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet: Date na uvid načelniku štaba
Telegram Poslata kopija operat. odjeljenju
—, — obavještaj. — „ —
Grupa Corsi Primljeno 9.II.1943. u 0.30 časova

Komandi Supersloda VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
Komandi V arm. korpusa »SLOVENIJA-DALMACIJA«
i na znanje OPERATIVNO ODJELJENJE
Komandi XVIII arm. korpusa Br. 2186

Broj 99/A/3/prot. Stiglo 9 feb. 1943 'XXI

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 7 FEBRUARA

SS-divizija:

Brze snage stigle su u 12.15 u Bos. Petrovac.

Zapadna kolona čisteći zonu južno od ceste Vrtoče — Bos. Petrovac stigla je u zonu Medeno Polje (Bihać TI—FN) i tamo je zastala.

Istočna kolona čisteći zonu na sjeveroistoku od ceste Krnjeuša—Bos. Petrovac stigla je u dolinu Vodjenica (Bihać TI—FR) i tamo je zastala.

Trupe koje operišu na jugu Bihaća i u Zavalju (Bihać QK—GK) bile su žestoko napadnute od partizanskih snaga.² Njemačke su se trupe oduprle i iza toga prešle u napad odbacivši neprijatelja.

Namjere za danas: izvršiti brzi napad iz Bos. Petrovca na Velagiće (Prijeđor VM—VO—FL) sa ciljem da se uhvati veza sa 717 divizijom. Iz Vrtoča (Bihać SN—FR) izvršiti napad na Čavu (Bihać SL—FN) gdje su bile zapažene partizanske snage.³

369 divizija:

Napreduje i zaobilaznim pokretom polako napada sa sjeverozapada i sjeveroistoka u pravcu brda Trovrh.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

² Južno od Bihaća, u rejonu Zavalje, držale su položaje Peta i Petnaesta brigada Osme NOU divizije Prvog hrvatskog korpusa.

³ Na Cavi (k. 1194) nalazili su se dijelovi Sedme NOU divizije.

Jedan bataljon 3 hrvatske planinske brigade, koji je dopro r.a Suvi Vrh⁴ (Bihać TL—FV) u jutarnjim časovima bio je napadnut od znatnih neprijateljskih snaga; dvije hrvatske čete su opkoljene, od drugih dviju nema vijesti.⁵

187 puk je nakon žestokih borbi zauzeo Oštrelj k. 817 (Bihać TI—FX).⁶

370 puk izvršio je napad, izbacio neprijatelja sa k. 1480 Javornjača (Prijeđor TN—FV), zaplijenivši 3 mitraljeza, 5 pušaka, bataljonsku zastavu, 99 konja, 11 kola sa namirnicama i drugim raznim materijalom i barake. U noći uoči 8 odbio je snažan napad neprijatelja koji je pokušavao da ponovo osvoji kotu, a koji mu je nanio nove gubitke.⁷

Drugi dijelovi 370 puka nastavili su čišćenje zone Metla (Prijeđor TP—FX).

969 puk: ništa značajnog.

Namjere za danas: nastaviti operacije čišćenja u istočnoj zoni Grmeč planine.

717 divizija:

Dva bataljona 737 puka stigla su u Sanski Most.

Desno krilo 749 puka doprlo je iz Gologlave (Prijeđor VH—FN) u zonu Budelj (Prijeđor VH—FN) svladavši jak neprijateljski otpor i zauzevši mitraljeske položaje. Pretrpljeni gubici: 4 mrtva i 9 ranjenih, naneseni gubici: 12 ubijenih.⁸

Centralna kolona puka i lijevo krilo zadobili su teren u pravcu kote 663 i 768 (Prijeđor VK—FL) pretrpjevši druga 4 mrtva i 5 ranjenih.⁹

Jedan mješoviti odred od 737 puka i artiljerije pojačao je posadu mosta preko Sane kod k. 181 (Prijeđor VO—FT) (istočno od stanice Vrhpolje) da se suprotstavi novim neprijateljskim snagama koje ovamo pridolaze.¹⁰

Namjere za danas: koliko je više moguće pojačati 749 puk sa jedinicama 737 puka i nastaviti napad u pravcu Bos. Petrovac. Od dana 9 sa 714 divizijom obezbijediti osiguranje ceste Sanski Most—Ključ.

⁴ Vjerovatno Suvopoljski Vrh (trig. 1249).

Neprijatelja na Suvopoljskom Vrh u napale su jedinice Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁵ Položaje na Oštrelju (oko 5 km južno od Benakovca) držali su dijelovi Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁶ I na Javornjači (k. 1480) položaje su držale vjerovatno jedinice Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁷ Na pravcu nastupanja 749 puka nalazile su se jedinice Pete divizije Prvog bosanskog NOU korpusa.

⁸ Isto

Odnosi se na Prvu krajišku brigadu Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 55.

Vazdušna aktivnost:

Pretežne akcije izviđanja u svim zonama.

Izvršene su akcije bombardovanja u pošumljenoj zoni na istok od Drvara i u korist operišućih kolona. U pošumljenoj zoni istočno od Drvara izvršeno je snabdijevanje divizije SS pomoću aviona.

Jedan RO-17 bio je prisiljen da se spusti u blizini Sanskog Mosta, posada nepovrijeđena.

Namjere za danas: masovne akcije u prilog 369 i 717 divizije.

Opšti zaključak:

Neprijatelj, premda se povlači i trpi gubitke, žilavo se bori i zadržava pokret njemačkih jedinica pretežno u zoni Grmeč planine i u zoni Debeli Strana (Prijedor US—VH—FL).

Potvrđuje se postojanje dobro organizovanih defanzivnih položaja. U njemačkom ratnom izvještaju bila je javljena naša akcija na Ličko Petrovo Selo—D. Lapac sa sljedećim njemačkim razmatranjem: »ove mjere neće ni na koji način isključiti parti-zanski pritisak na zapadni bok južno od Bihaća«.

Potpukovnik Corsi

BR. 194

**IZVJEŠTAJ GENERALA ROBOTTA OD 8 FEBRUARA 1943
GOD. O PRISTANKU GENERALA LÖHRA DA SE NE IZVODI
OPERACIJA »WEISS III«¹**

Vrlo hitno

8 februar 1943

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

Šifrovani telegram

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2191

Stiglo 9 februara 1943/XXI

Od Ekselencije Robottia

Komandi »Slovenija-Dalmacija« — za Vrhovnu komandu

Br. 2001

Pomenuti sastanak² završen u 18 časova.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/2.

² Vidi o sastanku u Beogradu u dok. br. 197.

General Lohr je načelno primio naše gledište po pitanju garnizona (posada) treće zone,³ sadejstva XVIII arm. korp. u operacijama »Weiss«, i da se ne izvodi treća faza u operaciji »Weiss«.

Sa 13. t. m. trupe V arm. korp. započeće pokrete radi zauzimanja poznatog rasporeda.

Detaljnije podatke daću po mom povratku u sjedište.

Robotti.

— prenijeto⁴ iz centrale u Trstu (telegrafista Sertori) u 8.15 časova.

— primljeno od Vrhovne komande (telegrafista Vanuci) u 8.15 časova.

BR. 195

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 8 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

P r e v o d²

Njemački štab za vezu
pri »Superslodi«
Br. 214/43 Povjerljivo

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA.

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2221

Stiglo 9 febr. 1943/XXI

Položaj, 9.2.43

VIŠOJ KOMANDI ORUŽ. SNAGA »SLOV.-DALM.«
(2 armija) — operativno odjeljenje —

Sjedište

8. 2. 43 Operacije »Weiss«:

Situacija uglavnom nepromijenjena. Prema izjavama stanovnika

³ »Treća zona« je pojas italijanske operacione oblasti, neposredno južno od demarkacione linije.

¹ Sljedeći tekst dopisan je crnom olovkom.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

¹ Odnosi se na prevod sa njemačkog na italijanski jezik.

pokreti povlačenja neprijatelja (kolone natovarene materijalom i hranom) treba da su počeli 3.II. u pravcu juga.

SS-divizija:

Sa brzim odjeljenjima napreduje od Bos. Petrovca ka istoku, a sa pojačanim odjeljenjima produžuje od Bos. Petrovca ka neprijateljskoj zoni Drvar. Glavnina SS-divizije stiže u Bos Petrovac.³ Sa zapadnom grupom istovremeno čišćenje južno od puta Vrtoče—Bos. Petrovac, sa istočnom grupom čišćenje oblasti sjeveroistočno od puta Zapoljak—Bos. Petrovac.

Borbena grupa odbija neprijateljski napad južno od Bihaća. Neprijatelj se još uvijek zadržava na pl. Plješevica. — Novi zahtjevi upućeni Italijanima za sprovođenje čišćenja obećanog za naredne dane.

Plan: drugo napredovanje ka istoku i operacija u saradnji sa 749 grupom kao i zaprečavanje Grmeč planine sa juga uz posebnu kontrolu važnijih raskrsnica puteva.

369 divizija

Nastavlja kružni napad na Trovrh ometan nepromijenjenim neprijateljskim otporom.⁴ Jedan bataljon hrvatske 3 brdske brigade napadnut i istovremeno opkoljen jakim neprijateljskim snagama.⁵

370 grupa zaplijenila 99 konja, oružja i materijal.

Plan: konačno čišćenje Trovrha kao i čišćenje ka jugoistoku od Grmeč pl.

717 pješ. divizija:

Poslije prispjelog pojačanja 749 puk preuzeo napad. Desno krilo potisnulo južno od Budelja jake neprijateljske snage; poslije smanjenog neprijateljskog otpora (neprijatelj je raspolagao mitraljezima i minobacačima) na dan 8.II. dostignut je put Ključ—Bos. Petrovac u oblasti Bravsko i izvršeno napredovanje na Bos. Petrovac. Lijevo krilo sporo napreduje zbog upornog neprijateljskog otpora (800 ljudi istisnuto sa položaja) i zapreka na putevima kao i zbog toga što je neprijatelj zauzeo južne padine.⁶

Dijelovi 737 puka poslati kao pojačanje na Sanski Most i upotrebljeni protiv novih neprijateljskih formacija.⁷

³ Jedinice SS divizije »Princ Eugen« ušle su u Bosanski Petrovac 7 februara. Vidi dok. br. 193.

⁴ Položaje na Trovrhu držale su jedinice Druge krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁵ Pomenuti bataljon napadale su, vjerovatno jedinice Pete krajiške brigade na Suvopoljskom Vrh.

⁶ Borbe sa 749 pukom vodile su jedinice Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 43.

⁷ Na sektoru Vrhpolja u ovo vrijeme vršila je napade Prva krajiška brigada Pete NOU divizije. Vidi dok. br. 55.

Plan: marš na Bos. Petrovac.

Gubici od dana 20-I do 5-II zaključno.

SS-divizija: 98 mrtvih; 281 ranjen; 15 nestalih.

*Hrvata:*⁸ nestalo 12.

Neprijatelja: 1559 mrtvih⁸; djelimično utvrđeno, 1100 ranjenih (utvrđeno).¹⁰

717 pješ. div.: 95 mrtvih; 217 ranjenih; 18 nestalo.

Hrvata: 24 mrtva; 79 ranjenih; 182 nestala.

Neprijatelja: 149 mrtvih; 145 uhvaćenih.

369 div.: Njemci: 62 mrtva, 169 ranjenih, 59 nestalo; neprijatelj: 441 mrtav.¹¹

Avijacija: na dan 7.II.:

- 1) izviđanje na čitavoj teritoriji radi uočavanja sopstvenih položaja.
- 2) napadi brišućim letom na ciljeve po planini Grmeč, naročito kolona u povlačenju, kao i pružanje potpore isturenim dijelovima 717 pješ. divizije.

Zapadna Bosna.

Utvrđeni neprijateljski pokreti u zoni Travnik — Jajce u pravcu juga.¹²

Nov prekid linije Jajce—D. Vakuf.

Istočna Bosna.

2 ustaški bataljon premješten u Rogaticu kao pojačanje za čuvanje demarkacione linije koju ugrožavaju četničke bande u zoni južno i jugozapadno od Višegrada. Tri hrvatska puka čine zapreku od zone 30 km jugozapadno od Sarajeva pa do Višegrada.

Srbija.

Manje bande nastavljaju sa propagandnom aktivnošću i otimačinom. Efikasno patroliranje u Valjevu, Petrovcu, Lazarevcu. Strijeljeno 30 uhapšenika poslije saslušanja.

Po naređenju poručnik
Drechsler

⁸ Podatak je netačan, što se vidi i iz dok. br. 198. gdje u originalu piše: 1359.

* Odnosi se na ustaše i domobrane.

¹⁰ Podaci su netačni. Vidi dok. br. 192 prim. 3, dok. br. 196, 198 i 223 prim. 4.

¹¹ U originalu dok. br. 198 piše: 141.

¹² Odnosi se na jedinice Prve proleterske divizije i Treće NOU divizije.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
8 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet bg. - W|
Predano: 9.II.1943. u 18,15 č. XXI
Primljeno: 9.II.1943. u 23,15 č XXI

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

Telegram

OPERATIVNO ODJELJENJE

Grupa Corsi
Komandi Supersloda
Komandi V arm. korpusa

Br. 2250
Stiglo 10 feb. 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa (preko Supersloda)

Broj 104/IA/3 prot.

SITUACIJA U 19,00 ČASOVA DNE 8 FEBRUARA 1943 XXI

SS-divizija:

Brze snage izvele su povezivanje sa 749 pukom u zoni Jasenovac (Prijedor UO — UQ— FL), zatim su se vratile u Bos. Petrovac da iseles iz pomenutog mjesta ranjenike 749 puka².

Radi radio smetnji nedostaju vijesti o zapadnoj i istočnoj koloni. Namjere za danas: kontrolisati cestu Bos. Petrovac — Ključ u saradnji sa 717 divizijom i spriječiti eventualne akcije neprijatelja sa sjevera, koji teži da pređe cestu za uzmak prema sjeveru.³

369 divizija:

Nakon trodnevnih žilavih borbi uspjela je da uništi neprijateljski otpor, zauzevši strmi i utvrđeni položaj brda Trovrh.⁴

U akciji su bili neprijatelju naneseni gubici: 832 mrtva, zarobljeno 1000 osoba što partizana, žena i djece, 17 mitraljeza, 26 puškomitraljeza, 100 pušaka, 131 konj, 700 goveda, oko 790 tona živeža i mnogo drugog materijala koji još nije popisano.⁵

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² O borbama jedinica Prve i Četvrte krajiške brigade Pete NOU divizije ovog dana u zoni Jasenovca vidi dok. br. 43.

³ Vidi dok. br. 51 i 53.

* Trovrh su branile jedinice Druge krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Opširnije o tim borbama vidi dok. br. 193 i 195.

⁵ Podaci su netačni. Vidi dok. br. 192, prim. 3.

Gubici koje su pretrpjeli Njemci: 42 poginula, ranjeno 94. Namjere za danas: dovršiti čišćenje brda Trovrh i slijediti neprijateljske snage koje se povlače u pravcu jugozapada.

717 divizija:

749 puk pojačan, savladavši otpor zaobišao je položaje Debela Strana, stigao do stanice Bravsko (Prijedor UQ—FL) i Jasenovac (Prijedor UO — UQ — FL) gdje je uhvatio vezu sa brzim dijelovima SS-divizije.

Cesta Ključ — Jasenovac je neupotrebljiva zbog 77 prekida između Babići i k. 663 (Prijedor VK — FL).

737 puk obezbeđuje osiguranje ceste za Ramiće (Prijedor VM — FN) i most Ključ.

Tenkovski odredi sa dijelovima 737 puka bili su upućeni u zonu sjeveroistočno i južno od Ključa u svrhu da spriječe eventualni napad na zaleđinu 717 divizije od strane oko 3000 partizana koji dolaze sa istoka.⁶

Namjere za danas: 749 puk treba da uhvati vezu sa SS-divizijom u Halinovići⁷ (Prijedor VO — FI), kontrolisati cestu da se spriječi prelaz sa sjevera prema jugu.

Vazдушna aktivnost:

Nikakva radi loših atmosferskih prilika.

Namjere za danas: napasti eventualne kolone neprijatelja koji se povlači iz zone Bos. Petrovca za Drvar. Napasti logor u Grmeču.

Opšti zaključak:

Uništenje otpora na brdima Trovrh daje mogućnosti da se snažno djeluje na zonu južno od Grmeča.

Dato na uvid načelniku štaba

— „ — zam. nač. štaba

Potpukovnik Corsi

Poslata kopija obavještajnom odjeljenju

⁶ Vidi prim. br. 2.

⁷ Vjerovatno Latinovići

ZABILJEŠKE KOMANDANTA VIŠE KOMANDE ORUŽANIH
SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« O RAZGOVORIMA
VODENIM 8 FEBRUARA 1943 GOD. NA SASTANKU U BEO-
GRADU SA VRHOVNIM ZAPOVJEDNIKOM JUGOISTOKA¹

Viša komanda oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«

SJECANJE NA RAZGOVORE KOJI SU SE VODILI U BEOGRADU

(9 februara 1943)²

Na osnovu sporazuma između pukovnika Diesnera i generala Lohra,³ danas u Beogradu od 15 do 15,30 sati, tj. prije glavne sjednice, imao sam⁴ jedan razgovor u četiri oka sa generalom Löhrom.

Za vrijeme toga razgovora, general Lohr i ja razmatrali smo sljedeća pitanja.

- a) — *Pitanje operacije 3. faze*⁵. General Lohr je u početku rekao da bi on, na osnovu sporazuma⁶ u Rimu sa ekscelencijom Roattom,⁷ završio sadašnju 1. fazu operacija »Weiss« između 15 i 20 ovog mjeseca, te me je pitao da li bih ja zaista započeo s istovremenim operacijama u Hercegovini kada i on sa 2. fazom »Weiss«. —

Odmah sam odgovorio da instrukcije koje sam dao u Hercegovini odgovaraju mom uvjerenju o nepotrebnom djelovanju, pošto je taj kraj miran.

Pošto se vratio na stari motiv o potrebi operacija u Hercegovini, kao i o obećanom razoružanju četnika,

¹ Arhiva Vojnoistoriskog instituta ne raspolaže originalom, već samo prevodom koji se nalazi u kut. 3 ca/8. Prevod vjerovatno nije precizno izvršen.

~ Prema dok. br. 194 pomenuti razgovori u Beogradu vođeni su 8 februara. Redakcija smatra da su zabilježske napisane 9 februara.

³ Generalpukovnik Alexander Lohr bio je od 1 januara 1943 god. komandant »Grupe armija E«. Istovremeno bio je i Vrhovni zapovjednik Jugoistoka (Balkana).

* Odnosi se na generala Maria Robottia, komandanta Više komande oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«.

⁵ Vidi o pripremama za operacije »Weiss I«, »Weiss II«, Weiss III« i »Schwarz« u Zborniku, tom IV, knj. 9, dok. br. 213, prim. 2, i dok. br. 216, prim. 2.

⁶ O sporazumu u Rimu vidi u prim. 5.

⁷ General Mario Roatta do februara 1943 god. bio je komandant Više komande oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«. Sa ove dužnosti otišao je za komandanta Šeste italijanske armije.

ja sam dodao da će razoružanje biti izvršeno u vrijeme kada bude najzgodnije da bi se spriječile pobune i smetnje, ali, na svaki način, isključeno je da bismo mi nastavili sa razoružanjem za vrijeme izvođenja 2. faze »Weiss«.

General Lohr, koji mi se pričinio vrlo uljudan i pristupačan, ništa nije dodao u tom pogledu, on je naglasio našu namjeru da se održi naš projekat razoružanja, makar uz duže vrijeme i potrebnu opreznost. Na moj izričiti zahtjev, isključio je sa svoje strane 3. fazu, osim ako posredovanje O. K. W.⁸ ne bude protivno.

- b) — *Pitanje posada u 3. zoni*⁹. — Očitovao sam odmah generalu Löhru nemogućnost sa naše strane, niti sa hrvatskim snagama koje su nam na raspolaganju, niti sa našim trupama (koje treba u najskorije vrijeme da izvedu druge zadatke i da izvrše razmjestaj), da zaposjednemo mjesta Treće zone koja su ispraznili partizani prilikom svog povlačenja.

Zatim sam ga zamolio da mi kaže šta će odlučiti njemačka komanda u tom pogledu, tako da bih ja mogao izvjestiti svoju Vrhovnu komandu. General Lohr mi je rekao (pošto mi ne možemo zaposjesti ta mjesta, niti eventualno pojačati »ratni nadzor«, kao potporu hrvatskim trupama koje bi tamo Nijemci mogli smjestiti) da će on prikazati ovaj slučaj svojoj komandi, i da će riješiti ovaj problem prema raspoloživosti svojih snaga, vrlo vjerojatno smještajući hrvatske trupe sa više ili manje važnim njemačkim jedinicama uz njih, da bi ove spriječile njihovo bježanje.

U tom pogledu izvjestiće me o svojoj odluci. Ja sam to uzeo na znanje, pridržavajući, u svakom slučaju, mogućnost operativne intervencije naših trupa na ovoj Trećoj zoni ako to budemo smatrali za potrebno.—

- c) — *Pitanje protjerivanja četnika sa hrvatske teritorije*. — General Lohr me je uvjeravao da su brojni crnogorski četnici prekjučer, odnosno 6 o. m., mučili pučanstvo nekih mjesta naše južne zone, koje je bilo primorano da ostavi svoja sela (oko 4.000 osoba¹⁰).—

⁸ Oberkommando der Wehrmacht — Vrhovna komanda oružane sile

^{*} »Treća zona« je pojas italijanske operacijske oblasti, neposredno južno od demarkacione linije.

¹⁰ Odnosi se na pokolje koje su vršili četnici po muslimanskim selima u Istočnoj Bosni i u Sandžaku.

Na moj odgovor da nijedan crnogorski četnik nije bio u operacijama na našem sektoru, on mi je rekao da nije siguran da li se radi o našim ili o četnicima Draže Mihailovića. Potpunija tumačenja razjasnila su da se radi o crnogorskim elementima, napadačima na Višegrad, koji nisu bili podređeni mojoj komandi niti su pripadali mojoj zoni. I onda je general Lohr, pošto je to uzeo na znanje, uljudno zamolio da izvještim komandu u Crnoj Gori¹¹ da se prestane sa ovim eskurzijama, koje bi mogle dovesti do sukoba sa Nijemcima. Ovome izvještaju dodao sam kopiju.

- d) — General mi je istaknuo da je željeznica Zagreb—Karlovac i dalje podvrgnuta partizanskim napadima. Odgovarajući mu da se ovi napadi ne mogu suzbiti i spriječiti uslijed teškoće izvršenja, uprkos svima raspoloživim trupama za zaštitu (iako se ostatak danas može povisiti, između ostalog, i uslijed sudjelovanja pri operacijama »Weiss«), dokazao sam da smo mi izvršili dvije operacije čišćenja velikog stila ne samo zone nedaleko od željeznice nego, doslijedno i zone na zapadu, tj. skoro cijele zone između Gorjanaca i Zagreba, kojoj je ta željeznica glavna os; što će reći: operacije XI. armijskog korpusa u prošlom oktobru—novembru i nedavne operacije divizije »Lombardia« na sektoru Vivodina—Krašić—Jastrebarsko. Ja sam dodao da je jedna glavna operacija za čišćenje sektora željeznice Zagreb—Karlovac u proučavanju, te će biti po svoj prilici izvršena, a tada će trupe preći na »raspored 15 januar«,¹² koji je odobren od Ducea, pa će se moći misliti na glavne probleme koji se tiču ove zone, a to su Lika i otoci.
- e) — I, najzad, kada je general Lohr zapitao o našim namjerama u pogledu saradnje naših trupa, rekao sam mu da ću sa četničkim jedinicama zaprečavati sektor Strmica i Bos. Grahovo, a sa trupama XVIII armijskog korpusa, koje ću moći upotrijebiti poslije smje-

¹¹ U Crnoj Gori nalazio se Četvrti italijanski armijski korpus. On nije bio u sastavu Druge armije.

¹² U ljeto 1942 god. vlada NDH ponudila je Italijanima da povuku svoje snage iz nekih okupiranih područja, koje bi ona smijenila. U tom smislu, među njima postignut je i sporazum. Iako se situacija u NDH otada pogoršala, Italijani nisu ni poslije potpuno odbacili ovu mogućnost te su namjeravali da sredinom januara 1943 god. izvrše povlačenje svojih snaga na uži obalni pojas, prema planu nazvanom »raspored 15 januar« (»Schieramento 15 gennaio«).

njivanja bataljona divizije »Sassari« koji su bili upotrijebljeni u I fazi, izvršiću dva napada, prema Drnišu i Sinju, te bi došlo do spajanja sa kolonom njemačke SS divizije na cesti Bos. Petrovac — Bos. Grahovo — Livno. General Lohr je izgledao zadovoljan, te je rekao da će se na sljedećoj sjednici, na kojoj će biti moji i njegovi oficiri, moći fiksirati pojedinih ove naše saradnje.

Kasnije, razgovoru su prisustvovali general Re i pukovnik Zanussi Giacomo koji su na raspolaganju ekselenciji Löhru. I, nakon pola sata, održana je plenarna sjednica kojoj su prisustvovali general Lütters¹⁴, Glaise von Horstenau¹⁴ i njihovi pomoćnici. Konačno, između 17 i 18 sati, unutra su pušteni i hrvatski generali Begić¹⁵ i Dragojlov,¹⁶ koji su se ograničili na to da uzmu na znanje ono što im je ekselencija Lohr saopštio.

Sto se nas tiče, obrađeni su sljedeći predmeti:

a) — *Naša saradnja u operacijama druge faze*

Sto se tiče ovih operacija, koje će započeti 25 februara i trajati oko mjesec dana, na zahtjev ekselencije Lohra odgovorio sam da ćemo moći sudjelovati sa 6 bataljona: dva hrvatska i četiri divizije »Bergamo«. Operacija će biti vođena iz Drniša i Sinja, nasuprot SS diviziji koja nastupa duž osovine Drvar — Bos. Grahovo — Glamoč — Livno; na ostatku fronta XVII arm. korpusa italijanske trupe će sprečavati prodor.

Na vidljivu zabrinutost generala Lütersa zbog poteškoća u napredovanju SS divizije i zaštiti njene linije komunikacija, iznio sam mogućnosti da bi, gdje to ne sprečavaju politički razlozi, mogli na tom zadatku saradivati četnici, uslijed sadašnjeg njihovog smještaja i karakteristika njihovih akcija.

General Lohr, pošto se posavjetovao sa svojim, saglasio se.

Tada smo se svi sporazumjeli:

— O sektoru akcije četnika sjeverno od Knina, koji je prikazan u osnovnim crtama i zabilježen od sa-

¹³ General Lütters u ovo vrijeme bio je komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj.

¹⁴ Glaise von Horstenau, njemački general u Hrvatskoj, savjetnik ustaškog poglavika Ante Pavelića.

¹⁵ General Vilko Begić, državni tajnik Ministarstva domobranstva

¹⁶ General Fedor Dragojlov, načelnik operativnog odjeljenja Glavnog stožera domobranstva

moga generala Lüttersa na karti 500000 priloženoj ovom memorandumu.

— O garanciji Nijemaca da će obitelji, kuće i stvari četnika u našoj službi, koji postoje na sektoru Bos. Grahova, biti poštovani.

— O garanciji Italijana da se četnici neće okrenuti protiv Nijemaca. U pogledu ove točke, jamčim da ću, gdje držanje četnika ne bi bilo sigurno, odustati bez daljnijega da ih upotrijebim.

— O potrebi sprečavanja da četničke formacije dođu u kontakt sa njemačkim trupama za vrijeme operacija.

Opaska: U pogledu gornjega moraju se imati u vidu dvije stvari:

— Četnike treba zasada zadržati, spriječiti ih da stignu u Bos. Grahovo, koje će u drugoj fazi zauzeti Nijemci, pošto ovi imaju za saobraćajnu liniju SS divizije cestu Drvar—Bos. Grahovo. Ako se tamo pošalju poslije, nakon završene druge faze, kada se Nijemci budu udaljili, a pobunjenici budu odstranjeni, stvar će donijeti samo prednosti bez rizika.

— Na osnovu ovih razmatranja treba privoljeti četnike da prihvate ideju da se za vrijeme druge faze bore sjeverno od Knina, kako je gore navedeno. Naravno, bilo bi idealno kad bi operacije vodili iz Hercegovine, iz Buševca, pa bi se nakon završenog posla vratili svojim kućama.

b) — *Garnizoni na teritoriji 2. i 3. zone očišćeni u vezi sa operacijama »Weiss«*

Ekselencija Lohr objaviće notu o hrvatskim i eventualno njemačko-hrvatskim garnizonima koje treba uvesti. Na osnovu ove note, te prema tome kako je utvrđeno konkretnim stanjem stvari, pridržavamo pravo da utvrdimo nemogućnost ili neprikladnost za nas da kontrolišemo hrvatske garnizone (što bi se ustvari svelo na pomoć kada bi bili napadnuti).

U vezi sa ovim pravom koje pridržavamo, ovaj štab će prikazati Vrhovnoj komandi potrebu da oni hrvatski garnizoni koji nam ne odgovaraju u pogledu kontrole (a koji će predstavljati veliku većinu) pređu pod kontrolu njemačkih komandi.

c) — *Naše sadejstvo u operacijama prve jaze »Weiss«*

General Lütters iznosi:

•— poteškoće na koje nailazi SS divizija na svome desnom krilu i na komunikacijama, izloženim jakom

pritisku pobunjenika koji su se ugnijezdili duž istočnih obronaka Plješivice;

— potrebu da naše desno krilo dopre u zonu G. Lapac i da se probije do Kulen Vakufa.

U pogledu prve tačke, unaprijed primjećujem da bi saobraćajna linija SS divizije mogla biti premještena na istok i da je divizija »RE« sada koncentrisana prema jugu (zona Udbina), pa, prema tome, u položaju van središta u odnosu prema zoni Bihać, gdje bi Nijemci htjeli da ona djeluje, izlazim u susret sa naredbama priložene depeše br. 2000. tačka prva i druga.

Kasnijem njemačkom traženju izlazim u susret sa odredbama u istoj depeši, tačka treća i četvrta.

Razumljivo je da se ovi ustupci ne mogu protegnuti dalje od 12 o. mj., premda bi Nijemci željeli za mnogo duže vrijeme, i da 13 o. mj. trupe XVIII armijskog korpusa počinju svoje izvlačenje između Knina i Splita, da bi u garnizonima zamijenile jedinice divizije »Bergamo«, koje treba da sadejstvuju sa Nijemcima u operacijama II faze (vidi gore).

Konačno, u prijateljskom razgovoru između generala Lohra i mene, do kojeg je došlo nakon završenog službenog sastanka, imao sam prilike da mu objavim gubitke koje nam je prouzrokovalo naše sadejstvo u operacijama »Veiss«. General Lohr mi je potvrdio da je bio obavješten o poteškoćama na koje su naišle naše kolone i na koje su nailazile za vrijeme svoga napredovanja, ali da ipak nije držao da su naši gubici bili toliko značajni.

V. P. 9. II. 1943/XXI

**OBAVJEŠTENJE ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI
KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ O NJE-
MAČKIM GUBICIMA PRETRPLJENIM U BORBAMA PROTIV
JEDINICA NOV U VREMENU OD 20 JANUARA DO 5 FE-
BRUARA 1943 GODINE¹**

Predmet bg. Predano: 9.II.1943. u 12,30 C/XXI
Primljeno: 9.II.1943. u 19.30 č/XXI

Telegram
Od Grupe Corsi
Komandi Superslode
Komandi V arm. korpusa
i na znanje

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2231
Stiglo 10 februara 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa (preko Superslode)
Broj 100/A/3 prot.

Pregled njemačkih i neprijateljskih gubitaka od 20 januara
do 5 februara 1943 uključno:

— SS-divizija: Njemaca: mrtvih 98. ranjenih 281. nestalih 15,
Hrvata: nestalih 12.

Gubici nanesenii neprijatelju: poginulih (računa se po pri-
lici) 1359, ranjenih oko 1100.

— 717 divizija: Njemaca: palih 95, ranjenih 217. nestalih 18,
Hrvata: mrtvih 24, ranjenih 79 i nestalih 182.

Neprijateljski gubici: palih 149. zarobljenih 145.

— 369 divizija: Njemaca palih 62, ranjenih 169. nestalih 59.
Neprijateljski gubici: palo 141².

Potpukovnik Corsi

¹ Original, prisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Neprijateljski podaci o gubicima jedinica NOV netačni su. Vidi
dok. br. 192, prim. 3, 196 i 223, prim. 4.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
9 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet dst.

Predano: 10.11.1943. u 20.00 č
Primljeno: 11.11.1943. u 0.35 f

Telegram:

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

Od Grupe Bobbkr
Komandi Superslode-Op.
Komandi V arm. korpusa
i na znanje

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2285

Stiglo 11 februara 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa (preko Superslode)

Broj 107/A/13 prot.

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 9 FEBRUARA 1943/XXI

SS-divizija:

- Zapadna kolona napredujući iz zone Medeno Polje (Bihać TI-FN) sa jednom kolonom stigla je do kote 813 Božića Glavica (Prijedor TR-FT) i nastavlja sa drugom kolonom prema Latinovićima (Prijedor VH-FN).
- Istočna kolona doprla je do linije M. Omar (Prijedor TR-FR)
— Ogumaća (Prijedor TR-FP) i od spomenutog mjesta nastavlja prema istoku polako savlađujući neprijateljski otpor.
- Oklopne snage divizije koje su prodrle na cestu Bos. Petrovac — Ključ bile su napadnute od jakih neprijateljskih formacija (koje su napadale prema jugu) na 13 km od Bos. Petrovca.³
Nema pojedinosti.
- Po obavještenjima mjesnih stanovnika, od 7 i 8 znatne partizanske snage su se navodno povukle sa Suvoga Vrha (Bihać TL-FV) i uzvisina na istoku u pravcu Bos. Petrovca.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Počevši od 10 februara 1943 god. italijanski oficir za vezu pri Komandi njemačkih trupa u Hrvatskoj bio je major Bobbio.

³ Napad su izvršili Treći bataljon Pete i Drugi bataljon Osme krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Opširnije o rezultatu borbe vidi dok. br. 51 i 56.

- 1 bataljon koji je odvojen od Vrtoča (Bihać SN-FR) na rijeku Unu da zaštiti bokove i zaleđe divizije, odbio je slabe neprijateljske snage kod Luke (Bihać RA-FN) i očistio šumovitu zonu na istok od Kulen Vakufa.⁴
Prema dobivenim vijestima izgleda da se neprijatelj povlači u smjeru jugoistok.
- *Namjere za danas:* vršiti čišćenje sa sjeverozapada prema jugu i ogranaka Grmeč planine.

369 divizija:

- Završivši zauzimanje Trovrha sa 370 pukom počela je čišćenje sjevernih obronaka Grmeč planine i svladavši otpor na zapadu, doprla u zonu Palanke⁵ (Prijeđor TL-FX).
- Nedostaju vijesti 3 planinske brigade i grupe 187 divizije.
- Gubici nanijeti neprijatelju: 25 mrtvih, 3 dezertera, 20 zarobljenih. Znatno plijen u stoci i teglećoj marvi.
- *Namjere za danas:* na metodički način pročistiti Grmeč planinu sve do linije Skucani Vakuf (Prijeđor UH-GK) — Ca-trnje (Prijeđor TR-UH-FV) — St. Kremenita (Prijeđor TP-FT).

717 divizija:

- 749 puk protjerao je neprijateljske formacije iz Šimrakovca (Prijeđor VH-FL).
- Izgleda da se jedan neprijateljski puk povlači iz Dravskog (Prijeđor VQ-FL) prema jugu.
Puk je sa prethodnicama dopro do: Latinovići (Prijeđor UH-FN), sa glavninom do: Jasenovac, Bravsko (Prijeđor UO-UQ-FL).
- 737 puk dopro je sa jednim bataljonom do Ramića (Prijeđor VM-FN), sa jednim bataljonom do k. 763 (Prijeđor VK-FL), sa jednim drugim bataljonom do Ključa.
- 2 hrvatska planinska brigada preuzela je zadatak osiguranja ceste od mosta preko rijeke Sane istočno od stanice Vrhpolje (Prijeđor VO-FT) sve do Ramića (Prijeđor VM-FN).
- Popravljeni su prekidi na cesti Ključ — Bos. Petrovac, o kojima je javljeno u izvještaju 104.
- *Namjere za danas:* skupiti diviziju u zoni Velagići (Prijeđor VM-VO-FL) — Ključ da se izvrši napad na Mrkonjić Grad (Banja Luka ZV-VO-BU).
- *Vazдушna aktivnost:*
Ograničena zbog slabih atmosferskih prilika.

⁴ Istočno od Kv'en Vakufa nalazile su se jedinice Sedme NOU divizije.

* Lušci Palanka

OPSTI ZAKLJUČAK:

— Neprijateljski otpor na Grmeč planini je znatno smanjen.

Neprijatelj nastoji da se izvuče prema jugu.

Major Bobbio

6 kopija:

1 načelniku štaba

1 zamjeniku načelnika štaba

3 Operativnom odjeljenju

1 Obavještajnom odjeljenju

BR. 200

NAREĐENJE KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 10 FEBRUARA 1943 GOD. O POTCIJENOSTI USTAŠKO-DOMOBRAANSKIH JEDINICA¹

BF/GP

Vrlo hitno

Operativni pisani telegram

Vrlo hitno. Mostar—Dubrovnik 96—103 10 II 18.25

V .P. 39, 10 feb. 1943 — XXI

Od VI armij. korpusa

Komandi pješ. div. »Murge«

1913/Op

Molim da se saopšti komandantu 6 hrvatske divizije,² da ne odobravam, ponavljam ne odobravam, njegova naređenja o povlačenju garnizona³ u Imotski. Treba da taj komandant ne zaboravi da su sve trupe, uključivo i hrvatske, pod mojom komandom i da ne smije preduzimati inicijativu takve vrste, koja u nevjeme preduzeta može da kompromituje situaciju na cijelom prostoru. Komandant 6 hrvatske divizije neka traži od mene naređenja prije dejstvovanja. Međutim neka hitno dostavi prepis naređenja izdatih garnizonima u Posušje i Imotski i javi tačnu situaciju svojih trupa.

Zamjenik komandanta General Negri 18001002

Vidio

Pukovnik Nač. štaba

(M. P.)

(G. Cigliana)

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/9.

* Stožer (štab) Šeste ustaško-domobranske divizije nalazio se u Mostaru.

³ Odnosi se na povlačenje ustaško-domobranskih jedinica iz Posuda u Imotski.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
10 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet Predano: 11. II. 1943. u 20,30 č XXI
Telegram Primljeno: 12. II. 1943. XXI u 01,15 č. XXI

Od Grupe Bobbio VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
Komandi Superslode — Op. OPERATIVNO ODJELJENJE
Komandi V arm. korpusa Br. 2346
na znanje Stiglo 12 februara 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa —
(preko Superslode)
Italijanskoj misiji u Zagrebu

Broj 111/A/3 prot.

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 10 FEBRUARA 1943 XXI

SS-divizija: južna kolona (ranije zapadna) čisteći obronke Grmeč planine doprla je sa prethodnicama u Jasenovac (Prijedor UD-UQ-FI) smjenivši 749 puk.

Po zadatku osiguranja ceste; sa glavninom do Latinovići (Prijedor UH — FN) — Lerkovac (Prijedor UH-FL).

Sjeverna kolona: (ranije istočna) savladavši terenske poteškoće nastavila je čišćenje Grmeč planine, doprijevši na k. 1/455 (Prijedor UM — FR) Crni Vrh (Prijedor UM — FP). Izgleda da se 3 ili 4 partizanske brigade povlače iz zone Drinić (Prijedor UH — FI), zauzimajući sa zaštitnicama položaje na Kukerdi (Prijedor UM — FL), Banjačkom Vrh (Prijedor UK — FL), Kovačevićima (Prijedor UM — FL).²

Putevi između Zagreba i Bihaća nisu upotrebljivi u zoni Jastrebarskog zbog pojačanja partizanske djelatnosti.

Dva automobila SS-divizije koji su se zaustavili zbog prekida blizu Jastrebarskog bili su zapaljeni, a 6 ljudi ubijeno.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

* Na Kukerdi, Krstatom Vrh i Lerkovcu položaje je držao Treći bataljon Pete krajiške brigade d Druga četa Prvog bataljona Druge krajiške brigade. Desno od ovih položaja nalazila se Četvrta krajiška brigade Pete NOU divizije, i lijevo, Osmo krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 52.

Jedan željeznički transport sa mostovnim materijalom upućen u zonu Krnjak (Karlovac NM — AX) izbačen je iz šina: zapaljeno je 13 vagona i odgovarajući materijal i nestala 4 čovjeka organizacije Tot (Totd), koja je morala prekinuti radove na rekonstrukciji mosta Krnjak.

Namjere za danas:

nastaviti sa čišćenjem jugoistočne zone Grmeč planine, izvršiti prepad u svrhu izviđanja u pravcu Srnetice (Prijedor UM—FI).

369 divizija:

nastavila je čišćenje sjeveroistočnih obronaka Grmeč planine, održavajući stalni kontakt sa neprijateljem.

Doprla je sa grupom 187 divizije u zonu Katrnić³ (Prijedor UH — FL), brdo Međugorje (Prijedor TR — FL), sa 370 pukom u zonu Skucani Vakuf (Prijedor UH — GK). Miljevići (Prijedor UH — FX).

Nastavljaju se žilave borbe u zoni Katrnić.⁴

Nedostaju vijesti od 3 hrvatske planinske brigade.

Tokom izviđačkih prepada južno od Gudavca (Bihać SL—GM) i Prav. Jasenice (Bihać TI — GM) pronađeni su novi ustanički položaji.⁵

Izviđački odred grupe protukolskih lovaca izgubio je u zasjedi 4 prikolice i 2 motocikla. Ne javlja se o gubicima. Razrušeno je 40 baraka. Zarobljenici izjavljuju da je u noći uoči 10 neki partizanski štab korpusa napustio logor u zoni Palanke (Prijedor TR — FX) usmjerivši se prema jugoistoku."

Namjere za danas:

Nastaviti čišćenje sjeveroistočnog dijela Grmeč planine, sakupljanje 3 hrvatske Dlaninske brigade u zoni Majkići (Prijedor TN — TP — FX).*

717 divizija:

izviđačke snage natjerale su oko 400 partizana u pravcu juga prema Bunarima (Prijedor UQ — FI).⁷

Neprijateljski odred bio je rastjeran artiljeriskim gađanjem, koje je nanijelo sigurne gubitke.

U toku su pokreti da se divizija skupi u zoni Velagići (Prijedor _ VO — VN — FL) — Ključ.

³ Vjerovatno Catrnje

⁴ Na sektoru Catrnja borbe je vodila Šesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

⁵ Južno od Gudavca i Prav. Jasenice položaje su dreale jedinice Druge krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁶ Na teritoriji Bosanske Krajine djelovao je samo Prvi bosanski NOU korpus.

⁷ Odnosi se na jedinice Četvrte krajiške brigade Pete NOU divizije.

Izvršeni su napadi malog radijusa u zoni Ključ i popravljaju se ceste.

Namjere za danas:

razviti intenzivnu izviđačku aktivnost u zoni jugozapadno od Vojića (Priedor VM — FL), nastaviti sakupljanje divizije i radove na uspostavljanju ceste.

Sjedišta štabova divizije: SS — Bosanski Petrovac, 369 — Prav. Jasenica (Bihać TI — GM), 717 — Sanski Most.

Vazдушna aktivnost:

izvršiti napade u zoni jugoistočno od Bos. Petrovca, izviđanje ceste Ključ — Jajce.

OPŠTI ZAKLJUČAK:

opšta situacija nepromijenjena.

Major Bobbio

BR. 202

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 11 FEBRUARA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI JEDINICA
NOV NA PROSTORIJI GORNJI VAKUF, PROZOR, IMOTSKI¹

Primljeni telegram

OPERATIVNO ODJELJENJE I		
Br. prot. 2002	Datum prijema 12 feb. 1943	
Kateg. A	Vrsta 1	Fasc 24/3

Od Komande divizije »Murge«
ŠESTOM ARM. KORPUSU-operativno

Br. 1133/Op. Situacija kod partizana u 18 časova jedanaestog t. m. Zapažen je priliv novih snaga u zone zapadno od Prozora. Partizanske snage iz ove zone cijene se ukupno na dvije hiljade ljudi i raspoređene su ovako: u Podbor (NK-CO) grupa ocije-

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, podvučen na više mjesta crvenom, plavom i crnom olovkom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/7.

njena na hiljadu ljudi, u Sčit (NK-CO) partizanska komanda, manje grupice u Nikolići (NH-NK-CM), Kovačevo Polje (NK-NM-CM). U zoni istočno od Prozora utvrđeno je koncentrisanje novih znatnih partizanskih snaga koje dolaze sa sjevera u mjesta Voljevac (OL-ON-CS), Cvrče (PI-CQ), Pridvorci (ON-CQ), koje se ukupno cijene preko 1000 ljudi.² Pored toga javljeno je o daljem vjerovatnom pridolasku drugih partizanskih snaga u zonu iz G. Vakufa³ i o prisustvu poznatog vođe Vice Buljana⁴ u zoni.

Zona Imotski — Posušje: Već pomenute partizanske snage⁵ izgleda da svojim pokretima teže da vrše pritisak prema istoku i prema jugoistoku. Partizanske grupe su zapažene večeras u 18 časova u Bukovoj Dragi (MK-BF) i na položaju k. 805 (MH-BF), kota 541 (MK-BD) gdje su utvrđene oružane grupe, mitraljezi i artiljerija malog kalibra.⁶ Neprovjerene vijesti pored toga javljaju o prisustvu partizana u zoni Grude (KI-BD) i M. Malić (IH-AH). Iz više izvora je javljeno o prisustvu poznatog partizanskog vođe Tita u zoni Posušje-Imotski.⁷ Hrvatske trupe bi trebalo još da drže položaje Gradina (IH-AH), Bijelo Br. (LI-AH). U vezi sa situacijom koja je stvorena, u toku je transport III/260 automobilima iz Mostara u Široki Brijeg. Prvi 260 ostaje prikupljen za sada u Mostaru. Za komandanta general Gherzi
20001102

primljeno u 23.40 časova 11 februara 1943-XXI

² Zapadno i sjeveroistočno od Prozora nalazile su se u ovq vrijeme jedinice Treće NOU divizije.

* Na sektoru Gornjeg Vakufa nalazile su se jedinice Prve proleterske divizije.

* Vice Buljan, član Oblasnog narodnooslobodilačkog odbora za Dalmaciju

⁵ Druga proleterska divizija

⁰ Vjerovatno su na pomenutim mjestima držale položaje jedinice Treće dalmatinske NOU brigade.

⁷ U ovo vrijeme drug Tito se nalazio na području Livna.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 11 FEBRUARA 1943 GOD. O PRIPREMAMA ZA NAPAD
NA GORNJI VAKUF¹

KOMANDA PJESADISKE DIVIZIJE »MURGE <

— Sekcija O. I. S.

Br. 1135/op. prot. V. P.² 154, 11 februara 1943-XXI
Predmet: Situacija u zoni Prozor.

OPERATIVNO ODJELJENJE 1		
Br. prot.	Datum prijema	
2035	13 feb./1943 Ü XXI	
Kateg.	Vrsta	Fasc.
A	1	24/3

KOMANDI VI ARMIJSKOG KORPUSA

Vojna pošta 39

U vezi situacije koja je nastala na sjeverozapadnom dijelu teritorije u nadležnosti ove divizije, kao i u cilju da se upoznam sa namjerama njemačke i hrvatske komande po tome pitanju, poslao sam jednog oficira u Sarajevo u cilju izmjene gledišta sa gore pomenutim komandama.

Tom prilikom traženo je mišljenje obiju komandi o potrebi i mogućnosti jedne zajedničke akcije sa ciljem da se ponovo zauzme Gornji Vakuf (NM-CZ) a zatim da se deblokira Prozor (OI-CO).—

Dok se hrvatska Komanda nije osjećala spremnom da izrazi bilo kakvo mišljenje, pošto je potčinjena njemačkoj Komandi, ova druga, izrazivši se u načelu povoljno, primijetila je odmah da bi jedna operacija u gore pomenutoj zoni možda mogla izazvati partizanske snage koje su se tamo ustalile, da izvrše pokrete suprotne namjerama njemačkih i italijanskih viših komandi, u vezi sa operacijama koje se sada vrše na sjeverozapadu Hrvatske.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, na više mjesta podvučen crvenom i plavom olovkom, nalazi se u arhivi Vojnoistorijskog instituta, kut 28 A/7.

² Vojna pošta

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
11 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet Predano: 12. II. 1943. u 19.25 č.
Telegram Primljeno: 12. II. 1943. u 23.00 č.

Grupa Bobbio

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Komandi Superslode — Op.

Br. 2410

Komandi V arm. korpusa

Stiglo 13 februara 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa preko Superslode
Broj 116/A/3

SITUACIJA U 19.00 ČASOVA DNE 11 FEBRUARA 1943/XXI

SS-divizija:

- Ostala je na dostignutim položajima.
Izviđački odredi ustanovili su da su mjesta Kolunić (Prijedor IN-FI) i Drageljevac (Bihać TL-FI) napuštena od partizana. Druge njemačke snage zauzele su Kukerdu (Prijedor UH-FL) u svrhu kontrolisanja partizanske grupe opažene u Driniću (Prijedor UH-FL).² Njemačke izviđačke snage javljaju da su partizanske snage prešle rijeku Unu sa zapada na istok u zoni Kulen Vakufa.³
Prisustvo pobunjenika bilo je zabilježeno također na uzvisinama sjeverno od Rajnovaca (Bihać RO-FN).

Namjere za danas:

- Zauzeti garnizone duž ceste Bos. Petrovac — Velagići (Prijedor VM-VO-FL) uključivo.
Nastaviti čišćenje jugoistočnih obronaka Grmeč planine.

369 divizija:

- 370 puk stigao je na liniju Okreč (Prijedor UM-UO-GM) — Kondići (Prijedor UO-FX) — Zubavača (Prijedor UM-FX).

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Na sektoru Drinića nalazio se Stab Četvrte NOU divizije sa Osmom krajiškom brigadom i Trećim bataljonom Pete krajiške brigade.

³ Redakcija nije mogla ustanoviti na koje se jedinice ovo odnosi.

- Grupa 187 divizije savladavši žilav otpor doprla je u Indiće (Prijedor UH-FT).⁴
Gubici nanijeti neprijatelju:
118 mrtvih i 400 zarobljenih, zaplijenjen jedan laki minobacač i 16 pušaka.⁵
- 3 hrvatska planinska brigada skupila se u zoni Majkića (Prijedor TN-TP-FX).
Neprijatelj koji je potisnut iz zone Miljevača (Prijedor TR-FV) — Bobija (Prijedor UK-FT) povlači se u smjeru jug-istok, održavajući kontakt.⁶
- Jedinice 369 divizije bile su premještene u Prav. Jasenicu (Bihać SR-TI-GM) u svrhu obezbjeđenja tranzita na cesti.
- Izviđački odred grupe protukolskih lovaca ponovo je zadobio 4 prikolice i 2 motocikla koje je jučer izgubio u zoni Baraka (Bihać TI-FX).⁷
Materijal je međutim neupotrebljiv.

Namjere za danas:

- Nastaviti čišćenje sjeveroistočnog dijela Grmeč planine.
- Premjestiti štab divizije u Palanku (Prijedor TR-FX).
- Sa 3 hrvatskom planinskom brigadom očistiti zonu Međugorje (Prijedor TR-VF), Palež (Prijedor TR-FR).

717 divizija:

- Izviđačke snage prisilile su na povlačenje neprijateljske snage, južno od Jasenovca i Bravskog⁸ (Prijedor UO-FL).
- Neprijateljske grupe bile su potisnute u zoni Klanac (Prijedor VK-FI) — Hasići (Prijedor VM-VO-FL).
- Nanijeti gubici:
7 mrtvih, 230 zarobljenih, zaplijenjen 1 teški mitraljez sa

⁴ Borbe sa 187 grupom vodile su jedinice Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁵ U operacijskom dnevniku Šeste krajiške brigade (koji se nalazi u arhivi Vojnoistorijskog instituta pod br. 1/5, k. 767) o borbama sa 187 njemačkom grupom piše sljedeće: »11. II. VI brigada vodila je žestoke bojeve od sjevernih padina Grmeča (Praštale) do pod Otiš, gdje je neprijatelj imao 23 mrtva i 37 ranjenih — 1 zarobljen. Zaplijeljeno 7 pušaka, 1 njem. laki mitraljez, 2400 metaka.

Noću između 11 i 12. II. snage su prešle na teren Podgrmeča, dok je jedan bataljon ostao radi razbijanja nepr. ofanzivnih snaga u vođenju partizanskih borbi.

12. II. vođeni su žestoki bojevi po Tuk Bobiji, Grdanovcima, Jelašinovcima, gdje je neprijatelj imao 30 mrtvih i 40 ranjenih. U selu Jelašinovcima neprijatelj je pobio preko 400 duša na najzvjerskiji način.« O vjerodostojnosti neprijateljskih podataka o gubicima jedinica NOV vidi u dok. br. 196, 198 i 223, prim. 4.

⁶ Isto

⁷ Kod Baraka položaje su držale jedinice Druge krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

* Južno od Jasenovca i Bravskog nalazila se Četvrta krajiška brigada Pete NOU divizije.

dva postolja, 3 p. mitraljeza, 1 automatski pištolj i mnogobrojne puške i municija.

Namjere za danas:

— Razviti izviđačku aktivnost.

Vazdušna aktivnost:

— Izvršene akcije bombardovanja na mjestu zaposjednutom od neprijatelja.

Izviđanja u zoni Bos. Petrovac.

OPŠTI ZAKLJUČAK:

— Situacija je uglavnom nepromijenjena.

Major Bobbio

BR. 205

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O STANJU NA TERENU CENTRALNE I ISTOČNE BOSNE NA DAN 11 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d.²

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. DIV.
od 10./11. veljače 1943.

I.) 1.) Cjelokupno stanje nepromjenjeno.

2.) a) *Tuzla — Zvornik:*

Hrv. II. d. s. javlja dodir sa neprijateljskim izvidnicama u prostorima 18 km sj. i. Tuzla i j. Capardi kod Paprača.³ U prostoru 16 km j. z. Capardi navodno pozivaju komunisti na vojnu dužnost muško pučanstvo od 15 do 55 godina,

b) *Jajce — Travnik:*

Izvešće pouzdanika: Oko 8000 komunista sa 4 bolnice dolazeći sa sjevera preko G. Vakuf u pokretu za Dalmaciju. Vjerovatno komunistička grupa, koja se sada nalazi u prostoru Bugojno — G. Vakuf.⁴

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 13/1—8, k. 18.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

³ U to vrijeme na ovom sektoru nalazila se Šesta istočnobosanska NOU brigada, Sremski, Majevički i Birčanski NOP odred.

⁴ Odnosi se na jedinice Prve proleterske i Treće NOU divizije, koje su u to vrijeme bile na ovom području. Nikakvih namjera za pokret u Dalmaciju od strane partizana nije bilo.

Naprotiv Prva proleterska divizija djelovala je na pravcu Gornji Vakuf—Solakova Kula—Ivan Sedlo, a Treća NOU divizija na pravcu Gornji Vakuf — Prozor — Konjic.

c) *Sarajevo — Romanija:*

Njemačka potjerna odjeljenja, koja su izaslana iz Trnovo, naišla su na Visu 6 km južno Trnovo, kod Ilovice, 4 km sjeverno Trnovo i u brdima 6 km sjevero istočno Trnovo na jače četničke grupe (italijanski suborci) koje su odlazak hrv. osiguranja ovdje iskoristili za nadiranje prema sjeveru. Pozvani su da njemačko osigurno područje odmah napuste prema jugu. U prostoru Pale, 12 km j. i. Sarajevo, pljačkanje i prepadi četnika, pretežno na muslimanskom pučanstvu. 9./750 p. p. radi toga dne 10.11. u veče prebačena tamo pješice.

d) *Drina — Odsjek Goražde — Višegrad:*

U glavnom nastupio mir. Imade još pojedinačnog prepucavanja preko rijeke. Pokreti hrv. 5. pj. divizije radi zauzimanja svoga odsjeka razvijaju se prema planu.

Namjera:

Razviđanje, premještaj topn. grupe Sperling:
Stožer topn. odj. 668, 1./668, hrv. 1./IX top. skl., 1./XI. top. skl. iz Travnik u Zenica. Izviđanje, za izgradnju uporišta D. Vakuf i Travnik po njem. izv. obkop. zapovj.

II.) U Pale, 12 km j. i. Sarajevo, stiglo okruglo 4000 izbjeglica (musi.) sa ital. interesnog područja, biti će za sada podijeljeni na okolne općine.

Ia

U Sarajevu, dne 11. veljače 1943.

(M.P.)

Za točnost prievoda:
nadsatnik Gayer
Gayer

34
119
Geheime Kommandosache

Bfh.d.dt.Tr.1.Kroatien
Ia Nr.142/43 G.Kdos.

O.U. den 12.2.1943.

Anlagen 3

15 Ausfertigungen.
- 3 Ausfertigung.

BEFehl FÜR UNTERNEHMEN "WEISS I".

(Karte 1 : 200000)

2604

16 FEB 1943

- Op
9/A/5
- 1.) Feindlage: s. Anlage 1.
 - 2.) Unternehmen "Weiss I" ist für 717.J.D. am 11.2., für SS-Div. "Prinz-Eugen" und 369.J.D. am 15.2. abgeschlossen. Für Auffrischung und Ruhe der Truppe sind mehrere Ruhetage vorgesehen.
Für "Weiss II" ist
x Tag = Antreten zum Vormarsch in den Versamlungsraum
y Tag = Beginn des Angriffs.
 - 3.) Es ruhen nach Abschluss "Weiss I" bis zum x Tag
SS-Div. "Prinz-Eugen"
im Raum PETROVAC - VELAGICI ausschl. mit dem Auftrag, Überschreiten der Strasse PETROVAC - KLJUC durch Feindkräfte zu unterbinden.
369.J.D.:
im Raum SANSKI MOST - KAMICAK ausschl. mit dem Auftrag, Überschreiten der SANA durch Feindkräfte in diesem Raum zu verhindern.
717.J.D.:
im Raum KLJUC - VELAGICI - KAMICAK einschl. mit dem Auftrag, bei KLJUC einen Brückenkopf zu bilden, die beschleunigte Instandsetzung Brücke KLJUC mit allen Mitteln zu betreiben und in ihrem Raum ein Überschreiten der SANA durch Feindkräfte zu verhindern.
 - 4.) Es erreichen, am x Tag antretend,
SS-Div. "Prinz-Eugen"
mit 1 Kol. von PETROVAC nach S vorstossend DRVAR mit dem Auftrag, Strasse instandzusetzen, Übergang bei DRVAR wiederherzustellen und Ausbruchversuche des Feindes über diese Straße

— 717 pješadijska divizija:

na prostoru Ključ — Velagići — Kamičak zaključno, sa zadatkom da obrazuje mostobran kod Ključa, da ubrzano svim sredstvima osposobi most kod Ključa kao i da na svom prostoru spriječi prelaz neprijateljskih snaga preko rijeke Sane.

4.) — Polazeći dan x stižu:

— SS-divizija »Prinz Eugen« jednom kolonom, prodirući od Petrovca na jug, do Drvara, sa zadatkom da dovede drum u ispravno stanje, da uspostavi ponovo prelaz kod Drvara i da spriječi neprijateljske pokušaje ispada preko ovog druma ka zapadu. Lijevo krilo prostorije prikupljanja proširiti do mosta kod Ključa zaključno i preuzeti obezbjeđenje mosta kod Ključa.

— 717 pješadijska divizija

preko linije Ključ — Jezero na prostor Jajce — D. Vakuf, oba mjesta zaključno. Za razvoj operacija »Weiss II« od presudne je važnosti da se što prije osposobi za saobraćaj za sve vrste vozila navedeni drum. U tom cilju od 15.11. pa na dalje, diviziji će biti pridat pionirski bataljon 369 divizije, ili 1 četa, koji će istoj biti potčinjen do daljeg naređenja.

— 369 pješadijska divizija

po završenom prolazu svih dijelova 717 pješadijske divizije kroz Ključ, izbjegavajući najahivanje kolone, na prostor kod račvanja puta neposredno sjeverno od Orahovijani— Jezero.

5.) — Komanda njemačkih trupa u Hrvatskoj kreće na dan »Y« iz zone prikupljanja svim dijelovima u pravcu Livna, sa zadatkom da čisti prostor Petrovac — Bos. Grahovo — Livno — Jajce — Ključ, da uništi neprijateljske snage koje se tamo nalaze i da ustanicima potpuno onemogući život i rad, time što će uništiti njihove logore i njihova skloništa.

6.) — Ratni formacijski sastav: vidi prilog⁵ 3 — stupa na snagu 16.11.

7.) — Vođenje borbe:

— SS divizija »Prinz Eugen«

prodire jakom borbenom grupom — pokretne snage i pret-hodnica — od Drvara preko Bos. Grahova ka Livnu i čisti sa masom brdovito zemljište južno od druma Petrovac— Ključ do linije Bos. Grahovo — Livno (zaključno).

⁵ Redakcija nije uspjela da pronađe pomenuti prilog.

— 369 *pješadijska divizija*

polazi sa prostorije prikupljanja ka jugozapadu i čisti brdovito zemljište do linije: **Glamoč — Priluka — Livno** — (isključno).

— 717 *pješadijska divizija*

prodire sa svim dijelovima sa prostorije prikupljanja preko **Kupresa** ka **Livnu**, i čisti teren zapadno od druma kojim se nastupa do linije: **Mrdanovci — Livno** (isključno). Neprijateljsko uzmicanje drumom **Kupres—Livno** ka jugu i jugoistoku mora se spriječiti po svaku cijenu, jer bi u protivnom slučaju moglo nastupiti teško ugrožavanje rudnika boksita kod **Mostara**.

— 718 *pješadijska divizija*

sa raspoloživim snagama, uključivši i posadu **Kupresa**, čisti prostor zapadno od linije: **Jajce—D. Vakuf** do linije: **Majevac—Kupres**. O sastavu i jačini snaga podnijeti izvještaj.

Za uspjeh »Weiss II« od presudnog je značaja najbrži prodor ka **Livnu**. Divizije treba da iznude postizanje ovog cilja svim sretstvima.

Granice širenja i rejona dejstva vidi na priloženoj karti⁶ — prilog 2.

8.) — **Sadejstvo Italijana.**

Divizija »**Bergamo**« prodire sa po jednom grupom od 1—2 ital. bataljona, ojačane Hrvatima, ka **Livnu** i od **Drniša** preko **Velike**⁷ na istok kroz **Dinarske planine**, sa zadatkom da uhvati vezu sa SS-divizijom koja nastupa ka **Livnu**. Lokalni četnici očistiće prostor sjeverno od **Knina** do visova zapadno od **Bos. Grahova**, zatim preko zapadnih padina **planine Ilica** do, sjeverno, **Kaldrma—Kunovac** i duž druma za **Knin**. Da bi se izbjegli sukobi između njemačkih trupa i četnika, drum **Drvar—Bos. Grahovo** može se prekoračiti u pravcu zapada samo u slučaju ugroženosti od strane neprijatelja. Trupe obavijestiti o sadejstvu četnika.

9.) — **Vremenski plan.**

Akcija »Weiss II« mora biti završena do 20.III.

- 10.) — Razgovaraću sa komandantima SS divizije, 369, 717, 714 i 718 na dan 16.I. u 13 časova⁸ u Sanskom Mostu (poželjno je prisustvo Ia⁹ ali nije neophodno) o početku i izvršenju akcije »Weiss II«.

⁶ Pomenuta karta—prilog 2 nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/I).

⁷ Vrlika

⁸ U originalu pogrešno napisano 16. I., treba 16. II.

⁹ Odnosi se na načelnika operativnog odjeljenja.

11.) — **Korpusno komandno mjesto:** predviđa se od 18.11 u **Banjoj Luci.**
Dostavljeno u originalu.

Lütters

Prilog I uz Ia pov. op. br. 142/43
od 12. II 43. komandanta
njem. trupa u Hrvat.

**Situacija kod neprijatelja
za akciju »Weiss II«**

Poslije razbijanja neprijateljskog otpora na Grmeču, masa neprijatelja je izmakla u jugoistočnom pravcu. Ojačan 1 i 3 divizijom¹⁰, koje su vraćene nazad, neprijatelj će fortifikacijski izgraditi svoju prvu delimično već utvrđenu liniju otpora i to: **Bos. Grahovo—Drvar—Oštrelj—Mrkonjić Grad—Jezero—Bugojno.** Prema izvještajima povjerenika-špijuna neprijatelj koncentriše svoje glavne snage na prostoru **Bos.Grahovo—Planina Jadovnik** (9 km. sjeveroistočno od Grahova) — **Planina Šator** (24 km. sjeverozapadno od Glamoča) — **Glamoč—Veliki Cincar** (9 km. sjeveroistočno od Livna) — **Livno—Dinarske planine.** Stanovništvo se evakuise, a na Jadovniku, Velikom Šatoru i Velikom Cincaru podižu se logori.

Raspored neprijateljskih snaga u napred pomenutom prostoru nije još poznat. Vjerovatno jugozapadno od Petrovca su dijelovi 7 divizije, južno i jugoistočno od Petrovca dijelovi 4 divizije (prema izjavama zarobljenika 4 brigade), na prostoru južno od Ključa i Mrkonjić Grada dijelovi 5 i 1 divizije, na prostoru Bugojna 3 divizija i na prostoru Livna 2 divizija¹¹. Ukupna jačina neprijatelja na navedenim prostorima cijeni se na oko 25.000 boraca.

¹⁰ U ovo vrijeme Prva proleterska i Treća NOU divizija nalazile su se na prostoriji između Prozora i Bugojna.

¹¹ Druga proleterska divizija nalazila se na području Posušja i Imotskog.

Geheime Kommandosache

Bfh. d. dt. Tr. i. Kroatien
Ia Nr. 142/43 g. Kdos.

O. U., den 12.2.1943.
15 Ausfertigungen
—8.— Ausfertigung

Anlagen: 3

COMANDO SUPERIORE FF. AA. „SLOVENIA-DALMAZIA“
UFFICIO OPERAZIONI

No 2604

Arrivato il 16 FEB. ¹⁹⁴³
Anno XXI

BEFEHL FÜR UNTERNEHMEN »WEISS II«

(Karte 1 : 200000)

- 1.) Feindlage: s. Anlage 1.
- 2.) Unternehmen »Weiss I« ist für 717. J. D. am 11.2., für SS-Div. »Prinz-Eugen« und 369. J. D. am 15.2. abgeschlossen. Für Auffrischung und Ruhe der Truppe sind mehrere Ruhetage vorgesehen.
Für »Weiss II« ist
x Tag = Antreten zum Vormarsch in den Versammlungsraum
y Tag = Beginn des Angriffs.
- 3.) Es ruhen nach Abschluss »Weiss I« bis zum x Tag
SS-Div. »Prinz-Eugen«
im Raum Petrovac — Velagici ausschl. mit dem Auftrag, Überschreiten der Strasse Petrovac — Kljuc durch Feindkräfte zu unterbinden.
369. J. D.:
im Raum Sanski Most—Kamicak ausschl. mit dem Auftrag, Überschreiten der Sana durch Feindkräfte in diesem Raum zu verhindern.
717. J. D.:
im Raum Kljuc — Velagici — Kamicak einschl. mit dem Auftrag, bei Kljuc einen Brückenkopf zu bilden, die beschleunigte Instandsetzung Brücke Kljuc mit allen Mitteln zu betreiben und in ihrem Raum ein Überschreiten der Sana durch Feindkräfte zu verhindern.
- 4.) Es erreichen, am x Tag antretend,
SS-Div. »Prinz-Eugen«
mit 1 Kol. von Petrovac nach S vorstossend Drvar mit dem Auftrag, Strasse instandzusetzen, Übergang bei Drvar wie-

derherzustellen und Ausbruchsversuche des Feindes über diese Strasse nach W zu verhindern. Linker Flügel des Versammlungsraumes ist bis einschl. Brücke **Kljuc** auszudehnen und Sicherung Brücke **Kljuc** zu übernehmen.
717. J. D.

über **Kljuc** — **Jezero** den Raum **Jajce** — **D. Vakuf**, beide Orte einschliesslich. Beschleunigte Fahrbarmachung der Vormarschstrasse für alle Fahrzeuge ist für Verlauf der Operationen »Weiss II« entscheidend. Pi-Btl. 369 o. 1. Kp. wird der **Div.** für diesen Zweck bis 15.2. zugeführt und bis auf Weiteres unterstellt.
369. J. D.

nach Durchmarsch aller Teile der 717. J. D. durch **Kljuc** unter Vermeidung eines Auflaufes der Kol. den Raum Wegegabel hart nördl. **Orahovljani** — **Jezero**.

- 5.) **Gen. Kdo. Kroatien** tritt y Tag aus dem Versammlungsraum mit allen Teilen Richtung **Livno** an mit dem Auftrag, Raum **Petrovac** — **Bos. Grahovo** — **Livno** — **Jajce** — **Kljuc** zu säubern, dort befindliche feindl. Kräftegruppen zu vernichten und den Aufständischen durch Vernichtung ihrer Lager und Unterkünfte die Lebensgrundlagen zu nehmen.

- 6.) **Kriegsgliederung** s. Anlage 3 tritt 16.2. in Kraft.

- 7.) **Kampfführung:**

SS-Div. »Prinz-Eugen«

stösst mit starker Kampfgruppe — bewegliche Kräfte voraus — von **Drvar** über **Bos. Grahovo** auf **Livno** vor und säubert mit Masse Gebirgsgelände südl. Strasse **Petrovac** — **Kljuc** bis zur Linie: **Bos. Grahovo** — **Livno** (einschl.).

369. J. D.

Tritt aus Versammlungsraum nach SW an und säubert Gebirgsgelände bis zur Linie: **Glamoč** — **Priluka** — **Livno** (ausschl.).

717. J. D.

stösst mit allen Teilen aus Versammlungsraum über **Kupres** auf **Livno** vor und säubert Gelände W der Vormarschstrasse bis zur Linie: **Mrdanovci** — **Livno** (ausschl.). Ausweichen des Feindes auf Strasse **Kupres** — **Livno** nach S und SO ist unter allen Umständen zu verhindern, da andernfalls schwere Bedrohung des Bauxitgebietes von **Mostar** eintreten kann.

718. J. D.

säubert mit verfügbaren Kräften einschl. Besatzung **Kupres** Raum westl. der Linie: **Jajce** — **D. Vakuf** bis zur Linie:

Majevac — Kupres. Zusammensetzung und Stärke der Kräfte sind zu melden.

Ausschlaggebend für das Gelingen »Weiss II« ist raschster Vorstoss Richtung **Livno**. Die Div. haben das Erreichen dieses Zieles mit allen Mitteln zu erzwingen.

Trennungslinie und Grenzen s. beigefügte Karte Anlage 2.

8.) Italienische Mitwirkung:

Div. **Bergamo** stösst mit je 1 durch Kroaten verst. Gruppe von 1—2 ital. Btl. von **Sinj** nach **Livno** und von **Drnis** über **Velika** nach O durch das **Dinarische—Gebirge** und hat Auftrag, Verbindung mit der auf **Livno** vorgehenden SS-Div. aufzunehmen. Raum nördl. **Knin** bis zu den Höhen westl. **Bos. Grahovo** über Westhänge **Ilica—Gebirge** bis nördl. **Kaldrma—Kunovac** und entlang Strasse nach **Knin** wird durch örtliche Cetniks gesäubert. Zur Vermeidung von Zusammenstössen zwischen deutschen Truppen und Cetniks ist Strasse von **Drvar — Bos. Grahovo** nur bei Feindbedrohung nach W zu überschreiten. Die Truppe ist von Mitwirken der Cetniks in Kenntnis zu setzen.

9.) Zeiteinteilung:

Unternehmen »Weiss II« muss bis 20.3. abgeschlossen sein.

10.) Ich spreche die Div.-Kdre. SS-Div., **369., 717., 714.,** und **718. J. D. 16.1. 13.00** Uhr in **Sanski Most** (Teilnahme Ia erwünscht, aber nicht erforderlich) über Ansatz und Durchführung des Unternehmens »Weiss II«.

11.) Korpsgefechtsstand: Voraussichtlich ab 18.2. **Banja Luka.** Verteiler im entwurf.

Lüters

ALL. N. 1 AL FOGLIO N. 142/43

IN DATA 12-2-43 2604

A n l a g e 1

zu Bfh. d. dt. Tr. i. Kroatien

Ia Nr. 142 43 g.Kdos. v. 12.2.43.

F e i n d b i l d

Zu Unternehmen »Weiss II«

Nach Brechung des Feindwiderstandes im **Grmec—Gebirge** ist die Masse des Feindes in südostwärtiger Richtung ausgewichen. Verstärkt durch die zurückgeführte 1. und 3. Div. wird der Gegner in Linie: **Bos. Grahovo — Drvar — Ostrelj — Mrkonjicgrad — Jezero — Bugojno** seine erste, zum Teil befestigte

Widerstandslinie aufbauen. Nach V — Meldung konzentriert der Gegner seine Hauptkräfte im Raum **Bos. Grahovo — Jadovnik — Gebirge** (9 km NO Grahovo) — **Sator—Gebirge** (24 km NW Glamoč) — **Glamoč — VK. Cincer** (9 km NO Livno) — **Livno — Dinara — Gebirge**. Die Bevölkerung wird evakuiert, am **Jadovnik, V. Sator** und **VK. Cincer** Lager errichtet.

Die Gliederung der Feindkräfte in vorstehendem Raum ist noch nicht bekannt. Vermutlich **SW Petrovac** Teile der 7. Div., **S** und **SO Petrovac** Teile der 4. Div. (lt. Gefangenenaussagen 4 Brigaden), im Raum **S Kljuc** und **Mrkonjicgrad** Teile der 5. Div. und 1. Div., im Raum **Bugojno** 3. Div. und im Raum **Livno** 2. Div. Gesamtstärke des Gegners in angegebenen Räumen wird auf 25000 Bewaffnete geschätzt.

BR. 207

NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 12 FEBRUARA 1943 GOD. O STRIJELJANJU SVIH STANOVNIKA U ZONI BORBENIH DEJSTAVA¹

PREDMET:

V. P.² 10, 12 FEBRUARA 1943-XXI

Telegram

SUPERSLODA—OPERAT.
KOMANDI V ARM. KORP.
KOMANDI VI ARM. KORP.
KOMANDI XI ARM. KORP.
KOMANDI XVIII ARM. KORP.

1. PA. TM 4 od Supers. 23/9 — 13.9 — 12/2—17³.

Br. 2359 prot.

Molim da naredite da se od danas, 12 o. m. u dnevnom biltenu novosti zabilježe i ovi podaci:

1. Ime i čin oficira koji eventualno poginu za vrijeme operacija.

2. Razlog, zašto se lica koja se eventualno zarobe sa oružjem u ruci, ili lica koja se zateknu, pa bilo i bez oružja, u zoni ili u

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/3.

² Vojna pošta

* Sve u originalu dopisano crnim mastilom.

momentu kada se vodi borba, ne strijeljaju, kao što je naredila ova komanda aktom br. 800 od 16 januara* i raspisom 3 C, čl. 5.

3. Neka izostane izraz danas ili sutra zamijenivši ga datumom na koji se odnose događaji.

General Robotti®

BR. 208

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 12 FEBRUARA 1943 GOD. O MORALU USTAŠKO-
DOMOBRANSKIH JEDINICA NA SEKTORU IMOTSKOG¹**

RZ/DL

Povjerljivo

KOMANDA PJES. DIV. »MURGE«

Sekcija O. I. S.

Br. 1123/op prot.

V. P. 154 — 12 februara 43-XXI

Predmet: Situacija hrvatskih trupa i izdata naredjenja od Komande 6 hrvatske divizije

OPERATIVNO ODJELJENJE 1		
Br. prot. 2172	Datum prijema 15 feb. 1943	
Kategorija A	Vrsta 1	Fascikla 24/3 Op.

V. P. 39

KOMANDI VI ARMIJ. KORPUSA

Prilog: 1

U vezi telegrama te Komande br. 1913/Op od 10 ov. mes.² Komanda 6 hrvatske divizije, kojoj je dostavljen potpuni tekst dotičnog telegrama, saopštila je da hrvatskom garnizonu u Posušju nije izdato nikakvo posebno naređenje i da je garnizon bio prisiljen da napusti mjesto zbog nadmoćnosti neprijateljskih snaga i sredstava³.

⁴ Vidi Zbornik, tom IV, knj. 9, dok. br. 223.

" Lijevo od potpisa nalaze se dva nečitka parafa: jedan napisan mastilom, a jedan crnom olovkom.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 28 A/9). Tekst je podvučen na više mjesta crvenom olovkom.

• Vidi dok. br. 200.

* Napad na Posušje izvršile su jedinice Druge proleterske divizije i Četvrta dalmatinska NOU brigada. Vidi dok. br. 41 i 75.

Pomenuta komanda pored toga dostavila je prepis izdatog naređenja garnizonu u Imotski, koji prilažem ovom aktu⁴.

Sadnja situacija hrvatskih trupa dosta je zamršena i neodređena. Noćas su one zauzele liniju Mamici (MH-BD) — Višnica (MH-AX) — Stranik (MK-AX) — Cerov Dolac (MH-AV).

Činjenica je, međutim, da se ne može imati nikakvo povjerenje u te trupe koje su sada u potpunom rasulu, premda komandant 6 hrvatske divizije i pukovnik Šimić, koji su lično na mjestu, nastoje da prikupe odbjegle i da organizuju bilo kakvu odbranu. Jačina tih trupa svedena je uistinu samo na dio četa 1 dobrovoljačkog puka, dok su ustaške jedinice u potpunom raspadu.

Ukupni gubici koje su pretrpjele hrvatske jedinice prema izvještaju komande 6 hrvatske divizije ovi su:

- 4 mrtva (2 oficira i 2 podoficira)
- 15 ranjenih (među kojima jedan oficir)
- neodređen broj nestalih, ali sigurno velik⁵.

Komanda 6 hrvatske divizije moli da se utvrdi, da li zona Pecušje—Imotski spada u taktičko-operativnu nadležnost XVIII armij. korpusa ili VI armijskog korpusa, jer nije poznato da su izmijenjene granice nadležnosti, koje su u svoje vrijeme određene između dvaju armij. korpusa⁶.

Privremeni komandant divizije
brigadni general
(Luigi Gherzi)
Gherzi

(M P.)

⁴ Vidi dok. br. 325.

⁵ Ispod ove rečenice u originalu je dopisano crnom olovkom sljedeće: »To su oni koji su dezertirali, da se povrate kućama + oni koji su prišli partizanima«.

• Niže ovog pasusa stavljena je crnom olovkom sljedeća primjedba: »Kako izgleda čim ih potisnu partizani oni će se otkotrljati do Ljubuškog i dalje, ako ih mi ne zaustavimo«. Dalje je dopisano: »Granice nisu zidovi«.

**DOPIS KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE« OD
12 FEBRUARA 1943 GOD. O POTČINJENOSTI USTAŠKO-
DOMOBRANSKIH JEDINICA¹**

*lični rezervat
vrlo hitno*

KOMANDA PJE5. DIV. »MURGE«

Sekcija O. I. S.

Br. 1156/Op prot. V. P. 154, 12 febr. 1943-XXI
Predmet: Potčinjenost hrvatskih trupa

GOSP. KOMANDANTU 6 HRVATSKE DIVIZIJE

Sjedište

Odgovor na akt 1509/pov. od danas.—

- 1) Rezultati bombardovanja izvršenih od naše avijacije bili su pozitivni. —
- 2) Položaj naših posada u rudokopnoj zoni Vama je poznat. — Ako italijanske trupe budu napadnute, braniče svoje položaje do posljednjeg čovjeka i posljednjeg metka.

Isto tako moraju postupati otsada hrvatske trupe koje su pod Vašom komandom. —

Umoljeni ste stoga, da im uputite tačno i kategorično naređenje *da ne uzmaknu ni za korak* sa položaja koje sada drže, budući da se na tim položajima moraju održati do posljednje kapi krvi.

Moći će da se povuku samo po naređenju ove Komande.

Vi ćete mi biti odgovorni za izvršenje prednjeg naređenja. Izvolite mi odmah uputiti tačnu i detaljnu situaciju Vaših trupa i stalno me obavještavajte o situaciji na njihovom frontu.

Starajte se da im ne ponestane potrebna hrana i municija. Starajte se da desno krilo Vašeg rasporeda dobije materijalnu vezu sa našom posadom u Kočerinu.

Potvrdite. —

(M. P.)

Brigadni general
Privremeni komandant divizije
(Luigi Gherzi)
Gherzi

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/9.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
12 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI'**

Predmet

Telegram V. P. 10. 13 februara 1943-XXI u 23.10 č.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

Grupa Bobbio
Komandi Superslode — Op.
Komandi V arm. korpusa
i na znanje:

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2467

Stiglo 14 februara 1943/XXI

Komandi XVIII arm. korpusa — preko Superslode —

Broj 117/ A/3 prot.

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 12 FEBRUARA 1943/XXI

SS-divizija:

— nastavila je čišćenje obronaka jugoistočno od Grmeč planine nailazeći na slabi otpor. Nisu poznati dostignuti položaji. Izviđački elementi u pokretu iz Kliševića (Bihać RM-RO-FR) prema Kulen Vakufu (Bihać RO-RQ-FL) natjerali su u zoni Orašca (Bihać RQ-FP) grupu od oko 200 partizana na zapad rijeke Une.

Pritisak neprijateljskih jedinica iz zone Drinići (Prijedor UH-FI) smanjen je uslijed efikasnih akcija Štuka². Pronađene su uništene peći sa električnim uređajem i magazini živežnih namirnica u zoni južno od Crnog Vrh (Prijedor UH-FP). Pretrpljeni gubici divizije od 9 do 11 februara: 2 mrtva, 12 ranjenih, 7 nestalih.

Nanijeti gubici: 1177 mrtvih.

Namjere za danas: nastaviti čišćenje obronaka jugoistočnog dijela Grmeč planine; izvršiti druga čišćenja u zoni Krnjeuše (Bihać SP-FT); zaposjesti garnizone duž ceste Bos. Petrovac —Velagići (Prijedor VM-VO-FL).

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

* U rejonu Drinići nalazio se Stab Četvrte NOU divizije sa Osmom krajiškom brigadom i Trećim bataljonom Pete krajiške brigade.

369 divizija:

- 3 hrvatska planinska brigada doprla je na M. Međugorje (Prijedor TR-FV) prošavši preko k. 961 Miljevača (Prijedor TR-FV) ne naišavši na neprijateljski otpor.
- Grupa 187 divizije od dvije kolone doprla je na Rustino Brdo (Prijedor UO-FT) i na Podgora Brdo (Prijedor UM-FT) potisnuvši u žilavim borbama oko 500 partizana prema jugu³.
- 370 puk ostao je na položajima na koje je stigao jučer⁴. Zapaženo je da grupe pobunjenika prelaze od sjevera prema jugu cestu Palanka (Prijedor TR-FX) — Sanski Most (Prijedor VH-VK-FX). Jedan bataljon 969 puka očistio je zonu uz cestu Prav. Jasenice (Bihać SR-TI-GM), Baraka (Bihać TI-FX) a da nije naišao na otpor. Gubici divizije od 9 do 11 februara: 8 mrtvih, 53 ranjena i 9 nestalih. Nisu javljeni nanijeti gubici.

Namjere za danas: sa zaobilaznim manevrom 3 hrvatske planinske brigade i grupe 187 divizije uništiti jak neprijateljski otpor koji je nastao u zoni V. Bobija (Prijedor UK-FT); nastaviti čišćenja u zoni sjeveroistočno od Grmeč planine i u zoni jugoistočno od Prav. Jasenice (Bihać SR-TI-GM).⁵

717 divizija:

- nastavlja pokret da se skupi u poznatoj zoni. Dok je jedan bataljon 737 puka uspostavio mostobran kod Ključa (Prijedor VQ-FI), drugi bataljon nastoji da pređe rijeku uprkos otpora neprijateljske pješadije.⁶ Gubici divizije između 3 i 11 februara: 3 ranjena. Nije javljen nanijeti gubitak.

Namjere za danas: proširiti mostobran kod Ključa i popraviti sam most.

Vazдушna aktivnost:

efikasna akcija bombardovanja u zoni Drinići (Prijedor UH-FI)⁷; izviđanja u čitavoj zoni operacija; nastavak fotografiskog izviđanja zone koja je važna za operacije (Weiss). Namjere za danas: bombardovanje k. 877 Kosijer (Prijedor UK-FT) i Jelašinovca (Prijedor UM-UO-FT); borbeno izviđanje u zoni Drvar, Glamoč, Livno; izviđanja u svim operativnim sektorima.

OPŠTI ZAKLJUČAK:

opšta situacija nepromijenjena.

Major Bobbio

³ Odnosi se na jedan bataljon Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁴ Vidi dok. br. 204.

⁵ Na pomenutoj prostoriji nalazile su se jedinice Druge i Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

⁶ Južno od Ključa u to vrijeme vodile su borbe jedinice Pete NOU divizije. Opširnije o tome vidi dok. br. 77.

⁷ U Drinićima se nalazio Štab Četvrte NOU divizije.

**OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 13 FEBRUARA 1943 GOD.
O PODUZIMANJU OPERACIJA »WEISS II«¹**

Predmet zrt.

Telegram

V. P. 10, 13 februara 1943-XXI

Od Superslode — operativno
Komandi V arm. korpusa

Prot. Br. 2430

Radi znanja dostavlja se telegaram poslat od strane ove komande 12 tekućeg XVIII arm. korpusu i radi znanja italijanskoj misiji. Počinje. Br. 2361. Dopuna tačke četiri našeg telegrama 2000, saopštena u izvodu telegramom br. 2197 od 9 tekućeg.

Prvo. Druga faza operacija »Weiss« vjerovatno će početi 25. ov. mj. i trajaće oko 20 do 30 dana.

Drugo. Njemačka SS divizija čijom je akcijom zainteresovan neposredno taj armijski korpus, kretaće se duž pravca: Bosanski Petrovac — Drvar — Bos. Grahovo na Livno.

Treće. U toj fazi učestvovaće osim jedinica toga armijskog korpusa i Hrvata spomenutih u navedenom telegramu br. 2000, također i lokalne četničke formacije i hercegovačke koje se momentalno nalaze u zoni Strmica i koje moraju biti angažovane isključivo za vršenje akcija čišćenja u zoni koja je omeđena sljedećim mjestima: Knin—Strmica—Kaldrma—Kupirovo—Sućevići—Padjene, sa ciljem da neposredno osiguravaju njemačke kolone koje se kreću od Drvara na Bosansko Grahovo. Napominjem da apsolutno treba izbjegavati svaki operativni dodir između četnika pod našom komandom i njemačkih trupa. Ako je potrebno neka se u tom cilju poveća broj naših oficira određenih za razvrstavanje četničkih formacija i neka se tim oficirima jasno naglasi da se po svaku cijenu moraju izbjegavati neprijateljski ispadi četnika u odnosu na njemačke trupe.

Četvrto. Italijanske i hrvatske jedinice tog armijskog korpusa koje učestvuju u njemačkim operacijama kretaće se uglavnom iz zone Knin—Sinj prema Livanjskom Polju, prema pravcu ili pravcima određenim od te komande koja je umoljena da dostavi što prije naređenja koja će biti data u vezi s tim.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

Peto. Napominjem ia napredovanje naših trupa mora imati metodičan karakter sa ciljem: spriječiti vjerovatne izvore širenja partizana. Nastaviti brižljiva čišćenja sa obje strane pravca ili pravca napredovanja i izbjegavati gubitke, ma i najmanje. Napredovanje o kome je riječ treba da se nastavi do spajanja s njemačkim jedinicama SS divizije.

Šesto. Po završenoj operativnoj fazi hercegovački četnici će se vratiti u vlastita sjedišta, a preostale formacije moći će se još upotrebiti za daljnje akcije čišćenja koje ta komanda bude smatrala za shodne. Četničke formacije zone Bosansko Grahovo neće se smjeti vratiti u njihova sjedišta sve dok njemačke trupe ne budu napustile tu zonu. Uvjeriti četnike da će Njemci skrupulozno poštivati mjesto Bos. Grahovo kao i imovinu i familije samih četnika. General Robotti. Završeno.

Načelnik glavnog štaba
»Superslode«

BR. 212

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 13 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Telegram

Predano: 14.11.1943 u 11.00 č.
Primljeno: 14.11.1943. u 24.00 č.

Grupa Bobbio
Komandi V arm. korpusa
Superslodi — Op.
i na znanje:
Komandi XVIII arm. korpusa
Broj 121/Ä/3 prot.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA-
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2527
Stiglo 15 februara 1943/XXI

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 13 FEBRUARA 1943'XXI

SS-divizija: Južna grupa zastala je u zoni Latinovići (Prijedor UH—FN), Jasenovac (Prijedor UO—UQ—FL) sa položajima za osiguranje na sjeveru i sjeveroistoku Drinića (Prijedor UH—FI).²

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Na sektoru Drinića nalazila se Osmo krajiška i Treći bataljon Pete krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

Lokalna izviđanja u pravcu Mijačice (Prijeđor UO—UQ—FN) naišla su na slabi neprijateljski otpor.

Sjeverna grupa napadala je sa tri kolone iz Krnjeuše (Bihać SP — FP) u pravcu Prav. Jasenice (Bihać SR—TI—GM) sa zadatkom da uništi u zoni zaostale neprijateljske formacije.³

Jedan hrvatski bataljon dodijeljen je u Bihać i Zavalje (Bihać QK—GK) i upotrebljen za osiguranje boka.

Jaki odredi za osiguranje napredovali su između Bihaća i Kulen Vakufa do istočne obale Une.

Dan je prošao bez značajnih borbi. Učvršćena je veza sa grupom Fabri u Zavalju, koja imade zadatak da napada u pravcu Slunja.

Namjere za danas: sa južnom grupom očistiti zonu jugoistočnog dijela Grmeč planine do obronka i istočno od Mijačice (Prijeđor UO—UQ—FM); sa sjevernom grupom nastaviti čišćenje Grmeč planine u pravcu Baraka—Prav. Jasenica.

369 divizija: M. i V. Bobija su bile napuštene od neprijatelja bez borbe. O napredovanju 3 hrvatske planinske brigade nedostaju vijesti.

Grupa 187 odbila je jake neprijateljske odrede sa uzvisina Medji Dol (Prijeđor UO—UQ—FT) i Crna Voda (Prijeđor UQ—US—FT) prema jugoistoku i zauzela je te uzvisine.⁴

370 puk dopro je do linije Brankovići (Prijeđor US — FV) — Popovica⁵ (Prijeđor US — FX) — Zdena (VH — FX) a da nije naišao na neprijateljski otpor.

Prema obavještenjima od strane stanovništva jedinice V brigade⁶ navodno su se premjestile iz zone Benakovac (Bihać TI—TL—GK) u zonu 15 km. sjeverno od Prav. Jasenice.

Danas nanijeti gubici: 136 mrtvih. Zaplijenjeno: 1 teški minobacač, nekoliko pušaka.

Sjedište štaba divizije: Sanski Most.

Namjere za danas: nastaviti čišćenje zone istočnog dijela Grmeč planine do linije G. Sanica (Prijeđor VH—FP) — Djedovača (Prijeđor US—FX).^v

717 divizija: Zapaženi su jaki neprijateljski odredi, dijelom u njemačkim uniformama, u zoni Suhi Vrh (Prijeđor VM—FI).

Iz mjesnih obavještenja proizilazi da se navodno jedna partizanska brigada sa tri topa malog kalibra i raznim mitraljezima 8 februara premjestila prema jugu.

Pruga u zoni G. Sanice je već pet mjeseci neupotrebljiva. Mostobran kod Ključa proširen je prema istoku.

³ Na Grmeču su dejstvovala Druga, Peta i Šesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

⁴ Borbe su vođene sa jedinicama Šeste krajiške brigade.

⁵ Vjerovatno Popovića Brdo.

⁶ Odnosi se na Petu krajišku brigadu Četvrte NOU divizije.

Namjere za danas: nastaviti radove na opravi mosta Ključ u saradnji sa 369 inženjerskim bataljonom i 1 inženjerskom četom inženjerskog bataljona SS-divizije.

Most kod Ključ Gore⁷ biti će opravljen vjerovatno do 20 t. mj.

Vazдушna aktivnost: napadnut je neprijateljski logor blizu Avale (Prijevor UH — FI). Fotografiska izviđanja na cesti Bos. Petrovac — Bos. Grahovo. Upotreba zračnog oružja obustavljena je u 12.00 časova zbog mećave.

Namjere za danas: napasti Glamoč i cestu Glamoč — Livno; nastaviti fotografisko izviđanje na čitavoj zoni operacija (Weiss II).

OPSTI ZAKLJUČAK: neprijateljska glavnina koja nije još uništena izgleda da se premjestila sa Grmeč planine na jug od zone Bos. Petrovac — Ključ. Javlja se o rastućoj demoralizaciji među partizanskim formacijama.

Major Bobbio

Poslata kopija Ekselenciji
Dato na uvid načelniku štaba
— „ — zamjeniku nač. štaba
Poslata kopija obavještajnom odjeljenju

⁷ Na karti 1:100.000 ne postoji Ključ Gora, vjerovatno se odnosi na Zelin.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 14 FEBRUARA 1943 GOD. O
KONCENTRACIJI JEDINICA NOV NA PROSTORIJI PRO-
ZOR—IMOTSKI¹**

Predmet

J elegram Datum prijema otpreme
15 II 43 0.15
Od Komande VI armij. korpusa²
Komandi Supersloda Oper. od.
i r. z.
Guverneratu Crne Gore
Komandi XIV i XVIII armij. korpusa
i Mornarici Dalmacije

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
•SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2516

Br. 2150/op

Stiglo 15 februara 1943/XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 14 FEB. 1943/XXI

Aktivnost ustanika:

Zauzevši zonu Rakitno (Mostar MH—BL) partizani su isturili grupe u Vukojevo (Mostar MH—BL) gdje su zapalili naselje Razdolje (MK—BL) i Rivecke Njive³ (MH—BH).

Izглеda da se u zoni Imotski nalazi IV dalmatinska brigada u jačini od oko 1700 ljudi. U zoni Posušje, Mesihovina (Livno XT—BS) nalazi se Druga dalmatinska brigada Vice Buljana sa oko 800 ljudi, osim mjesnih elemenata⁴.

U zoni Mesihovina, Tomislavgrad⁵ nalazi se 2000 Crnogoraca pod komandom poznatog vođe Tita.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Šesti italijanski armijski korpus u svom sastavu imao je četiri divizije: »Murge« je držala dolinu Neretve i boksitske rudnike oko Širokog Brijega; »Messina« — prostor Korčula, Pelješac, Metković, Ljubuški; »Marche« — Stolac, Trebinje, Bileća; »Emilia« — Boku Kotorsku.

³ Vjerovatno Kidočke Njive

* Na prostoriји Imotski, Posušje, Kočerin nalazila se Deveta dalmatinska NOU divizija sa Trećom, Četvrtom i Petom brigadom.

⁴ Duvno

Dana 13 februara u 10 časova primijećeno je u pokretu iz Imotskog prema predjelu Rakitno oko 200 Crnogoraca. Zapaženi su najzad užurbani pokreti partizana prema rudokopnoj zoni.⁶

Novi priliv neodređenog broja elemenata u zone zapadno od Prozora.

Sektor »Murge«:

Naš odred izvršio je napad na Gostovo (Prozor NM—CQ) došavši u dodir sa partizanskim grupama. Mi nismo imali gubitaka. Utvrđeni su partizanski gubici: dva mrtva i jedan ranjen.

Sektor »Messina«:

Dana 13 februara oko 24 časa voz koji je dolazio iz Dubrovnika između stanice Hutovo (o. Mljet QH—GO) i Hrasno (Mostar PN—AB) iskočio je iz šina uslijed povadenih zavrtnja sa kolosjeka. Lokomotiva i jedan vagon survali su se sa nasipa. Dva druga vagona ispala su iz kolosjeka. Mašinista Hrvat poginuo, a ložać ranjen.

Vod željezničke inženjerije putujući sa istim konvojem odmah je započeo radove oko uspostavljanja linije.

Danas 14 februara u 17 č. pruga je uspostavljena i saobraćaj normalizovan.

Nastavljaju se čišćenja na Korčuli i Pelješcu.

U toku je uspostavljanje telefonske linije Ploče (Mostar LI—AV), Rogotin (NK—AD) koja je bila prekinuta u noći uoči 14 februara.

Sektor »Marche«:

Normalna aktivnost.

Noću uoči 14 o. m. sa osmatračnice Rajčevići (Dubrovnik SL—FR) osmotren je svijetleći crveni balončić na morskoj pučini.

Sektor Kotor:

Dana 13 o. m. u 12 časova u zoni Podi (Kotor UO—EZ) naši su vojnici ubili partizana Rusić Vojina koji je bio ucijenjen sa 40.000 lira i ranili još jednog partizana koje je uspio da pobjegne.

Zaplijenjen je jedan pištolj, tri ručne bombe i razni materijal.

Vazдушna aktivnost:

Uspješno su bombardovane partizanske formacije u Posušju i Rakitnu. Izvršena su borbena izviđanja na pruži Grude

* Odnosi se na jedinice Druge proleterske divizije koje su nastupale u dolinu Neretve.

(Mostar KI—BD), Imotski, Zagvozd, na raskršću Rodić (XP—AR) i Rakitno (Mostar MH—BL) — Posušje.

Prolaznost puteva nepromijenjena.

Minimalna temperatura bez promjene. Vedro.

Za komandanta
General Amico

Upućen prepis Nj. Eksel.

dato na uvid Nač. štaba
” ” ” Pomoć. nač. štaba
upućen prepis Inf. odjelj.
” ” Kr. karab.

BR. 214

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
14 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹

Predmet

Telegram

Predano:

Primljeno: 15. II. 1943. u 23.00 č.

Grupa Bobbio
Superslodi — Op.
Komandi V arm. korpusa
i na znanje:
Komandi XVIII arm. korpusa
Italijanskoj misiji

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2593
Stiglo 16 februara 1943/XXI

Broj prot. 124/A/3.

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 14 FEBRUARA 1943 GODINA XXI

SS-divizija:

Divizija je preuzela da sa južnom grupom osigura cestu Bos. Petrovac do Velagića (Prijedor VM—VO—FL) i račistila je zonu jugoistočnog dijela Grmeč planine.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

Jedinice sjeverne grupe, koje su upotrebljene za čišćenje od Krnjeuše (Bihać SP—FT) u pravcu Prav. Jasenice (Bihać SR—GM), uhvatile su kontakt sa 969 pukom blizu Barake (Bihać TI—FX) naišavši samo na slabe neprijateljske snage.²

Uspostavljena je veza sa italijanskom kolonom divizije Sassari« u Kulen Vakufu (Prijeđor RO—RQ—FL).

Namjere za danas:

— dovršiti čišćenje u zoni jugoistočnog dijela Grmeč planine — razviti izviđačku djelatnost južno od ceste Bos. Petrovac — Velagići i koncentrisati zaštitničke odrede.

369 divizija:

Grupa 187 i 370 puk doprli su u zonu Sanski Most (Prijeđor VH—VK—FX) — Kljevci (Prijeđor VH—VKFV—FT) nakon što su završili čišćenje u zoni sjeveroistočnog dijela Grmeč planine.

3 hrvatska planinska brigada izvršila je napad iz zone južno od Bobije (Prijeđor UK—FT) na Prav. Sanicu (Prijeđor UQ—US—FR—FP) potiskujući slabe neprijateljske snage.

Jedan bataljon 969 puka čisteći zonu južno od Prav. Jasenice, uhvatio je kontakt sa SS-divizijom u Baraki.

369 inženjerski bataljon, bez jedne čete, maršira na Ključ (Prijeđor VQ—FI).

Namjere za danas:

— osigurati zonu između Sanskog Mosta i Kamička (Prijeđor VO—VQ—FR),

— sa 3 hrvatskom planinskom brigadom očistiti zonu od Prav. Sanice do Ramića (Prijeđor VM—FN),

— završiti čišćenje u zoni Baraka.

717 divizija:

749 puk maršuje prema zoni Ključ, nakon što je bio smijenjen od SS-divizije.

Namjere za danas:

— uputiti izviđačku kolonu od Ramića u pravcu sjeverozapad,

— razviti izviđačku djelatnost u zoni Zgon (Prijeđor VQ—FL), Grabovo (Prijeđor VS—FL), Zelja³ (Prijeđor VQ—VS—FL),

— nastaviti radove na mostu Ključ sa jednom inženjerskom četom 717, dvije inženjerske čete 369 i jednom inženjerskom četom SS-divizije.

Vazдушna aktivnost:

Bombardovanje logora u zoni Srnetica.

Vazдушna izviđanja u čitavoj operativnoj zoni. .

² To su bili vjerovatno dijelovi Druge krajiške brigade Četvrtre NOU divizije.

³ Zelin

Jedan aparat He 111 nije se vratio u svcju bazu.
Fotografsko izvidanje na cesti Drvar (Prijedor TP—EO)
— Glamoč—Mliništa (Jajce VU—DX) — Mrkonjić Grad (Jajce
ZV—EU).

Namjere za danas:
— napasti Glamoč,
— nastaviti fotografsko izvidanje u operativnoj zoni ope-
racija »Weiss«.

Opšti zaključak:

Čišćenje Grmeč planine je uglavnom završeno.

Major Bobbio

Poslata kopija Ekselenciji
Dato na uvid Načelniku štaba
— „— zamjeniku nač. štaba
Poslata kopija obavještajnom odjeljenju
— „— kr. karabinjerima

BR. 215

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 15 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV I RASPOREDU USTA-
ŠKO-DOMOBRANSKIH SNAGA ZAPADNO OD MOSTARA¹**

Predmet b. g.

otpreme 15 II 43-XXI
Datum i čas 20.15 č.
prijema 16 II 43-XXI
2.30 č.

Telegram

Od Komande VI armij. kor.
Komandi Supersloda

Oper. od.

i r. z.

Guvernatoratu Crne Gore
Komandi XIV i XVIII arm.
korpusa
i Mornarici Dalmacije
N 2200/op.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA.

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2572

Stiglo 16 februara 1943/XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 15 FEB. 1943/XXI

Aktivnost ustanika:

Obavještajci javljaju o pojačanom kretanju partizanskih
formacija iz zone Posušje—Tomislavgrad² u pravcu Prozora pri-
pisujući im namjeru da se upute prema Crnoj Gori.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Duvno

Vazdušno izvidanje danas 15 februara potvrđuje prisustvo oružanih grupa i komore i prepreke na putevima koji vode u zonu Prozor.

Naprotiv u rudokopnoj zoni primijećeni su samo rijetki pokreti.

Sektor »Murge«

— *Situacija hrvatskih trupa.* Komandant pukovnik Simić raspolaze ukupno sa 2500 naoružanih ljudi, od kojih su 1200 domobrani i 1300 ustaše.

— Raspored uslijed posljednjih pokreta danas 15 februara je sljedeći: Domobrani su kod Mamići (Mostar MK—BD), k. 554 (MK—BD), Višnica (MH—AX), Ledinac (MK—AX). — Ustaše na k. 410. (MK—AX), Dubrava (MK—AX), Gradina (LI—AV), Brdo (LI—AV), Tkanice (IH—AV), Peć Mlinovi (XV—AX).

Mir u zoni koju drže naše trupe.

Sektor »Messina«

14 februara jedinica M. V. A. C.,³ pomognuta od naše patrole, izvršila je izvidanje puta Vrgorac (Mostar KI—AP), Prapatnica (IH—AP), Stilja (Makarska XV—AR).

Protivničko protudejstvo sa okolnih visova naselja Stilja. Bilo je ponešto vatre u pravcu Gerljušić.

Sektor »Marche«

Noću, uoči 15 februara oko 5 časova naša patrola na straži duž željezničke pruge sukobila se u blizini Dikići (Dubrovnik RQ—GK) sa partizanskom patrolom koja se povukla nakon izmjene pušćane vatre i bacanja ručnih bombi. Nismo imali nikakvih gubitaka.

Jutros u 7.05 časova parobrod »Totonno« od 5000 tona natovaren gumama i rezervnim dijelovima za automobile, upućen u Albaniju, naišao je na pojas mina kod Bocca Grande (Velika Vrata Gruž) i potonuo je. Nema žrtava. U toku je spasavanje tovара dejstvom mornarice.

Sektor »Kotor«

Normalna aktivnost.

Vazdušna aktivnost: intenzivna.

Borbena nadletanja u zoni Rakitno (Mostar MH—BL), Prozor na pravcu obalskog pojasa, na pravcu Prozor—Ravno—Tomislavgrad. Uspješno je bombardovano Posušje, Šćit (Prozor NK—CO) i Striževno (OI—BQ). Mitraljirana su kola sa živežnim namirnicama i poneki auto duž. puta. Protuavionsko dejstvo iz Posušja.

* Protivkomunistička dobrovoljačka milicija (Milizia Volontaria Anti Comunista) sastavljena uglavnom od četnika Draže Mihailovića

Prolaznost puteva nepromijenjena.
Minimalna temperatura bez promjene.
Vedro.

Za komandanta
General Amico

Upućen prepis Nj. Eksel.

” ” Operat. od.
” ” Infor. od.
Kr. karab.

BR. 216

**OBAVJEŠTENJE NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA«
OD 15 FEBRUARA 1943 GOD. O PODUZIMANJU OPERACIJA
IZ DOLINE NERETVE U PRAVCU LIVNA¹**

Prevod

Njemački štab za vezu
pri komandi »Supersloda«
radio centrala
Br. 43 /143/ povjerljivo

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO JDDJELJENJE
Br. 2544
Stiglo 15 februara 1943/XXI

Položaj, 15-11-1943

**VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-
DALMACIJA«**

— Sjedište —

Vrhovni komandant za Jugoistok (Vrhovna komanda Ar-
mijske grupe E)³ uputio je sljedeći radiogram Br. I 491/43/
povjerljivo Komandi »Supersloda«.

Povjerljivo!

1) — Pošto se predviđa ugrožavanje oblasti sa rudnicima bok-
sita Mostar — Imotski, Vrhovna komanda njemačkih oru-

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Od sredine avgusta 1942 god. njemačkim trupama na Balkanu
komandovao je generalpukovnik Alexander Lohr, komandant 12 nje-
mačke armije čiji se štab nalazio u Solunu. Prvog januara 1943 god.
Štab 12 armije pretvoren je u Grupu armija »E«. Na čelu te Grupe
armija general Lohr ostao je sve do kapitulacije.

žanih snaga (O. K. W.) smatra da je istovremeno sa napredovanjem italijansko-njemačkih trupa na Livno (operacija »Weiss«), potrebna i operacija na Livno koja će polaziti od doline Neretve, sa ciljem da se komunističke bande koje se nalaze južno od Livna natjeraju na sjever imajući za krajnji cilj njihovo uništenje.

- 2) — Da bi se zadovoljio taj zahtjev, koji bi mogao izazvati konačni pad Titove komunističke države,³ Vrhovni komandant za Jugoistok (OBSO)¹ daje sljedeći predlog za izvršenje operacije:
- a) — Za ovu operaciju je zadužen italijanski VI armijski korpus pod čiju nadležnost će se staviti jedna borbena grupa 718 njemačke pješadijske divizije;
- b) — Upotreba snaga (na veliko)
718 borbena grupa polazeći od Sarajeva i, udarajući preko Konjica dostiže zonu sjeverno od Jablanice i na prvom mjestu čini zapreku ka sjeverozapadu udarajući zatim u pravcu Prozora.
Divizija »Murge« polazeći od zone Mostar preko Posušja udara na Tomislavgrad,⁵ a *divizija »Messina«* od Zagvozda preko Imotskog ka sjeverozapadu i od Zadvarja preko Aržana na Livno.
- 3) — Radi osiguranja saradnje njemačke 717 pješadijske divizije koja udara od Bugojna na Livno i divizije »Bergamo« u maršu iz Sinja na Livno, potrebno je da se operacija VI italijanskog armijskog korpusa na vrijeme uskladi s pokretom navedenih formacija.
Upotreba snaga koje napreduju od Bos. Petrovca na Livno (SS div.) i od Jajca preko Glamoča na Livno (hrvatska 369 pješ. div.) predviđa se tek kad 717 pješ. div. i divizija »Bergamo«, u maršu na Livno, budu u stanju da spriječe jakim neprijateljskim snagama bjekstvo ka jugu.—
Sto se tiče pojedinosti, potrebno je dalje preciziranje.
- 4) — Vrhovni komandant za Jugoistok (OBSO) moli da se projekt ispita i, zbog hitnosti, saopšti mišljenje do 16 tekućeg. —

preveo:
poručnik Jonco⁶

Ovjerava prepis:
poručnik
Drechsler

¹ Ovaj dio rečenice u originalu je jako podvučen plavom olovkom.
² Kratica od Oberbefehlshaber Süd-Ost — Vrhovni komandant Jugoistoka (Balkana)

³ Duvno

⁴ Odnosi se na prevod sa njemačkog na italijanski jezik.

TRADUZIONE

NUCLEO DI COLLABORAZIONE GERMANICO
presso Comando Supersloda

NUMERO OPERAZIONE
N° 3544
DATA 15-2-43

(centrale radio)
N° 43/43/Segr.

U.U. 15-II-1943

2544

AL COMANDO SUPERIORE PP. AA. "SLAVENIA-DALMAZIA"

= S E C R E T O =

2/p
9
/A
/510

dal Comandante Superiore Sudest (Comando Superiore gruppo esercito S) è stato trasmesso il seguente radiogramma Nr. I 431/43/Segr. diretto al Comando Supersloda:

SECRET

- 1°) - In previsione della minaccia della regione con giri re di banutte Mostar - Pakti, contemporanea all'abbattimento delle italo-germaniche su Lione (operazioni "weiss"), il Comando Supremo delle P.P.A.A. Germanico (U.K.S.) ritiene necessaria una operazione su Lione partente dalla vallata della Marenta, allo scopo di costringere verso il nord anche le bande comuniste che si trovano a sud di Lione, insaccabili da ambo i lati di Lione; punto stabilito come obiettivo finale ed da rientrarle.
- 2°) - Per soddisfare detta richiesta, che potrebbe preoccupare definitivamente anche dello stato comunista di Tito, il Comandante Superiore Sudest (C.S.S.) fa la seguente proposta per l'esecuzione della operazione:
- a) - Per questa operazione viene incaricato il VI C.A. italiano al quale verrà messo alle dipendenze un gruppo da combattimento della 717^a Divisione Fanteria germanica;
 - b) - Impiego delle forze (in grande)
 - il gruppo da combattimento 717 partendo da Sarajevo e puntando oltre Konjic, raggiunge zona a nord di Jablanica, sbarca, in primo luogo, verso nordovest puntando indi in direzione di Pruzor.
 - la divisione "urpe" partendo dalla zona di Mostar oltre Pucisce punta su Tomislavgrad e
 - la divisione "rossini" da Zgonozd oltre Pakti verso nordovest e da Sudaorje oltre Armano su Lione.
- 3°) - Per garantire la collaborazione della 717^a divisione ftr. germanica che punta da Bugojno su Lione e della divisione "Bergamo" in marcia da Sigo su Lione, è necessario che l'operazione del VI C.A. italiano sia seguita temporaneamente d'accanto circa i movimenti delle predette formazioni.

.../...

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
15 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹**

Predmet

Predano:

Primljeno: 17.11.1943. u 17.15 č.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

Telegram

OPERATIVNO ODJELJENJE

**Grupa Bobbio
Komandi Supersloda — Op.
Komandi V arm. korpusa
Komandi XVIII arm. korpusa preko Superslode
Italijanskoj misiji u Zagrebu.**

Br. 2676

Stiglo 17 februara 1943/XXI

Ručni fonogram

Broj 128/A/3 prot.

NOVOSTI u 19.00 ČASOVA DNE IS FEBRUARA 1943/xxi

SS-divizija: divizija je završila čišćenje zone jugoistočnog dijela Grmeč planine. 1 mrtav i 9 ranjenih uslijed eksplozije artiljerijskog projektila. Istraga u toku.

Namjere za danas: odmor za čišćenje sprema i oružja; sakupiti zaštitne odrede; razviti lokalne izviđačke akcije.

369 divizija: divizija je sa 3 hrvatskom planinskom brigadom polazeći iz G. Sanice (Prijedor VH-FP) u pravcu jugoistoka očistila zonu do ceste Sanski Most (Prijedor VH-VK-FX) — Ključ (Prijedor VQ-FI). 187 grupa maršuje u pravcu Bos Krupa — Bihać. 370 puk je ponovno čistio zonu u koju je dopro 14 februara. Odredi 969 puka koji su upotrebljeni kao osiguranje prema rijeci Uni, izdržali su borbe protiv grupe partizana (od 300 ljudi) jugoistočno od V. Rujišta (Bihać TI-TL-GS).² Neprijateljski gubici: 88 mrtvih. Njemački gubici: od 12—14 februara: 14 mrtvih. 16 ranjenih.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

³ Napade su vršile vjerovatno jedinice Pete krajiške brigade Četrte NOU divizije.

Namjere za danas: očistiti zonu u koju se doprlo 15 februara; razviti lokalnu izviđačku djelatnost; popraviti oružje i materijal. 717 divizija: divizija je proširila mostobran kod Ključa do 4 km na istok i na jugoistok od Ključa, potiskujući slabe neprijateljske snage, sa 4 mitraljeza, prema istoku³. 349 puk⁴ dopro je sa glavnom u zonu Ključ. Gubici od 12 do 14 februara: 1 mrtav i 2 ranjena.

Namjere za danas: napasti neprijateljski logor zapažen na 4 km jugoistočno od Ključa, sa odredima 737 puka; razviti izviđačku djelatnost istočno od mostobrana; nastaviti radove na mostu kod Ključa.

Vazdušna aktivnost: Napad na neprijateljski logor zapažen u šumama Klek (Drvar UK-UM-UZ-EU) i na mjesto Oštrelj (Drvar TP-FG) koje je zauzeo neprijatelj.⁵ Fotografiska izviđanja na cesti Petrovac — Grahovo — Livno — Kupres — Jajce. Taktičko izviđanje u zoni Banja Luka — Mrkonjić Grad.

Namjere za danas: predviđa se nemogućnost dejstva zbog rdavog vremena.

Razno: Komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj je oputovao za Sanski Most u svrhu da sakupi na raport komandante divizija.

OPSTI ZAKLJUČAK: Nema značajnih novosti.

Major Bobbio

³ Odnosi se na dijelove Pete NOU divizije.

⁴ U originalu je pogrešno napisan 349 puk umjesto 749 puk. Vidi dok. br. 214.

⁵ U Oštrelju su se ovog dana nalazile jedinice Osme krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 94.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 16 FEBRUARA 1943 GOD. O TEŠKOĆAMA PODUZIMANJA OPERACIJA U PRAVCU LIVNA¹

Šifrovani telegram

**Od Komande VI arm. korpusa
Višoj kom. za »Slov.-Dalm.«
operativno**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2631

Br. 2223/op.

Stiglo 17 februara 1943/XXI

16 februar 1943

Veza 2561 od 15 februara.

Kao što je već javljeno mojim današnjim telegramom 2224/op. sve raspoložive snage VI armijskog korpusa zasada su upotrebljene u cilju suprotstavljanja brojnim partizanskim formacijama u rudarskoj zoni i Prozoru.

Tek poslije koncentracije anti-komunističkih formacija² i uspostavljanja situacije u Prozoru, tj. vjerovatno posle 20 tekućeg, ova komanda bi mogla da uzme učešće u jednoj akciji na Livno, upotrebivši tri pješadijska bataljona sa artiljerijom i lakim tenkovima u pravcu rudnika Posušje — Tomislavgrad,³ kolona od oko 4000 antikomunista duž puta Prozor — Ravno — Tomislavgrad.

Trebalo bi da pokret kolone Armijskog korpusa počne tada kad već budu sa sjevera najavljene akcije XVIII armijskog korpusa na Livno.

Za Komandanta general Amico

16 februar 1943/XXI

dešifrovao: poručnik R. Biassi

Viša kom. oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«

šifrantsko odjeljenje

**Imao⁴ sam pravo da svedem na
3—4 bataljona!**

U redu

16-11 m

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, na više mjesta podvučen crvenim mastilom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Odnosi se uglavnom na četnike Draže Mihailovića.

³ Duvno

* Sljedeći tekst dopisao je rukom, crvenim mastilom i stavio svoj paraf general Mario Robotti.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 16 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV NA PROSTORIJI PRO-
ZOR—JABLANICA—KONJIC¹**

Predmet bg.

Telegram

**Od Komande VI armij. korpusa
Operativ, od.**

Datum i čas otpreme 16 II 43-XXI
20.00 čas.
prijema 17 II 43-XXI
7.50 čas.

**Superslodi Oper, odjelj. (telegrafskim putem Crna Gora—Ti-
rana—Rim) i r. z.**

Guverneratu Crne Gore

Komandi XIV i XVIII armij. korpusa

Mornarici Dalmacije

i Diviziji »Emilia«

N 2252/op

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2625

Stiglo 18 februara 1943/XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 16 FEBRUARA 1943/XXI

Sektor »Murge«

15 februara u 21.15 časova partizani su napali jačim snaga garnizon u Prozoru, potpomognuti minobacačima. Poslije oštire borbe dva uporišta zapadnog sektora pala su u ruke napadača.

Do 2 časa, dana 16 o. m., pokretne jedinice garnizona spriječile su upade u mjesto Prozor i poboljšale situaciju na blokadnim mjestima. Borbe su trajale do šest časova jutros. Cd tog časa nema izvještaja od garnizona uslijed oštećenosti radia i prekida telefonskih linija.²

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Napad na Prozor pomenutog dana vršile su jedinice Treće NOU divizije. Sire o napadu i oslobođenju Prozora vidi dok. br. 91, 100, 109 i 233.

Druge partizanske formacije učvrstile su se u noći uoči 16 o. m. u dolini Neretve kod Drežnice (Konjic PL—BN), u cilju da spriječe saobraćaj između Mostara i Jablanice³. U toku dana upućena je iz Konjica u Prozor jedna četa pješadije.⁴ Motorizovani bataljon pješadije,⁵ koji je upućen iz Mostara u Prozor, angažovan je protiv partizanskih snaga koje su primijećene kod Drežnice. U 16 časova upućen je iz Mostara prema Drežnici jedan bataljon A. C.⁶ da pomogne uspostavljanje situacije i da uspostavi vezu sa Jablanicom.

Sektor »Messina«

Patrole na pravcu Vrgorac (Mostar KI—AP) Ravča (Markarska XT—AP) primjetile su veliki prekid na putu kod Jelavići (XV—AP) i u blizini Ravča.

Patrole V. A. C.⁷ i ustaške patrola koje su 15 februara obišle zonu Drinovci (XT — IH) (BD — AX) i Turačka Gomila (Mostar KI—BD), nisu naišle na partizane.

Sektor »Marche«

16 februara avion nepoznate narodnosti nadletao je Olipa (o. Mljet PN — FX), Trebinje, Lopud (Dubrovnik BH — FT), Bileće na velikoj visini, i to u 1.05 čas. u pravcu sjever-jug. u 3/45 zapad-istok. u 4/05 zapad-istok. u 4/15 istok-zapad. Protivrvijska odbrana nije stupila u dejstvo uslijed velike visine nadletanja.

Sektor »Kotor«

Normalna aktivnost.

Vazдушna aktivnost spriječena radi nepovoljnih atmosferskih prilika.

Minimalna temperatura u opadanju.

Kiša duž obale.

Za Komandanta
general Amico

³ Odnosi se na Drugu proletersku i Drugu dalmatinsku NOU brigadu Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89. 90 i 99.

⁴ Ova četa bila je iz sastava 259 puka i ona je potpuno uništena prilikom napada na Prozor od strane jedinica Treće NOU divizije.

⁵ Odnosi se na I bataljon. 260 puka. Ovaj bataljon naišao je na rasjedu jedinica Druge proleterske divizije kod Drežnice i bio potpuno razbijen. Šire o napadu na ovaj bataljon vidi dok. br. 89, 90. 99. 222, 230 i 231.

⁶ Vjerovatno armijskog korpusa

⁷ Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici Draže Mihailovića.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 16 FEBRUARA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE I NAPADU NA PROZOR¹

Predmet.

**ŠIFROVANI TELEGRAM
OD KOMANDE VI ARM. KORPUSA-OPERATIVNO
SUPERSLODI-OPERATIVNO**

Br. 2254/op.

**otpreme
Datum i čas
prijema 16.2.43-XXI**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA<

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2659

Stiglo 17 februara 1943/XXI

I/26Q pješadijski nije uspio u pokušaju savlađivanja otpora ustanika s obje strane Neretve na relejnoj stanici Drežnica (Prozor PP—BN) i uveče 16 februara se zaustavio uslijed jake aktivnosti neprijatelja.²

Divizija »Murge« će pokušati sutra ujutru, 17 februara, da ga izvuče pomoću formacija Antikomunističkih dobrovoljaca kojima zasada raspolaže.

Garnizon Prozor izolovan i podvrgnut snažnom pritisku partizana.³ Uslijed infiltracije u dolini Neretve kod Drežnice isključena je svaka mogućnost veze između zone Jablanica—Konjic i zone Mostar.

Prema navedenim vijestima i Mostar je direktno ugrožen znatnim partizanskim snagama koje, prema izvještaju VI hrvatske divizije⁴ i drugih izvora, dostižu do 4000 ljudi, koji bi od

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Vidi dok. br. 89, 90, 99, 222, 230 i 231.

³ Napad na Prozor vršila je Treća NOU divizija. Prozor je oslobođen 17 februara ujutro. Vidi dok. br. 91, 100, 109 i 233.

* Odnosi se na Šestu ustaško-domobransku diviziju čiji se štab nalazio u Mostaru.

Vrdac⁵ (PI — PL — BL) trebalo da udaraju na Gorance (PL — BF) gdje su već naznačene prve grupe.

Sve u svemu situacija je vrlo delikatna i zbog toga što ne- vrijeme ne dozvoljava upotrebu avijacije i zaustavlja koncentrisanje antikomunističkih formacija koje je u toku.

Naredio sam da se noćas uputi iz Čapljine u Mostar 111/56, koji je uostalom posljednji raspoloživi element u cijelom Armij- skom korpusu.

Za Komandanta general Amico

BR. 221

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 16 FEBRUARA 1943 GOD. O ZAUZIMANJU DREŽNICE
OD STRANE JEDINICA NOV¹

Primljeni telegram

16 februar 1943-XXI

Od Komande pješ. div. »Murge«
Komandi šestog arm. korp.

OPERATIVNO ODJELJ. 1		
Br. prot.	Datum prijema	
2216	162	43
Kateg.	Vrsta	Fasc.
A	1	24/3

1275/ Op. 16. t. m. u 0,45 časova prekinuta je pruga i civilna telegrafsko-telefonska linija između stanica Raška Gora i Drežnica. Stanicu Drežnica zauzeli su partizani². Ona je pod vatrom sa naše otporne tačke. Preduzeo sam mjere da se iz Mostara uputi naoružani voz radi uspostavljanja željezničke pruge. Ni- kakvih vijesti o garnizonu Prozor.⁸ Eskadron bornih kola stigao je na krivinu Duge (OL—CO). Naredio sam da se zaustavi i čeka da se razbistri situacija u Prozoru. Molim da uputite u Prozor bar jedan teški autovod. Za komandanta general Gherzi.

* Vjerovatno Vrđi.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/7.

² Drežnicu su zauzele jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89, 90 i 99.

³ Opširnije o oslobodenju Prozora vidi dok. br. 91, 100, 109 i 233.

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 16 FEBRUARA 1943 GOD. O UPUĆIVANJU I BATA-
LJONA 260 PUKA U DREZNICU¹**

Primljeni telegram

16 febr. 1943 - XXI

**Od Komande pješ. div. »Murge«
Komandi VI armij. korpusa
operativ, odjeljenje**

OPERATIV. ODJELJENJE 1		
Br. prot.	Datum prijema	
2251	16 feb.	1943-XXI
Kateg.	Vrsta	Fascikl
A	1	24/3

1294/ Op — Odgovor na telegram 2225/op. od 16. ov. mes. — Pošto nisam imao na raspoloženju formacije V. A. C. koje još nisu mobilisane i pošto je bilo hitno da se dadu pojačanja za Prozor, odredio sam I bat. 260 pješ. puka, koji je nažalost zaustavljen na visini Drežnica od jake neprijateljske vatre. Bataljon je još uvijek u nemogućnosti da produži nastupanje. Nadamo se da će to moći večeras koristeći mrak. Propali su pokušaji da se s njim povežem zbog neprijateljskog otpora i zbog puta koji je zakrčen napuštenim motornim vozilima od kojih su neka teško oštećena². Radi zaustavljanja daljeg prodiranja prema Drežnici uputio sam preko visova na desnoj obali Neretve bataljone V.A.C. pravoslavni³ iz Blagaja i uputiću istim pravcem još jedan bataljon V.A.C. koji je već u pokretu iz Nevesinja. — Pratim situaciju u rudokopnoj zoni. Ne smatram za sada potrebnim da premjestim iz Mostara I bat. 55 puka, jedinu rezervu koja je ostala, pošto je moguće da stigne u zonu za nekoliko časova, sem ako ne bude upućen III bat. 56 puka. Nastojim da uputim u Prozor bataljon V.A.C. pravoslavni³ iz Konjica. Čim mi bude moguće prikupiću I bat. 260 puka da ga upotrebim u Drežnici. General Gherzi 16401602

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/9.

² Pomenuti bataljon potpuno su uništile 16 februara jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 90. 99, 230 i 231.

³ Odnosi se na četnike.

**DNEVNI IZVEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI
KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 16 FE-
BRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV
U BOSANSKOJ KRAJINI¹**

Telegram

Primljeno: 18.11.1943 u 9.35 časova

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2711

Stiglo 18 februara 1943/XXI

**Grupa Bobbio
Superslodi- op.
Komandi V arm. korpusa
i na znanje:
Komandi XVIII arm. korpusa
Italijanskoj misiji u Zagrebu**

Broj 131/^/3 prot.

NOVOSTI u 9.00 ČASOVA DNE 16 FEBRUARA 1943/xxi

SS-divizija: nema značajnih novosti.

Namjere za da-nas: kao i jučer.

369 divizija: Situacija nepromijenjena. 969 puk izdržao je sa uspjehom borbu u zoni Aliberov² (Prijedor TN—GS). Neprijatelj se povukao prema sjeveroistoku.³

Nanijeti gubici: 29 mrtvih.

717 divizija: Mostobran kod Ključa (Prijedor VQ—FI) bio je proširen prema istoku sa Trećim bataljonom 737 puka i sa Drugim bataljonom 749 puka.

Namjere za danas: ojačati i proširiti mostobran kod Ključa prema istoku, nastaviti sa radovima na mostu kod Ključa.

Vazдушna aktivnost: Upotreba nije bila moguća zbog lošeg vremena.

Namjere za danas: fotografska izvidanja u zoni operacije »Weiss II«.

Ukupni gubici: do 15 februara:

SS-divizija: mrtvih 17 oficira, 142 vojnika, ranjeno 5 oficira, 244 vojnika, nestalo 13 vojnika.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistorijskog instituta, kut. 17 1/2.

² Vjerovatno Alibegov Dubovik.

³ Napad je vršila Peta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

369 divizija: mrtvih 70 vojnika, ranjeno 220 vojnika, nestalo 60.

717 divizija: mrtvih 6 oficira, 112 vojnika, ranjeno 8 oficira, 282 vojnika, nestalo 20 vojnika.

Gubici neprijatelja do 15 februara

mrtvih 6521, ranjenih 1725, uhapšeno sumnjivih 2010 ljudi i 350 žena, od kojih je odvedeno u logor u Zemun 490 ljudi i 283 žene.⁴

Plijen do 15 februara:

6 teških mitraljeza, 10 p. mitraljeza, 286 pušaka, 200 bajoneta, 1 uništeni p. t. top, 1 m. bacač, 5 lakih tenkova, 6 motocikla, 47 kola sa materijalom, 590 konja, 83 tegleće marve, 1414 goveda, 1679 ovaca, konzerve i namirnice, 2 bataljonske zastave.

Uništeno je ili nađeno uništeno: 120 baraka. 32 logora u šumama, 2 bolnice, jedan mlin i jedno veliko postrojenje peći sa električnom centralom.

OPSTI ZAKLJUČAK:

Trupe imaju kratak odmor koji je malo koristan zbog slabih atmosferskih prilika, Potrebno je da mnoge jedinice divizije i čitava 717 budu pod šatorima, radi toga što su uništene skoro sve građevine.

Major Bobbio

⁴ Da su neprijateljski podaci o gubicima jedinica NOV netačni vidi se jasno iz izvještaja Štaba Prvog bosanskog NOU korpusa od 12 marta 1943 god. Vrhovnom štabu NOV i PO Jugoslavije, gdje se iznosi da su jedinice Korpusa u neprijateljskim operacijama »Weiss I« i »Weiss II« imale sljedeće gubitke:

v... IV NOU divizija: oko 150 mrtvih, 300 ranjenih i 450 bolesnih i premrzlih;

U ostale dvije divizije ukupni gubici ne premašuju broj od oko 300—400 ukupno izbačenih iz stroja...» (Vidi tom IV, knj. 11, dok. br. 64). O vjerodostojnosti neprijateljskih podataka o gubicima jedinica NOV vidi u ovoj knjizi dok. br. 192. prim. 3; 196 i 198.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O SITUACIJI NA SEKTORU JAJCE — TRAVNIK NA DAN 16 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d².

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. PJEŠ. NJEM. DIV.

od 15./16. veljače 1943.

I.) 1.) *Cjelokupno stanje nepromjenjeno.*

2.) *Jajce = Travnik:*

Na visovima sj. i sj. i. Jezero pokreti neprijatelja i radovi na utvrđivanju.³ Pruga D. Vakuf = Jajce od 15.11 u 19.00 sati ponovno sposoban za promet. Prikupljanje grupe »Vogel«⁴ prema tome još nije završeno. Dielovi stožera 738 i III./738 kao i cijelo topništvo još na preselicama između Travnika i Jajce. Dolazak u toku današnjeg dana. Divizija je izdala zapovjed grupi »Vogel«, da uputi jaku izvidnicu preko Jezero na Mrkonjić Grad.

3.) *Namjera:*

Nasilno razviđanje iz Jajce na Mrkonjić Grad. Nastup cijele grupe »Vogel« čim stigne III./738 i topništvo.

Ia
U Sarajevu, dne 16. veljače 1943.
Za točnost prijevoda:
nadsatnik Gayer
Gayer
P. 17AI P

(M.P.)

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, pod br. 1/1—29, k. 19.

* Prevod je izvršen od strane domobransko-ustaške komande.

¹ Na ovom terenu nalazio se po jedan bataljon Sedme i Devete krajiške NOU brigade. O ovim borbama vidi dok. br. 228, 235, 245, 253, 275 i 347.

* Sastav Grupe »Vogel«; vidi u dok. br. 251 (prim. 4).

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 17 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

Predmet

Telegram

V. P. 10, 18.II.1943-XXI u 3.15 čas.

Od Komande VI. armij. korpusa

Oper, odjelj.

Komandi Supersloda — Oper, odjelj.

i r. z.

Guvernatoratu Crne Gore

Komandama XIV i XVIII armij. korpusa

i Mornarici Dalmacije

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2687

Stiglo 18 februara 1943 XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 17 FEBRUARA

Aktivnost ustanika.

Nove partizanske formacije² primijećene su u pokretu s kraja doline Drežnica prema jugu, vjerovatno u rudokopnu zonu.

Na lijevoj obali Neretve nalazi se neutvrđen broj grupica, gdje je dignut u vazduh most na putu za Bijelu (Mostar OH-BL).

Skinuto je 400 m. kolosjeka na želj. pruzi između Mostara i Drežnice (Prozor PL-BN) na 107 km.

Sektor »Murge«:

Nema direktne komunikacije za Prozor.

Današnje vazdušno izviđanje nije utvrdilo nikakav pokret u mjestu i na otpornim tačkama, koje su neoštećene.

Protivavionsko dejstvo sa padina Kolivret (Prozor NM-CO) i sa sjevernih visova.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Odnosi se na Drugu proletersku i Drugu dalmatinsku NOU brigadu Druge proleterske divizije.

Još nema vijesti o I bataljonu. 260 pješ. puka koji je krenuo iz Drežnice za Jablanicu. — Ograđujemo se da saopštimo gubitke koji još nisu provjereni.³

Formaciju od oko 200 V.A.C.,⁴ upućenu iz Mostara radi izviđanja zone lijeve obale Neretve duž pravca Bijelo Polje (Nevesinje QM-BD-BF-BH) — Prigredani (QK-BH), spazili su naši avioni u ovom posljednjem mjestu u 15 časova. Druga formacija od oko 800 ljudi upućena je iz Mostara u zonu Karanci⁵ (Mostar PL-BF) zajedno sa 1/55 pješ. puka da raščisti situaciju. Ostale formacije V.A.C. pristići će u Mostar tokom sutrašnjeg dana, 18 o. m. i tokom istog dana počće da stiže u Konjic još oko 3000 V.A.C.

Sektor »Messina« — »Marche« i »Kotor«:

Normalna aktivnost patrola i izviđanja.

Vazдушna aktivnost:

Atmosferske prilike, nešto popravljene omogućile su ograničenu aktivnost.

Izviđanja u zoni Goranci—Jablanica—Prozor i Rakitno (Mostar MH-BL) gdje su mitraljirane i obasipane malim bombama grupe natovarenih mazgi u kretanju prema jugoistoku.

Izviđanja su ometali niski oblaci na brdovitim zonama.

Prolaznost puteva nepromijenjena.

Kiša i vjetar.

Za Komandanta
general Amico 21301702

Dato na uvid: Načelniku štaba
Zamjeniku nač. štaba

Poslata kopija: obavještajnom od.
kralj, karabinjerima
operativnom odjeljenju

• Vidi dok. br. 89, 90, 99, 222, 230 i 231.

¹ Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici
Dražo Mihailovića
³ Vjerovatno Goranci.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 17 FEBRUARA 1943 GOD. O UPUĆIVANJU TRUPA U BORBU PROTIV JEDINICA NOV¹

V.P. 10, 17/2/1943-XXI čas

Šifrovani telegram
Od Komande VI arm. korpusa —
Operativno —

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2704

Stiglo 18 februara 1943/XXI

Komandi »Supesloda« — operativno —
Br. 2283/bp —

Slijedi tel. 2254 op. od 16 tekućeg² i današnji 2282/op.

U vezi sa razvojem situacije u zoni Mostar, Komandant »Murge« mi je juče 16 februara hitno zatražio dva bataljona za pojačanje.

Kao što sam već saopštio, mogao sam da pošaljem 111/56, poslednja jedinica na raspoloženju Armijskog korpusa.

Zato bih molio da se vrati u Metković 11/55, privremeno ustupljen XVIII Arm. korpusu, zato što je od i onako oskudnih snaga upotrebljenih za odbranu zone Mostar-rudnici, oduzet 1/260 pješadijski³ i poslat u Jablanicu.

Za Komandanta general Amico

Dešifrovao: Major Manfreda —
Kapetan Paladino

Dato na uvid Načelniku Štaba
dato na uvid zamjeniku Nač. Štaba

Kopija poslata Operativnom odjeljenju

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Vidi dok. br. 220.

³ Vidi dok. br. 90, 99, 222, 230 i 231

IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« Q ZAVRŠETKU PRVE FAZE OPERACIJA »WEISS« I O PRETRPLJENIM I NANIJETIM GUBICIMA OD 20 JANUARA DO 15 FEBRUARA 1943 GODINE¹

Povjerljivo

Sjedište štaba, 18.2.43

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENTJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2718

Stiglo 18 februara 1943/XXI

Njemački štab za vezu
pri komandi Superslode

Pov. djel. br. 282/43

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«

Operativno odjeljenje

Obavještajno odjeljenje

Sjedište

17. 2. 43: *Poduhvat »Weiss«:*

Prvi dio završen. Trupa je dobila kratak odmor radi osvježenja, ali koje, zbog nepovoljnih vremenskih prilika, neće imati željeni uspjeh.

SS-div.: Bez naročitih događaja.

369. div.: Uspješan okršaj sa 300 ustanika na prostoru 15 km sjeverno od Prav. Jasenice. Neprijatelj se izvukao prema sjeveru, 29 mrtvih neprijatelja.

717. P. D.: Mostobran Ključ proširen prebacivanjem daljih dijelova prema jugoistoku.

Akcije vazduhoplovstva: Zbog vremenske situacije nemoguće.

Ukupni gubici u »poduhvatu Weiss«: do 15.11.43.:

SS-div.: mrtvih: 7 oficira. 142 podoficira i vojnika
ranjeno: — 222 podoficira i vojnika
nestalo: — 68 podoficira i vojnika

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

717. pješ. div.:

mrtvih: 6 oficira, 112 podoficira i vojnika
ranjeno: 8 oficira. 282 podoficira i vojnika
nestalo: — 20 podoficira i vojnika

Neprijateljski gubici: 6521 mrtav, 1725 ranjenih, 2010 uhapšenih sumnjivih ljudi i 350 žena, od toga sprovedeno u logor Zemun 490 ljudi i 285 žena.

Plijen do 15. 2: 6 teških mitraljeza, 286 pušaka, 200 bajoneta, 1 P. T. top. (razlupan), 1 minobacač, 5 teretnih mot. vozila, 6 motocikla, 47 vozila sa priborom, 590 konja, 83 kola, tovarna stoka sa opremom, 1414 goveda, 1678 ovaca, rezerve namirnica, 2 bataljonske zastave.²

Uništeno je: odnosno pronađeno uništeno:

120 baraka, 23 nekadanja poljska logora, 2 bolnice, 1 perionica sa elektranom i 1 mlin.

— 000 —

Zapadna Bosna:

Sjeverno od Jezera neprijatelj sa teškim pješad. oružjem na izgrađenim položajima.³ Njemačko-hrv. borbena grupa Jajce¹ okupljena sa zadatkom da oslobodi put Jajce—Mrkonjić Grad koji je važan za nastupanje u poduhvatu »Weiss 2«.

Nastupanje predviđeno za 17 II.

Vrhovni komandant Jugoistoka

Za tačnost prepisa:

Drechsler
poručnik

(M. P.)

² Podaci su netačni. Vidi dok. br. 236, prim. 8.

¹ U to vrijeme sjeverno od Jezera nalazio se jedan bataljon Sedme i jedan bataljon Devete krajiške NOU brigade.

* Odnosi se na Grupu »Vogel«, koja je bila ovog sastava: 738 puk (bez jednog bataljona); štab 668 art. div. sa jednom baterijom 668 art. divizionu. jednom domobranskom haubičkom baterijom i sa tri dom. brdska art. voda; 738 pionirska četa; četa Trećeg dom. pionir, bataljona; dijelovi 202 oklopnog bataljona. Grupa »Vogel« vodila je do 20 februara borbe sa jedinicama Sedme i Devete krajiške brigade i uspjela je samo da zauzme Jezero, poslije čega je bila prinudena, zbog događaja u dolini Neretve da odstupi u Jajce, a zatim u Bugojno.

Deutscher Verbindungstab
am Comando Supersloda

O.U., den 18. 2. 43

Bef.Tgb.Nr. 282/43 geh.

An das Comando Superiore F.F.AA. "Slovenia-Dalmazia"

Operationsbüro
Informationsbüro

Standort.

17.2.43: Unternehmen "WEISS":

Erster Teil abgeschlossen. Truppe erhält kurze Ruhezeit zur Auffrischung, die jedoch bei den ungünstigen Wetterverhältnissen nicht den gewünschten Erfolg haben wird.

SS-Div.: Keine besonderen Ereignisse.

369.Div.:

Erfolgreiches Gefecht mit 300 Aufständischen im Raum 15 km nördlich PRAV. JASENICA. Feind nach Norden ausgewichen, 29 Feindtote.

717.I.D.:

Brückenkopf KLJUC nach Übersetzen weiterer Teile nach Südosten erweitert.

Luftwaffeneinsatz: Infolge Wetterlage nicht möglich.

Gesamtverluste "Unternehmen Weiss": bis 15.2.43:

<u>SS-Div.:</u> tot:	7 Offiziere,	142 Unteroffiziere und Mannschaften
verwundet:	-	222 Unteroffiziere und Mannschaften
vermisst:	-	68 Unteroffiziere und Mannschaften

717.inf.Div.:

tot:	6 Offiziere,	142 Unteroffiziere und Mannschaften
verwundet:	8 Offiziere,	282 Unteroffiziere und Mannschaften
vermisst:	-	20 Unteroffiziere und Mannschaften

Feindverluste: 6521 tot, 1725 Verwundete, 2010 festgenommene verdächtige Männer und 350 Frauen, davon nach Lager SMLIN abgeschoben 490 Männer und 285 Frauen.

Heute bis 15.2.: 6 SMG, 10 LMG, 286 Gewehre, 200 Seitenwaffen, 1 Pak (zerstört), 1 Minenwerfer, 5 Lkw., 6 Kräder, 47 Fahrzeuge mit Gerät, 590 Pferde, 83 Tragtiere mit Ausrüstung, 1414 Rinder, 1678 Schafe, Vorräte an Lebensmitteln, 2 Btl.-Fahnen.

Es wurden vernichtet: bzw. vernichtet aufgefunden:

120 Baracken, 23 einstige Waldlager, 2 Lazarette,
1 Großwäscherei mit Elektrizitätswerk und
1 Mühle.

ooooOoooo

Westbosnien:

Nördlich JEZERO Feind mit schweren Inf.Waffen in ausgebauten Stellungen, dtisch.-kroat.Kampfgruppe JAJCE versammelt, mit Auftrag, die für Anmarsch WEISS wichtige Straße JAJCE - MRKONJICGRAD freizukämpfen. Antreten für 17.2. vorgesehen.

Der Oberbefehlshaber Südost.

F.d.R.d.A.:

Oberlt.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVI-
ZIJE O SITUACIJI U CENTRALNOJ I ISTOČNOJ BOSNI
NA DAN 17 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d.²

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.
od 16./17. veljače 1943.

I.) 1.) Prema hrv. izvješću nalaze se komunističke bande
u prostoru Bijeljina.

2.) a) *Jajce — Travnik:*

Vlastito razvidanje: Jezero i tamošnji visovi sj. i.
1 sj. zaposjednuti u izgrađenim položajima od
neprijateljskih snaga sa mnogobrojnim teškim pje-
šačkim oružjem.³ Grupa Vogel je u punom broju
osim 12./738 i 668. top. odj. nastup 17. II, u jutro.
Brzoglasna veza prema Jajce ponovno prekinuta
od 17.11. u 05.30 sati.

Željeznička pruga Jajce—D. Vakuf, 12 km. sj. z.
D. Vakuf, danas u noći u 02.00 sati ponovno pre-
kinuta usljed izkliznuća vlaka.⁴

b) *Sarajevo:*

Na Igman planini 13. km z. j. z. Sarajevo 16.11.
prije podne borba između ustaške obhodnje i na-
oružane bande, vjerojatno četnika. Ustaški gubici:
2 mrtva, 1 ranjen.

Četnički gubici navodno oko 20 mrtvih.

c) *Bijeljina:*

Hrv. izvješće: Komunističke bande zaposjele su:
Ugljevik (20 km z. j. z. Bijeljine), Jablanica (35
km z. j. z. Bijeljina) i Suhopolje⁵ (12 km j. z. Bije-
ljina). Provjeravanje ovog izvješća po njemačkim
trupama za sada nije moguće.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog
instituta, pod br. 2/1—19, k. 19. Tekst je na više mjesta podvučen crve-
nom olovkom.

² Prevod je izvršen od strane ustaško-domobranske komande.

³ Vidi dok. br. 224.

⁴ Akciju su izvele jedinice Devete krajiške NOU brigade. Vidi dok.
br. 95, 336 i 360.

⁵ Vjerovatno se odnosi na sremske partizane koji su se iz Srema
prebacili na pomenutu prostoriju Istočne Bosne.

d) *Željeznička pruga Sarajevo—Mostar:*

Dne 16.11. između 00.00 i 06.00 sati prepadi bandi na željezničke postaje Drežnica i Grabovica. 21 km odnosno 24 km sj. Mostar. Željeznička pruga i brzoglasna veza prekinuti⁶.

Ia

(M.P.) U Sarajevu, dne 17. veljače 1943.
Za točnost prievoda:
nadsatnik Gayer
Gayer

BR. 229

NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLO-
VENIJA-DALMACIJA« OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. ZA
ODBRANU MOSTARA¹

DCL.

Telegram

V.P. 10, 18 februar 1943 — XXI
VRLO HITNO²

Od Više komande »Slov.-Dalm.«
Komandi VI arm. korpusa

VRLO HITNO. Dubrovnik. .. Super 2748 41 18/2 2LOS³
Br. 2745 prot.

Ponavljam što sam današnjim telegramom 2700 već naredio, tj. da dejstvo tog korpusa treba da bude usmjereno isključivo na vojne potrebe dok situacija bude delikatna. Potrebno je imati u vidu mogućnost da će neprijatelj udarati na Mostar težeći dalje donjoj Neretvi. Otud potreba za sjedinjavanjem svih snaga — uključivši i četnike — u zoni Mostar, da bi se suprotstavila jedna zbijena masa i da bi se učinilo ono što dosada nije bilo moguće uslijed dislokacije prednjih bataljona.
ppuk. Michelotti⁴ General Robotti

⁰ Akciju je izvela Druga proleterska brigada Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89. 90 i 99.

Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Napisano i podvučeno crvenom olovkom.

³ Cijela ova rečenica napisana je rukom.

⁴ Potpisano plavom olovkom.

IZVJEŠTAJ VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV KOD PROZORA I U DOLINI NERETVE¹

Predmet DCL

OPERATIVNO

Telegram

V.P. 10, 18 FEBRUARA 1943 — XXI

SUPERSLODA — OPERAT.

VRH. KOMANDI

Br. 2698 prot.

NOVOSTI DO ZAKJUCNO 17 FEBRUARA 1943/XXI

Sektor VI arm. korp.

U vezi sa vijestima o kojima javlja telegram 2720 od danas sprovodi se povlačenje naših malih garnizona. Nastavlja se pritisak partizanskih formacija na garnizon Prozor.² Naš bataljon¹ upućen iz Mostara za Jablanicu, stigavši do Drežnice, sukobio se sa jakim formacijama partizana koje su izbile u dolinu Neretve. Veliki dio bataljona je savladan; neki dijelovi vratili su se u Mostar pošto su izdržali tešku borbu. Ograđujem se o pojedinostima i o određivanju gubitaka.⁵ Avijacija. U toku su izviđanja da bi se razjasnila situacija. Vrlo rđave amtosferske prilike ometale su vazдушnu aktivnost. Pregled gubitaka. Utvrđeni nanijeti gubici: Ubijeno 22, ranjeno 2, zarobljeno 5; naši gubici: poginulo 23, ranjeno 101.*

General Robotti

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/3. Iz originala je ispušten dio koji se odnosi na borbe koje je vodio Peti i Osamnaesti italijanski armijski korpus na teritoriji Dalmacije i Like.

² Napad na Prozor izvršile su jedinice Treće NOU divizije. Vidi dok. br. 91, 100, 109 i 233.

³ Odnosi se na I bataljon 260 puka.

⁴ Na sektoru Drežnice držale su položaje jedinice Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89, 90 i 99.

⁵ Opširnije o uništenju pomenutog bataljona vidi dok. br. 89, 90, 99, 219 i 231.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O ZAROBLJAVANJU OD STRANE JEDINICA NOV PRVOG BATALJONA 260 PUKA¹

Telefonski izvještaj

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2705

Stiglo 18 februara 1943/XXI

Od Komande VI armij. korpusa
Višoj k-di »Slov.-Dalm.« — operat.
Br. 2312/op.

Oficir I/260-og zarobljen od partizana stigao je u Mostar naveče 17 sa pismom Druge proleterske brigade koja javlja da je bataljon savladan, 286 zarobljenih, među kojima komandant, i mnogo ranjenih vojnika.²

Oficir ovo potvrđuje.

Partizanska komanda traži:

- 1) Hranu za 5 dana za zarobljenike;
- 2) Obustaviti vazдушna bombardovanja sela, kaznu strijeljanje zarobljenika;
- 3) Lijekove za ranjene;
- 4) Izmjena zarobljenika sa Hercegovcima i Crnogorcima.

Odgovoreno je:

- 1) Da internacionalni ratni zakoni na koje se oni pozivaju predviđaju snabdijevanje zarobljenika; ipak ovaj put, a da bi olakšali našim vojnicima, biće data hrana za 3 dana za označeni broj;
- 2) Akcije vazduhoplovstva odgovaraju ratnom zakonu, i stoga sela posjednuta od partizanskih snaga su zakonski ratni objekti. Moraju oni da izbjegavaju prisustvo civilnog stanovništva;
- 3) Odobrena potrebna količina lijekova zbog liječenja naših ranjenih zarobljenika.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 D/13.

² Razbijanje i zarobljavanje pomenutog bataljona izvršile su 16 februara kod Drežnice jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89, 90, 99, 222, 230.

- 4) Za izmjenu zarobljenika neka traženja dostave vlastima radi ispitivanja i odobrenja.

Za Komandanta
general Amico 01501802

Prenijeto od kapetana Panini
od Komande XVIII armij.
korpusa

Primljeno: od majora Manfreda
V.P. 10, 18. 2. 43 sati 3.30

Dato na uvid načelniku štaba
— „ — zamjeniku nač. štaba
Poslata kopija operativnom odjeljenju

BR. 232

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O ZAUZIMANJU PROZORA OD STRANE JEDINICA NOV I BORBAMA U DOLINI NERETVE¹

Predmet bg.	Datum i čas	otpreme 18. 2. 1943 11.30
<i>Telegram</i>		prijema 18. 2. 1943 17.00

Od Komande VI arm. korpusa
operativno

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-D ALMACIJA«

Komandi »Superslode«
operativno

OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2732

Stiglo 18 februara 1943/XXI

Br. 2325/bp.

- 1) Situacija partizanskih snaga je ista kao što je javljeno telegramom 2313/ Op. od 16 tekućeg. — Grupa partizana koja je sišla iz doline Drežanke širi se ka sjeveru duž doline Neretve napadajući na željeznička utvrđenja između Drežnice i Jablanice, ovo posljednje mjesto je već pod pritiskom partizanskih snaga.²

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, podvučen na više mjesta crvenim mastilom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Odnosi se na Drugu proletersku diviziju. Šire o borbama na ovome sektoru Neretve vidi dok. br. 89, 90, 99, 104, 222, 230 i 231.

Iz saopštenja prispjelog iz Jablanice saznaje se da je garnizon Prozor savladan,³ a preostali dijelovi istog garnizona kao i onih razmještenih po koridoru doline Rame otišli su za Ramu. Prekinute veze sjeverno od garnizona Konjic koji saopštava da su partizani vjerovatno zauzeli Bradinu.⁴

Manji garnizoni između Konjica i Bradine izmiču na Konjic.

Zasada su stacionirane grupe, koje su zapažene u zoni Vrđi. Goranci i sjeverno od rudnika.

I na frontu divizije »Messina« zasada nikakvih novosti.

- 2) — Kao što je već saopšteno naročito se računa na učešće Dobrovoljačke antikomunističke milicije⁵ čije je pristizanje u Mostar i Konjic u toku.

Još danas 18 u Mostaru će se sakupiti oko 2000 antikomunističkih dobrovoljaca, a ostalih 3000 od sutra će početi da nadire ka Konjicu.

U toku je mobilisanje drugih snaga.

Smatram da se od divizije »Marche« neće moći izvući drugi dijelovi jer su joj već oduzeta tri pješadijska bataljona (od kojih je jedan poslat u sektor »Emilia«) i dvije baterije, jer nije moguće potpuno povući vojsku sektora dodijeljenog diviziji koja mora da čuva prostrani predio i pruge, i da održava bar veća uporišta.

- 3) — Potvrđujem međutim traženje 11/55 sa artiljeriskom grupom privremeno ustupljenom XVIII armijskom korpusu.

Za Komandanta general
Amico

¹ Prozor su oslobodile jedinice Treće NOU divizije. Vidi dok. br. 91, 108, 109 i 233.

* Neprijateljsku posadu u Bradini uništile su noću 17/18 februara jedinice Prve proleterske brigade. Vidi dok. br. 93, 102 d 173.

® Odnosi se na četnike Draže Mihailovića.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O
NAPADU JEDINICA NOV NA PROZOR I O BORBAMA U
DOLINI NERETVE¹**

**PREDMET WT
TELEGRAM**

otpreme 18/2/43—23 č.
Datum
prijema 19/2/43—3 č.

**OD KOMANDE VI ARMIJ. KORP. Oper, odjelj.
KOMANDI SUPERSLODA — Oper, odjelj.
i r. z.**

**GUVERNATORATU CRNE GORE
KOMANDI XIV i XVIII ARMIJ. KORP.
I MORNARICI DALMACIJE**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2752

Stiglo 19 februara 1943/XXI

Br. 2392/op

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 18 FEBRUARA

Aktivnost ustanika.

Prvi dio —

Druga partizanska divizija nalazi se u jačini od preko 4000 ljudi u zoni Prozor, koji nadiru duž doline Rama i prema Bradini.²

3000 ljudi nalazi se u dolini Neretve i na izlazu iz doline Drežnice.³

4000 ljudi nalazi se u zoni Vrdi (Mostar PL—BL), vjerovatno sa namjerom da izbiju preko Bogodola (Mostar OL—OM—BH) na put Široki Brijeg.⁴

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, na više mjesta podvučen crvenim mastilom nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² U zoni Prozora i duž doline Rame nalazila se Treća NOU divizija, a prema Bradini Prva proleterska brigada Prve proleterske divizije.

³ U dolini Drežanke i na Neretvi između Drežnice i Jablarvice dejstvovale su jedinice Druge proleterske divizije.

⁴ Kod Vrdi položaje je držala Druga dalmatinska brigada Druge proleterske divizije.

Još 1500 ljudi nalazi se uvijek sjeverno od rudokopne zone. —

Prva partizanska divizija neutvrđene jačine, ali mnogobrojna, obuhvatajući 3 i 4 proletersku brigadu, vrši pritisak na front divizije »Messina« u namjeri da jednim dijelom napreduje duž pravca Ljubuški i Vrgorac.⁵

Sektor »Murge«

Garnizon Prozor, ponovo napadnut od velikih partizanskih snaga koje su se probile i u dolinu Rame, savladan je nakon dvočasovnog žestokog otpora dana 17 februara. Preostale grupe povukle su se prema garnizonu Rama zajedno sa dijelom grupa raspoređenih duž doline Rame.

Nije moguće utvrditi pretrpljene gubitke.⁶

Bradinu su zauzeli partizani u noći uoči 18 februara.⁷

Ograđujemo se da izvijestimo o sudbini garnizona.

Mali garnizon na želj. pruzi Aleksin Han (PI—BU) pao je, a posada u Prenju (Prozor PL—BU) povukla se prema Jablanici.

I bataljon 260 puka, o kome je javljeno dana 17 februara nešto sjeverno od Drežnice (Prozor PL—BN) u dolini Neretve, bio je napadnut od nadmoćnih partizanskih snaga i opkoljen.

Dosada se vratilo u Mostar nekoliko desetina ljudi, većim dijelom ranjenih; 284 čovjeka, među kojima veliki broj ranjenih sa komandantom bataljona potpukov. Franceskom Metela, je zarobljeno.⁸

Formacije V. A. C⁹., isturene iz Mostara na desnu obalu Neretve, stigle su u 12 časova u Domazeti (Mostar QH—BF) i nastavile put za Sirge (QH—BF), Goranci (PL—BF) a da nisu došle u dodir sa partizanima.

Druge formacije V. A. C., koje operišu na lijevoj obali Neretve, došle su u dodir sa partizanima između Ravnog (QH—BL) i Jasenjana (PN—BN).

Sektor »Messina«

Vršeno je patroliranje iz Vrgorca u zonu Stilje (Makarska XV—AR) gdje je zapaženo nekoliko partizanskih patrola i iz

¹ Na pomenutom pravcu nalazila se Deveta dalmatinska NOU divizija. U njenom sastavu bila je Treća, Četvrta i Peta dalmatinska NOU brigada.

² O oslobođenju Prozora vidi dok. br. 91, 100, 109 i 233.

⁷ Bradinu su oslobodile jedinice Prve proleterske brigade. Vidi dok. br. 93, 102 i 173.

⁸ Napad na I bataljon 260 puka izvršile su jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije. Vidi dok. br. 89, 90, 99, 222, 230 i 231.

⁹ Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici Draže Mihailovića.

Ljubuškog u zonu Poljica (XR—XT—AV—AT) gdje je utvrđeno prisustvo od oko stotinu naoružanih ljudi.¹⁰ —

Sektor »Marrhe« i »Kotor«

Normalna aktivnost

Vazдушna aktivnost:

Izviđanja u zonama Posušje—Imotski—Vrgorac utvrdila su živ pokret komore na drumu Posušje—Tomislavgrad. Komora je bila mitraljirana i gađana malim bombama.

Izvršena su izviđanja u dolini Neretva — dolini Drežnica i u zoni Rakitno—Goranci. Bombardovane su i gađane malim bombama zone Jasenjani (PN—BN) i Vrđi (PL—BN) i zona Bogodol.

Za Komandanta
general Amico¹¹

Upućeni prepisi obavj. odelj.

„ „ Kr. karab.

„ Eks. Pomoćniku Nač. štaba — Op. od.

Primieri

Pažnja:¹²

Po mom mišljenju radi se o napredovanju dviju kolona prema moru one iz doline Neretve i one iz Ljubuški—Vrgorac.

Pred tim namjerama potrebno je spremiti upute VI armij. korpusu u ovom smislu:

Koncentrisati snage Mostar

„ „ div. »Messina«

držati što ~~duže~~ ~~rudokope~~.

U slučaju jačeg neprijateljskog pritiska držati mostobran u Metkoviću na što široj osnovi.

19 II

M 13

¹⁰ Na pomenutom sektoru nalazile su se jedinice Devete dalmatinske NOU divizije.

¹¹ Desno od potpisa generala Amica nalazi se datum 19. II i slovo M, paraf generala Maria Robottia, napisan crvenim mastilom.

¹² Sljedeći tekst dopisao je na posebnom papiru rukom, crvenim mastilom, i priložio uz original izvještaja general Mario Robotti. Pošto je rukopis prilično nečitak, pojedine riječi se nisu mogle razumijeti, te je preveden samo smisao teksta.

" Paraf generala Maria Robottia

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O UPUĆIVANJU I PRISTIZANJU ČETNIKA ZA BORBU PROTIV JEDINICA NOV¹

Sifrovani telegram

**Od Komande VI arm. korpusa
Višoj komandi oruž. sn. »Slov.-Dalm.«
i na znanje:**

**Guverneratu Crne Gore
Komandi XIV arm. korpusa
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi Mornarice za Dalmaciju
Komandi divizije »Messina«
Komandi divizije »Marche«
Komandi divizije »Murge«
Komandi divizije »Emilia«
Komandi Vazduhoplovne grupe Mostar**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2783

Stiglo 19 februara 1943/XXI

Br. 2392/op. — 2 deo

18 februar 1943, 22 časa

Iznijeto u svrhu tačke I telegrama

2392/op.² I dio

Priliv odjeljenja antikomunističkih dobrovoljaca³:

Danas stigao u Konjic jedan bataljon, dolazak drugog bataljona najavljen za sutra ujutro 19. — Stiglo u Mostar 1500 ljudi. Predviđeni skup antikomunista sa znatnim zakašnjenjem.

General Amico

Viša komanda

»Slov.-Dalm.«

19 februar 1943

Dešifrovao: Major Manfreda

Kap. Paladino

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnodstoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Odnosi se na dnevni izvještaj dok. br. 233.

³ Misli; se na četnike Draže Mihailovića.

Kopija⁴ data:
Odjeljenju »I«⁵
Kr. karab.
odjeljenju transmisije

19.11
M⁶

BR. 235

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVI-
ZIJE O SITUACIJI NA TERENU CENTRALNE I ISTOČNE
BOSNE I HERCEGOVINE NA DAN 18 FEBRUARA 1943
GODINE¹

P r i e v o d.²

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJES. DIV.

od 17./18. veljače 1943.

I) 1.) Prema suglasnim izvješćima iz raznih izvora kreću se jake partizanske snage u prostoru G. Vakuf — Prozor — Konjic uzduž njemačko-italijanske interesne granice prema j. i. Dielovi istih pokušavaju sada, da preko Ivan Sedlo, 33 km z. j.z. Sarajevo, prodru u njemačko interesno područje.³

2.) a) *Jajce:*

Grupa Vogel⁴ uslied pomanjkanja teškog oružja i topništva ostala je 17.11. i sama ležati pred jako izgrađenom i dobro zaposjednutom neprijateljskom poljskom utvrđenom linijom na visovima sj., sj. i. od Jezera i Jezero⁵. Ponovni nastup 18.11. u 07.00 sati pošto

* Sljedeći tekst dopisan rukom.

⁵ Obavještajnom

Datum 19 II i slovo M dopisao je olovkom general Mario Robotti.

² Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 3/1—22, k. 19.

¹ Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi

³ Udarna grupa Vrhovnog štaba NOV i POJ nastupala je u pravcu Hercegovine. Na pravcu Gornji Vakuf—Prozor—Konjic nalazila se Treća NOU divizija, dok je na pravcu Ivan Sedlo—Bradina—Tarčin dejstvovala Prva proleterska brigada, a od 20 februara i Treća sendžačka brigada.

⁴ Vidi sastav Grupe »Vogel« u dok. br. 251 (prim. 4).

⁵ U borbama je učestvovao po jedan bataljon Sedme i Devete krajiške NOU brigade.

su u noći stigli dielovi topništva i teško oružje. Prema izjavama pučanstva prelaze Vrbas, 9 km sj. i. Mrkonjić Grad, jake komunističke bande u pravcu sj. i. na Skender Vakuf⁶.

Vlastiti gubici: Niemci: 2 ranjena,

Ustaše: 2 mrtva, 2 ranjena.

Gubici neprijatelja ne mogu se ustanoviti.

b) *Ivan Sedlo*: 33 km z. j. z. Sarajevo:

U noći na 18.11. napale su jače komunističke snage, dolazeći sa j. z., tamošnju ustašku posadu (2 sata) i bacile ovu posadu natrag do Tarčina⁷.

Zaustavljena je preselica 7 p. p., koja se nalazila na putu za Zenicu i određen istovar u prostoru Ilidža, 10 km. z. Sarajevo.

d) *Tuzla-Zvornik*:

Prema hrv. izvješćima nadiru komunisti, dolazeći sa j., uzduž ceste Kladanj — Tuzla prema sj. te su u noći zaposjeli Stupari i Matijevići, 10 odnosno 13 km sj. Kladanj.⁸ Kod daljnjeg nadiranja prieti opasnost rudničkim i veleobrtničkim postrojenjima Đurđevik i Zivinice.

e) *Bijeljina*:

Prema izvješću hrv. II. d. s. u toku su borbe između juče javljene komunističke grupe i hrv. trupe kod Zabrdā. 18. km z. j. z. Bijeljina i Suhopolje, 12 km j. z. Bijeljina. Poblīže viesti manjkaju.⁹

3.) *Namjera*: Zaustavljanje komunističkog nadiranja preko Ivan Sedlo prema sj. i. po hrv. 7. p. p., nastavak nadiranja grupe Vogel na Mrkonjić Grad, razvidanje.

Ia

U Sarajevu, dne 18. veljače 1943.

Za točnost prievoda:

nadsatnik Gayer

Gayer

* Odnosi se na jedinice Prve krajiške brigade Pete NOU divizije.

¹ Napad su izvršile jedinice Prve proleterske brigade. Vidi dok. br. 93, 102 i 173.

¹ Odnosi se na Šestu istočnobosansku NOU brigadu.

* Vjerovatno se odnosi na Sremski NOP odred.

**IZVJEŠTAJ ITALIJANSKE KRALJEVSKE VOJNE MISIJE
U HRVATSKOJ OD 18 FEBRUARA 1943 GOD. O IZVOĐENJU
PRVE FAZE OPERACIJA »WEISS«¹**

mf/du² 20.11.1943 **POVJERLJIVO**

ITALIJANSKA KR. VOJNA MISIJA U HRVATSKOJ

BR. 825 PROT. POVJERLJIVO Zagreb 18 februara 1943-XXI

**Predmet: Njemačke operacije u Hrvatskoj.
I faza operativnog ciklusa Weiss.**

Priloga: dva_

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2897

Stiglo 20 februara 1943/XXI

VRHOVNOJ KOMANDI

(2 kopije)

V. P. 21

GENERALŠTABU KR. VOJSKE (S.I.E.)

(3 kopije)

V. P. 9

i na znanje:

**VIŠOJ KOMANDI ORUŽ. SNAGA »SLOVENIJA-
DALMACIJA«**

V. P. 10

KR. ITALIJANSKOM MINISTRU

ZAGREB

Njemačke trupe u Hrvatskoj ovih dana završile su I fazu poznatog operativnog ciklusa protiv partizana iz oblasti Šamarca Pl., Petrova Gora i Grmeč pl.

Na osnovu sporazuma između Komande oruž. snaga »Slov.-Dalm.« i Njemačke komande za Jugoistok, u istim operacijama su učestvovala i italijanske trupe V arm. korpusa sa uporednom akcijom u oblasti Male Kapele i Krbave.

Njemačkim operacijama je upravljao general Lütters, komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Redakcija nije uspjela da sazna značenje ove kratice.

Sjedište Komande: Sisak do 24. januara. Zatim, Zagreb. Bile su upotrebljene divizije: SS »Prinz Eugen«, 369 (I)⁵, 714 i 717 i jedan bataljon bolje obučanih regruta 187 divizije. Njemačkim divizijama su bile podređene i 2 i 3 hrvatska brdska brigada.

To znači jedan kompleks od oko 30 bataljona i 25—30 baterija sa oko četrdeset tenkova.

Ukupnu formaciju njemačkih velikih jedinica vidi u prilogu 1.⁴

Za vrijeme operacija njemačke trupe su pratili hrvatski civilni komesari, koji su imali za zadatak diskriminaciju među mirnim stanovništvom pređenih zona i preuzimanje civilne vlasti u istim zonama.

— Operativni plan:

Obrazovati prepreku duž ceste Karlovac — Slunj — Bihać — Bos. Petrovac — Ključ, putem hitre akcije brzih elemenata iz Karlovca i Sanskog Mosta;

— sistematski očistiti zonu istočno od navedene prepreke, pomoću kolona koje će dolaziti sa istoka i nastupati ka zapadu udarajući partizanske mase razmještene u istoj zoni. (I)⁵

Početni raspored njemačkih jedinica — predviđen pravac akcije vidi se iz jasnog priloga 2.

Razvoj operacija:

Kao što je predviđeno, operacije su započele 20. januara ujutru.

Oko 15. februara, po završetku pokreta čišćenja Grmeč planine. I faza ciklusa se može smatrati završenom."

SS divizija:

Raščičavajući zonu Kordun — južno od Karlovca i Petrovu Goru, 24. zauzima Slunj a 29. Bihać.

Partizani suprotstavljaju slab otpor sa ciljem zadržavanja, vršeći i mnoge prekide puteva.

¹ Primjedba iz originala: »1) sastavljena od hrvatskih legionara, djelimično upotpunjena njemačkim oficirima i podoficirima, potpuno naoružana i opremljena njemačkim materijalom a obučena u Stokerau«.

* Vidi prilog uz ovaj dokumenat.

I

² Primjedba iz originala: »(1) U opštem okviru operacija, italijanskim kolonama V arm. korpusa, koje su dolazile sa linije Ogulin—Vrhovine—Gospić—Lovinac—Gračac, bio je povjeren zadatak da očiste zonu zapadno od same prepreke i da spriječe premještanje partizanskih masa Korduna i Grmeč pl. ka jugozapadu«.

³ O pripremama i izvođenju operacije »Weiss I« vidi u Zborniku, tom IV, knj. 9. dok. br. 207, 210., 211, 214, 215, 216, 217, 220, 222 i 237.

Masa se povlači ka jugu, vodeći sobom stanovništvo i ostavljajući pusta sela a neka u plamenu.

Između 29 i 30 Divizija se koncentriše u zoni Bihać. 31 počinje pokret ka Bos. Petrovcu i čišćenje Grmeč planine, kojom prilikom jake ustaničke mase, snabdjevene automatskim oružjem i ponekim artiljerijskim topom, daju jači otpor, oslanjajući se na dobro organizovani defanzivni raspored i neprohodnost terena. Poslije žestokih borbi koje su vodile divizijske kolone, 7 februara jedna oklopna jedinica dostiže Bos. Petrovac, a 8 brzi elementi stižu do Jasenovca gdje se povezuju sa jedinicama 717 divizije koja dolazi sa istoka. Sijede daljne akcije čišćenja pomoću kolona u već pređenoj zoni.

Trupe V arm. korpusa stupaju u vezu sa zapadnom kolonom divizije prvo u Primišlju pa dalje u Slunj, Ličko Petrovo Selo, Zavalje i Kulen Vakuf.

Po završetku I faze Divizija se koncentriše u zoni Bos. Petrovac — Bravsko.

269 divizija:

Čisteći zonu zapadno od Gline i Šamarice Pl., sa pokretom usredsređenim ka jugu, između 30 i 31 januara izbija na rijeku Unu, između Bos. Krupe i Otoka. I u ovoj zoni neprijatelj teži da se otkači i da se spusti na jug suprotstavljajući slabiji otpor u cilju zadržavanja. Od 3 februara Divizija započinje čišćenje Grmeč pl.

Zajedno sa SS divizijom vodi žestoke borbe u kojima su naneseni znatni gubici ustanicima. Po završetku I faze, Divizija se koncentriše u zoni zapadno od Sanskog Mosta.

714 divizija:

Upotrebljena je u malim lokalnim operacijama čišćenja kraćeg dometa; obrazuje zaprečni front ka zapadu između Kostajnica — Bos. Novi — Prijedor i Sanski Most.

717 divizija:

Jednom kolonom udara na Prav. Jasenicu a drugom kolonom na Bos. Petrovac. Pokret dvije mase ometa žilav otpor i brzo reagovanje ustanika učvršćenih na Grmeč pl.

Južna kolona je već od prvih dana zadržana jednim velikim prekidom puta u zoni zapadno od Ključa, kao i neprijateljskom reakcijom, tako da tek 8 februara uspijeva da isturi elemente na Jasenovac, gdje stupa u vezu sa jednim brzim odjeljenjem SS divizije.

Zatim se Divizija koncentriše u zoni Velagići—Ključ.

Njemačko-hrvatski gubici:

Iz podataka objavljenih s vremena na vrijeme u biltenima ukupno je poginulo oko 337, ranjeno 761 a oko stotinu nestalo.

Gibici nanesei partizanima:

Označeno je oko 6.500 mrtvih i 1.725 ranjenih.⁷ Uhapšeno sumnjivih 2010 ljudi i 350 žena od kojih je internirano u zemunskom koncentracionom logoru 490 ljudi i 283 žene.

Sem toga zaplijenjeno je:

- 6 teških mitraljeza,
- 10 puškomitraljeza,
- 286 pušaka i 200 bajoneta,
- 1 protiv-tenkovski top uništen,
- 1 minobacač,
- 5 lakih oklopnih automobila,
- 6 motocikla,
- 47 kola sa materijalom,
- 590 konja,
- 83 tovarna četvoronošca.
- 1414 goveda,
- 1678 ovaca,
- razne robe.
- 2 bataljonske zastave.

Uništeno ili zatečeno uništeno 120 baraka, 32 logora u šumi, 2 bolnice, 1 mlin i jedna velika pekara sa električnom centralom.

Rasmatranja:

Iz ukupnog rezultata operacija vođenih od strane njemačkih velikih jedinica, vidi se da, u suštini, pokušaj zahvatanja veće mase naoružanih partizana i uništavanje istih nije uspjelo.

Držeći se svoje taktike, ustanici su skoro svugdje izmakli akciji njemačkih kolona, ostavljajući jake grupe snabdjevene automatskim oružjem sa zadatkom da zadrže i spriječe napredovanje istih kolona, a da dopuste pokret povlačenja većeg dijela.

Njemačke vlasti nisu sa dovoljno strogosti izvršile akciju rešetanja civilnog stanovništva zbog ne uvijek nepristrasnog posredovanja hrvatskih civilnih komesara u pratnji trupa.

Uprkos tome ukupno postignuti rezultati mogu se ovako rezimirati:

- Ustanicima nanesei gubici u ljudstvu, oružju, robi, stoci i raznom materijalu.
- Partizanske formacije lišene, bar privremeno, jedne zone bogate zalihama, kao ona sjeverno od Une, ili već

* Podaci su netačni. Nijemci su računali u gubitke jedinica NOV ljude, žene i djecu koje su ubijali na operativnoj prostoriji. O vjerodostojnosti neprijateljskih podataka o gubicima vidi u dok. br. 192 (prim. 3) i 223 (prim. 4).

organizovane za odbranu kao Grmeč pl., koja je smatrana jednom od ustaničkih uporišta.

- Ostvareno rasturanje većeg broja ustaničkih formacija, čija će reorganizacija biti ometana zimom kao i oskudicom sredstava.

Osim toga, sa tačke gledišta opšte sigurnosti:

- Oblasti južno od Karlovac—Zagreb, koja je u posljednje vrijeme bila jako pritisnuta sve agresivnijom aktivnošću ustanika, dopušteno je da odahne, time što su potisnute ka jugu i dezorganizovane najčvršće formacije.
- Osujećena je mogućnost spajanja ustaničkih masa srednje Hrvatske i Slovenije, što bi zonu Zagreb—Karlovac dovelo u još nesigurniji položaj a gdje je, međutim, znatna aktivnost jakih ustaničkih grupa koje dolaze iz oblasti Gorjanci.

Zbog posebnih karakteristika partizanskog elementa ne treba isključiti mogućnost da su male ustaničke grupe i dalje ostale u pređenoj zoni ili da nadolaze iz susjednih zona u cilju reorganizovanja i preuzimanja dosad vođene aktivnosti.

Za Generala šefa Misije, služb. odsutnog

(Gian Carlo Re)

Potpukovnik s. S. M. Načelnik odjeljenja

(Arminio Berni)

Berni

Povjerljivo

Ital. Kr. Vojna Misija

u Hrvatskoj

prilog br 1 na akt br. 825

od 18-2-1943/XXI

Ukupne formacije njemačkih velikih jedinica koje su učestvovalе u ciklusu operacija »Weiss«

Dobrovoljačka SS divizija »Princ Engen«

- 8 pješadijskih bataljona;
- 2 artiljerijska divizionia;
- 1 grupa za vezu;
- 1 inženjerijska grupa;
- 1 bataljon 2 hrvatske brdske brigade;
- 1/2 tenkovske grupe.

369 *pješadijska divizija*

- 6 pješadijskih bataljona;
- 3 artiljerijska divizion;
- 1 grupa za vezu;
- 1 inženjerijska grupa;
- 1 grupa protivtenkovskih lovaca;
- 1 grupa taktičkog izviđanja;
- 1 udarna grupa 187 rezervne divizije na:
 - 3 pješadijska bataljona;
 - 1 artiljerijski divizion;
 - 2 bataljona 3 hrvatske brdske brigade.

714 *divizija*

- 6 pješadijskih bataljona;
- 1 artiljerijski divizion;
- 2 bataljona 2 hrvatske brdske brigade;
- 1/2 tenkovske grupe.

714 *divizija*

- 6 pješadijskih bataljona;
- 1 artiljerijski divizion;
- 1 inženjerijska četa;
- 1 četa za vezu.

(M.P.)

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ ZA
17 I 18 FEBRUAR 1943 GODINE¹**

Predmet

Predano:
Primljeno: 20.11.1943.
16.

Telegram

Grupa Bobbio
Superslodi- Op.
Komandi V arm. korpusa
Komandi XVIII arm. korpusa (preko Superslode)

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 2891
Stiglo 20 februara 1943/XXI

Broj 133/A/3

NOVOSTI ZA DANE 17 i 18 FEBRUARA 1943

Nema značajnih novosti.

Izgradnja mosta kod Ključa nastavlja se po programu.

Pokret trupa je jako otežan zbog snijega, koji je na mjestima dosegao visinu od 80 cm.

Nikakva upotreba zračnog oružja.

18 februara Štab Lüters i ovaj štab premjestili su se u Banju Luku. Početak funkcionisanja novog sjedišta: 16.00 časova istoga dana.

Major Bobbio

7 kopija:

1 ekselenciji
1 načelniku štaba
1 pomoćniku načelnika štaba
3 operativnom odjeljenju
1 obavještajnom odjeljenju

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

**OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 19 FEBRUARA 1943 GOD.
O POČETKU IZVOĐENJA DRUGE FAZE OPERACIJA
»WEISS«¹**

RZB

Kopija za načelnika operativnog odjeljenja"

Operativno

Telegram

V. P. 10. 19. februara 1943/¹XXI

**Od Superloda- operativno
Vrhovnoj komandi**

Br. 2779 protok.

Prvo. Primio sam danas njemačko operacijsko naređenje za drugu fazu »Weiss«.

Pomenuto naređenje predviđa:

- A) — Koncentrični pokret SS i 369 divizije sa linije Bos. Petrovac — Ključ — Jajce, na Livno.
- B) — Nastupanje 717 divizije iz zone Jajce — D. Vakuf pravcem Bugojno — Kupres, na Livno.
- C) — Početak gore pomenutih pokreta i nastupanja biće istog dana. koji uostalom još nije utvrđen, ali se predviđa za 25 t. m.

Drugo. Dodajem da ovako sastavljena operacija izgleda da ne odgovara stvarnoj situaciji kod protivnika, čiji je (kako je poznato) glavni dio već blizu rudarske zone i srednje Neretve; što će pak prouzrokovati otežanje situacije na graničnim teritorijama anektirane Dalmacije.

Treće. Kao što je već javljeno u 3 tački mog telegrama br. 2720 od 18 t. m., istakao bih potrebu da njemačka operacija bude upravljena u pozadinu glavnog dijela partizanskih formacija i da se vrši u sadejstvu sa operacijom koju izvodi VI arm. korpus; i stoga da bude ubrzana do najveće mogućnosti i proširena do pomenute granice VI arm. korpusa, uz eventu-

¹ Kopija originala, pisana na mešini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut 3 D/14).

¹ Cijela ova rečenica napisana je rukom, zelenom olovkom.

alno učešće druge njemačke akcije koja će dolaziti iz zone Sarajeva a biće upravljena ka gornjoj dolini Neretve.

Četvrto. Napominjem da sam već zainteresovao u tome smislu OBSO.³ koja u ostalom nije po tome još odgovorila.

19. febr. 1943/XXI

General Robotti

BR. 239

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 19 FEBRUARA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV NA PROZOR I NA POSADE U DOLINI RAME I O PODUZETIM PROTIVMJERAMA¹

Predmet rzb

otpreme

Datum i čas

prijema 19 febr. 1943/XXI

Sifrovani telegram

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-D ALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2859

Stiglo 20 februara 1943/XXI

Od Komande VI arm. korpusa

operativno

Komandi »Supersloda« —

operativno

Br. 2428/op.—

Prvo

Od 15 do 18 februara jake partizanske snage, pojačane brojnim minobacačima, savladale su Prozor i garnizone u dolini Rame,² kao i poneku malu jedinicu za zaštitu željezničke pruge. Da bi se spriječilo da mali izolovani garnizoni budu lako savladani, naredio sam da se povuku prema većim garnizonima.

Jutros mi je potvrđeno da su se u Konjic povukli željeznički garnizoni iz P. Lukač—Brdani a u Ramu garnizon iz Ostrošca. Nemam tačnih izvještaja o drugim malim garnizonima.

¹ Oberbefehlshaber Süd-Ost — Vrhovni komandant Jugoistoka (Balkana).

² Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/3).

³ Vidi' dok. br. 91, 100, 109 i 115.

U zoni rudnika pješ. divizija »Murge« koncentrisala je snage razbijene po raznim garnizonima u Široki Brijeg, koji smatram da je potrebno održavati bar dok situacija ne postane ugroženija, i to, kako zbog zaštite zone rudnika, tako i zbog toga što su zasada tu raspoređene hrvatske trupe koje održavaju vezu između sektora »Murge« i sektora pješ. divizije »Messina«.

Već je predviđen drugi uvučeniji raspored hrvatskih trupa u slučaju povlačenja garnizona Široki Brijeg.

Drugo

Uslijed prisustva jakih partizanskih snaga u dolini Neretve s obje strane ušća Drežanke, divizija »Murge« je ostala odijeljena na dva odvojena operativna sektora.

Sjeverni sektor: odbrana ovog sektora treba da se vrši iz garnizona Rama, Jablanica i Konjic koji međutim nisu čvrstog sastava. Ti garnizoni mogu da računaju samo na učešće naših formacija, Antikomunističke dobrovoljačke milicije,³ koje nadolaze ka Konjicu, odakle će produžiti postepeno za Jablanicu da bi dale dovoljno pojačanje tom garnizonu. Kao što je već javljeno priliv antikomunističkih dobrovoljaca je u zakašnjenju i sigurno će se produžiti još nekoliko dana. Tim garnizonima ne mogu da pomognem na drugi način, sem avijacijom, kad je to moguće.

Južni sektor: odbrana ovog sektora treba da se vrši iz Mostara i Širokog Brijega, koji treba držati dokle god bude moguće, iz već navedenih razloga. Pored jačine ovog garnizona u objektima ovaj sektor može da raspolaže, kao pokretna masa, sa dva pješadijska bataljona i grupama antikomunističkih dobrovoljaca jačine 1500 ljudi, koje narednih dana mogu da se povećaju. Ako partizani ostave vremena za kompletiranje antikomunističkih dobrovoljaca, situacija ovog sektora može se smatrati sigurnom.

Treće

Situacija sektora »Messina« za sada je mirna. Garnizoni jamče za efikasan otpor.

Međutim, divizija osim male lokalne potpore ne raspolaže nikakvom rezervom.

Četvrto

Za suprotstavljanje situaciji u zoni Mostar i sektoru »Messina«, već sam naredio sjedinjavanje manevarskih taktičkih grupa između Čapljine i Tasovića (ispraznivši Trebinje i Gacko), koje će zajedno sa bataljonima koji se vraćaju iz XVIII armijskog korpusa, biti sastavljene od dva pješ. bataljona, jednog

³ Četnici Draže Mihailovića

bataljona crnih košulja sa smanjenim snagama, odgovarajuće artiljerije i jedinice antikomunističkih dobrovoljaca.

U međuvremenu ću dodijeliti pojačanje koje je obećala ova Komanda, tako da se obrazuje čvrsta manevarska masa za odlučno dejstvovanje, bilo na sjever u pravcu sektora »Murge« bilo na zapad u pravcu sektora »Messina« a (?) čim se ukaže mogućnost, u kontraofanzivnim akcijama za uspostavljanje situacije sjeverno od Mostara, zajedno sa pokretnim snagama. . . tog sektora i snagama zone Konjic—Jablanica.⁴

Za Komandanta general Amico

BR. 240

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 19 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹

Predmet		otpreme 19II43-XXI
<i>Prepis telegrama</i>	Datum i čas	2 30 č.
		prijema 20 II 43-XXI
		20.30 č.

VISA KOMANDA ORUZANTH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2842

Stiglo 20 februara 1943/XXI

OD KOMANDE VI ARM. KORP.
KOMANDI SUPERSLODA — Oper. od.
i r. z.
GUVERNATORATU CRNE GORE
KOMANDI XIV ARM. KORP.
XVIII ARM. KORP.
i MORNARICI DALMACIJE

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 19 FEBRUARA 1943

1) Aktivnost ustanika:

Dio partizana koji je primijećen jučer 18 o. m. između Ravni (Mostar QK—BL) — Jasenjani (Prozor PN—BN) zapažen

¹ U originalu je stavljen upitnik i tri tačke, a zadnji dio pasusa nije jasan.

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 18 B/4).

je danas u pokretu prema zoni Ravni (QK—BL) u jačini od oko 1000 ljudi. Bio je vliše puta mitraljiran i gadan malim bombama od strane avijacije.²

Nisu primijećeni drugi pokreti od važnosti.

2) Sektor »Murge«

Garnizon u Bradini (Konjic RM—CK) jutros je zadržao zauzeto mjesto protivno vijesti datih jučerašnjim biltenom⁵. Stigla je pomoć od njemačko-hrvatskih formacija koje su pristigle u kasnu večer dana 18 o. m. za podršku. Imao je 4 mrtva i 20 ranjenih. Posade za zaštitu želj. pruge Lukač (RM—CF) i Brđani (RM—CF) povukle su se na Konjic. Pritisak na Jablanicu sa juga i sa sjevera. Posada u Ostrošcu (QK—CD) povukla se prema Rami (Prozor PL—LF).⁴

Na lijevoj obali Neretve formacija M.V.A.C.⁵ zauzela je položaje Podgorani (Nevesinje DM—BH) i Prigredani (OK—BH) u dodiru sa partizanskim grupama koje dolaze iz zone Ravni (QK—BL).⁶ Stanje nadolaženja M.V.A.C. nepromijenjeno.

3) Sektor »Messina« i »Marche«

Normalna aktivnost.

4) Sektor »Kotor«.

Izvršena su čišćenja u zonama Traste (Kotor VM—ED) i Trojica (VO—EN).

5) Vazдушna aktivnost

Vrlo intenzivna.

Partizanske formacije u zonama Jasenjani (Prozor PN—BN), Ravni (Nevesinje QK—BL), Podgorani (QM—BH), Drežnica (Prozor PL—BN) bile su cijelog dana izložene ofanzivnoj akciji gađanja malim bombama i mitraljiranja.⁷

Izviđanja u dolini Neretva — dolini Rama—dolini Doljanka i dolini Drežanka.

6) Minimalna temperatura u porastu. Vedro.

Za Komandanta
general Amico

² Na prostoriji Ravni — Jasenjani nalazila se Druga proleterska brigada Druge proleterske divizije.

³ Noću 17/18 februara Prva proleterska brigada Prve proleterske divizije uništila je neprijateljska uporišta: Raštelica, Ivan Sedlo, Bradina, Lukač i Brđani. Vidi dok. br. 93, 102 i 173.

* U Ostrožac je upala 18 februara Peta crnogorska brigada Treće NOU divizije. Vidi dok. br. 105, 109 i 115.

⁵ Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici Draže Mihailovića

* Odnosi se na dijelove Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

⁷ Na pomenutoj prostoriji nalazile su se Druga proleterska i Druga dalmatinska brigada Druge proleterske divizije.

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 19 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDI-
NICA NOV U DOLINI NERETVE I RASPOREDU JEDINICA¹**

Kopija telegrama

OPERAT. ODJELJENJE 1		
Br. prot.	Datum prijema	
2446	20 2	43
Kateg.	Vrsta	Fasc.
A	I	24/3

Od Komande divizije »Murge«

KOMANDI VI ARMIJSKOG KORPUSA-operativno

Br. 1398 op. 18 časova. Situacija kod neprijatelja:

Jake partizanske snage koje su se prebacile u zonu Drežnica, izvršile su noću uoči 19 jak pritisak u pravcu juga, primoravši naše formacije V.A.C. da se povuku na položaje iza Prigredani—Podgorani (QH—BL).² Vjerovatna jačina neprijateljskih snaga je preko 2000. Izgleda da se pridolazak nastavlja. Primijećene su pored toga i druge neprijateljske snage zapadno od Neretve u zoni Vrdi (PI—BN).³ Garnizon Rama je snažno napadnut⁴ sa četiri strane noću uoči 19. Aktivnost naših trupa: M.V.A.C. istočno od Neretve održavaju dodir sa neprijateljem na sljedećoj liniji: Koviljača—Prigredani (QK—BK) — Podgorani (QN—BH). 1/55 rasporedio se za odbranu na sjeverozapadnom sektoru grada Mostara, III/260 transportovan automobilima iz Širokog Brijega, razmješta se za odbranu na sjeveroistočnom sektoru grada Mostara. Iz pouzdanih vijesti proizilazi da bi gubici partizanskih snaga koje dolaze iz zone Drežnice bili sljedeći: 200

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, podvučena na više mjesta crvenom i plavom olovkom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 28 A/7).

² Odnosi se na jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

³ Na sektoru Vrdi položaje su držale jedinice Druge dalmatinske brigade Druge proleterske divizije.

* Napad na neprijateljsku posadu (jedna mitraljeska četa 103 mitraljeskog bataljona) u Rami izvršila je Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije. Sire o oslobođenju Rame vidi dok br. 100, 105, 109, 115 i 249.

mrtvih i 400 ranjenih. Sve vijesti potvrđuju neprijateljsku namjeru da napadne Mostar. Aktivnost avijacije veoma intenzivna u toku cijelog dana. Kraj.
Za komandanta general Gherzi 20401902

V.P^S 19 februar 1943-XXI 23 časa

BR. 242

**OBAVJEŠTENJE NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA«
OD 19 FEBRUARA 1943 GOD. O BOMBARDOVANJU POLO-
ŽAJA JEDINICA NOV SJEVERNO I ZAPADNO OD
MOSTARA¹**

Njemački štab za vezu
pri Višoj k-di oruž. sn. »Slov.-Dalm.«
Pov. br. 46/43
Višoj komandi oruž. sn. »Slov.-Dalm.«

19.2.43, 00.30 čas.

Od komandanta Jugoistoka primljeno je sljedeće saopštenje ladi daljeg sprovođenja:

»Višoj komandi oruž. sn. »Slov.-Dalm.«, 18.11.43, u 20.40 časa.

19.11. dejstvovale su njemačke bombarderske formacije protiv bandi sjeverno i zapadno od Mostara. Odmah narediti italijanskim trupama da izbace svijetleće metke kao znak za raspoznavanje i da istaknu italijanske zastave ili bijela platna.

Komandant Jugoistoka
Ia/L Pov. br. 556/43«

* Vojna pošta

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2).

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
19 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI¹**

Predmet

Predano:

Primljeno: 20.II.1943. u 16.00 časova

Telegram

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2906

Stiglo 20. 2. 43/XXI

Od Grupe Bobbio
Superslodi — Op.
Komandi V arm. korpusa
i na znanje:

Komandi XVIII arm. korpusa
preko Supersloda Italijan-
skoj misiji u Zagrebu

Broj 135/A/3

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 19 FEBRUARA 194J

SS divizija:

Nema značajnih novosti.

369 divizija:

Hrvatska planinska brigada smijenila je jedinice 717 divi-
zije u zoni Ramići (VH—FN), V. Dijci² (VM—FL). Bataljon 3
planinske brigade maršuje na Ramiće, dok se III bataljon iste
brigade još sakuplja.

717 divizija:

Trupe koje operišu istočno od Ključa doprle su danas do
linije:
— Ljubinje (VU—FL), Momč³ (VU—FL) — Bajići (VU—FL)
— Pejići (VU—FL) — Donja Previja (VS—FG). Slabe neprija-
teljske snage od 60—70 vojnika povlače se prema istoku i jugu,
uzimajući sa sobom stoku i stanovništvo.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

² Na karti 1:100.000 ne postoji ovo mjesto. Vjerovatno se odnosi
na Vojići.

³ Vjerovatno Miškovići

Ceste loše i ogromne terenske poteškoće.
Vjerovatno prisustvo dviju neprijateljskih brigada u D. i G.
Ribniku.⁴

Gubici: — 1 mrtav.

Sjedište komande: Ključ.

Namjere za danas: sa 749 pukom produžiti na Međedak
(ZI—FG), sa dvije baterije prijeći Sanu.

Vazдушna aktivnost:

Avijacija nije bila upotrebljena.

Zasada je prešla u neposrednu ovisnost Vrhovne komande
Jugoistok.

Major Bobbio

7 kopija:
1 ekselenciji
1 načelniku štaba
1 pomoćniku načelnika štaba
3 operativnom odjeljenju
1 obavještajnom odjeljenju

¹ U pomenutim selima nalazile su se jedinice Pete NOU divizije.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 19 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PRO-
TIV JEDINICA NOV U BOSNI I HERCEGOVINI¹**

Njemački štab za vezu
pri Komandi Superslode
Fov. djel. br. 302/43.

21 februara 1943

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2961

Stiglo 21. feb. 1943/XXI

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odjeljenje
Obavještajno odjeljenje.

Sjedište

19. II. 43

Hrvatska: Vrijeme: svijetlo i sunčano.

Poduhvat »Weiss«: Gro 717. div. prebačen kod **Ključa**. Mosto-
bran proširen za 8 km jugoistočno, uz slab
neprijateljski otpor. Vrlo teški terenski uslo-
vi. Utvrđene jače neprijateljske snage na
prostoru 12 km južno od **Ključa**.² Otpada-
njem njemačko-hrvat. borbene grupe.¹ koja
je imala zadatak da preko **Jezera i Mrkonjić
Grada** djeluje u susret 717. pješ. div., vje-
rovatno je usporena akcija »Weiss 2«.

717. pješ. div.: Pojačana dijelovima 714. pješ. div. nastupala
20. II ka **Mrkonjić Gradu** (zbog još neoprav-
ljenog mosta **Ključ**, najprije bez vozila).
*Divizijsko komandno mjesto od 18 II u B a-
n j o j Luci.*
Vazduhoplovstvo upućeno na usku saradnju
sa 718. divizijom.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2). Redakcija je izostavila
tekst koji se odnosi na Srbiju.

² Odnosi se na jedinice Pete NOU divizije.

³ Odnosi se na Grupu »Vogel«. Njen sastav i dejstva u pravcu
Mrkonjić Grada vidi u dok. br. 227 (prim. 4).

Zapadna Bosna: Željeznica **Sunja — Bos. Novi — Banja Luka**. važna zbog odvoženja rude i dotura za »Weiss 2«, ponovo je u pogonu.

Istočna Bosna: Neprekidni neprijateljski pritisak⁴ sa prostora južno od demarkacione linije prema **Tarconu**⁵ (jugozap. od **Sarajeva**); dovučena dalja hrvatska pojačanja. Stanje u boksitnoj oblasti **Mostara** i dalje zaoštreno; zahtijeva smjesta akciju njemačkih snaga. Gro 718. div. upućen je na **Mostar**, uz najdetaljnije raščišćavanje cjelokupnog istočnobosanskog prostora, i to: sa 1 pojačanom pukovskom grupom od **D. Vakufa** preko **Prozora — Jablanice**, sa 2 njemačka i 3 Hrvat, bataljona preko **Tarčina—Konjica—Jablanice**. Nastupaju tako da 20. II u podne može da se pređe demarkaciona linija.

Vrhovni komandant Jugoistoka

Za tačnost prepisa:

Drechsler

poručnik

(M.P.)

BR. 245

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O SITUACIJI U CENTRALNOJ BOSNI I DOLINI NERETVE NA DAN 19 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d²

• DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.

od 18./19. veljače 1943.

I.) 1.) Dalje traje pritisak komunističkih grupa iz prostora Prozor i sj. Konjic² u sj. i. pravcu na osigurno područje

⁴ Odnosi se na jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 173.

⁵ Tarčin

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 4/1—35, k. 19. Tekst je na više mjesta podvučen crvenom olovkom.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobraskoj komandi.

³ Konjic je napadala Prva proleterska brigada sa dva bataljona, ali napad nije uspio. Vidi dok. br. 106 i 173.

divizije. Istovremeno pokušavaju četnici koji su navodno pozvani tal. mobilizacijom, da u grupama sa j. prodru u njemačko interesno područje.

2.) a) *Jajce:*

Napad grupe »Vogel« zaustavljen je također 18.11. pred veoma jako posjednutim i dobro izgrađenim neprijateljskim položajima na visovima sj. i sj. i. Jezero.⁴ Osobito jako posjednuto je Jezero—Prisoje i vis 902. Neprijatelj raspolaže sa mnogobrojnim strojnicama. Uslied guste magle nije se mogla osmatrati vlastita topnička vatra. Odbijeni mnogi neprijateljski protu-napadaji, prije svega protiv desnog boka.

Gubici: Niemci: 5 ranjena,

Hrvati: 1 mrtav. 3 ranjena.

b) *Ivan Sedlo:*

Održava se pritisak komunista sa j. z. Prema hrv. izvješću zauzeli su komunisti Raštelica i napreduju prema Pazarić.⁵ Hrv. 7. p. p. sa glavninom stigla u Ilidža. 1. bojna 7. p. p. prebačena u Pazarić.

3.) *Namjera:*

Grupa »Vogel« ponovni napad u pravcu Mrkonjić Grad. Grupa Annacker nastavak pokreta od Travnika prema D. Vakuf. Hrv. 7. p. p. protu-napadaj radi ponovnog zauzimanja Ivan Sedlo.

U Sarajevu, dne 19. veljače 1943.

Za točnost prievoda:

nadsatnik Gaver

Gayer

⁴ Na ovom prostoru nalazio se po jedan bataljon Sedme i Devete krajiške NOU brigade.

Bradinu, Raštelicu i Brdane je oslobodila Prva proleterska brigada. Vidi dok. br. 93, 102, 173 i 362.

• Vidi dok. br. 227.

**PROGLAS ITALIJANSKE KOMANDE U MOSTARU OD 19
FEBRUARA 1943 GOD. O ZABRANI KRETANJA I STRIJE-
LJANJU TALACA¹**

ITALIJANSKO ZAPOVJEDNIŠTVO U MOSTARU

Na osnovu datih mi ovlaštenja

— N A R E Đ U J E M

- 1) — Kuće iz kojih bi se slučajno izvršio atentat protiv naoružanih snaga ili građanskih vlasti, biti će smjesta porušene.
- 2) — Zabranjeno je noćiti izvan svojih kuća. Porodice osoba, koje se nalaze u Mostaru, ako bi se noću udaljile od svojih kuća, biti će odmah uhapšene.
- 3) — U slučaju pobune ili sabotaža, 300 osoba iz Mostara, koje su zatvorene u koncentracionim logorima, biti će bezuvjetno strijeljane.
- 4) — Svaki koji bude zatečen, danju ili noću, da daje znakove iz kuća, ili da je u vezi sa osobama osumnjičenim za neprijateljsku djelatnost, biti će odmah strijeljan.
- 5) — U izmjenju prijašnjih naredbi, redarstveni sat počinje od danas u 18 časova. Javni lokali moraju biti zatvoreni u 17 časova.

GENERAL ZAPOVJEDNIK

Luigi Gherzi

Ko pocijepa, ošteti ili zaprlja ovu naredbu biti će progonjen u smislu postojećih zakona. Ako bude zatečen na djelu biti će strijeljan.

¹ Kopija originala, izvučena na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta — neregistrovana.

**OBAVJEŠTENJE ITALIJANSKE VRHOVNE KOMANDE OD
20 FEBRUARA 1943 GOD. O NASTUPANJU NJEMAČKIH
JEDINICA U PRAVCU JABLANICE I NAREĐENJE DA ŠESTI
ITALIJANSKI ARMIJSKI KORPUS UPOTREBI SVE RASPO-
LOŽIVE SNAGE PROTIV JEDINICA NOV¹**

Kopija za načelnika Generalštaba²

Šifrirani telegram

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2919

Stiglo 21. 2. 43/XXI

Od Vrhovne komande
Superslodi

Datum i čas/otpreme
prijema 20.2.43; 20

Br. 20719/op.

Odgovor na 2779 od 19 februara.

Vrhovna njemačka komanda javlja 19 februara da će na dan 20 februara krenuti 2 grupe njemačkih vojnika i da će preći demarkacionu liniju u pravcu Jablanice odnosno Prozora da bi izbili na bok i leđa komunističkim snagama koje napreduju na Mostar.

Smatram da će Komanda VI armijskog korpusa, potpomognuta tim učešćem, pobrinuti se da brzo uspostavi situaciju.

Skrećem pažnju na potrebu da se VI armijski korpus poštaru da upotrebi, u tom cilju, osim dobrovoljačkih formacija o kojima govori vaš telgr. 2780 od 19 februara, i sve raspoložive italijanske snage na teritoriji.

General Ambrosio

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 D/15.

² Napisano rukom, crnom olovkom.

Dešifrirao por. Sardos

6 kopija

1 Ekselenciji

1 Nač. štaba

1 Pom. nač. štaba

2 operat. odjeljenju

1 odjeljenju »I« (obavještajnom odjeljenju)

saopštiti odmah VI Korpusu

M³

BR. 248

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 20 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

Predmet

Telegram

otpreme

Datum i čas

prijema 20 II 43 23.10 č.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 912

Stiglo 21 febr. 43/XXI

Od Komande VI armij. korp. — Oper. od.

Komandi Supersloda

” ”

i r. z.

Guverneratu Crne Gore

Komandi XIV i XVIII armij. korp.

i Mornarici Dalmacije

N 2486/I op.

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 20 FEBRUARA

1) Aktivnost ustanika

Garnizon Konjic izvještava da su partizani digli u vazduh željeznički most južno od Bradine (RM—CK).²

³ Rečenicu »saopštiti odmah VI korpusu« i paraf (m) napisao je crvenim mastilom general Mario Robotti.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 18 B/4).

² Most kod Bradine uništile su jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

Snage partizana s jedne i s druge strane Neretve između Vrđi (Mostar PL—BL) i zone Ravni (Nevesinje QK—BL) izgleda da sačinjavaju jedinstvenu grupu zajedno sa ljudstvom danas primijećenim u zoni Vituška Draga (Mostar QH—BH).⁵

2) Sektor »Murge«

Garnizoni Konjic, Jablanica i Rama danas su odbili napade koje su izvršili partizani noću i rano jutrom.⁴

U popodnevnim časovima pritisak na garnizone je znatno popustio. Situacija je nepromijenjena.

— Sektor »Mostar«

Prema vjerodostojnim vijestima utvrđeni su sljedeći gubici zadati grupi partizana u Drežnici: 200 mrtvih i 400 ranjenih."

3) — Sektor »Messina«

Ustaški odred u izviđanju u zoni Poljice (Mostar Kl—BD) sukobio se sa jakom partizanskom patrolom i zadao joj ie siguran gubitak. 7 mrtvih. Jedan zarobljeni partizan je strijeljan. Zaplijenjene su tri puške, namirnice i materijal.

Ustaški gubici: 1 mrtav.

17 februara naša jedinica izvršila je upad na Rudine (Mostar Kl—AF) gdje je primijećeno prisustvo partizanskih jedinica. koje su pretrpjele siguran gubitak od dva mrtva.⁶

4) Sektor »Marche« i »Kotor«

Normalna aktivnost.

5) Pridolazak V. A. C.⁷

Formacije V. A. C. Mostar porasle su na 2000 ljudi.

Hiljadu ih je sakupljenih u Trebinje sa pokretnom grupom.

Druge će stići sutra, osim formacija koje su ostavljene da čuvaju garnizone koji su sads bez naših trupa.

³ Odnosi se na Drugu proletersku i Drugu dalmatinsku NOU brigadu Druge proleterske divizije.

⁴ Napad na Konjic noću 19/20 februara izvršila je Prva proleterska brigada sa dva bataljona. O tome vidi dok. br. 106 i 173. Napad na Jablanicu vršila je Četvrta proleterska (Crnogorska) brigada Druge proleterske divizije. Italijanski garnizon sačinjavao je: Stab I bataljona 259 puka sa jednom i po četom. 3 voda mitraljeza, vod topova 100 mm, 9 baterija 75 mm divizije »Marche«, vod bacača — u svemu oko 500 ljudi među kojima se u momentu napada nalazio i komandant 259 puka. Dvadeset drugog februara posada je bila primorana da se preda. Sire o oslobodenju Jablanice vidi dok. br. 130 i 298. Na neprijateljski garnizon Ramu napad je vršila Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije i zauzela ga 20 februara. Vidi dok. br. 100. 105. 109, 115, 249 i 257.

Redakcija nije mogla da ustanovi gubitke jedinica Druge proleterske divizije uslijed nedostataka dokumenata.

⁵ Odnosi se na dijelove Devete dalmatinske NOU divizije.

⁷ Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici Draže Mihailovića.

Sutra počinje nadolazak prvog dijela V. A. C. koji dolaze iz Crne Gore.

fi) Vazдушna aktivnost

Vrlo intenzivna.

Izviđanja s jedne i s druge strane Neretve u dolini Rama i Drežanka i u predjelu Tomislavgrad⁸—Imotski—Posušje.

Tokom cijelog dana intenzivna akcija bombardovanja. gađanja malim bombama i mitraljiranja partizanskih formacija koje vrše pritisak na garnizone Jablanica i Konjic i na one na kraju doline Drežanke.

Izvršeno je snabdijevanje vazдушnim putem sa lijekovima i materijalom za radio u garnizonu Jablanica i municijom u garnizonu Konjic.

Temperatura u porastu. Vedro.

Za Komandanta
General Amico

F. prepisa:

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 3 Oper, odjelj.
- 1 Obavješt. „
- 1 Kr. karab.

BR. 249

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 20 FEBRUARA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV NA RAMU, JABLANICU, KONJIC I BRADINU¹

BA/G

Komanda VI armijskog korpusa
Glavni štab — Operativno odjeljenje

V. P. 39. 20 februar 1943

Promemoria

Komanda divizije »Murge« saopštava da je muslimanski bataljon antikomunističkih dobrovoljaca iz Konjica dezertirao.

Četnički bataljon V. A. C. svojevrijedno stigao u Konjic, nije intervenisao u borbi od 19/2 tekuće god.

" Duvno

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 20 E/15).

Rama — Napadnut juče popodne (19.2) ne javlja se od 21 čas.²
Jablanica — Jako angažovan od juče uveče 19.³
Konjic⁴ —
Bradina — Juče 19 u 17 časova davao otpor.⁵

BR. 250

**OBAVJEŠTENJE ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI
KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 20
FEBRUARA 1943 GOD. O POKRETU 718 NJEMAČKE DIVI-
ZIJE U PRAVCU MOSTARA¹**

Telegram

Datum i čas/otpreme
prijema 20.2.43
20.15

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2918

Stiglo 21. 2. 43/XXI

Od Grupe Bobbio
Višoj kdi oruž. snaga »Slov.-Dalm.« — operat.
(preko Italijanske misije)

Br. 142/A—3 prot.

1) Njemačka komanda je javila da će 718 njemačka divi-
zija, koja je već u Sarajevu, krenuti dana 11² sa demarkacione
linije da učestvuje u deblokiranju Mostara koga je izgleda opko-
lilo preko 12.000 partizana.

Vjerovatan dolazak u zonu kroz 5 dana.

2) Njemačka komanda traži, ako je moguće, da se snabdi-
jevanje te divizije vrši iz Dubrovnika, kad ona stigne u Mostar,
a za kratko vrijeme.

² Vidi dok. br. 100, 105, 109, 115 i 257.

³ Vidi dok. br. 130 i 298.

⁴ Vidi dok. br. 106, 164, 169 i 173.

⁵ Vidi dok. br. 93, 102 i 173.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 D/13).

¹ U originalu pogrešno napisano 11, a treba 21. Vidi dok. br. 254.

3) Njemačka komanda treba, radi spomenutog zadatka, da pokrene svoj bataljon koji vrši garnizonsku službu u Višegradu: traži da italijanska Komanda predvidi njegovo hitno zamjenjivanje.

4) Da bi bila moguća moja kolaboracija sa njemačkom Komandom. smatram za potrebno da budem izviješten o događajima i novostima koje se odnose na zonu Mostar i na situaciju naših snaga.

Major Bobbio

5 *kopija:*

1 Ekselenciji

1 Načelniku štaba

1 Pomoćniku nač. štaba

2 Operativnom odjeljenju

BR. 251

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 20 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹

Predmet

Primljeno: 21.11.1943. u 16.00 č.

Telegram

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA-.

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2957

Stiglo 21 feb. 1943 XXI

Od Grupe Bobbio
Superslodi — operativno odjeljenje
Komandi V arm. korpusa
i na znanje:
Komandi VI i XVIII arm. korpusa
Italmisiji u Zagrebu

broj 145/A/3 prot. — Operativni ciklus »Weiss«

Divizija »Sassari«:
situacija nepromijenjena.

" Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

369 divizija:

osiguranje mosta Ključ preuzeo je I bataljon 3 plan. brigade. Prema obavještenjima zarobljenika VI partizanska brigada nalazi se na 15—20 km od Sanskog Mosta.²

Namjere za danas:

sakupiti diviziju u zonu zborni za »Weiss«, Roum³ 2.

717 divizija:

sa 749 pukom stigla na liniju Medari (ZI—FL) — Previja (VU—FG) bez značajnih borbi.

Gubici od 18 i 19: 3 mrtva, 8 ranjenih.

Neprijateljski gubici: 20 mrtvih.

Namjere za danas:

Napad na Ponor (ZP—FG).

Vazдушna aktivnost:

vazdušno oružje nije bilo upotrebjeno za operacije »Weiss«.

Operacija »Vogel«.*

(tri bataljona). Jedan hrvatski artiljerijski divizion. Jedna njemačka baterija. Dva hrvatska planinska artiljerijska voda. Dio inženjerije sakupiće se u zoni Bugojno — Vakuf i počeće pokret preko Prozora na Ramu i Bugojno.⁵ Iz Prozora za Ramu u 7,00 časova dne 21.

D r u g o : Grupa »Annacker«⁰¹ (2 njem. bataljona), 2 hrvatska, 1 ustaški, dvije brdske baterije sakupiće se u zoni Pazarić — Hadžići i otpočeće pokret iz Tarčina preko Ivan Sedla na Ramu, u isti sat i dan kao i Grupa »Vogel«.

Dvije grupe iz Rame prodiraće na Mostar.

Neka se predvide značajne prepreke uslijed terena i snijega.

Vazdušne snage: stigle u Sarajevo sa svim aparatima JH 34.

Namjere za danas:

Napasti neprijateljske položaje na Ivan Sedlu.

Major Bobbio

" Odnosi se na Šestu krajišku brigadu Četvrte NOU divizije.

² Redakcija nije mogla da ustanovi značenje ove kraticе.

³ Grupa »Vogel« je bila sljedećeg sastava: 738 puk (bez jednog bataljona); Stab 668 art. div. sa jednom baterijom 668 art. divizona. jedna domobranska haubička baterija sa tri dom. brdska art. voda: 738 pionirska četa: četa III dom. pion. bataljona; dijelovi 202 oklopnog bataljona. Sa ovom grupom dejstvovao je i 5 ustaški zdrug.

U originalu je vjerovatno pogrešno dopisano »i Bugojno«.

" Grupa »Annacker« imala je u svom sastavu dva njemačka bataljona vjerovatno iz 750 pješadijskog puka. dva bataljona 7 dom. pješ. puka, jedan ustaški bataljon i dvije brdske baterije. Ova Grupa bila je 19 februara u D. Vakufu, odakle je vozom prebačena za Sarajevo, a zatim u pravcu Konjica.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 20
FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Predmet Predano: 22. II. 1943. u 09.30—XXI
Primljeno: 22. II. 1943. u 12.40—XXI

Telegram

Od Grupe Bobbio
Superslodi Op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
i na znanje:
Komandi V arm. korpusa
Italijanskoj misiji u Zagrebu

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3022

Stiglo 22. feb. 1943/XXI

Broj 149/A/3 prot.

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 20 FEBRUARA 1943—XXI

Operativni ciklus »Weiss«

SS divizija: III bataljon II lovačkog puka započevši pokret u 21,00 čas dne 20 saradivaće u oslobođenju italijanskog garnizona Gornji Lapac, slijedeći maršutu Vrtoče — Kulen Vakuf. Jedan eskadron konjice uspostavio je mostobran u Kulen Vakufu, dok inženjeriske jedinice popravljaju mostove u zoni.

369 divizija: završeni su radovi na mostu Ključ. — 969 puk sakuplja se u zoni Sanski Most.

III proleterska brigada (1000 ljudi) nalazi se u zoni Lipnik² (Prijedor TR—GM). 370 puk ima jedan bataljon u zoni Zablache³ (Drvar VS—FG) — Donja Prevljaka (Jajce VU—FG). — III hrvatska planinska brigada osigurava zonu Ramići (Prijedor VM—FN) — Vojići (VM—FL) prema sjeveru i zapadu, zonu Majkići (Prijedor VO—FI) — Jarice (Prijedor VQ—FI) Dubočani (VQ—VS—FI) prema jugu i most u Ključu.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

² Na sektoru Lipnika nalazila se Šesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi o borbi koju su vodile jedinice ove brigade 20 februara u dok. br. 273 (prim. 4).

³ Vjerovatno Zablache

Pretrpljeni gubici: od 18—20: jedan civilni šofer mrtav, dva ranjena; jedan nestao.

Nanijeti gubici: 48 mrtvih.

717 divizija: 749 puk nailazeći na slab neprijateljski otpor dopro je do Čađavice i Sljivika (Jajce ZN—FQ) i Sitnice (Banja Luka ZN—FI) savladavši mnogobrojne prepreke na cestama.

Pretrpljeni gubici: dva ranjena.

Nanijeti gubici: cijene se na 12—15 mrtvih.

Vazdušno oružje: nije upotrebjeno za »Weiss«.

Operacija »Mostar«: Grupa »Vogel«⁴ stigla u Bugojno. Dne 21 u 6,00 časova otići će za Gornji Vakuf. Grupa »Annacker«⁵ otići će dne 21 u 6,00 časova sa njemačkim jedinicama iz Pazarića. Hrvatski pješadijski puk odbio je kod Tarčina (Konjic RQ—SI—CM) jak noćni napad koji je došao sa sjeverozapada.⁶

Prema obavještenjima zarobljenika neprijatelj će nastojati da prijeđe na jugoistok. Neprijatelj se povukao u Raštelić (Konjic RO—CM) i uzvisine koje dominiraju Ivan Sedlu (Konjic RO—CK).⁷

Njemački avioni bili su napadnuti protivavionskom vatrom srednjeg kalibra.

7 prepisa:

1 Ekselenciji

1 Načelniku štaba

1 Pomoćniku nač. štaba

3 Operativnom odjeljenju

1 Obavještajnom

Major Bobbio

⁴ Vidi sastav Grupe »Vogel« u dok. br. 251 (prim. 4). Ova grupa pokušavala je od 17 februara da se probije iz Jajca preko Jezera u Mrkonjić Grad, ali je naišla na snažan otpor jedinica Sedme i Devete krajiške NOU brigade kod Jezera i bila prinudena 19 februara na povlačenje u Jajce, odakle je upućena za Bugojno zbog događaja u dolini Neretve i Rame.

⁵ Vidi sastav Grupe »Annacker« u dok. br. 251 (prim. 6).

⁶ Napad na Tarčin vršile su jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije. Sire o tome vidi dok. br. 173.

⁷ Odnosi se na Pivu proletersku brigadu. Vidi dok. br. 102, 120 i 173.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV OKO JAJCA I DONJEG VAKUFA NA DAN 20 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d².

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.

od 19./20. veljače 1943.

I.) 1.) Cjelokupno stanje nepromjenjeno.

2.) *Jajce*:

U prostoru sj. Jezero pred napadom grupe-»Vogel«³ izbjegao je neprijatelj⁴ prema sj. i sj. i. visovi sj. Jezero i samo Jezero zauzeto poslije podne. U 15.00 sati usliedio je zrakoplovni napad sa ciljem Magaljdol. koji je ali pogodio vlastite linije daleko j. i. i i. Magaljdol. premda su bila izložena zrakoplovna platna (znakovi) i često se izbacivali svjetleći signali.

Pri tome su bili sljedeći gubici:

Niemci: 2 mrtva, 2 ranjena.

Hrvati: 2 mrtva, 2 ranjena,

Ustaše: 1 ranjen.

Vodiča konja 2 mrtva, 6 tovarnih konja uginula.

Napad uveče obustavljen, grupa »Vogel« vratila se u toku noći u Jajce. Grupa »Vogel« odpočela pokret za D. Vakuf.

Cjelokupni gubici: Niemci: 3 mrtva. 3 ranjena.

Hrvati: 2 mrtva. 2 ranjena.

Ustaše: 1 ranjen.

b) *D. Vakuf*:

Grupa »Annacker« stigla 19.11. poslije podne u D. Vakuf, nalazi se sada na preselici ter. samovozima i željeznicom u prostor Ilidža—Hadžići. 15 km z. Sarajevo.

c) *Travnik*:

I./738 p. p. bez 1 sata u pokretu cestom za Busovača. od tamo ter. samovozima za Ilidža.

d) *Ivan Sedlo*:

¹ Original, pisan na mašini, latinicom, nalazi se u arhivi Vojno-istoriskog instituta pod br. 6.1—11. k. 19.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

³ Vidi sastav grupe u dok. br. 227 (prim. 4).

⁴ Borbe su vođene sa jednim bataljonom Sedme i jednim Devete krajiške NOU brigade.

Jače neprijateljske snage drže zaposjednutim visove sj. i sj. i. Ivan Sedlo sa obe strane ceste Sarajevo—Konjic. Razviđanje hrv. 7. p. p. naišlo je svugdje na jaku odbranu. Određeno je njemačko razviđanje. Zrakoplovno razviđanje utvrdilo je, da je željeznički most 4 km j. j. z. Ivan Sedlo, razoren.

U Sarajevu, dne 20. veljače 1943.

Za točnost prievoda:

nadsatnik Gayer

Gayer

BR. 254

**NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLO-
VENIJA-DALMACIJA« OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O
PODUZIMANJU OPERACIJA U DOLINI NERETVE¹**

Sifrovani telegram

Poslat 21 februara

Od Više komande oruž. sn. »Slov.-Dalm.«
Komandi VI arm. korpusa

Br. 2904

- Odobravam odluke te komande koje se odnose:
 - Prvo.* Na što skorije preuzimanje operativne inicijative u dolini Neretve uz upotrebu pokretne grupe iz Čapljine, sjeverno od Mostara.
 - Drugo.* Na stvaranje druge pokretne mase od snaga divizije »Messina«, koja bi se suprotstavila eventualnim drugim potrebama.
- Insistiram na potrebi hitne primjene svih raspoloživih snaga za što brže uspostavljanje situacije.
Saopštavam da će se učešće Nijemaca od Sarajeva razviti pomoću akcije 718 divizije, koja će danas 21 februara preći demarkacionu liniju.

General Robotti

21. II. M²

Šifrovao Major Manfreda

" Odnosi se na jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 173.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C'3).

³ Datum i slovo M napisano crvenim mastilom. M je paraf generala Maria Robottia.

**OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 21 FEBRUARA 1943 GOD.
0 KONCENTRACIJI JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

DCL. (prepis)

Telegram

Od Superslode — operativno V.P. 10, 21/2—1943—XXI
Grupi za vezu BOBBIO (preko ITAL. MISIJE)
i na znanje
Komandi VI. arm. korpusa
Br. 2937 prot.

Veza vaš 142/ A—3 od 20. t. m.²

Prvo. Situacija VI arm. korp. Uslijed prisustva jakih partizan-
skih snaga u dolini Neretve sa obje strane ušća Drežanke, zona
divizije »Murge« je podijeljena na dva operativna sektora:
Sjeverni sektor. Naši slabi garnizoni u Konjicu i Jablanici su
opkoljeni i odupiru se snažnom protivničkom pritisku.³

Južni sektor: U toku je prikupljanje snaga u zoni Mostar za ope-
racije ka sjeveru, koje će uskoro početi a čiji je zadatak da
srede situaciju u dolini Neretve. Radi znanja, u oba gore spo-
menuta sektora, sjevernom i južnom, sa trupama VI arm. kor-
pusa sadejstvuju izvjesne formacije M. V. A. C.⁴

Drugo. Situacija kod protivnika. Izgleda da jedna grupa koja se
cijeni na oko četiri hiljade ljudi, brzo nastupa u pravcu Bradine
i Jablanice. Druga grupa koja se cijeni na osam ili devet hiljada
ljudi, razmještena s obje strane dolina Drežanke i Neretve u
blizini njihovog spoja, udariće možda odmah ka Jablanici i Ši-
rokom Brijegu.

Treće. Snabdijevanje 718 njemačke divizije. Već je naređeno
snabdijevanje preko Mostara, čim divizija stigne u zonu Mostar.
Četvrto. Smjena njemačkog bataljona u Višegradu. Već je oba-
vještena Vrhovna komanda jer smjenu treba izvršiti trupama
Crne Gore.

Peto. Molim da dostavite ovoj komandi i neposredno VI arm.
korpusu podatke o njemačkoj operaciji ka dolini Neretve.

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi
se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/11).

² Vidi dok. br. 250.

³ Vidi dok. br. 106, 150 i 173.

* Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici
Draže Mihailovića

Šesto. Molim Komandu VI arm. korpusa da od sada pa na dalje neposredno izvještava tu grupu za vezu o sopstvenoj situaciji i o operacijama koje su u toku.

Načelnik štaba Superslode

*Viša komanda oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odjeljenje*

Br. prot. 3028 Povjerljivo
Intendanturi »Slov.-Dalmac.«

Predati u ruke
V.P. 10, 22/2/1943/XXI
Vojna pošta 10

.... radi nadležnog postupka, u cilju eventualnog snabdjevanja po tački trećoj gore navedenog telegrama."

kopija u akta

23. febr. 1943 /XXI

Po naredenju:
pukovnik
pomoćnik načelnika štaba
(C. Costamagna)

BR. 256

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O PRIPREMAMA ZA NAPAD NA JEDINICE NOV SA PRAVCA MOSTARA PREMA UŠĆU DREŽANKE, JABLANICI I KONJICU¹

Predmet.

Sifrovani telegram

V. P. 10. 21—2—43—XXI

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2987

Stiglo 22 feb. 1943/XXI

Od Komande VI arm. korpusa—operativno

Komandi Superslode—operativno

Br. 2559/op

U vezi današnjeg zahtjeva preko radio veze (1²) i šifrovanog telegr. br. 2904.

⁶ Četiri tačkice su iz originala.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

² U originalu je ovaj broj dopisan olovkom, a odnosi se na prim. br. 9.

Već su od jutros. 21 t. m., u toku akcije manjih razmjera istočno od Neretve, u cilju zauzimanja položaja povoljnih za dalji razvoj operacija.

Određio sam dan 23 februar kao početak ofanzivne akcije koja će se izvoditi s obje strane doline Neretve i to: sa grupom od 1500 M.V.A.C.³ i jednim bataljonom pješadije⁴ istočno; i sa oko 1800 M.V.A.C.,⁵ prvim ešelonima Crnogoraca i pokretnom grupom »Scotti« od tri bataljona, zapadno od rijeke.⁶

U prvo vrijeme cilj operacije je potući formacije osmotrene na ušću Drežanke i Vrđi⁷, - kako bi se moglo zatim produžiti na Ramu i Konjic.⁸

Za zaštitu lijevog boka kod Mostara i rudarske zone, ostaju najprije 2 mobilna bataljona iz samog garnizona.

U ispitivanju je mogućnost obrazovanja jedne mobilne grupe od trupa divizije »Messina«.

Za komandanta general Amico 202021

Stigao 22/2 časova 3

Dešifrovao major Manfreda

Dato na uvid Načelniku štaba

— „ — Pomoćniku nač. štaba

Poslata kopija Obavještajnom odjeljenju

Ppuk Michelotti je obavjestio VI arm. korp. da je u odnosu na njemačku akciju sa sjevera potrebno da VI pođe u susret Nijemcima što prije i više na sjever"

³ Pomenuti protivkomunistički dobrovoljci su četnici iz Hercegovine. Osim ovih, prema izvještaju guvernera Crne Gore, Pirzia Birolija, od 18 februara iz Crne Gore za Mostar je pošlo 4.000 četnika sa 2.500 pušaka. Do 22 februara stiglo je u Konjic 2.000, a u Mostar 2.500 četnika. Istog dana očekivao se dolazak još 800 četnika iz Crne Gore.

⁴ Odnosi se na Treći bataljon 56 puka.

⁵ Odnosi se na četnike iz Crne Gore koje je doveo pukovnik Bajo Stanišić.

⁶ Grupa »Scotti« bila je sastava: II bataljon 260 puka, II bataljon 55 puka. 49 bataljon crnih košulja i jedna baterija.

⁷ Na pomenutom sektoru nalazila se Druga proleterska i Druga dalmatinska NOU brigada Druge proleterske divizije.

⁸ Planirane operacije duž obale Neretve nisu otpočele 23, već 26 februara. Vidi dok. br. 297.

* Ova rečenica je dopisana rukom, olovkom, na italijanskom jeziku.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U HERCEGOVINI¹**

*Predmet rzb.
Telegram*

otpreme

Datum i čas

prijema **22 II 43**
1.30 č.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2978

Stiglo 22 feb. 1943/XXI

Od Komande VI armij. korp.
Superslodi-Oper. od.
i r. z.
Guverneratu Crne Gore
Komandi XIV i XVIII arm. korpusa
i Mornarici Dalmacije — Split
N 2565/op

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 21 FEBRUARA 1943

1) Sektor »Murge«:

Stalan pritisak na Konjic.² Sinoć je pao garnizon Rama³
i mala posada Lug (Prozor PL—BZ) koji su ostali otsječeni.
Nema vijesti iz Jablanice,⁴ čiji radio se ne javlja od 12 časova.

Sektor istočno od Neretve:

Danas je s povoljnim rezultatom izvršena akcija V.A.C.
jedinica⁵ koje su bile pomognute od naših jedinica i koje su
zauzele Ravno (Mostar QH—BL) te su prodrle s one strane
mjesta, nakon što su savladale znatan otpor pobunjenika.⁶

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

- Konjic ovog dana blokirale su jedinice Treće NOU divizije.

² Vidi dok. br. 100, 105, 109, 115, 249 i 257.

³ O oslobođenju Jablanice vidi dok. br. 130 i 298.

⁴ Četnika Draže Mihailovića

⁵ Odnosi se na dijelove Druge proleterske brigade.

Sektor zapadno od Neretve i rudokopa:

Ništa novo. Situacija uvijek nepromijenjena kod pobunjenika u zoni Vrđi (Mostar PH—BL), dolina Drežanka.⁷

2) Sektor »Messina«:

Jutros 21 o. m. u 3.30 časova vršeno je čišćenje Desne (Mostar NH—NK—AD). Ustaški odredi u izviđanju zone južno i jugozapadno od Grude (Kl—BD) sukobivši se sa partizanskim grupicama⁸ zadali su im sigurne gubitke od 14 mrtvih. Zadržan je jedan partizan koji je zadržan radi preslušavanja. Zaplijenjena je municija. Ustaški gubici: dva ranjena.

3) Sektor »Marche« i »Kotor«

Normalne aktivnosti.

4) Vazдушna aktivnost:

Letenje je vrlo ometano jakim vjetrom na mahove i niskim oblacima. Izvršena su izviđanja u zonama G. Vakuf — Prozor — Konjic — Jablanica — Ravno i Zimlje (Nevesinje RK—BH). Bombardovana je Drežnica i Vratca (Prozor PL—BN). —

Vjetar na mahove.

Za Komandanta
general Amico

Upućen prepis

- 1 Ekselenciji
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 3 Oper, odjelj.
- 1 Obavještajnom
- 1 Kr. karab.

⁷ Položaje na sektoru Vrđi držale su jedinice Druge dalmatinske brigade Druge proleterske divizije.

⁸ Odnosi se na dijelove Devete dalmatinske NOU divizije.

**NAREĐENJE KOMANDE ITALIJANSKOG OSAMNAESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O
IZVOĐENJU DRUGE FAZE OPERACIJA »WEISS« NA PRO-
STORIJI BOSANSKO GRAHOVO—GLAMOČ—LIVNO¹**

g/a Povjerljivo
Komanda XVIII arm. korpusa
— operativno odjeljenje —
Br. 2800/op prot..

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3227

Stiglo 25 febr. 1943/XXI

V.P. 118, 21 februar 1943./XXI

Predmet: 2 faza operacije »Weiss«. —

— U vezi sa kartom 1 : 500.000 — list Sarajevo — iz-
danje 1935

— Priloga 5 —

Komandantu pješ. div. »Bergamo« V. P. 73

” ” ” »Sassari« V. P. 86

Komandantu artiljerije XVIII AK sjedište (prilog 2. izostavljen)

Komandantu inženjerije XVIII AK sjedište (prilog 2. izostavljen)

Komandantu vazduhoplovne grupe Mostar — Zadar

i na znanje:

Ekselenciji Vrhovnom' komandantu oruž. snaga »Slovenija-
Dalmacija« II armija V. P. 10

Komandi VI arm. korpusa V. P. 39 (prilog 2 izostavljen)

Komandi pješ. div. »Zadar« V. P. 141 (” ” ”)

Komandi 1 brze div. »Eugenio di Savoia« V. P. 18 (” ” ”)

Komandi Aerotaktike Supersloda V. P. 10 (” ” ”)

Grupi Bobbio (preko Ital. misije Zagreb) (” ” ”)

(Pokoravajući se naredbama Više komande oruž. snaga »Slo-
venija-Dalmacija« (II armija) telegramom 2361 od 12 tekućeg).

¹ Original, na italijanskom jeziku, izvučen na geštetneru, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 D/13. Iz originala Redakcija je izostavila tekst koji se odnosi na italijanske jedinice koje su dejstvovale na teritoriji Dalmacije.

- I. — Prva faza italijansko-njemačko-hrvatskih operacija (»Weiss«) je završena. Druga faza operacije razviće se na sjeveroistočnoj granici XVIII arm. korpusa. Po svoj prilici će početi oko 25 tekućeg, i trajaće 20—30 dana".
- II. — Cilj operacije: ukloniti partizanske formacije iz zone Bos. Grahovo—Glamoč—Livno.
- III. — Dejstvovaće:
- *sa jugozapada*: pješadijska divizija »Bergamo« pojačana jednim hrvatskim bataljonom (grupe »Bergamo« i »Spalato«) — vidi prilog br. 1³ — pod upravom komandanta pješ. divizije »Bergamo«;
 - *sa sjevera*: njemačke snage (SS divizija »Princ Eugen« — pješ. div.: 369—717—718) sa hrvatskim elementima. pod upravom njemačkog generala Lütersa.
 - zona okupljanja: vidi prilog br. 2
 - pravci napredovanja: vidi prilog br. 2
 - *od zone Knin*: formacije M.V.A.C. lokalne i hercegovačke (grupa M.V.A.C. »Sassari«) pod rukovodstvom komandanta pješ. div. »Sassari«.⁴ Učestvovala italijanska, njemačka i hrvatska letaćka odjeljenja.
- IV. — **Položaj neprijatelja**: (vidi prilog⁵ br. 3)
- V. — **Operativna zamisao**:
- a) preprečiti vjerovatne pravce kojima bi partizani odlazili.
 - b) dužinom pravca napredovanja nastupati silovito, metodično;
 - c) zaštititi njemačke kolone koje se pokreću od Drvara na Bos. Grahovo a zatim na Livno.
 - d) izvršiti brižljiva čišćenja s obje strane pravca napredovanja.

- XI. — **Početak akcije** (dan): biće saopšten konvencionalnim frazama:
- »Nove cipele dana . . . « za dan X
 - »Slobodan obrok dana . . . « za dan Y

" Vidi zapovijest komandanta njemačkih trupa u Hrvatskoj o izvodenju operacija »Weiss II« u dok. br. 206.

³ Pomenuti prilog odnosi se na sastav italijanskih jedinica »Bergamo« i »Spalato»; koje su dejsstvovale na teritoriji Dalmacije i biće štampan u tomu V.

⁴ General Mario Robotti napisao je sa strane dokumenta crvenim mastilom na ovu rečenicu sljedeću primjedbu: »Hercegovci više ne...«

⁵ Pomenuti prilog 3 biće štampan u tomu V.

XII. — Priprema za operaciju:

da se završi za 2 dana.

XIII. — Službe: posebna naređenja.

XIV. — **Propisi** (vidi prilog br. 5).

Potvrditi prijem najbržim sredstvom. —

Za tačnost prepisa:

Pukovnik načelnik Štaba

Pietro Barbero

27/11 m¹

General Arm. korpusa

Komandant

Umberto Spigo

Prilog br. 2 aktu 2800/op od 21 febr. 1943 — XXI

**Njemačke snage koje učestvuju u operativnom ciklusu
»Weiss II«**

I. — *SS-divizija »Princ Eugen«:*

— iz pojasa Petrovac⁷ — Velagići odlazi u Drvar: zona okupljanja;

— pravac napredovanja: Drvar—Bos. Grahovo—Livno.

II. — *369 pješ. divizija:*

iz sektora Sanski Most i Kamičak odlazi u zonu između raskrsnice sjeverno od Orahovljana i Jezera: zona okupljanja;

pravac napredovanja: od zone okupljanja ka jugozapadu, do linije Glamoč — Priluka — Livno (isključno).

III. — *717 pješ. divizija:*

— iz sektora Ključ — Velagići — Kamičak odlazi u zonu Jajce — D. Vakuf: zona okupljanja;

pravac napredovanja: Kupres — Livno.

IV. — *718 pješ. divizija:*

— čišćenje zone jugozapadno od Jajce — D. Vakuf do linije: Majevac — Kupres.

Za dobar uspjeh operativnog ciklusa odlučan je vrlo brzi marš na Livno svih divizija koje ovdje učestvuju.

S vremena na vrijeme zainteresovane njemačke komande moraju biti informisane o pokretima četnika. —

Prilog br. 5. aktu br. 2800/op od 21 febr. 1943-XXI

PROPISI

1) — Predviđene akcije će imati karakter metodičnog čišćenja.

To ne treba da isključi mogućnost brzih i dubokih pokreta, gdje to situacija, teren i neprijatelj savjetuju.

* Datum i svoj paraf m napisao je general Mario Robotti.

⁷ Bosanski Petrovac

Tako, naprimjer, podesno i preventivno zauzimanje položaja posebne važnosti, održavanje dodira sa neprijateljem, potreba stanovanja pod krovom, itd., mogu da predstavljaju razlog za otstupanje.

Potrebno je spomenuti, pošto je za dobar uspjeh 2 operativne faze »Weiss« odlučan jedan vrlo brzi marš na Livno, da njemačke divizije imaju obavezu da dostignu ovaj cilj vanredno brzim maršem. služeći se svakakvim sredstvom.

- 2) — Treba preduzeti odgovarajuće mjere da bi se spriječila ustaničkim formacijama, koje bježe ispred akcije njemačko-hrvatskih trupa, infiltracija među naše kolone i stupanje na našu teritoriju.
- 3) — Potrebno je držati apsolutnu tajnu o operacijama. Svaki komandant treba da zna ono što se tiče njegovog odjeljenja i bočnih odjeljenja, ali ništa više; kada bude potrebno neka zgodnom prilikom informiše svoje podređene jednakim prikazom.

Na svaki način savezničke akcije treba prećutati (obavijestiti o istima samo komandante kolone) kao i one koje prelaze akcioni radius pojedinih odjeljenja.

O našim namjerama puštati vijesti koje bi mogle da zavedu.

Ista apsolutna tajna sa hrvatskim vlastima i formacijama M.V.A.C. —

Najveća tajnost i opreznost i preko telefona

- 4) — Naročitu važnost pokloniti mjerama određenim za savladavanje oštine godišnjeg doba i njegovih posljedica. Zato zimska odjeća kako individualna tako i specijalna, okrepljujuća sredstva, sanitarna oprema, materijal za snijeg i skijaški, priprema i nedostatak specijalnih sredstava za opštenje, organizacija za raščišćavanje puteva, treba da predstavljaju predmet posebne brige i zauzimanja komandanata svih stepena.
- 5) — Sa hrvatskim pokretnim trupama i formacijama M.V.A.C., koje djeluju pod našim rukovodstvom, postupati isto kao sa našim trupama: tj. opremiti ih, pobrinuti se za sigurnost i za odmor, upotrebiti ih na terenu ni više ni manje nego kao da se radi o našim odjeljenjima.
- 6) — Nije isključeno da njemačke trupe ne bi razlikovale neredovne naoružane vojnike i mogle bi da budu teške posljedice ako bi neko odjeljenje M. V. A. C. umjesto da slijedi određenim pravcem, svojevrijedno otišlo do njemačke operativne zone. To je *kategorički zabranjeno*.

Iz poznatih razloga izričito propisujem da se izbjegava svaki dodir sa hrvatskim trupama.

Zato neka budu preduzete odgovarajuće mjere da bi se spriječila eventualna inicijativa pomenutih formacija M.V.A.C. u suprotnosti sa gore navedenim.

Ako je potrebno, neka se u tom cilju poveća broj naših oficira određenih za sastav četničkih formacija i neka imaju na umu da se po svaku cijenu imaju izbjeći neprijateljstva od strane četnika u odnosu na njemačke ili hrvatske trupe.

- U postupanju sa stanovništvom i imovinom držati se sljedećih načelnih propisa:
 - Svi oni koji budu uhvaćeni sa oružjem u ruci ili zatečeni, iako bez oružja, u zoni borbi, biće bez daljega strijeljani;
 - svi sposobni muškarci, od 15 god. na više, biće internirani bez *izuzetka u rasi* i vjeri, činu i dužnosti: eventualna diskriminacija u prilog sigurnih elemenata primjeniče se drugom prilikom.
 - sve kuće iz kojih se bude pucalo na naše trupe, ili u kojima bude nađena municija, uništiti;
 - osigurati apsolutno poštovanje drugih stanova i imovine, pribjegavajući, kad je potrebno, upotrebi sile.

U slučaju potrebe pozvati hrvatske savjetnike da na ime konsultovanja sarađuju pri operišućim komandama grupa »Bergamo« i »Spalato« da bi se čulo njihovo mišljenje. sa ciljem da se bolje uskladi postupak prema stanovništvu. njihovim stanovima i imovini.

Obavijestiti četničke starješine, hercegovačke i lokalne, da se povrede navedenih propisa neće tolerirati i da će teško naškoditi uzajamnim odnosima ubuduće.

Lica internirana povodom gornjega, na zauzimanje pješ. divizije »Bergamo« biće otpremljena u Šibenik a odatle postepeno upućena u sabirne centre i koncentracione logore koje bude odredila intendantura »Superslode«.

- Komanda divizije »Bergamo« treba da ima u vidu apsolutnu potrebu da se u kontaktu između italijanskih trupa i komandi i njemačkih trupa i komandi očuva takt, besprekoran ratnički ponos, primjernost, ratobornost i ugled. To naročito u slučaju da se predvidi da po postizanju linije ciljeva treba obrazovati mješovite garnizone.

Neka komanda divizije »Bergamo« već odredi za takvu slučajnost odabrane oficire i odjeljenja.

- 9) — *Zadaci grupe za kontrolu saopštenja:*
 — upućivati saobraćaj na najvažnije centre za vezu, sa potpunim poznavanjem mogućnosti koje nudi mreža za vezu, kako bi se izbjegli zastoji i zakašnjenja, ili neracionalno korišćenje same mreže;
 — pri povlačenju iz zone pobrinuti se i za tekstove prenijetih brzojava (naročito pri predajnim stanicama ako su u pitanju telegrami), tako da se svede na minimum »ležanje« koje bi škodilo tajnosti saopštenja;
 — kontrolisati da »ponovo otpremljeni« brzojavi, u slučaju novog šifrovanja budu različito sastavljeni od onog koji je primljen (*zabrana šifrovanja »istog teksta« sa dva različita kodeksa šifara*).
- 10) — neka čitav razvoj operacija bude obilježen opreznim pripremanjem, odlučnošću i smijelošću, smislom za saradnju, sigurnim povjerenjem u uspjeh. —

BR. 259

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
 OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI JEDINICA
 NOV U DOLINI NERETVE I NAPADU PARTIZANA NA JA-
 BLANICU¹**

RS.

Prispjeli telegram

21 februar 1943-XXI časova 23.10

OPERATIVNO ODJELJENJE 1		
Br. prot.	Datum prijema	
2579	2i	2/43
Kateg.	Vrsta	Fasc.
A	1	24/3

Od Komande pješ. divizije »Murge«

KOMANDI ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA operativno

Br. 1475/op. Situacija u 19 časova. Naši preostali vojnici iz garnizona Prozor, koji su danas stigli u Široki Brijeg, izvijestili su da su noću uoči 18. t. m. primjetili na putu Prozor—

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 28 A/7.

Rama kretanje ka jugu vrlo jakih partizanskih snaga procijenjenih na oko 5—6000 ljudi sa 4 topa, 3 minobacača i sa mnogim automatskim oružjem. Primijećeno je dalje neprekidno pridolaženje partizanskih snaga iz Rakitna u zonu Drežnice.² Dalmatinska brigada³ iz sastava partizanske divizije koja operiše kod Drežnice, poslije napada 16—17. uputila se na sjever dolinom Neretve. Iz prikupljenih vijesti i zapaženih pokreta izgleda vjerovatno da neprijatelj pritisnut poznatim strelcima vrši prikupljanje grupe Drežnica i Prozor da bi napao Mostar pravcima s obje strane Neretve. Naša situacija: Garnizon Jablanica ne odgovara od 11 časova danas na neprekidne radiotelegrafske pozive; vazdušnim osmatranjem je utvrđeno da je ta kasarna polurazrušena minobacačima i artiljerijom, a položaj za automatska oruđa u blizini kašarne u plamenu. Nikakvog znaka o pristustvu naših trupa.⁴ V.A.C. koji operišu istočno od Neretve, 21 tekućeg uveče dostigli sljedeće položaje: Počelje (PN—BL) — kota 478 (PN—QH—AL) kota 498 (QH—BN) — kota 623 (QH—AN) kota 826 (QH—AL). Gubici V.A.C. 28 ranjenih; neprijateljski gubici 72 mrtva, neutvrđen broj ranjenih i 50 zarobljeno. Zaplijenjena dva mitraljeza, tri puškomitraljeza, 22 puške i municija. Za komandanta general Gherzi. 22002102.

BR. 260

OBAVJEŠTENJE NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 21 FEBRUARA 1943 GOD. O IZDATOM NAREĐENJU SS DIVIZIJI »PRINC EUGEN« DA POTPOMOGNE UGROŽENE ITALIJANSKE JEDINICE¹

Njemački štab za vezu
pri Višoj k-di or. sn. »Slov.-Dalmac.«

Br. 291/43

dne 21 februara 1943

Višoj komandi oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«

Sjedište

SS diviziji 20.11. 18.15 časova.

Odmah olakšati italijanskim snagama koje se nalaze u G. Lapac napadom od Vrtoče preko Kulen Vakufa.

² Na sektoru Drežnica nalazila se Druga proleterska divizija.

* Druga dalmatinska brigada Druge proleterske divizije

⁴ Vidi dok. br. 130.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

U slučaju potrebe povratak odmah auto transportom da se ne bi ometala akcija »Weiss« II.

Komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj
I a br. 1012/43, stiglo 20.11.

Za tačnost prepisa:

Drechsler
poručnik

BR. 261

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
21 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Predmet wt.

Predano: 23.11.1943. u 9.45 časova

Telegram

Primljeno: 23.11.1943 u 15.30 časova

Od Grupe Bobbio
Superslodi op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
Komandi V arm. korpusa i
na znanje:
Italijanskoj misiji u Zagrebu

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA - DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3090
Stiglo 23 feb. 1943/XXI

Broj 154/A/3

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 21 FEBRUARA 1943 — Roem^s 21

Operativni ciklus »Weiss«

SS *divizija*: Roem III bataljon II lovačkog puka dopro je u G. Lapac potiskujući neprijatelja prema jugozapadu. Prema obavještenjima zarobljenika izgleda da su italijanske trupe premještene u pravcu sjeverozapadno prema D. Lapcu (Bihać RH —FL).

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

" Redakcija nije uspjela da sazna značenje ove kratice.

Bataljon je otpočeo povratak u Vrtoče (Bihać SN—FR).

Pretrpljeni gubici: 2 mrtva i 8 ranjenih.

Neprijateljski gubici su još nepoznati.

Roem II bataljon II lovačkog puka protjerao je neprijateljske grupe³ koje su držale 10 kuća u Driniću (Prijedor UH—FI). Neprijateljski gubici su nepoznati.

Osiguranje Zavija preuzela je jedna četa Qium grupe⁴.

Gubici od 18—20 februara: *Njemački*: 3 ranjena, *neprijateljski*: 27 prebrojenih mrtvih.

369 divizija: Roem 14 četa 969 puka bila je napadnuta blizu Dukanovića (Prijedor TP—FX).

Dosada 9 mrtvih, 5 ranjenih, 17 nestalih i 80 konja mrtvih.⁵

Izviđačka grupa doprla je u Ramiće (Prijedor VM—FN), uzvisine južno od Zablāće (Drvar VS—FG) okupirane su od neprijatelja."

717 *divizija*: U 18.00 časova doprla je do linije Metla (Banja Luka ZT — FI) — Jerkuša (Jajce ZR — FG) — Alička (Jajce ZR—FG) — Celići (Jajce ZT — EZ)—Rogolje (Jajce ZT—EU).

Nakon žilavog otpora neprijatelj (500 ljudi) se povukao u Mrkonjić Grad.⁷

Dosada je prebrojeno 30 mrtvih neprijatelja.

Jaki neprijateljski odredi nalaze se još u zoni Ruština (Jajce ZR—EU) — Potšiljak (Jajce — ZR—EU) — Brdo (Jajce ZT—EU).

Snabdijevanje i transport teškog oružja spriječeni su mnogobrojnim prekidima na cesti i porušenim mostom u Ponoru (Jajce ZP—FG).

Gubici od 18—20 Roem II.: 9 mrtvih i 18 ranjenih.

Vazдушna aktivnost: nije bila upotrebljena.

Operacija »Mostar«: Grupa »Vogel« doprla je oko 14,00 časova do Pavića Polja (Prozor NH—DE) savladavši stalni neprijateljski otpor. U tom posljednjem mjestu naišla je na jak neprijateljski otpor na uzvisinama s one strane ceste i do naveče nije uspjela da ga skrši, uprkos upotrebe teškog oružja.⁸

³ Odnosi se na dijelove Četvrte divizije Prvog bosanskog NOU korpusa.

⁴ Redakcija nije uspjela da sazna sastav i jačinu pomenute grupe.

⁵ Odnosi se na napad Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije. Šire o mjestu i rezultatu napada vidi u dok. br. 273 (prim. 4).

⁶ Na sektoru Zablāće nalazili su se dijelovi Pete NOU divizije.

⁷ U ovo vrijeme oko Mrkonjić Grada dejstvovala je Sedma krajiška brigada Pete NOU divizije.

⁸ Položaje kod Pavića Polja i Bojske držala je Treća krajiška brigada Prve proleterske divizije, a s lijeve strane r. Vrbasa Osmo brigada Sedme NOU divizije. Vidi dok. br. 107, 122 i 123.

Grupa »Annacker« u sadejstvu sa vazdušnim oružjem okupirala je Ivan Sedlo (Konjic RO—CK)"

Najudaljenija linija k. 1/174 (Konjic RM—CK).

Rudno Brdo (Konjic RO—CK).

Neprijatelj do sada drži uzvisine koje okružuju Bradinu¹⁰ (Konjic RM—CH). Za vrijeme napredovanja nailazi se na mnogobrojne prekide na cestama.

Obje kolone vratiće se, Roem.¹¹ I. L 2 u 7,00 časova.

Pretrpljeni gubici: *njemački*: 9 ranjenih, *hrvatski*: 2 mrtva, 1 ranjen i 15 nestalih, *neprijateljski*: 29 prebrojenih mrtvih, nanijeti gubici vjerovatno su veći.

Vijesti o neprijatelju:

Mjesto Repovci (Konjic RK—CK), sjedišta štabova Bale (Konjic RK—CF) i Vrbljani (Konjic RK—SF) jako su zaposjednuti od neprijatelja.¹²

Major Bobbio

BR. 262

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O SITUACIJI U CENTRALNOJ BOSNI I BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE NA DAN 21 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d*

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJES. DIV.

od 20./21. veljače 1943.

I.) 1.) Cjelokupno stanje. Iz dnevnih izvješća 714. pješ. div. i hrv. II. D.S.³ može se prepoznati, ponovno ugroženje prostora Teslić—Prnjavor od komunističkih skupina, koje

* Na pomenutom pravcu borbe je vodila Prva proleterska brigada Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 124 i 173.

¹⁰ Isto

" Vidi prim. 2.

¹² Odnosi se na jedinice Prve proleterske i Druge (Treće sandžake) NOU brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 173.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 8/1—4, k. 19. Tekst je na više mjesta podvučen crvenom olovkom.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

³ Domobranski zbor

su — kako se čini — prodrle iz prostora Mrkonjić Grad preko Skender Vakufa prema sjeveroistoku.⁴

2.) a) *Teslić:*

Hrv.II.D.S. javlja neprijateljsko izviđačko djelovanje u prostoru 29 km zapadno Teslića.

b) *Nastupanje Mostar.*

Skupina »Vogel« nastupila u 6 sati planski od Bugojna prema Gor. Vakufu. Skupina »Annacker«: Hrv. 7. pješ. puk. odbila je u noći između 02.00 i 06.00 sati napadaj jačih komunističkih skupina od sjeverozapada na Tarčin⁵. Prema Ispovjedi zarobljenika htjela je ova skupina prodrijeti prema jugoistoku i sad se povukla na Raštelicu. 4 km sjeverozapadno od Tarčina, i na visine južno od njega. Neprijateljski položaji Raštelica—Ivan Planina jako zaposjednuti. Neprijateljska zrakoplovna odbrana srednjim protizrakoplovnim topovima. II III/738? 1/738 ovo je »Vogel«⁶. Skupina »Annacker« u 6 sati sa njemačkim snagama nastupila je od Pazarića. Hrv. 7 pješ. puk. pridružuje se poslije sređenja svojih postrojbi od Tarčina.

Upotreba letaća zasada zbog magle nije moguća.

Vlastiti gubici: Hrvati 2 častn., 10 domobrana ranjenih, 1 mrtav.

Neprijateljski gubici ne mogu se konstatovati.

c) *Željeznička pruga Sarajevo — Brod.*

Malena ćuprija između Podlugova i Ilijaša, 16 km sjeverozapadno od Sarajeva, dne 20. veljače malo prije 20 sati od neznanaca oštećena. Popravak u toku. Nastupanje skupine A time djelomice opet otegnuto. Skupina A uzprkos tome je nastupila.

I. odjel.

U Sarajevu, dne 22 veljače 1943.

Za točnost prijevoda:
nadsatnik Gayer

Gayer

24 II.⁷

* Na ovom sektoru nalazila se Prva krajiška brigada Pete NOU divizije i Četvrti krajiški NOP odred.

⁵ Tarčin su napadala dva bataljona Prve proleterske brigade. Vidi dok. br. 173 i 355.

* Ova primjedba naknadno je dopisana u ustaško-domobranskoj komandi vjerovatno od strane generala Dragojlova, načelnika operativnog odjeljenja domobranstva.

⁷ Naknadno dopisano rukom.

IZVJEŠTAJ KOMANDANTA NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O ISKUSTVIMA IZ OPERACIJE »WEISS I«¹

Zapov. njem. trupa u Hrvatskoj
I — a Br. 1084/43 pov.

Mjesto Štaba 22.2.1943

Povjerljivo

ISKUSTVA

iz akcije »Weiss I«.

U sljedećem izlaganju biće iznesena pojedina iskustva završene akcije »Weiss I«.

- 1.) a) *Trajanje akcije* 20.1. — 15.11.1943.
- b) *Vrijeme*: Skoro pred početak pao veliki snijeg (50 — 80 sm), kasnije nastupilo toplije vrijeme, potom manji mraz sa promjenljivim vremenom. Glavni drumovi uglavnom bez snijega.
- c) *Teren*: dijelom brežuljkasto, dijelom teško šumsko zemljište, planine srednje, mjestimično krševito sa alpskim karakteristikama.
- 2.) *Trupe koje su sudjelovale*:
 - 1) SS dobrov. div. »Prinz Eugen«: dobro naoružana, većim dijelom motor, planin. div.
 - 2) 369 (hrv.) pješ. div.: dobro naoružana, njemačka pješ. div. sa njemačkim oficirima i podoficirima, hrvatsko ljudstvo.
 - 3) 717 P. D.: nedovoljno opremljena posadna divizija sa slabom borbenom jačinom (3500 ljudi), djelimično prestarjelo ljudstvo.
 - 4) 2 i 3 (hrv.) lov. brigada: za planinsko ratovanje opremljene hrvatske jedinice sa različitim sastavom oficira i ljudstva, rđavo oružje i ostala oprema.
- 3.) *Opšte*:

Sve tri divizije bile su po prvi put upotrebljene cjelokupnim svojim formacijskim sastavom. Korpusni bataljon za vezu: 499 (štab i jedna četa) stigao je tek u toku

¹ Prepis originala, izvučen na geštetneru, na njemačkom jeziku, dobijen od Međunarodnog vojnog suda u Nürnbergu, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, pod br. 4/7. k. 41 A Vjerovatno je pomenuti sud izostavio tekst između tačke 4 i 11.

izvođenja akcije. Prema tome cjelokupna akcija nosila je pečat improvizacije. Krajnjim zalaganjem svih komandanata štabova i dijelova trupa uskoro je uspjela da se njihovo sadejstvo odvija bez nesporazuma.

4.) *Štabovi:*

Rad štabova u početku nije bio bez greške. Organizacija štabova preko I-a² u toku akcije postala je bolja. Naročito služba veze imala je dosta nedostataka, jer je prije svega mnogo trpjela uslijed nedovoljnih tel. veza.

U planinskom ratovanju, gdje su drumske prepreke uslijed malog broja puteva od velikog dejstva, morao bi svaki pješak biti obučen za pješ. pionirsku službu, a naročito mnogo pionirskih snaga bi trebalo da stoji na raspoloženju.

Naročito su nedostajali pioniri kod 717 pješ. div. Postojeća 1 pion. četa bila je oskudno snabdjevena sa mostovskim materijalom i slabo obučena za izgradnju mostova.

11.) *Raspoloženje trupa:*

Raspoloženje trupe bilo je dobro, pa čak i u kritičnim položajima (737 gren. puk).³ Također i starija godišta izvrsno su podnijela znatne tjelesne napore. Kratak odmor do početka »Weiss II«, u koje vrijeme je dovučena roba za kantine, ipak je od trupa sa zahvalnošću primljeno.

Na konceptu potpisan: Lütters

* Za tačnost prep. **Selqver**
kapetan

^J Operativno odjeljenje

* 737 grenadirski puk bio je opkoljen nekoliko dana od strane jedinica Četvrte divizije Prvog bosanskog NOU korpusa. Vidi Zbornik, tom. IV knj. 9. dok. br. 239 i 244, i u ovoj knjizi dok. br. 4, 5. 9 i 181.

**OBAVJEŠTENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 22 FEBRUARA 1943 GOD.
O NAPADU JEDINICA NOV NA JABLANICU¹**

Predmet zrt.

V. P. 10. 22 februara 1943—XXI

Od Kde »Slov.-Dalmac.« operativno

Šefu italijanske grupe za vezu kod komande Lütters — *Telegram-*
pismo (preko Italijanske misije Zagreb)

1 na znanje:

Njemačkoj grupi za vezu

Fonogram

Br. 3002 prot.

Dostavlja se izvještaj o situaciji na sjevernom sektoru VI arm. korpusa na dan 22. t.m. ujutro. Naš garnizon Jablanica, koji je već nekoliko dana predmet žestokih napada koje izvode znatne partizanske snage snabdjevene minobacačima i artiljerijom, još uvijek se snažno odupire i jutros u 6 časova ponovo je uspostavio radiovezu, koja je bila prekinuta od 12 časova 21. t.m. Prema vazдушnim snimcima vidi se da su upola razrušeni i zapaljeni odbranbeni uređaji i garnizonska kasarna. Garnizon Konjic je još uvijek čvrsto u rukama naših trupa. Naši dijelovi i M. V. A. C. su u pokretu između Jablanice i Konjica. Istočno od Neretve naša kolona koja tamo operiše prešla je stranu Ravne, nanijevši protivniku gubitke 72 mrtva i neodređen broj ranjenih. Zarobljeno 50 ljudi, 2 mitraljeza, 3 puško-mitraljeza i 22 puške.

Načelnik štaba »Slov.-Dalmac.«

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.
- Vidi dok. br. 130.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV NA JABLANICU I BORBAMA ČETNIKA PROTIV NOV U DOLINI NERETVE¹

Datum i čas dolaska 22.2.43 — 1.20

Fonogram

Od VI arm. korpusa
Superslodi

Garnizon Jablanica ne odgovara od 21 t.m. u 12 časova.²

Avijacija je uočila da je kasarna upola srušena minobacačima i artiljerijom. Položaji automatskog oružja u blizini kasarne su u plamenu. Nikakav znak o prisustvu naših trupa.

Formacije M. V. A. C. i naše jedinice koje operišu istočno od Neretve prešle su stranu Ravne (Mostar QH—BL).

Gubici M. V. A. C.: 28 ranjenih; kod neprijatelja: utvrđeno 72 mrtva i neodređen broj ranjenih. Zarobljeno 50 ljudi, 2 mitraljeza, 3 puško-mitraljeza, 22 puške.

Šesti arm. korpus

(Kopija upućena operativnom odjeljenju)

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

² Vidi dok. br. 130.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O KONCENTRACIJI JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹

Predmet bg.

Datum i čas I otpreme 22-2-43-XXI 10.30
I prijema 22-2-43-XXI 14.30

Telegram _

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
•SLOVENIJA-DALMACIJA.

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3021

Stiglo 22 feb. 1943/XXI

Od Komande VI arm. korpusa — operativno
Komandi Superslode — operativno
i na znanje:

Guverneratu Crne Gore

Br. 2588 A>per.

Dva naša borca, koja su stigla u Mostar iz Prozora, odakle su uspjela da pobjegnu nakon što su partizani zauzeli garnizon, izvijestili su da su vidjeli kako je na dan 10 t.m. prošlo od Prozora u pravcu doline Rame 5000 ili 6000 partizana sa 4 topa, 3 minobacača 81 i sa mnogo automatskog oružja. Ovdje se sigurno radi o formacijama koje su napale Prozor i koje su zatim napale Konjic. Ramu i Jablanicu.

Prolaz partizanskih formacija od Rakitna ka dolini Drežanke na ušću doline Drežanke.

Prema tome, u dolini Neretve bi trebalo da se sada vrši koncentracija od oko 10.000 ljudi i pošto je prolaz od Konjica duž gornje Neretve ih ka Bradini stalno zaprečen našim garnizonom, a sada i od njemačke kolone iz Bradine, te se nijedna partizanska grupa nije dosada odlučno probila do Mostara, izuzev napada istočno od Neretve, zadržanih i odbijenih već navedenim akcijama, nije nemoguće da će partizani pokušati da pređu preko planina na jug.

¹ Original na italijanskom jeziku, pisan na mašini, na više mjesta podvučen crvenim mastilom. nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

Operacije prema današnjem telegramu br. 2559/op- i akcije na Ramu i Jablanicu koje sam naredio da se izvedu sa 2000 VAC koji su stigli u Konjic, ostavljajući u njemu jak dio za pojačanje garnizona, bolje će moći da razbistre situaciju. Takođe sam naredio da se sa V. A. C. nadzire teritorijalna zona istočno od Neretve i kroz 2 ili 3 dana imaću na raspoloženju drugih 1500 V. A. C. i Crnogoraca³, kako bih pokušao da spriječim pokret partizana ako stvarno prodru na istok.

Ove vijesti nisu dostavljene Grupi Bobbio. pošto još nije stigao radio materijal od Komande inženjerije »Slov.-Dalm.«

Za nač. štaba general Amico

7 kopija:

1 ekselenc.

1 nač. štaba

1 pomoć. nač. štaba

3 operat. odjeljenju

3 odjeljenju »I« (obavještajno)

... Ako se uprave prema jugoistoku, utoliko bolje, ali i u tom slučaju, *napasti, napasti, napasti* po njihovom desnom krilu da se uništi što više.⁴

22.11

BR. 267

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O POKRETU ČETNIKA IZ KONJICA U PRAVCU JABLANICE I NAPADU JEDINICA NOV NA JABLANICU¹

DCL.

**Izvještaj VI arm. korpusa
u 12 časova**

Prvo. U vezi postavljenih zahtjeva preko XVIII arm. korpusa, neophodno je spriječiti svaki dodir formacija M. V. A. C.² i sa-

² Vidi dok. br. 256.

¹ Odnosi se na četnike iz Crne Gore.

³ Ovaj pasus dopisao je rukom, crvenim mastilom, general Robotti. Prva rečenica teksta nečitka je i nije prevedena.

" Paraf generala Maria Robottia

⁴ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

" Skraćenica od Milizia Volontaria Anti Comunista — Protivkomunistička dobrovoljačka milicija — uglavnom četnici Draže Minailovića.

vezničkih trupa. Neka imaju u vidu da se kolona od hiljadu V. A. C. prebacuje iz Konjica u Jablanicu i da se druga hiljada V. A. C. nalazi zaštićena u garnizonu Konjic;

Drugo. Avijacija je osmotrila da je garnizon Jablanica još uvijek pod snažnim pritiskom. Osmotreno je minobacačko gađanje na kasarnu.³

Treće. U 10 časova osmotrena je glavnina kolone »Vogel« u Gračanici.

Četvrto. Odgovor po pitanju pomoći sa sjevera daće se uskoro. V.P. 10, 22-2-1943/XXI

VI arm. korpus

BR. 268

**PRIJEDLOG KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJ-
SKOG KORPUSA OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O ZAUSTAV-
LJANJU NJEMAČKIH I USTAŠKO-DOMOBRA NSKIH JEDI-
NICA NA PROSTORIJI KONJIC—RAMA—PROZOR¹**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3063

Stiglo 23. 2. 43/XXI

Sifrovano-telegram —

Od Šestog arm. korpusa

Višoj kdi or. sn. »Slov.-Dalmac.« Operativno

Br. 2615/oper.

Datum i čas dolaska 22.2.1943/XXI

Veza telefonsko saopštenje na dan 22 februara u 15.30 časova.

Smatram da je njemačko-hrvatsko učešće potrebno samo dok se ne dostigne i zauzme linija Konjic—Rama—Prozor.

Sa ovim rasporedom se postiže:

1.) — smanjivanje neprijateljskih snaga na našem frontu i snažno ugrožavanje od Konjica eventualnih partizanskih pokreta ka zoni istočno od Neretve.

* Vidi o napadu na Jablanicu u dok. br. 130.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

2.) — mogućnost savezničkog učešća u operaciji »Weiss 2« prema njihovom predviđanju; mogućnost (kad jednom bude riješena sadašnja situacija) našeg učešća u pomenutoj operaciji o čemu se govori u našem telegramu br. 2223/op. od 16 februara čiju bi važnost i pojedinosti trebalo ipak ponovo procijeniti.

Za komandanta
General Negri*

23 februara 1943/XXI

Dešifrovao: poručnik E. Biassi

8 kopija: 1 ekspediciji, 1 načel. štaba.

1 pomoć. nač. št., 3 operac. odjeljenju

² Ispod potpisa napisao je general Mario Robotti crvenim mastilom sljedeću primjedbu:

»... izgleda mi da pošto postoji jak pritisak u rudarskoj zoni linija ... odvajanja je suviše daleko od linije Mostar.

Na svaki način, ako Negri kaže tako, biće da se osjeća dobro. 23. II. m«.

Na posebnom papiru koji je priložen uz original napisana je na mašini, na italijanskom jeziku, ova primjedba:

» — Izgleda mi — prirodno — da ne možemo zahtijevati od Nijemaca da se zadrže na liniji Konjic — Rama — Prozor (nakon što smo ih pozvali) izuzev da opravdamo zahtjev za zaustavljanje, dolaskom trupa VI arm. korpusa u blizinu naprijed navedene linije —

— Stoga reći VI arm. korpusu da nam potvrdi da:

»Kolone VI arm. korp. maršuju sa svojim snagama ka Jablanici«, tako da se može zahtijevati od Nijemaca da zatvore prolaz ka jugu na gore navedenoj liniji.

— Za ostalo je poslije lako.

V. P. 10, 23. 2. 43/XXI«

Sa strane ove primjedbe napisao je general Mario Robotti, plavim mastilom, sljedeće:

»Mišljenja sam da se ovo potčini ovoj ideji:

prikupiti sve Nijemce i Italijane ka Jablanici... Pitanje da se izbjegne susret Nijemaca i četnika neka se na svaki način *riješi*, ali spasavamo Jablanicu. 23. II. m«.

Ispod ove primjedbe napisana je crvenom olovkom ova primjedba:

»Rekao bih dk se pričekava sa utvrđivanjem linije za zaustavljanje Nijemaca, dok se akcija VI arm. korpusa ne razvije tako, da nam može dati neke elemente po kojima bi predvidjeli odakle može doći. Za sada mi izgleda da je približavanje gen. Negria zasnovano na jednostranim pretpostavkama.

S druge strane, vjerujem da imamo vremena, jer i Nijemci nailaze na teškoće, kako od G. Vakufa tako i od Sarajeva«.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

Predmet.

Telegram

Datum i čas I otpreme 22 II 43
20.00 čas.
I prijema

Od Komande VI arm. korp.
Oper. od.
Komandi Superslode
Oper. od.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3048

i r. z.

Stiglo 23 feb. 43/XXI

Guvernatoratu Crne Gore
Komandi XIV armij. korp.

„ XVIII „ „ Oper. odjelj.

i Mornarici Dalmacije
N 2620/op protokola

IZVJEŠTAJ u 18.00 ČASOVA 22 FEBRUARA

1) Aktivnost ustanika:

Potvrđuje se prisustvo II batalj. III_v dalmatinske brigade između Posušje i Grude (Mostar KI—BD) i dvaju bataljona IV dalmat. brigade između Imotskog i Dragljana (Makarska XR—AR) te opšta mobilizacija svih sposobnih ljudi u cijeloj zoni.

2) Sektor »Murge«

Garnizon u Konjicu je opkoljen.² ali nije pod jakim pritiskom. Grupe V. A. C. u izviđanju došle su u dodir sa partizanskim formacijama koje se zadržavaju u zoni Ljubina Planina (Konjic QM—BZ) i Gruda (QO—B).

Garnizon Jablanica odoljeva daljem pritisku uspješno pomognut od avijacije, koja je neprekidno tokom cijelog dana bombardovala partizanske formacije koje su napadale.³

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² O napadu na Konjic vidi dok. br. 106, 150 i 173.

³ O oslobodenju Jablanice vidi dok. br. 130 i 298.

U rudokopnoj zoni jake grupe partizana u Dobrkovići (Mostar NK—BF). Gostuša (OL[^]-BF), G. Gradac (OI[^]BF) izgleda da su upućene prema Polog (PI—BD) i Dobrić (ON—BD).⁴

Streljačka četa i eskadron bornih kola garnizona Široki Brijeg sukobili su se sa formacijom od oko 300 partizana u Dobrkovići (Mostar NK—BF). Partizanski gubici: sigurno, 1 mrtav i velik broj ranjen, koji nije utvrđen. Naši gubici: 1 mrtav.

3) Sektor »Messina«

Raščišćena je zona Desne (Mostar NH—NK—AD), o čemu je izviješteno jučer 21 o.m.

Protivnički gubici: sigurno 9 mrtvih i još drugi za koje se nije moglo utvrditi, jer su pali u močvaru, i 6 ranjenih.

Zaplijenjena jedna puška.

U Strimenu (NH—AD) je zapaljena kuća, koja je sjedište partizanske komande.

Mi nismo imali gubitaka.

Ustaške i V. A. C.⁵ snage bataljona Ljubuški vršile su izviđanja u zoni Poljica (Makarska XA—XT—AV—AT).

Ubijen je jedan partizan i zarobljen još jedan koji je strijeljan.

Zaplijenjene su tri puške i 1 pištolj.

Zadržano je 17 lica radi provjeravanja.

Na Pelješcu je izvršeno čišćenje br. Rota (O. Mljet IH—GU).

4) Sektor »Marche«:

Normalna aktivnost.

5) Sektor »Kotor«:

U toku izviđanja zone Duraševići (Kotor VO—EZ) nađen je sanduk sa 500 metaka za pušku jugosl. porijekla.

6) Vazдушna aktivnost:

Tokom cijelog dana intenzivno bombardovanje i gađanje malim bombama oko garnizona Jablanica.

Izviđanja u dolini Neretva, dolini Rama i predjela sjeverno od rudokopa Široki Brijeg.

Vazdušno snabdjevanje municijom garnizona Konjic.

Protuavionska paljba pogodila je avion za snabdjevanje bez velike štete.

Temperatura u porastu. Vedro.

Za komandanta
General Negri

⁴ Odnosi se na jedinice Devete dalmatinske NOU divizije. Vidi raspored jedinica ove divizije u dok. br. 154.

⁵ Četničke

8 prepisa:

- 1 Nj. Eksel.
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Oper. od.
- 1 Obavješt.
- 1 Kom. Kr. karab.
- 1 Odjelj. za transmisiju

BR. 270

**IZVJEŠTAJ ITALIJANSKE KRALJEVSKE VOJNE MISIJE
U HRVATSKOJ OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O REZULTATU
IZVOĐENJA PRVE FAZE OPERACIJA »WEISS«¹**

Ital. misija šalje jedan izvještaj koji se odnosi na njemačke operacije u Hrvatskoj (Prva faza ciklusa »Weiss«).

- Nema šta da se kaže u pogledu prvog dijela izvještaja koji tretira razvoj prve faze »Weiss« nama dobro poznate;
- gubici nanoseni partizanima tačno odgovaraju onima koje nam je u svoje vrijeme javila njemačka Grupa za vezu;
- zanimljiva su međutim razmatranja iz kojih izlazi:
 - . u suštini poslije svih ovih operacija, pokušaj da se otcijepi i uništi znatna masa neprijatelja nije uspio;
 - . ustanici, držeći se svoje taktike uvijek su uspjeli da izmaknu akcijama njemačkih kolona;
 - . njemačke vlasti nisu sa dovoljnom strogošću izvršile akciju rešetanja civilnog stanovništva, zbog ne uvijek nepristrasnog posredovanja hrvatskih civilnih komesara u pratnji trupa.

Uprkos tome postignuti rezultati mogu se ovako rezimirati:

- . neprijatelju nanoseni osjetni gubici;
- . partizanske snage lišene, bar privremeno, jedne zone bogate zalihama;
- . ostvareno rasturanje većeg broja ustaničkih formacija;
- . oblasti južno od Karlovac—Zagreb omogućeno je da odahne;

¹ Izvod iz originala, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, na više mjesta podvučen crvenom olovkom, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3c/3. Dokument je vjerovatno izvod iz dok. br. 236.

30/3 145 298

Ilalmessione trasmette una relazione relativa alle operazioni tedesche in Croazia. (Prima fase Ciclo "Weiss").

50

- Nulla da dire circa la prima parte della relazione che tratta lo svolgimento della prima fase "Weiss" a noi ben nota;
- le perdite inflitte ai partigiani corrispondono esattamente a quelle a suo tempo segnalateci dal Nucleo Collegamento Tedesco;
- interessanti sono invece le considerazioni fatte, e dalle quali appare che :

Op
A
3

- dall'insieme delle operazioni svolte ~~in sostanza~~, in sostanza, il tentativo di agganciare e distruggere notevoli masse ribelli, non è riuscito;
- i ribelli, ~~sono~~ fedeli alla loro tattica, si sono sempre sottratti all'azione delle colonne germaniche;
- l'azione di vaglio delle popolazioni civili, non è stata effettuata con rigore dalle autorità tedesche, per la inframmettenza, non sempre imparziale, dei Commissari civili crosti al seguito delle truppe.

A malgrado di ciò i risultati complessivi raggiunti, si possono così riassumere :

anche in
risultati
di fine
di settimana
la regione
si ripresenta
C. di A.!

- inflitte ai ribelli perdite sensibili;
- private le formazioni partigiane, almeno temporaneamente, di una zona ricca di risorse;
- determinata la disgregazione di un buon numero di formazioni ribelli;
- dato respiro alla regione a sud di Karlovac-Zagabria;
- frustrata la possibilità di un congiungimento delle masse ribelli della Croazia centrale e della Slovenia.

P.M. 10, 11 22 FEBBRAIO 1943 XXI

Fare anche un vostro rapporto
23. II. 1943

osujećena mogućnost spajanja ustaničkih masa centralne Hrvatske i Slovenije.¹—

V. P. 10, 22 februar 1943

Voditi računa o našem zaključku.³

23. II m⁴

BR. 271

DOPIS NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O NAREĐENJU VRHOVNOG KOMANDANTA ZA JUGOISTOK DA 718 NJEMAČKA DIVIZIJA NASTUPA U PRAVCU MOSTARA¹

Prevod"

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3008

Stiglo 22 feb. 1943/XXI

Od njemačkog štaba za vezu pri Superslodi
Višoj kdi oružanih snaga »Slov.-Dalmac.« — operativno odjeljenje

Br. 306/43 Povjerljivo

Položaj 22-2-1943

U cilju zaštite boksitnog predjela, Vrhovni komandant za Jugoistok³ je naredio da otpočne nastupanje njemačko-hrvatskih borbenih grupa pod komandom komandanta 718 divizije od Bu-

¹ Lijevo od ovog pasusa, napisao je general Mario Robotti crvenim mastilom, sljedeću primjedbu: »To su rezultati koji su postignuti. Više se ne može postići osim da se oduzme oblast. A za to bi nam bilo potrebno 20 armijskih korpusa!«

³ Rečenica je napisana crnim mastilom, a ispod nje je stavljen nečitak paraf.

¹ Datum 23. II i paraf m napisao je general Mario Robotti crvenim mastilom.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

² Odnosi se na prevod sa njemačkog na italijanski jezik.

³ Generalpukovnik Lohr

gojna preko Prozora⁴ i od Sarajeva preko Jablanice ka Mostaru.[▷] Pokreti su otpočeli na dan 21 t.m. u 7 časova od Bugojna i sa demarkacione linije jugoistočno od Sarajeva.

Prema uputstvima koja su izdata njemačko-hrvatskim borbenim grupama, a prema Ftihrerovim naređenjima, sve četničke formacije imaju se smatrati neprijateljskim i kao takve tući ih; spriječiti stoga nepotrebne sukobe i odbiti pregovore.

Molim Kdu »Slov.-Dalmac.« da odmah preduzme potrebne mjere kako bi se izbjegli ovi sukobi — po mogućstvu udaljanjem četničkih formacija iz borbene zone.

Molim da izvolite javiti preko njemačke grupe za vezu o preduzetim mjerama.

kopija data odjeljenju I

ootpisan poručnik Drechsler

BR. 272

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I HERCEGOVINI¹

Položaj, 22.11.43.

POVJERLJIVO

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3072

Stiglo 23 febr. 1943 XXI

Njemački štab za vezu¹
pri Komandi Superslode

Br. 316/43 Povjerljivo

Višoj komandi oruž. snaga »Slov.-Dalm.«

Operativno odjeljenje

Obavještajno odjeljenje

S j e d i š t e

Hrvatska: vedro i sunčano.

Poduhvat »Weiss«:

Otpočeo marš 717 i 369 divizije na prostor koncentracije za akciju »Weiss 2«, uz ograničeni neprijateljski otpor. Neprijatelj,

* Od Bugojna prema Prozoru nastupala je Grupa »Vogel«. Vidi njen sastav u dok. br. 251 (prim. 4).

⁵ Sa pravca Sarajeva nastupala je Grupa »Annacker«. Vidi njer> sastav u dok. br. 251 (prim. 6).

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2).

navodno 1000 ljudi, na prostoru 20 km zapadno-sjeverozapadno od **Sanskog Mosta**.-' Jače komunističke grupe već sad se povlače na jug, opštim pravcem: Hercegovina.

SS *divizija*: Poslala 1 bataljon za deblokiranje opkoljene italijanske borbene grupe kod **G. Lapca** i formira borbene grupe za »Weiss 2«.

69 *divizija* se sa 1 bataljonom prebacila u **Ključ**, a sa glavninom nastupila sa prostora **Sanski Most** ka jugu.

Treća hrvatska brdska brigada osigurava prostor **Ramići** — **Vojići** i južno od **Ključa**.

Neprijateljski gubici: 18.11 do 20.11 zaključno: 28 mrtvih.

717 *divizija* dostigla prostor jugoistočno od **Sitnice** i uhvatila vezu sa pojačanim bataljonom koji je upućen iz **Banje Luke**. Slab neprijateljski otpor. Poginulo 15 neprijatelja.

Zapadna Bosna: Prema izvještajima obavještajaca, na prostoru **Skender Vakuf** 2500 komunista jako demoralisanih i bez hrane.³

Udarina grupa 187. rezervne divizije: Stigla za osiguranje očišćenog prostora **Bos. Krupa** i **Bihać**.

Istočna Bosna i Hercegovina:

Situacija **Mostara** nije se pogoršala. Jak pritisak na **Jablanicu**.¹ Ispravka uz dnevni izvještaj od 18/11: Posada u **Bradini** (sjeveroistočno od **Konjica**) još se drži.⁵

718 *pješ. divizija*: *Zapadna borbena grupa* 21.11 u 06 čas. nastavila sa glavninom pješadije od **Bugojna**.⁶

Izvještaj o njemačko-hrvatskoj koloni, dat prema vazдушnom izviđanju 20.11 u 16 časova kod **Prozora**, bio je očigledno pogrešan.

Istočna borbena grupa:

Sedmi hrvatski pješ. puk odbio neprijateljske napade sa sjeverozapada na Tarčin.⁷ Njemački odred stigao u **Pakarić**⁸ 21.11 u 6 časova.

Namjera: Napredovanje obiju borbenih grupa radi spajanja kod **Rame**, grupni marš ka **Mostaru**.

Vazduhoplovstvo: 20.11 oružano izviđanje prostora **Prozor**, **Konjic**, **Jablanica**, **Mostar**. Zapreke na putevima kod **Drežnice**.

- Zapadno i sjeverozapadno od Sanskog Mosta u ovo vrijeme držale su položaje jedinice Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije.

¹ U ovo vrijeme u Centralnoj Bosni nalazila se Prva krajiška brigada Pete NOU divizije i Četvrti krajiški NOP odred.

* O oslobođenju Jablanice vidi u dok. br. 130 i 298.

⁵ Vidi dok. br. 93, 102 i 173.

" Odnosi se na borbenu grupu »Vogel«, koja je bila ojačana jedinicama Petog ustaškog zdruga. Njenu jačinu i sastav vidi u dok. br. 251 (prim. br. 4).

⁷ Vidi dok. br. 173.

⁸ Pazarić

Borbena akcija protiv mjesta **Jasenjani**" koje je okupirao neprijatelj. Više kuća razoreno. Dobri rezultati pogodaka. Neprijateljski položaji kod **Ivan Sedla**¹¹ (sjeveroistočno od **Bradine**). Tamo snažna odbrana pješadiskim oružjem, prvi put utvrđena upotreba protivavionskih topova srednjeg kalibra.

21.11: izviđanje duž pravca marša.

Borbene akcije na **Ivan Sedlo** i podrška italijanskim trupama na prostoru **Jablanice**. Angažovano ukupno 39 aviona.

Srbija:

Vrijeme: Oblačno, temperatura iznad 0 stepeni.

I i II borbena formacija, pojačane sa dvije kompozicije blindiranih borbenih vagona, odaslane 20.11 u 22 časa iz Beograda za **Sarajevo**. U Beogradu Ministarstvo unutrašnjih poslova naredilo službu obaveznog rada, u trajanju od 4 mjeseca, za godišta 1917 do 1921.

U **Petrovcu** uhapšeno 30 sumnjivih. 7 strijeljano. Dva neprijateljska aviona nadlijetala albansko-srpsku teritoriju.

(M.P.)

Za tačnost prepisa:
poručnik Drechsler

Vrhovni komandant Jugoistoka

(Operativno odjelj. poslalo prepis odjeljenju »I«)¹¹

/

⁹ U selu Jasenjani nalazili su se dijelovi Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

¹⁰ Na Ivan Sedlu držale su položaje jedinice Prve proleterske brigade. Vidi dok. br. 128 i 173.

¹¹ Rečenica je u originalu na italijanskom jeziku.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 22 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA
PROTIV JEDINICA NOV U BOSNI I HERCEGOVINI¹**

Prevod²

Njemački štab za vezu
pri Komandi »Supersloda
Br. 328/43 Povjerljivo

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3145
Stiglo 24 feb. 1943/XXI

Položaj, 23. 2. 1943

Višoj komandi oruž. snaga »Slov.-Dalm.«

Operativno odjeljenje

Sjedište

22.2.43: *Hrvatska*: vedro sa suncem.

Operacije »Weiss«:

Marš ka zoni određenoj za operacije »Weiss II« napreduje po planu.

717 pješ. div. naišla na mjestimičan otpor neprijatelja.

SS-divizija:

U akciji za deblokiranje italijanske borbene grupe dostigla G. Lapac. Poslije savladanog otpora, neprijatelj prisiljen na povlačenje ka jugozapadu. Prema izjavama zarobljenika. Italijani su se povukli na G. Lapac. Lokalne udarne grupe vrše napade na Drinić.³ Zapaljene kuće koje je zauzeo neprijatelj.

369 divizija:

14/969 pretrpio napad na 4 km. sjeverozapadno od Palanke. 9 mrtvih, 5 ranjenih, 17 nestalo, ubijeno 80 konja.⁴ Glavnina u

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

² Odnosi se na prevod koji je izvršen sa njemačkog na italijanski jezik.

³ Napade su vršili dijelovi Četvrte NOU divizije.

* U operacijskom dnevniku Šeste krajiške brigade Četvrte NOU divizije o pomenutom napadu piše: »20. II. snage VI brig. iz vješto postavljene zasjede na cesti između M. Japre i Benakovca sačekale su kolonu XIV protivkolske kompanije. Ubijeno je 40 nepr. vojnika, zarobljen jedan njem. oficir i 17 vojnika. Zaplijenjeno je 20 pušaka sa municijom, 7 kotača, 18 pari čizama, 2 para cipela, čebadi, šinjela, 2 dvogleda, 7 parabelum pištolja. Poubijano je oko 100 konja. Neprijatelj je bio opkoljen, te je sam uništio 2 protivkolska topa.« (Arhiv Vojnoistoriskog instituta reg. br. 1/5, k. 767).

maršu na Sanski Most — Ključ. 1 bataljon 370 blizu Zablacé, jugoistočno od Ključa.

Uzvišenja južno od Zablacé zauzeo neprijatelj⁵. 969 raspušten i vraćen u domovinu.

717 pješ. div.

Odbila neprijatelja u jačini od oko 500 ljudi⁶ i dostigla liniju na 4 km. zapadno od Mrkonjić Grada i 5 km. istočno od Sitnice. 30 neprijatelja poginulo. Jake grupe ustanika u šumi zapadno od Mrkonjić Grada. Brojni prekidi puteva zadržavaju prevoz teškog oružja i prolaz vozila.

Zapadna Bosna

Neprijatelj (oko 500 ljudi) prešao rijeku Unu istočno od Kostajnice i uzeo pravac sjever.⁷ Komunistička grupa označena u zoni Skender Vakuf.⁸ Upotrebljen jedan pojačani njemački bataljon 714 pješ. divizije. Predviđen vazdušni napad.

Istočna Bosna

Operacija »Mostar«

U Mostaru situacija nepromijenjena. Italijanski garnizoni Jablanica i Konjic opkoljeni neprijateljem.⁹ Garnizon Jablanica još daje otpor iz kasarne i uzvišenja zapadno od mjesta.

— *Zapadna borbena grupa*¹⁰

dostigla zonu sjeverno od G. Vakufa dana 22. Ali u 17 časova poslije savladanog čvrstog otpora neprijatelja.¹¹ Pokazalo se da je neprijatelj ispraznio mjesto. (Vazdušno izviđanje).

— *Istočna borbena grupa* —

uz pomoć avijacije osvojila Ivan Sedlo. Neprijatelj još drži uzvišenja sjeveroistočno od Bradine.¹² Brojni prekidi puteva otežavaju pokret. Željeznički most kod Brđana (jugozapadno od Bradine) ponovo razrušen. Radovi na reaktiviranju zahtijevaju 3 mjeseca.

Plan: kao dosada.

Avijacija: izviđanje u cilju utvrđivanja postignutih isturenijih položaja. Akcije za podršku istočne borbene grupe na Ivan

" Južno od Zablacá nalazili su se dijelovi Pete NOU divizije.

* Vjerovatno se odnosi na jedinice Sedme krajiške brigade Pete NOU divizije.

⁷ Odnosi se na Banijski NOP odred.

" Na prostoriji Skender Vakufa nalazile su se jedinice Prve krajiške brigade Pete NOU divizije.

⁸ Vidi dok. br. 130.

¹⁰ Odnosi se na Grupu »Vogel«.

¹¹ Borbe sa Grupom »Vogel« vodile su jedinice Sedme NOU divizije i Treća krajiška brigada Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 132, 133 i 135.

¹² Kod Bradine i na Ivan Sedlu položaje su držale jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

Sedlu. Dobri rezultati gađanja utvrđenih položaja i neprijateljskih skupova u naseljenim mjestima. Akcije protiv neprijatelja zapadno od Jablanice i na Prozor, krunisane uspjehom.

Komandant Jugoistoka

Više ne govore da su stigli u Konjic.¹³
(Operativno odjeljenje poslalo kopiju odjeljenju »I«)

BR. 274

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
22 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Predmet wt

Telegram

Od Grupe Bobbio
Komandi Supersloda — Op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
Komandi V arm. korpusa
i na znanje

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
• SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3146

Stiglo 24. 2. 43/XXI

Italijanskoj misiji u Zagrebu

Broj 173/A/3 prot.

Predano: 23.11.1943. u 00.10

Primljeno: 24.11.1943. u 02.50.

Poslata kopija Ekselenciji — pomoćniku Op.

— „— Obavještajnom odjelj.

— „— Kr. karabinjerima

NOVOSTI U 19.00 ČASOVA DNE 22 FEBRUARA 1943

Operativni ciklus »Weiss«.

SS divizija:

Zatišje na frontu.

Premještaj jedinica za osiguranje koje su raspoređene zapadno od Bosanskog Petrovca.

Izviđačka grupa iz Čadavice (Jajce ZL—ZN), sa jednom kolonom u Ključu (Prijedor VQ—FI), sa drugom kolonom u zoni

" Ova rečenica napisana je na italijanskom jeziku crnom olovkom. Ispod nje se nalazi nečitak paraf.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

Ramići (Prijedor VM — FN) — Brdo (Prijedor VO—FN), nema značajnih novosti.

717 divizija:

Nakon zauzeća Mrkonjić Grada kolone su doprle do linije: Staro Selo (Jajce XI—EU) — Kopljevići (XI—EU) — Vrane (Jajce XI—EQ), a da nisu naišle na neprijateljski otpor.

Neprijatelj se povukao prema jugozapadu.

Most Ponor bio je predan prometu u 18.00 časova.

Stab divizije sa sjedištem u Mrkonjić Gradu.

Vazdušno oružje:

Nije bilo upotrebljeno za Weiss.

Operacija »Mostar«.

Grupa »Vogel«:

Okupirala je naveče 22. G. Vakuf i odbila neprijateljske snage sa uzvisine tri kilometra južno od G. Vakufa². Grupa produžuje u pravcu Prozora.

Grupa »Annacker«:

Stigla je sa jednim pojačanim bataljonom u Konjic.³

Glavnina grupe bila je uslijed jakog neprijateljskog pritiska prisiljena da skrene prema zapadu od Ivan Sedla i Bradine, započevši napad na položaje: Pobratine, Nevetine, Jasen (Konjic RM—CH), uzvisine Lisin 1744 (Konjic RK—CM), Vranjača 1310, Brdo 1387, Velika 1174 (Konjic RK—CK) koji su jako zaposjednuti od neprijatelja.⁴

Zadobivena je k. 1190 Jasen.

Jaki noćni neprijateljski napadi sa jugozapada i sjeveroistoka prema Ivan Sedlu djelimično su odbijeni u borbama prsa u prsa.⁵

Pretrpljeni gubici: 3 mrtva, 18 ranjenih.

Hrvati: 9 ranjenih, 1 top uništen od eksplozije.

Neprijatelj: 9 prebrojenih mrtvih među kojima 2 viša komandanta.

Zaplijenjeno: 1 mitraljez sa rezervnom cijevi, 2 puške, pješadijska municija i 1 motocikl.

Major Bobbio

- Odnosi se na Sedmu banijsku brigadu Sedme NOU divizije.

¹ U Konjic su se probili sa pravca Ivan Sedla jedan njemački bataljon, 1 bataljon 7 domobranskog puka i dvije čete ustaša. Vidi dok. br. 139 i 173.

⁴ Na pomenutim mjestima držale su položaje Prva proleterska i Treća sandžačka brigada Prve proleterske divizije. Sire o borbama na ovome sektoru vidi dok. br. 127, 128, 137, 138 i 173.

• Napade su vršile iste jedinice kao pod prim. 4.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVIZIJE O SITUACIJI NA PODRUČJU JAJCA, BUGOJNA I IVAN SEDLA NA DAN 22 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d.²

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.

Od 21./22.11.43.

I.) 1.) Opće stanje: Povećavaju se djelatnosti uznemiravanja četnika u prostoru i. Sarajevo.

2.) a) Jajce:

Magaljdol, 5 km sj. Jezero opet zaposjednut od neprijatelja. Prikupljanje komunista, prema izvješću pouzdanika, 2.500, u prostoru Pougjarje, 13 km sj. i. Jajce³. 6 prebjeglica javilo se 21.11. u Jajce kod 5./738. p.p. sa letcima za slobodan prolaz bačenih iz zrakoplova.

b) *Podhvat Mostar:*

Grupa Vogel dostigla je 21.11. oko 14.00 sati uz stalni neprijateljski odpor Pavića Polje, 10 km j. i. Bugojno. Ovdje se pojačao neprijateljski odpor na visovima s obje strane ceste tako, da do veče uzprkos upotrebe teškog oružja i vlastitog napada nije mogao biti slomljen. Neprijatelj ovdje dobiva daljna pojačanja sa z.⁴ Grupa Annacker zauzela je nakon neprijateljskog otpora 21. II. u 19.00 sati Ivan Sedlo. Neprijatelj ovdje drži još visove oko Bradina. Pred i iza Ivan Sedlo nalaze se na cesti mnogobrojne prepreke⁵.

Mir u toku noći kod obih grupa. Obje grupe nastupale su ponovo u 07.00 sati.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1—5, k. 19.

² Prevod je izvršen u ustaško-domobranskoj komandi.

³ Odnosi se na Sedmu krajišku NOU brigadu i bataljon Devete krajiške NOU brigade koji su tada bili na ovom sektoru i zatvarali pravce koji su iz Mrkonjić Grada i Jajca vodili prema Glamočkom i Livanjskom Polju.

⁴ Pojačanja su stizala od jedinica Prve dalmatinske brigade Treće NOU divizije. Sem ovih jedinica na ovom sektoru nalazila se Treća krajiška i Osma brigada Sedme hrvatske divizije, koje su zatvarale pravac Bugojno—Gornji Vakuf.

⁵ Na Ivan Sedlu nalazila se Prva brigada Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 173.

Gubici: Vlastiti: Niemci 9 ranjenih,
Prilikom borbi Hrvati: 2 mrtva, 16 ranjenih (među
kod Tarčina i kojima 2 častnika).
Ivan Sedla 15 nestalih (među kojima 1
na 20/21 II častnik).

Neprijatelj: 29 mrtvih prebrajano, ali sigurno mnogo više.
3.) Namjera: Nepromjenjena.

Ia

U Sarajevu, dne 22.11.1943.
Za točnost prievoda:
nadsatnik Gayer
(M. P.) Gayer

BR. 276

NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLO- VENIJA-DALMACIJA« OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. ZA FORMIRANJE MANEVARSKE GRUPE ZA NAPAD NA JEDI- NICE NOV U DOLINI NERETVE¹

Šifrovani telegram

V. P. 10, 23 februara 1943/XXI

Od Superslode — operativno
Komandi VI arm. korp.

Br. 3093/prot.

Molim da se prikupe podaci o situaciji toga arm. korpusa u dolini Neretve, dajući mi podatke po sljedećim tačkama:

Prvo. Zauzeta linija ofanzivnom akcijom s obje strane Neretve sjeverno od Mostara.

Drugo: Postignute rezultate kod formacija M. V. A. C., koje operišu od Konjica ka Rami i Jablanici.

Treće: Obrazovanje manevarske grupe »Messina«. —

Potkrepljujem ranije izražena shvatanja po pitanju hitne potrebe obrazovanja jedne manevarske glavnine, u vezi sa korisnošću da akcija naših kolona ka gornjoj Neretvi prethodi i po vremenu i po prostoru njemačko-hrvatskoj intervenciji.

Pored toga, molim da me izvijestite o datumu početka funkcionisanja komande arm. korpusa u Mostaru.

General Robotti

23 feb. 1943 godina XXI

• Sljedeći tekst dopisan rukom.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut 3 C/11.

Garnizon Jablanica snažno odolijeva.⁴

— U 16.30 časova avion je uočio jako vatreno protudejstvo od strane našeg garnizona, koji je stalno pod jakom minobacačkom vatrom.

— Kolona istočno od Neretve sastavljena od V.A.C. i 111/56 p. p., savladavši jak otpor, stigla je poslije podne danas 23 feb. do kote 383 (Mostar QH—BL), Jasenjani (Konjic PN—BN), Obodine (QH—BN). Jedinice V.A.C. stigle su na padine Prenj Planine (PN—QH—BS—BQ).^B

— Kolona zapadno od Neretve započela je pokret.⁶

— Protivnički gubici provjereni za posljednja tri dana: 175 mrtvih, 6 mitraljeza i 40 pušaka zaplijenjeno.

— U rudokopnoj zoni nema ništa važno da se zabilježi.

— Naveče 24 februara biće završen nadolazak Crnogoraca.⁷

2) Sektor »Messina«

— Jučer 22 o. m. oko 19 časova partizani⁸ su napali lijevo krilo hrvatskog⁹ rasporeda. Nakon žestoke borbe Hrvati su se povukli na pozadnji položaj Trstike (Mostar IH—AT), Kordići (KI—AV), Jakšenica (KI—AV), kota 236 (IJ—AV), Brdo (KI—LI), Grad (LI—AV). Hrvati su imali 15 mrtvih i 23 ranjena. Protivnički gubici su veliki, ali nisu provjereni.

— Noću uoči 23 o. m. partizanske jedinice izvršile su pokušaj da napadnu na blokadno mjesto sjeverno od naselja Gradac (Mostar IH—AI). Naše protudejstvo natjeralo je protivnika u bjekstvo.

— Dana 22 februara ustaški odredi u izviđanju zone Kočerina (MK—BD) sukobili su se sa jakom grupom partizana.¹⁰ Protivnički gubici: utvrđeno 20 mrtvih i zadržan je jedan partizan radi preslušavanja. Ustaški gubici: 1 mrtav i 7 ranjenih.

— Na Pelješcu čišćenje Putnikovića (o-Mljet NH—GQ).

3) Sektor »Murge« i »Kotor«:

Normalna aktivnost.

4) Vazдушna aktivnost:

Vrlo intenzivna.

— Izviđanja s jedne i s druge strane doline Neretve, u dolini Rama i u rudokopnoj zoni.

⁴ Jablanica je već bila oslobođena. Vidi dok. br. 130.

^B Sastav i jačinu ove kolone vidi u dok. br. 297, a o borbama u dok. br. 130 i 131.

^B Sastav i jačinu kolone koja je nastupala desnom obalom Neretve vidi u dok. br. 297.

⁸ Odnosi se na četnike iz Crne Gore.

⁹ Vidi o borbama Devete dalmatinske NOU divizije protiv ustaško-domobranskih jedinica na ovom području u dok. br. 154.

¹⁰ Misli se na ustaško-domobranske jedinice.

¹⁰ Na sektoru Kočerina nalazile su se jedinice Treće dalmatinske brigade Devete dalmatinske NOU divizije.

— Intenzivno bombardovanje oko Jablanice, gdje su uočeni protivnički položaji.

— Bombardovani su položaji i topovska mjesta partizanske artiljerije koja djeluje na Konjic.

— Bombardovani su i gađani malim bombama partizanski položaji istočno od Neretve i sjeverno od Jasenjane.

— U 14 časova 15 njemačkih aviona dolazeći sa sjevera nadlijetalo je Mostar, nakon čega su promijenili pravac, dok se jedan izviđač spustio na aerodrom.

Vedro.

General Negri

BR. 278

**IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKE DIVIZIJE »MURGE«
OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. O NAPADU JEDINICA NOV
NA KONJIC I O BORBAMA ČETNIKA U DOLINI NERETVE¹**

Primljeni telegram

OPERATIVNO ODJELJENJE I		
Br. prot. 2725	Datum prijema 24 II 43 čas 24	
Kateg. A	Vrsta 1*	Fascikl 24 3

OD KOMANDE PJEŠ. DIV. »MURGE«
KOMANDI VI ARMIJ. KORPUSA

Br. 1566/Op. prot. — u 18 časova — Partizanske snage žestoko su napale danas 23 ov. mješ. garnizon Konjic artiljeriskom vatrom i vatrom minobacača². Garnizon saopštava da je primio poziv na predaju za 18 časova danas 23 o. m., na koji je garnizon odgovorio vatrom. Snage pravoslavnih V.A.C.,³ koje su tamo

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut 28 A/9.

* Napad na Konjic vršile su ovog dana Peta crnogorska i Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije i Četvrta proleterska brigada Druge proleterske divizije. O borbama za Konjic vidi dok. br. 106, 150 i 173.

* Odnosi se na četnike Draže Mihailovića.

nadošle, jako su angažovane sa neprijateljem u zoni Bjela (RH—BU)⁴. Potvrđuje se iz drugih izvora, da se odmetnuo muslimanski bataljon u Konjic i da su se uzdržali od borbe drugi muslimanski bataljoni koji su došli u zonu. Utvrđeno je da su jutros stigle u Konjic njemačke snage još neprovjerene jačine.® U rudokopnoj zoni aktivnost patrola i tragovi poljskih logora u okolini Široki Brijeg. Kolona A⁶ naišla je na jak otpor.⁷ Jako vatreno protivdejstvo artiljerije, bacača i mnogobrojnog automatskog oružja spriječilo je napredovanje kolone preko sljedećih položaja kote 383 (QL—BL), Jasenjani (PN—BN), Obodine (QH—BN), gdje su se V.A.C. večeras učvrstili za odbranu. Pretrpljeni gubici u toku dana: 15 mrtvih i 19 ranjenih V.A.C.; neprijateljski gubici nisu utvrđeni. Zamjenik Komandanta general Gherzi 10352302

V. P⁸. 39—23 februar 1943 — XXI

⁴ Na sektoru G. i D. Bjele (5 km južno od Konjica) sa četnicima su vodile borbu jedinice Desete hercegovačke brigade Treće NOU divizije. Vidi dok. br. 150.

⁵ Vidi dok. br. 296.

⁶ Kolona A sastavljena od 2.500 hercegovačkih četnika i III bataljona 56 puka nastupala je sa pravca Mostara lijevom obalom Neretve prema Drežnici.

⁷ Kolonu A napale su jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije. Vidi raspored jedinica ove divizije u dok. br. 143.

⁸ "Vojna pošta

TELESCRITTO IN ARRIVO

DA COMANDO DIVISIONE MILITARE MURGE
 AT COMANDO VI° CORPAMILES

UFFICIO C. I.			
N. di pres.	N. di inv.	N. di resp.	N. di arch.
2215	24	3	2
A	1	24/3	

NR. 1566/OP DI PROT PUNTO ORE 18 PUNTO FORZE MILITARI HABENT OGGI 23
 CORRENTE ATTACCATO PRESIDIO KONJIC CON VIOLENZA AZIONE FUOCO
 ARTIGLIERIA ET MORTAI PUNTO PRESIDIO COMUNICA DI AVER RIEVUTO
 INTIMAZIONE DI RESA PER ORE 18 DI OGGI 23 A CUI PRESIDIO HABET
 RISPOSTO CON FUOCO PUNTO FORZE V.A.C. ORTODOSSE GOLA' APPUITE
 RESULTANO FORTEMENTE DEPEGNATE CON NEMICO IN ZONA BJELJA RH-BU
 PUNTO EST CONFERMATA DA ALTRE FONTI DEFEZIONE BTG MUSSULMANO
 CONJIC AT ASTENSIONE DALLA LOTTA DA PARTE ALTRI BTG MUSSULMANI
 APPUITI IN ZONA PUNTO RISULTA CHE AT CONJIC SONO GIUNTE STAMANI
 FORZE TEDESCHE DI ENTITA' NON ANCORA PRECISATE PUNTO ZONA MINE-
 RARIA ATTIVITA' PATTOGLIE ET TRACCIA DI BIVACCHI DINTORNI SROKI
 BRJEG PUNTO COLONNA A HABET INCONTRATO FORTE RESISTENZA DUE PUN-
 TI VIOLENZA REAZIONE FUOCO DI ARTIGLIERIA VIRGOLA MORTAI ET NU-
 MEROSE ARMI AUTOMATICHE HABET IMPEDITO PROGRESSO COLONNA OLTRE
 SEGUENTI POSIZIONI Q. 383 QL-BL JASENIANI PN-BN OBADITE QH-BN SU
 CUI V.A.C. SI SONO QUESTA SERA SISTEMATI A DIFESA PUNTO PERDITE
 SUBITE DURANTE LA GIORNATA 15 MORTI ET 19 FERITI DEI V.A.C. PER-
 DITE NEMICHE IMPRECISATE PUNE PROCOMANDANTE GENERALE GHERZI
 10352302

P.M. 39 - 23 FEBBRAIO 1943/XXI*

IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. O ZAUZIMANJU IVAN SEDLA¹

Predmet

Telegram

**Od Grupe Bobbio
Superslodi
VI arm. korpusu
XVIII arm. korpusu
V arm. korpusu
i na znanje
Italmisdji u Zagrebu**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA - DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 2101

Stiglo 24. 2. 43/XXI

Broj 151/A/3 prot

Predano: 23.11.43 u 09.45 č./XXI

Primljeno: 23.11.43 u 21.00 č./XXI

- 1) — Njemačke trupe su zauzele Ivan Sedlo.
- 2) — Njemačka kolona koja je stigla u Gornji Lapac nije (kažem nije) našla italijanske ili partizanske trupe i odmah je otpočela pokret za povratak u Vrtoče.
- 3) — Njemačka komanda se zahvaljuje za sljedeću dozvolu radi snabdevanja 718 divizije upućene u Mostar i za zalaganje da se zamijeni bataljon u Višegradu.
- 4) — Moguće je da će njemačka komanda morati da iskoristi naša sredstva za vezu sa 71 divizijom,² kada ova bude stigla u Mostar.

Molim da mi javite mogućnost eventualnih promjena.

Major Bobbio

**Dato na uvid Načelniku štaba
Dato na uvid Pomoćniku nač. štaba
Poslata kopija objaveštajnom odeljenju**

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

² U originalu pogrešno napisano. Odnosi se na 718 njemačku diviziju.

**OBAVJEŠTENJE NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA«
OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. O DATUMU POČETKA OPE-
RACIJE »WEISS II«¹**

Prevod²

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3091

Stiglo 23-II-1943/XXI

23.II.1943/XXI

Položaj

**Njemački štab za vezu
pri Višoj kdi or. sn. »Slov.-Dalmac.«**

Br. 44/43 Povjerlj.

Veza Vaš 2792 od 18.11.1943

Višoj komandi oružanih snaga »Slovenija-Dalmacija«

i — Operativno odjeljenje —

Vojna pošta 10

Komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj javlja:

X-dan: 21.11.43

Y-dan:³ 25.11.43

**Nastupanje SS divizije ka Drvaru započeće ipak tek na
dan 24.11.1943.**

Po naređenju poruč. Drechsler

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/1.

* Odnosi se na prevod sa njemačkog na italijanski jezik.

" Dan x, prema originalnoj zapovjesti generala Lütersa, komandanta njemačkih trupa u Hrvatskoj, bio je predviđen za početak pokreta jedinica na prostorije prikupljanja, a dan y za početak operacija »Weiss II«. Vidi dok. br. 206.

BR. 281

**OBAVJEŠTENJE ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU PRI
KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 23 FE-
BRUARA 1943 GOD. O NAMJERAMA NJEMAČKE KO-
MANDE DA PREKINE IZVOĐENJE OPERACIJE »WEISS« I
DA ANGAŽUJE SVE SNAGE U DOLINI NERETVE¹**

Šifrovani radiogram
Od majora Bobbio

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3092
Stiglo 23. 2. 43/XXI

Višoj kdi or. snaga »Slov.-Dalm.«

23 februara 1943

Br. 157 A 3

U vezi 2957

Saznajem službenim putem: Komanda generala Lüttersa je predložila Solunu da se prekine akcija »Weiss« i da se djeluje sa svim snagama u korist zone Mostar zbog teškoća na koje se naišlo.

U slučaju negativnog odgovora, Komanda generala Lüttersa će pristati na predloženo sadejstvo povjereno našoj komandi.

Predviđam dati službeni odgovor večeras.

Major Bobbio

23 februara 1943/XXI
dešifrovao: por. Biassi

Viša komanda oruž. snaga
»Slov.-Dalm.«
Šifrantski odsjek

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut 3 D/17.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 23 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PRO-
TIV JEDINICA NOV U BOSNI I HERCEGOVINI¹**

POVJERLJIVO

Položaj, 25 febr. 1943

**Njemački štab za vezu
pri
Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3183

Stiglo 25 febr. 1943/XXI

**Djel. pov. br. 340/43
Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odjeljenje
Obavještajno odjeljenje**

OPERATIVNO ODJELJENJE
POSALAO PREPIS
ODJELJENJU »I«¹

Sjedište

23.11.43: *Poduhvat »Weiss«*

SS-divizija:

Povukla osiguranja koja su se još nalazila zapadno od Petrovca³. Nije bilo sukoba.

369 divizija:

Izviđački bataljon dostigao raskrnicu puteva južno od Sitnice.

370 puk sa glavninom prošao kroz Ključ.

369 puk dostigao prostor Ramići i sjevernije.

717 divizija:

22.11 u 10 časova dostigla Mrkonjić Grad samo uz lokalni neprijateljski otpor, i nastavila napredovanje ka Jajcu. Neprijatelj u jačini jedne čete u maršu ka jugo-istoku, sa glavninom se vjerovatno povukao ka jugo-zapadu.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

² U originalu je na italijanskom jeziku

³ Bosanski Petrovac

Zapadna Bosna: Sjeverozapadno od Kostajnice borbeni dodir sa slabim neprijateljem. Južno od Kostajnice potvrđene komunističke grupe. Pojačani bataljon dostigao Sken-der Vakuf uz mali neprijateljski otpor. Glavnina neprijatelja povukla se vjerovatno ka istoku.

Istočna Bosna i Hercegovina:

U Mostaru situacija nepromijenjena. Istočno od Sara-jeva neprekidno uznemiravanje od četnika. Napadi na ustaše i pljačke. Četničke vođe pozivaju srpsko sta-novništvo na oružje.

718 divizija:

Neprijateljski otpor ispred obje grupe osjetno popustio. Neprijatelj ubacuje grupisane jedinice i pokušava, do-vlačenjem pojačanja sa prostora Prozor, da zaustavi napredovanje istočne kolone,⁴ vjerovatno sa namjerom da svojoj glavnini omogući povlačenje ka jugoistoku. Uz slab neprijateljski otpor, *zapadna grupa*⁵ je zauzela G. Vakuf i nastupa na Prozor, nailazeći na pojačani neprijateljski otpor. *Istočna grupa* sa 1 pojačanim ba-taljonom prodrla do Konjica. Zbog jakog neprijatelj-skog pritiska glavnina grupe bila je prinuđena da se okrene za napad od Ivan Sedla i Bradine u pravcu za-pada. Mjesta zapadno od Bradine posjednuta jakim ne-prijateljem.⁶

Namjera: Kao do sada.

Vazduhoplovstvo: Izvidanje u cilju utvrđivanja polo-žaja naših najistaknutijih dijelova. Na sjevernom iz-lazu kod Prozora jaka utvrđenja. Angažovano 38 apa-rata. Namjera kao do sada.

Srbija: U cijelom prostoru teške sabotaze na telegrafskim linijama presijecanjem stubova. Razrušen željeznički most Požarevac—Kučevo (sporedna pruga). 26 hap-šenja, četvorica strijeljana pri pokušaju bjekstva. Lo-kalni prepadi zapadno od Topole i južno od Ivanjice.

Za tačnos prepisa:

Drechsler
poručnik

Vrhovni komandant Jugoistoka

(M. P.)

¹ Istočnu kolona predstavljala je grupa »Annacker«. Njen sastav vidi u dok. br. 251, prim. 6.

⁵ Odnosi se na grupu »Vogel«. Njen sastav vidi u dok. br. 251, prim. 4.

⁶ Kod Bradine položaje su držale jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 PJEŠADIJSKE DIVI-
ZIJE O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV OKO JAJCA I
U DOLINI NERETVE NA DAN 23 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d².

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJES. DIV.

od 22./23. veljače 1943.

2.) a) J a j c e :

U prostoru 8 km sj. z. Jajce imade još komunističkih bandi. Na cesti Mrkonjić Grad — Jezero navodno više maskiranih prepreka protiv oki. kola.

b) *Podhvat Mostar:*

Grupa Vogel zauzela je 22.11. uveče protiv slabijeg neprijatelja G. Vakuf i u nadiranju bacila neprijatelja sa visova 3 km j. G. Vakuf. 23.11. u jutro nastup prema Prozor.

Grupa Annacker 22.11. sa 1 pojačanom bojnom prodrila u Konjic. Glavnina grupe morala je uslijed jakog neprijateljskog pritiska sa z. biti od Ivan Sedlo i Bradina zaokrenuta prema z. za napad i zauzela je u ogorčenoj borbi Pobratine, Nevetine, i Jasen 1190. Visovi Lisin, 1744 — Vranjača, 1310, Brdo 1387 i Velika 1174 jako posjednuti od neprijatelja. Jaki neprijateljski noćni napadi sa j. z. i sj. z. na Ivan Sedlo djelomice u blizoj borbi odbijeni³.

Vlastiti gubici: Niemci: 3 mrtva, 18 ranjenih,

Hrvati: 9 ranjenih,

1 vlastiti top neupotrebljiv jer je pukla ciev.

Neprijateljski gubici: 9 mrtvih prebrojano, 2 viša zapovjednika.

Plien: 1 njem. strojnica sa prič. cievi, 2 puške, pješачko streljivo, 1 kotač.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod reg. br. 8/1—21, k. 19.

² Prevod je izvršen od strane ustaško-domobranske komande.

³ Vidi dok. br. 127, 128, 137 i 173.

3.)

Namjera:

Nastup grupe Vogel na Prozor. Grupa Annacker čišćenje prostora z. Ivan Sedlo. Dovodenje dielova divizijske pričuve (3., 9., 10. i vd. bojna 750) u Tarčin.

Volksdeutsche⁴

Ia

Za točnost prievoda:
nadsatnik Gayer
Gayer

(M. P.)

BR. 284

NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 24 FEBRUARA 1943 GOD. DA SE ONEMOGUĆI NIJEMCIMA ULAZAK U MOSTAR¹

DCL.

Telegram — pismo

V.P. 10, 24 februara 1943/XXI (239)

Od Superslode — operativno

Komandi VI arm. korpusa

Br. 3120/protok.

Prvo. U vezi vašeg 2700 od 23 t.m. Nezavisno od onoga što ova komanda radi sada, potvrđujem da je bolji način da se izbjegne da njemačko-hrvatske kolone zauzmu Mostar, da naše snage koje upravo dolaze od Mostara stignu brzo što je moguće više na sjever.

Drugo. U vezi vašeg 2652 od 23 t.m. Ova komanda je već izvijestila njemačku komandu o učešću formacija M.V.A.C. u operacijama koje izvode naše snage u dolini Neretve. Inače je potrebno izbjegavati dodir između njemačko-hrvatskih trupa i lokalnih ili crnogorskih dobrovoljaca. Stoga potsjećam kako na ono što je izloženo u mom telegramu 2997 od 22 t. m., tako i za potrebu da ove formacije budu obuhvaćene našim jedinicama i pod komandom naših oficira.

Treće: Ipak, pored predloga u mom telegramu br. 3008, koji teži da postigne da koordinacija operacija u dolini Neretve bude povjerena toj komandi, već sam tražio od njemačke komande,

⁴ Naknadno dopisano rukom vjerovatno od strane načelnika hrvatskog domobranstva generala Dragojlova.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/11.

stičkih dobrovoljaca na lijevoj obali Neretve. Snage od 5 ili 6000 naoružanih koje su djelstvovale na Prozor pristigle su u dolinu Neretve, između Jablanice i Konjica i djelstvuju na dva garnizona⁴. Vjerovatno je da će partizani, kad doznaju za pokret poznatih savezničkih kolona a budući svjesni opasnosti koja im pretstoji od naših akcija od Mostara, nastojati da otvore prolaz za Konjic da bi pobjegli duž gornje doline Neretve. To objašnjava i poziv na predaju upućen garnizonu Konjic 23 februara i snažna akcija protiv tog garnizona⁵. Na frontu rudnika i »Messine«, i Četvrta dalmatinska brigada je 21, 22 i 23 razvila akcije protiv naših snaga da bi umanjila naš pritisak duž Neretve.

Slijedi telegram 2740/op na današnji datum⁶.

General Negri

Operativno odjeljenje
kopija poslata odjeljenju I

* Odnosi se na Treću NOU diviziju.

⁵ Vidi dok. br. 150.

⁶ Vidi dok br. 286.

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 24 FEBRUARA 1943 GOD. O ODLAGANJU IZVOĐENJA OPERACIJA U DOLINI NERETVE DOK SE NE PRIKUPE SVE ČETNIČKE SNAGE¹

Sifrovani telegram

**Od VI armijskog korpusa
»Superslodi«**

Br. 2740A>p

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3174

Stiglo 25 febr. 1943/XXI

24 februar 1943

Slijedi mom današnjem telegramu 2735/op.²

2) — Morao sam da odložim planiranu akciju s obje strane Neretve zbog toga što sam čekao da se u Mostaru izvrši potpuna koncentracija crnogorskih formacija³, jer su izjavili da neće početi sa operacijama prije no što se svi skupe i stigne njihov komandant pukovnik Stanišić⁴, a i zbog nedovoljnih snaga za odlučno dejstvovanje ka ušću Drežanke i istovremeno osiguranje lijevog boka mjesta Mostar uslijed neobične aktivnosti 3 i 4 dalmatinske brigade.

Operacija će početi sutra 25 februara.

Ovih dana su, međutim, vođene italijansko-hrvatske uvodne operacije zapadno od Neretve, paralela Gorjanci, ne naišavši na jak otpor, i na liniji kote 383 (Mostar QH—BL) — Jasenjani (Prozor H—BN) — Obodine (QH—BN) istočno od Neretve gdje VAC sa 111/56 izdržava teške borbe sa jakim partizanskim snagama.⁵

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Vidi dok. br. 285.

* Odnosi se na četnike iz Crne Gore.

⁴ Pukovnik Bajo Stanišić, ubijen oktobra 1943 god. prilikom napada Pete crnogorske NOU brigade na Manastir Oštrog.

⁶ Kod Jasenjani i Obodine borbe su vodile jedinice Druge proleterske brigade. Vidi dok. br. 142 i 143.

Ukupni gubici neprijatelja utvrđeni istočno od Neretve:
(nastaviće se po prijemu IV dijela jer nije bio dešifrovan⁸).

25 februar 1943/<XXI
dešifrovao: poručnik Biassi

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
ŠIFRANSKO ODJELJENJE

Odjeljenju¹ I¹.

¹ TM R e d a t i nastavak*

*Drugi list šifrovanog telegrama
br. 2740/op od. VI arm. korpusa
175 mrtvih, oko 50 zarobljenih, 6 mitraljeza, 20 pušaka.
Gubici VAC: 15 mrtvih, 47 ranjenih.
Slijedi današnji telegram 2745/top*

26. II m⁸

General Negri

¹ Primjedba je šifrantova.

⁷ Ovu rečenicu, a ispod nje datum i paraf m, napisao je crvenim mastilom, general Mario Robotti.

⁸ Datum i paraf m napisao je crvenim mastilom general Mario Robotti.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 24 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

Predmet b g

Telegram

Datum i čas

otpreme 24 II 43 XXI

20.20 č.

prijema 25 II 43 XXI

9.20 č.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
• SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3166

Stiglo 25 febr. 43/XXI

Od Komande VI armij. korpusa

Oper, odjelj.

Komandi Superslode — Oper, odjelj.

i radi znanja:

Guverneratu Crne Gore

Komandi XIV i XVIII armij. korpusa

i Mornarici Dalmacije

N 2775A>p

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 24 FEBRUARA

1) Sektor »Murge«:

U kasno poslije podne avijacija nije uočila naročitu aktivnost kod Konjica i u blizini.

Po vijestima koje su stigle preko Jevđevića² partizani su teško poraženi nakon 16 časovne borbe od formacija M.V.A.C. i od naših snaga garnizona Konjic³ — G. Bjela (Konjic RH—BU) ostalo je čvrsto u rukama V.A.C.

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

~ Dobrosav Jevđević, delegat četničke Vrhovne komande

³ Ovaj podatak nije tačan. Napad na Konjic vršile su počev od 22/23 do 27 februara Peta crnogorska i Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije i Četvrta proleterska brigada Druge proleterske divizije, a povremeno i dijelovi Treće sandžačke NOU brigade Prve proleterske divizije. O napadu na Konjic vidi dok. br. 150, 173 i 278.

Partizanski gubici 230 mrtvih. Gubici V.A.C. 80 mrtvih. Ograđujemo se od tačnih podataka.

Danas 24 februara u 17 časova avion izviđač uočio je nad Jablanicom naizmeničnu minobacačku i artiljerisku vatru između garnizona i partizana koji su napadali.⁴ S jedne i s druge strane Neretve vrše se prethodna popunjavanja od lokalnog značaja.

2) Sektor »Messina«

Jučer 23 o. m. u popodnevnim časovima i noću uoči 24 o. m. ustaški odredi na lijevoj strani rasporeda, pod partizanskim pritiskom, povukli su se na Humac k. 468 (Mostar KI—AT), Zeleznikovac k. 600 (KI—AT), k. 236 (LI—AV).⁵

Jedinica V.A.C. povukla se na položaje Vojnici (KI—AR), Sipovača (LI—AR).

Jutros su snage od oko 700 partizana napale domobranske položaje između zone Dužice (KI—LI—AX) i Gradina (LI—AV). Nakon početog povlačenja hrvatski odredi ponovo su zauzeli sve položaje uspostavivši situaciju, a poslije podne progonili su partizane prema zoni Kočerin (MK—BD), Galići (NH—BD).⁶

3) Sektor »Marche« i »Kotor«:

Normalna aktivnost.

4) Vazдушna aktivnost:

Tokom cijelog dana avijacija je neumorno tukla ciljeve oko garnizona Jablanice i one koje joj je obilježio garnizon Konjic.

Izvršeno je bombardovanje i gađanje malim bombama na partizanske položaje između Kup k. 1254 (Prozor PN—BN) i Gomile k. 869 (PL—BN) na lijevoj obali Neretve.

Gađani su malim bombama i mitraljirani partizanski položaji nasuprot onima koje drže hrvatski odredi u predjelu Ružići (Mostar I—AX).

Izvršena su mnogobrojna oružana izviđanja u rudokopnoj zoni doline Neretva i doline Rama.

Temperatura u porastu.

Vedro.

General Negri

* Jablanica je oslobođena 22 februara. Vidi dok. br. 130.

⁵ Napade su vršile jedinice Devete dalmatinske NOU divizije. Vidi dok. br. 154.

• Isto

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 24 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PRO-
TIV JEDINICA NOV U BOSNI I HERCEGOVINI¹**

POVJERLJIVO

Njemački štab za vezu pri Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija« Djel. pov. br. 345/43	VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OPERATIVNO ODJELJENJE Br. 3218 Stiglo 25 febr. 1943/XXI
--	--

Položaj, 25. II 1943

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«

Operativno odjeljenje Obavještajno odjeljenje Sjedište 24.11.43 — Poduhvat »Weiss«:	Operativno odjeljenje uputilo kopiju Obavje- štajnom odjeljenju 25 febr. 1943
--	--

Opšta situacija nepromijenjena.

SS-divizija:

**Završeno prikupljanje za poduhvat »Weiss 2«. 25.11 ujutru
divizija nastupala na Drvar.**

369 divizija: **Kreće se po planu.**

717 divizija: **Sa dijelovima dostigla Jajce.**

**737 grenadirski puk biće brzim transportom prebačen 24 i 25. II
na prostoru Bugojno—D. Vakuf.**

000

Zapadna Bosna:

**Lokalna neprijateljska aktivnost na Grmeč planini. Iz-
viđanje na prostoru Skender Vakuf bez dodira sa ne-
prijateljem.**

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

Istočna Bosna i Hercegovina:

Pritisak na Mostar nije se pojačao. Antikomunisti u napadu istočno od Neretve dostigli u predio sjeveroistočno od Jasenjane. U Jasenjanima jače neprijateljske snage.²

718. divizija:

Zapadna grupa: **Osvojila više mjesta na oko 4 km južno od G. Vakufa uz pojačani otpor neprijatelja. Jaki frontalni i bočni napadi neprijatelja uz pomoć artiljerije prisilili su na privremenu odbranu. Napadi su odbijeni.³**

Istočna grupa: **23.11. komunisti su bili dali ultimatum za predaju italijanskom garnizonu Konjic.* Noću 23/24. II istureni njemački bataljon i Italijani odbili napade na Konjic. Neprijatelj je upotrijebio artiljeriju. Prema vazdušnom izvidanju izvršenom 24. II popodne, naše isturene linije su 1,5 km sjeverozapadno od Konjica. Glavnina istočne grupe osvojila je u napadu uzvišenje južno od Bradine, koje je održala uprkos žestokim neprijateljskim napadima sa jugozapada.⁵**

Gubici: **9 Nijemaca mrtvih, među kojima 1 oficir, 48 ranjenih, među kojima 2 oficira, 1 folksdojčer mrtav, 2 ranjena. Hrvata 2 ranjena. Neprijatelj: 22 mrtva izbrojana; vjerovatno ih je daleko više, s obzirom na veliki broj tragova krvi i odvlačenja.**

Namjera: **Kao dosada.**

Vazduhoplovstvo: **Izvidanje radi utvrđivanja naših linija. Borbeni napad, sa vidljivim uspjehom, na mjesta koja drži neprijatelj jugozapadno od G. Vakufa. Podrška napadu istočne grupe. Otkriveni mali pokreti kolona na putu Prozor — Mostar.**

Srbija: **Ponovljeni slučajevi ubistava i otmica civilnih lica, naročito funkcionera. Ukupno uhapšeno 150 sumnjivih.**

**Za tačnost prepisa: Vrhovni komandant Jugoistoka
Drechsler
poručnik**

² Odnosi se na Drugu proletersku brigadu Druge proleterske divizije.

³ Na pravcu nastupanja Grupe »Vogel« položaje su držale jedinice Sedme NOU divizije, Treće krajiške i Prve dalmatinske NOU brigade. Vidi dok. br. 145.

⁴ O napadu na Konjic vidi u dok. br. 150, 164, 169 i 173.

⁵ Napade na Grupu »Annacker« vršile su jedinice Prve proleterske i Treće sandžačke NOU brigade Prve proleterske divizije.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD 24
FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Predmet G. e.²

Primljeno: 26.11.1943 0.45 časova

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3256

Stiglo 26 febr. 1943/XXI

**Telegram
Od Grupe Bobbio
Komandi Supersloda Op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
Komandi V arm. korpusa (po-
sredstvom Italmisije)**

**i na znanje:
Italmisiji u Zagrebu.**

Broj 185/A/3 prot.

VIJESTI u 9.00 ČASOVA DNE 24 FEBRUARA 1943/XXI

Weiss: SS divizija:

**Započela je napredovanje sa taktičkom grupom iz zone
Medeno Polje (Bihać TI—FN) prema jugu i u pravcu
Drvara. Izgleda da je neprijatelj ponovo okupirao uzvi-
sine na zapadu i između Kulen Vakufa i Bihaća.³ *Nepri-
jateljski gubici: 1 partizanski kapetan mrtav, 3 ranjena.***

369 divizija:

**Izviđačka grupa zauzela je Mračaj (Jajce ZP—EU) i od-
bila neprijatelja sa uzvisina k. 992 (Jajce ZR—EV) i k. 970
(Jajce ZP—ZO), 38 mrtvih neprijatelja. Neprijatelj u**

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Redakcija nije uspjela da dešifruje ovu kraticu.

³ Vjerovatno se odnosi na jedinice Šeste divizije Prvog hrvatskog NOU korpusa.

jačini 5—6000 ljudi drži k. 1071 (ZN—EQ) i Tovarnicu (ZP—EQ).⁴

III planinska brigada doprla je u Mrkonjić Grad.

969 puk u Dragočaj (Jajce ZI—FG).

370 puk: u zoni Ključ — Ramići. Prema obavještenjima od strane stanovništva, oko 2000 partizana se navodno premjestilo iz Mračaja prema jugu.⁵

717 divizija:

737 puk nakon što se sakupio u zoni Jajce, otpočeo je premještanje u D. Vakuf (prekid pruge uslijed sabotaze kod Babinog Sela (Travnik IK—GV) već je popravljen).

349 puk nalazi se u zoni Mrkonjić Grad i jugoistočno. Sjedište Komande divizije u Jajcu.

Vazdušno oružje:

Nije bilo upotrebljeno za operacije Weiss II./A.

Razno: Prema obavještenju, operativnim jedinicama sa dejstvovaće od 25 ov. mj. ujutro i trupe italijanskog XVIII armiskog korpusa.

Operacija Mostar: Grupa »Vogel«[®]

Odbila je ponovne neprijateljske napade na bok sa zapada i istoka G. Vakufa.⁷

Izviđanja potvrđuju vijesti od strane stanovništva o premještanju neprijateljskih snaga iz zone jugozapadno od G. Vakufa prema zoni Podovi (Prozor MH—DE). Neprijateljski položaj na frontu je nepromijenjen. 2 neprijateljske baterije na 6—7 km južno od G. Vakufa onemogućene su akcijom štuka.⁸

Grupa »Annacker«⁰

Desno krilo odbilo je neprijatelja iz Voznika (Konjic RK—CK) prema zapadu. Napad sa tenkovima u pravcu Konjica bio je zaustavljen južno od Dragočaja (Konjic RM—CF) radi prekida na cestama koje su bile pod žestokom neprijateljskom vatrom. Jedinice raspoređene u Konjicu bile su napadnute artiljerijskom vatrom u sumrak.

⁴ Na pravcima nastupanja 369 divizije nalazila se Peta NOU divizija.

⁵ Odnosi se na jedinice Pete NOU divizije.

⁶ Sastav Grupe »Vogel« vidi u dok. br. 251 (prim. 4).

⁷ Sa linije Vrteljka—s. Zdrimci (jugoistočno od Gornjeg Vakufa) vršile su napad na Grupu »Vogel« jedinice Treće krajiške brigade Prve proleterske divizije, a južno i zapadno od Gornjeg Vakufa napadale su jedinice Prve dalmatinske brigade Treće NOU divizije i jedinice Sedme i Osme banijske brigade Sedme NOU divizije. Vidi raspored ovih jedinica u dok. br. 145 i 155.

⁸ O rezultatu neprijateljskog bombardovanja položaja Sedme NOU divizije, vidi dok. br. 145.

⁰ Sastav Grupe »Annacker« vidi u dok. br. 251 (prim. 6).

Stalni neprijateljski napadi, dijelom sa zaplijenjenim italijanskim tenkovima, bili su odbijeni.

Pojačanja poslata u Konjic nalaze se, u zoni prekida južno od Dragočaja, u teškim borbama sa neprijateljskim jedinicama u jačini jednog bataljona, raspoređenim na uzvisinama s obje strane ceste.¹⁰

Pretrpljeni gubici: 1 mrtav Njernac, 2 ranjena. Hrvati: 2 mrtva, 1 ranjen.

Gubici kod Konjica još nepoznati.

Neprijateljski gubici: 72 mrtva, ustanovljeno mnogo tragova krvi. 8 zarobljenih, među kojima i jedna naoružana žena. Plijen: 1 italijanski tenk povraćen Italijanima, 1 mitraljez.

Major Bobbio

8 kopija

1 Ekselenciji

1 Načelniku štaba

1 Pomoćniku nač. štaba

2 operativnom odjeljenju

1 obavještajnom —,—

1 odjeljenju transmisije

BR. 290

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKE 718 DIVIZIJE O SITUACIJI
U DOLINI NERETVE, JAJCA I ISTOČNE BOSNE NA DAN
24 FEBRUARA 1943 GODINE¹

P r i e v o d².

DNEVNO IZVJEŠĆE 718. NJEM. PJEŠ. DIV.

od 23./24. veljače 1943.

I.) 1.) Pred obim vlastitim grupama, koje nastupaju na Mostar, neprijatelj je znatno pojačao otpor te je nakon dovlačenja pojačanja prešao u protunapade. Jake neprijateljske snage, koje se nalaze u prostoru j. Gr. Vakuf — Jablanica — Konjic — z. Ivan Sedlo, izgleda pokušavaju da si

¹⁰ Napade na Grupu »Annacker« vršile su Prva proleterska i Treća sandžačka brigada Prve proleterske divizije. O borbama na sektoru Ivan Sedlo — Konjic vidi u dok. br. 137, 138, 147 i 173.

¹ Original, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta pod br. 10/1—9, k. 19.

* Prevod je izvršen od strane ustaško-domobranske komande.

prokrče prielaz kod Konjica i Ivan Sedla, da bi mogli svoj povoz i topove iz ovog prostora prebaciti prema j. i.³

2.) a) *Jajce:*

Vlastita izvidnica javlja, da je Magaljdol sj. Jezero bez neprijatelja. Komunisti su se prema izjavama pučanstva odatle povukli prema jugu. U Jajce stigla jedna pukovnijska skupina 717. pješ. div.

b) *Podhvat Mostar:*

Grupa Vogel zauzela je 23.11. prije podne u ogorčenoj borbi Kuti, 3.5 km j. z. G. Vakuf — Jelače — Mračaj — 957 — Baba — 870 (4 km j. i. G. Vakuf). Neprijateljski otpor znatno pojačan. Neprijatelj je podpomognut topničtvom (više topova). Jaki neprijateljski napadi,⁴ koji su odpočeli u podne frontalno i sa oba boka od Voljice, 6 km j. z. G. Vakuf i od Oštri Vrat, 4 km i. j. i. G. Vakuf, prisilili su grupu Vogel da pređe u odbranu. Napadi odbijeni.

Grupa Annacker: Posada Konjic, nakon topničke pripreme koja je uslijedila poslije podne i u več, bila je u noći više puta žestoko napadnuta. Napadi odbijeni. (Komunisti stavili su italijanskom zapovjedniku u Konjicu uveče ultimatum za predaju). 31. oki. kola dovedena u Konjic radi pojačanja tamošnje posade. Glavnina grupe Annacker zauzela je u napadu Kraljevac 2 km j. z. Ivan Sedlo i držala je poslije podne vis protiv žestokih napada sa j. z. U noći mir. Dielovi divizijske pričuve (6. i 10. sat 750 p.p.) dovedeni samovoznom preselicom iza grupe Annacker, do Ivan Sedlo.

Prema hrv. izvješćima neprijateljska izvidnička djeelatnost u prostoru Fojnica — Kreševo. Hrvati naslućuju, da se komunisti ovdje namjeravaju probiti prema i. Vlastita izvidnica tamo odaslana.

Vlastiti gubici: Niemci 10 mrtvih, među njima 1 častn., 48 ranjenih, među njima 2 častn.

Hrvati 2 ranjena,

Njemačka nar. skupina 1 mrtav, 1 ranjen.

Neprijateljski gubici: 22 mrtva prebrojano, vjerojatno mnogo više jer imade mnogobrojnih krvavih tragova.

3 prebjeglice.

³ Na ovom sektoru tada se nalazila Prva i Druga proleterska i Treća NOU divizija.

⁴ Vidi dok. br. 140, 145, 146 i 155.

Plien: 1 kotač (bez obruča), 9 pušaka, 1 kaciga, 9 ručnih granata, 1 cijev strojnice.

c) *Zenica:*

724. p.p. javlja: Na istočnoj obali Bosne pokazuju četnici neprijateljsko držanje te kod približavanja njemačkih trupa zaposjedaju svoje postave.

d) *Goražde:*

Hrv. izvješće: 23.11. četnički prepad na hrv. radni vod. 18 vojnika radnog voda odvedeni.

3.) Namjera bez promjene.

Demonstracioni liet preko Mostar — Romanija imao je jak utisak i četnike očigledno smirio.

Prema izvješću iz Mostara zaplijenili su komunisti u dosadašnjim borbama od Italijana: 14 topova, 200 — 300 strojnica, 30 bacača, 6 oki. kola i ujedno Italijani su izgubili oko 2000 ljudi. (Izvješće je djelomice italijanskog a djelomice četničkog izvora). U Drežnici, 23.5 km j.z. Konjic, nalazi se u rukama partizana navodno 520 ranjenih Italijana.⁵

Ia

U Sarajevu, dne 24. veljače 1943.

Za točnost prievoda:

nadsatnik Gayer

Gayer

⁵ Tada su se u Drežnici nalazile jedinice Druge proleterske divizije.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 25 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U HERCEGOVINI¹**

Predmet.

Nj. Eksel. Komandantu
Dato na uvid Nač. štaba
” ” ” **Pomoć. Nač. štaba**
Upućen prepis Obavješt. od.
” ” **Kr. karab.**

Prepis telegrama

odašiljanja: 25 II 43; 21.05 č
Dan primitka: 26 II 43; 4.00 č

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3232

Stiglo 26 febr. 1943/XXI

OD KOMANDE VI ARMIJ. KORPUSA —

Taktička komanda

KOMANDI SUPERSLODE

i radi znanja

KOMANDI DIVIZIJE »MESSINA«, »MARCHE«, »MURGE«,
»EMILIA«

KOMANDI AERO-GRUPE MOSTAR (Na ruke)

KOMANDI VI ARMIJ. KORPUSA — Oper, odjelj.

N 2820/op.

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA DANA 25 FEBRUARA 1943/XXI

Prvo

Sektor »Murge«

U Konjicu nije primijećena naročita aktivnost.

Nikakvih vijesti iz Jablanice. Posada nije odgovorila na ponovljene signalizacije date iz aviona.²

¹ Kopija originala, pisana na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Vidi dok. br. 130.

Pokreti naših jedinica i akcije lokalnog karaktera na lijevoj obali Neretve naišle su na jako protudejstvo sa protivničke strane.³

Zapadno od Neretve naša kolona⁴ u pokretu, da bi stigla do povoljnih položaja, nije dosada stupila u dodir.

Drugo

Sektor »Messina«

Noću uoči 25 februara partizanske snage napale su centar rasporeda hrvatskih trupa, koji je nakon malog povlačenja izvršio protunapad zauzevši u toku jutra, 25 februara, liniju Gradina—Živine⁵—Stanine (Mostar LI—AV), Nezdavica (KI—AV), Perića Mah. (KI—AT).⁶

Lijevo krilo drži položaje Zelenika Vas⁷ (Mostar KI—AT), Humac (KI—AT), kotu 369 (KI—AT).⁸

Ništa nije izmijenjeno na desnom krilu.

Gubici dana 23 i 24 o. m.: protivnički, utvrđeno 54 mrtva, hrvatski, 7 mrtvih, od kojih 2 oficira i 24 ranjena.

Sektor »Marche«

Normalna aktivnost.

Treće

Sektor »Kotor«

U pretraživanju zone Višnjevo (Kotor VQ—EH) zarobljeno je jedno sumnjivo lice i zaplijenjena 1 lovačka puška i telefonski materijal.

Četvrto

Vazдушna aktivnost

Vrlo intenzivna. Izvidanja u zoni Konjic i Jablanica. Protuavionsko dejstvo u zoni Konjic pogodilo je naš avion i ranilo našeg izviđača.

Oružano izvidanje u zoni Grude (Mostar KI—BD).

Vedro.

General Negri

³ Odnosi se na jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

⁴ Kolona B. Njen sastav vidi u dok. br. 297.

⁵ Židine

* Na pomenutoj prostoriji borbe su vodile jedinice Treće dalmatinske brigade Devete dalmatinske NOU divizije. Vidi dok. br. 154.

⁷ Zelenikovac (k. 600)

" Na lijevo krilo ustaško-domobranskih jedinica napade su vršile jedinice Četvrte dalmatinske NOU brigade.

**OBAVJEŠTENJE NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI VIŠOJ
KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA«
OD 25 FEBRUARA 1943 GOD. O NAMJERI NIJEMACA DA
POSJEDNU RUDNIK BOKSITA KOD MOSTARA¹**

Njemački štab za vezu
pri Komandi Supersloda
Br. 334/43 povjerljivo

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3177
Stiglo 25 febr. 1943/XXI

Položaj, 25 febr. 1943

VIŠOJ KOMANDI ORUŽ. SNAGA »SLOV-DALM.«
— operativno odjeljenje —

— *Sjedište* —

Od O. B. S. O.² je stiglo sljedeće saopštenje:

»Vrhovni komandant za Jugoistok ima naređenje da se njemačkim trupama pojača garnizon oblasti rudnika (boksita³). Prema tome nemoguće je dalje zadržati 718 diviziju na liniji Konjic — pruga Rama«.

Vrhovni komandant za Jugoistok (Vrhovna komanda Armijske grupe E) — Ia—01 br. 1082/43 povjerljivo.⁴

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 1/2.

² Kratica od Oberbefehlshaber Süd-Ost — Vrhovni komandant Jugoistoka (Balkana)

³ Odnosi se na rudnik boksita kod Mostara.

⁴ Na ovaj tekst napisao je crvenim mastilom general Mario Robotti, stavljajući svoj paraf (m), sljedeću primjedbu: »Da, odmah obavijestiti Vrhovnu komandu, komentarišući obavještenje zajedno sa ovim opaskama i tražeći da se kaže kakav stav treba zauzeti ako Nijemci budu htjeli da pređu preko naših trup« iz doline Neretve. Jer ja hoću da naredim VI da ih *zaustavi!* 26 II. m«

Isto tako uz ovu primjedbu nalazi se još jedna napisana crvenom olovkom: »Okrenuti ih odmah na Vrhovnu komandu«.

Na originalu dokumenta priljepljena je primjedba, koju je napisao crnom olovkom potpukovnik Michelotti, načelnik operativnog odjeljenja Superslode. ove sadržine:

»— Kao što je bilo vjerovatno i predviđeno. — Obavijestiti Vrhovnu komandu. — Međutim, u Konjicu uprkos njemačkim prijetnjama i potcjenjivanju (MVAC):

1.) naš garnizon ne samo da se ne bi predao već bi u saradnji sa MVAC bez njemačke pomoći osvojio G. Bjelu, nanoseći osjetne gubitke neprijatelju.

2.) Nijemci nisu napali formacije MVAC.

— Kako naše trupe materijalno zauzimaju dolinu Neretve, gdje i kako će Nijemci proći da bi otišli u Mostar? 25.2.«

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 25 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PRO-
TIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I HER-
CEGOVINI¹

POVJERLJIVO

Položaj, 26 II 43.

Njemački štab za vezu
pri

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA-

Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3307

Djel. pov. br. 353/43 pov.

Stiglo 27 febr. 1943/XXI

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odjeljenje.
Obavještajno odjeljenje.

Sjedište

25. II. 43: Započele akcije »Weiss II« i »Mostar«. Situacija oko Mostara jasna.

SS-divizija: Nastupila sa prostora Bos. Petrovac ka jugu. Još nije javljeno o dostignutim ciljevima.

369 divizija: Izviđački bataljon zauzeo Mračaj (10 km jugozapadno od Mrkonjić Grada). Kod neprijatelja 38 mrtvih. Neprijatelj, oko 600 ljudi, još drži uzvišenja južno od Mračaja². Prema iskazima stanovnika, oko 2000 komunista povuklo se ka jugu³.

Treća hrvatska brdska brigada: Mrkonjić Grad.

969. puk je zapadno dostigao raskršnicu puteva južno od Sitnice.

717 divizija:

737. puk premješta se brzim transportom za Bugojno.

749. puk: Mrkonjić Grad.

Namjera:

SS-div.: Napredovanje ka Drvaru.

369 div.: Okupljanje glavnine.

717 div.: Napredovanje.

Borbene dijelove 737. puka uputiti u G. Vakuf radi podrške zapadnoj grupi.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

² Odnosi se na jedinice Pete NOU divizije.

³ Isto

718 divizija:

*Zapadna grupa:*⁴ Odbila ponovljene neprijateljske napade sa zapada i istoka. Vazduhoplovstvo učtkalo 2 neprijateljske baterije.

Istočna grupa: Desno krilo izbacilo neprijatelja sa položaja na uzvišenjima sjeverozapadno od Bradine. Napad tenkova na Konjic morao je da se zaustavi na 4 km jugozapadno od Bradine pred preprekama na putu obasutim jakim vatrom". Dovučena pojačanja ujutru 25. II nalaze se u oštroj borbi sa neprijateljem u jačini bataljona. sa obje strane puta. Dijelovi koji se nalaze u Konjicu odbili su napade podržane artiljerijom a povremeno i zaplijenjenim italijanskim tenkovima. Jedan Nijemac mrtav, dva ranjena. Dva Hrvata mrtva, jedan ranjen. Izbrojano 72 neprijatelja mrtva; vjerovatno ih je znatno više. Plijen: 1 italijanski tenk (vraćen Italijanima), 1 mitraljez, 19 pušaka.

Namjera: Izvidanje ka prostoru Bradina — G. Vakuf — Kupres — Mostar. Utvrđeni pokreti neprijatelja sa prostora zapadno od Kupresa ka istoku. Borbenom akcijom obiju grupa divizije uništeni neprijateljski položaji punim pogocima. Snabdijevanje Konjica vazдушnim putem. 24. II: 77 akcija, 25. II do 17 časova: 43 akcije. Uslijed eksplozije jedne bombe na aerodromu u Sarajevu 1 hrvatski avion uništen, a 4 druga oštećena. Više mrtvih.

Zapadna Bosna: Napadi četnika na srpsko stanovništvo kod Rogatice, Sarajeva i Zenice. Utvrđena neprijateljska grupa¹¹ u luku Una—Sana.

Srbija: Zapadno od Zaječara ustanici razoružali malo odjeljenje Srpske državne straže. Na prostoru Kruševac — Kraljevo uhapšeno daljih 100 sumnjivih.

Vrhovni komandant Jugoistoka

Za tačnost prepisa:

Poručnik Drechsler

¹ Odnosi se na grupu »Vogel«.

Kod Bradine držale su položaje u ovo vrijeme jedinice Prve proleterske brigade i Treće sandžačke NOU brigade. Vidi dok. br. 160, 161 i 173.

¹¹ Između Une i Sane, na Grmeču, nalazile su se Druga, Peta i Šesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
25 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹

Predmet bg.

Telegravx

Operativni odsjek

Poslat prepis obavještajnom od.
27 feb. 1943

Od Grupe Bobbio
Superslodi Op.

Predano: 27.11.1943 g. u 05 00 časova
Primljeno: 27.11.1943 g. u 11,20 časova

Komandi Roenr XVIII arm. korpusa
Komandi Roem VI arm. korpusa
Komandi Roem V arm. korpusa
i na znanje.

Italmissiji u Zagrebu.

Brojci94/A/3 prot.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
.SLOVENIJA-DALMACIJA.

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3317

Stiglo 27 febr. 1943/XXI

VIJESTI U 21 CAS DNE 25 FEBRUARA 1943/XXI ROEM 21.
WEISS — ROEM 2.

SS-divizija:

Neprijatelj se povlači pred divizijom u pravcu jugoistoka.
Istaknuti neprijateljski položaji u zoni sjeveroistočno od
Drinića (Prijedor UH—FI) — jedna kolona Grupe Schmi Dt Uh
Ber² doprla je do linije otpora (Knin TI—EZ) — Javoruša 1/431
(Drvar TN—FG) — Dragaljevac 1/247 (Bihać TL—EI).

Savlađuje značajne terenske poteškoće (1 m snijega) ne
susrećući neprijateljski otpor.

Druga kolona (Grupa »Brosser«), upotrebljena sa sjevera
u pravcu Oštrelja, odbila je slabe neprijateljske snage prema
jugu, doprijevši do Kolunića (Prijedor TN—FI), k. 832 (Pri-
jedor TR—FI), k. 860 (UH—FI).⁴

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 J/2)

Redakcija nije uspjela da sazna značenje ove kratice.

² U originalu je vjerovatno pogrešno otštampan naziv pomenute
grupe. U drugim italijanskim dokumentima naziva se Schmidt Huber
što redakcija smatra tačnim.

³ Protiv jedinica SS divizije »Princ Eugen . koje su nastupale iz
Bosanskog Petrovca, borbe -su vodile Osma i Dvanaesta krajiška brigada
Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 168.

Prema obavještenjima od strane dezertera, navodno se u zoni Drvar — Livno koncentrisalo 80000 izbjeglica. Stanovništvo pati od gladi, tifusa i pjegavca.

Partizanske formacije Roem 20 crnogorske i hercegovačke 10 navodno su se premjestile iz zone Glamoč — Livno u pravcu istoka.³

Dalmatinske partizanske formacije navodno se još nalaze u zoni Bos. Grahovo — Knin — Livno."

369 divizija:

Izviđačka grupa vodi borbe na jugu Mračaja (Jajce — Rustina ZP—ZR—EU) sa jakim neprijateljskim odredima. Ustanovljeno je da su Široka Kosa (Jajce ZR—EU—ET). Zelenikovac (Jajce ZN—ZP—EO) okupirani od neprijatelja.⁷

Glavnina divizije zauzela je polazne baze.

717 divizija:

Doprla je sa 737 pukom do zone D. Vakuf (Travnik LI—DR) — Bugojno (MH—DL), sa 749 pukom do zone Jajce—Skela (Jajce XT—EK) — Juvišića Han (Jajce XR—EK) — Doganovci (Jajce XD—DH), ne naišavši na neprijateljski otpor.

Štab divizije u Jajcu.

Grupa »Fiedler« povratila se 714 diviziji i bila je upotrebljena za osiguranje zone Jajce — Jezero (uključno).⁸

Uhvaćena je veza sa Grupom »Vogel« koja je prešla pod komandu 717 divizije.

Operacija »Mostar«:

Grupa »Vogel«: Prešla pod komandu 717 divizije.⁹

Neprijatelj je učvrstio svoje položaje na sektoru i upotrebljava artiljeriju i teško oružje.

Ustanovljene su koncentracije i premještanje neprijateljskih rezervi.

Neprijateljski napadi na čitavome frontu odbijeni su sa velikim gubicima za neprijatelja.

Neprijateljsko ugrožavanje boka eliminisano je njemačkim napadom. Prema obavještenjima od strane stanovništva nepri-

³ U originalu teksta nije jasno značenje kratice Roem. Dvadeseta crnogorska brigada nije postojala, a Peta crnogorska i Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije, u ovo vrijeme, su vršile napade na neprijateljski garnizon Konjic.

⁰ U ovo vrijeme Deveta dalmatinska NOU divizija nalazila se na području Ljubuškog, Širokog Brijega i Kočerina, a između Knina i Borskog Grahova držala je položaje Deseta krajiška NOU brigada.

⁷ Južno od Mrkonjić Grada nalazile su se jedinice Pete NOU divizije.

Sastav i jačinu grupe »Fiedler« Redakcija nije mogla ustanoviti.

¹ Sastav grupe »Vogel« vidi u dok. br. 251 (prim. 4).

jatelj navodno raspolaže vanrednim položajima na Raduša Pladini¹⁰ (Prozor MH—MK—SC).

Njemački položaji bili su tučeni artiljerijom i minobacačima. Artiljerijska gađanja za uznemiravanje na G. Vakuf.

Napad tenkova u pravcu Prozora bio je zaustavljen na k. 803 (Prozor QI—CU) uslijed prekida na cesti.¹¹

Njemački izvještaj javlja da je jedan avion sa italijanskim znakovima preletio zonu grupe.

Hrvatska baterija javlja da je bila mitraljirana dne 24 od istog aparata.

Situacija u prvoj liniji nepromijenjena.

Neprijateljski gubici: 17 mrtvih.

Grupa »Annacker«: Odbila je sa odredima raspoređenim u Konjicu ponovljene snažne neprijateljske napade koji su dijelom bili potpomagani od tenkova. Na nekoliko tačaka ie neprijatelj, koji je prodro u naše linije, bio odbijen protunapadima i borbama prsa o prsa. Ili je bio izbačen.¹²

Konjic je čvrsto u njemačkim rukama. Od dvaju tenkova koji su bili upotrebljeni u Konjicu, jedan je bio opkoljen. Posada drugog tenka je bila teško ranjena.¹³

Napad bataljona koji je pošao da oslobodi Konjic, dopro je do Podorašca (Konjic RK—CF—CD) nakon što je savladao 12 prekida na cesti i jak neprijateljski otpor. Bataljon se sada bori za dijelove Ivan Sedla, koje je očistio prema zapadu. Velika (Konjic AK—CK) i Repovci (AK—CK) i dalje su okupirani od neprijatelja.¹⁴

Njemački i neprijateljski gubici biće javljeni posebno.

Vazdušno oružje: Tokom čitavog dana snabdijevala je municijom i sanitetskim materijalom jedinice koje su ubačene kod Konjica.

Major Bobbio

Vidi dok br. 145.

¹⁰ Vidi u dok. br. 162.

¹¹ Napad na Konjic vršile su Peta crnogorska i Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije i Četvrta proleterska brigada Druge proleterske divizije, a povremeno i dijelovi Treće sandžačke brigade Prve proleterske divizije.

¹² Vidi dok. br. 158.

¹⁴ Položaje u s. Velika i s. Repovci držale su jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

IZVJEŠTAJ VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 26 FEBRUARA 1943 GOD. O SITUACIJI NA SEKTORU ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA¹

Fonogram od »Supersloda <
operativno

Vrhovnoj komandi
br. 3280®

V. P. 10, 26.2.1943 XXI

SITUACIJA SEKTORA VI ARM. KORPUSA

Formacije partizana procijenjene od 9—10.000 naoružanih (sa mnogo oružja, minobacača i nekoliko artiljerijskih topova) drže:

- dolinu Rame, od Prozora (čiji je garnizon pao 18 tekućeg) ka jugu;
- dolinu Neretve od njenog spajanja sa dolinom Drežanke do Konjica.

Gore navedene formacije: sjeverno od Prozora se suprotstavljaju prednjem dijelu njemačke kolone³ koja se 24 uveče nalazila u zoni malo južnije od G. Vakufa; sjeverno od Konjica, u zoni Dragočaj (Konjic RM—CF) dale su posla većem dijelu njemačke kolone koja se kreće od Sarajeva ka Konjicu.⁴ Jedan dio gore navedene kolone mogao je da dostigne naš garnizon u Konjicu, koji daje otpor.

Četničke formacije (oko 2000 ljudi) poslate kao pojačanje garnizonu Konjic, zauzele su i održavaju G. Bjelu (6 km. južno od Konjica) poslije teških borbi⁵ (o čemu jučerašnji bilten).

Naš garnizon Jablanica učestano napadaju. Od juče 25 tekućeg ne daje vijesti: osim toga isti garnizon nije odgovorio na signalizaciju aviona. Može se pretpostaviti da je savladan.⁸

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/3).

² Zaglavlje i broj djelovodnog protokola napisan rukom, crnim mastilom.

³ Odnosi se na Grupu »Vogel«.

* Sa pravca Sarajeva prema Konjicu nastupala je Grupa »Anacker«.

* Borbe sa četnicima kod G. Bjele vodila je Deseta hercegovačka brigada Treće NOU divizije.

* Vidi dok. br. 130.

Od Mostara se dvije kolone, sastavljene od ukupno četiri naša bataljona pojačana artiljerijom i snažnim četničko-crnogorskim formacijama, i to zapadno od zone Goranci (Mostar PL—BF) i istočno od zone Jasenjani — Obodine (Prozor QH—BN), nalaze u pokretu prema Jablanici.⁷

Jake partizanske formacije spriječavaju kretanje istočne kolone.⁸ U zoni Jasenjani odigrale su se 23 i 24 tekućeg žestoke borbe, u toku kojih je neprijatelj pretrpio sljedeće gubitke: 175 ubijenih, 50 zarobljenih, zaplijenjeno 6 mitraljeza i mnogo pušaka.

Pored utvrđene odbrane garnizona, u Mostaru se nalaze i dva pokretna bataljona.

U zoni rudnika, oko Širokog Brijega, zasada nikakav pritisak na garnizon (jedan bataljon). Jugozapadno, u zoni Gradina (Mostar LI—AV) dana 23, 24 i 25 akcije dviju partizanskih brigada⁹ protiv raspoređenih hrvatskih trupa, koje su u potpunosti držali. U zoni Čapljina (Mostar ON—AI) sakuplja se jedna manevarska grupa sa snagama divizije »Messina«.

U završnici VI arm. korpus koristi sve raspoložive trupe i formacije protivkomunističke dobrovoljačke milicije. Malo se može izvući od drugih armijskih korpusa upotrebljenih u »Weiss« i u drugim operacijama čišćenja.

Tek za koji dan će XVIII arm. korpus moći da uputi VI dva bataljona 4 bersaljerskog puka, već mnogo oprobana u »Weiss I«, i to morskim putem, dakle sporo.

Podvlačim da će pad Jablanice — ako je potvrđen — nekoliko izmijeniti, na našu štetu, odnos snaga.¹⁰

Nasuprot ovoj okolnosti smatrao bih podesnim:

a) — pospješiti ostvarenje jačeg i bržeg njemačkog učešća — kao što sam 18 tekućeg već predložio OBSO¹¹ (telegram br. 2770 od 19 tekućeg upućen toj Vrhovnoj komandi) — upravljajući glavninu njemačkih snaga predviđenih za »Weiss II« umjesto na Livno, ka gornjoj dolini Neretve, partizanskim formacijama s leđa. A onda, uporedo sa ovom izmjenom, uputiti pomoć XVIII arm. korpusa na Livno da bi VI arm. korpus imao na raspoloženju druge snage.

⁷ Odnosi se na A i B kolonu. Njihov sastav vidi u dok. br. 297.

* Borbe sa istočnom italijansko-četničkom kolonom vodile su kod Jasenjani jedinice Druge proleterske brigade.

⁹ Odnosi se na Treću i Četvrtu brigadu Devete dalmatinske NOU divizije. Vidi dok. br. 154.

¹⁰ Vidi prim. 6.

¹¹ Oberbefehlshaber Süd-Ost — Vrhovni komandant Jugoistoka (Balkana).

b) — razjasniti i riješiti sa njemačkom komandom pitanje formacija M.V.A.C.¹² da bi im se dozvolila potrebna sloboda upotrebe. —

General komandant
(Mario Bobotti)

U 13,30 časova
potpukovnik Corsi
prenio majoru Marchesi¹³

BR. 296

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 26 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE I U KONJICU¹

Predmet:

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
„SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Telegram

Br. 3306 — 27 febr. 1943

Od Taktičke komande VI arm. korpusa
Višoj komandi or. sn. »Slov.-Dalm.« — operativno

Br. 2840 A>p.

Stiglo: 27-2-43
U 7,30 časova

U vezi sa vijestima u mom telegramu 2817/op. od 25 februara, iznosim situaciju uveče 26 februara.

Sektor sjeverne Grupe »Annacker« snažno tučen-, jutros je sa svojim snagama (osim onih koje su već u Konjicu) nastavio za Podorašac (Konjic RK—CF—CD). U toku je akcija otvaranja puta za Konjic.

Kolona »Vogel« je sa isturenim elementima još na liniji Krivi Vrat (Prozor NH—CU), Vaganac (NK—CU).¹ Kuti (NK—CU), Mrakato³ — Kota 957 (NM—CU), Baba (DI—CU).

¹¹ Milizia Volontaria Anti Comunista — Protivkomunistička dobrovoljačka milicija. Ovdje se uglavnom odnosi na četnike Draže Mihailovića.

¹³ Dopisano rukom, crnim mastilom.

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, k. 17 J/2.

² Grupu »Annacker« napadale su ovog dana jedinice Prve proleterske i Treće sandžačke brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 158, 160 i 161.

³ Vjerovatno Mračaj

Naš garnizon Konjic, gdje je stigao i jedan njemački bataljon, jedan hrvatski i dvije ustaške čete⁴, podržavan i formacijama M.V.A.C.⁵ koje gravitiraju ka jugu do Bjele (Konjic RH—BU) kao i drugim formacijama istočno od garnizona Konjic, odupire se pritisku partizana/

Slijedi telegram 2841/op.⁷

General Negri

BR. 297

IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG ARMIJSKOG KORPUSA OD 26 FEBRUARA 1943 GOD. O POČETKU IZVOĐENJA OPERACIJA ITALIJANSKO-CETNICKIH KOLONA PROTIV JEDINICA NOV U PRAVCU DREZNICE¹

Sijrovani telegram

Od Taktičke komande VI arm. korpusa
Komandi »Supersloda«

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
•SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3350

Stiglo 27 febr. 1943/XXI

Br. 2841/op.

26 februar 1943

Nastavak današnjeg telegrama 2840/bp.²

Centralni sektor.

Jutros je preduzet pokret dviju kolona s obje strane Neretve sa naročitom težnjom da se zapadna kolona izjednači sa istočnom.³

⁴ Pomenute neprijateljske jedinice su iz sastava Grupe »Annacker« i probile su se u Konjic još 22 februara. Vidi dok. br. 274.

⁵ Četnika Draže Mihailovića

O borbama za Konjic vidi dok. br. 150, 164, 169 i 278.

⁷ Vidi dok. br. 297.

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhiva Vojnoistoriskog instituta (kut. 3 C/II).

² Vidi dok. br. 296.

⁵ Odnosi se na kolone A i B. Njihov sastav i pravac nastupanja vidi u ovom dokumentu.

Sutra ujutro, 27 februara, poslije pripreme artiljerije i avijacije razviće se uporedna akcija velikog zahvata, da bi se u prvoj fazi eliminisale partizanske formacije u zoni Drežnica.¹

Komandant operacije General Gherzi iz divizije »Murge«.

Kolona istočno od Neretve, sastavljena od 2500 protivkomunističkih dobrovoljaca⁵ i 111/56 sa minobacačima i artiljerijom, nastupaće pod komandom potpukovnika Consolo iz Glavne komande V.A.C., duž puta Jasenjani — Gornje Selo — Gomila — Popratine. sa ciljem da se tuku partizani i da se za mašnim pokretom natjeraju sa visine na Neretvu.®

Kolona zapadno od Neretve, sastavljena od 1500 Crnogoraca⁷ od V.A.C., od II/155, od jednog bataljona crnih košulja⁸ i artiljerije, pod komandom pukovnika Scottia, nastupaće putem Sirge — Vrđi, imajući za cilj da tuče partizane zapažene u zoni Vrđi i da ih spriječi da pobjegnu na sjever i dolinom Drežanke".

Sutra, 27 februara, pokret ovih dviju kolona će se po svojoj prilici spojiti u jednu završnu akciju između Drežnice i Neretve.¹⁰

Narednja za operacije druge faze biće utvrđena u odnosu na rezultate gore pomenutih akcija.

Uglavnom treba predvidjeti daljni pokret ka sjeveru u pravcu Jablanice, koji treba da izvrši kolona istočno od Neretve, u sadejstvu sa nacionalnim savezničkim i formacijama V.A.C. iz Konjica, dok bi trupe zapadno od Neretve, s obzirom i na karakter terena između Drežnice i Jablanice i zapadno od

* Na sektoru Drežnice nalazile su se jedinice Druge proleterske i Druge dalmatinske brigade Druge proleterske divizije.

⁵ Odnosi se na hercegovačke četnike.

* Ova Istočna kolona naziva se u italijanskim dokumentima i »Kolona A«.

⁷ Odnosi se na četnike iz Crne Gore koje je doveo pukovnik bivše Jugoslovenske vojske Bajo Stanišić. Prilikom operacija protiv jedinica NOV u dolini Neretve Italijani su od četnika formirali mješovite četničko-italijanske kolone, a gdje četnicima nisu mogli staviti na raspoloženje svoje trupe, oni su im davali oficire i specijaliste za posluhu teških oruda. Iako su operacije četnika organizovali Italijani, četničkim operacijama na Neretvi stvarno je rukovodio Draža Mihailović preko svoga delegata majora Ostojića, koji se potpisivao pseudonimom »Bran-ko«. Draža Mihailović stavlja to jasno do znanja pukovniku Baji Stanišiću svojeručnim potpisom od 9 marta 1943 godine. (Vidi dok. o izd. D. M.; I, str. 116—118).

" 49 bataljon crnih košulja

' Ova Zapadna kolona naziva se i »Kolona B«.

" Iza ove rečenice general Robotti, stavljajući svoj paraf, dopisao je 27 februara rukom, plavim mastilom, sljedeće: »Izgleda da se nije spojio zbog jakog otpora na koji je naišao. Na svaki način . . .« Daljih nekoliko riječi napisano je nečitko, te nisu prevedene.

rijeke, ostale privremeno kao prepreka doline Drežanke da bi se izbjeglo ofanzivno vraćanje sa zapada.

Ako partizani budu težili da pobjegnu ka istoku, preko planinske zone, formacije V.A.C. će biti povučene iz Konjic — Bjela i iz glavnine koja operiše s lijeve strane Neretve.

27 februara 1943/XXI

27.11 M¹¹

dešifrovao: por. Biassi — Sardos Albertini

List 3 od br. 2841 op. od 26/2/43
od Taktičke kom. VI korpusa

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

br. 3350

Primljeno 27. II. 943

Ako partizani budu težili da pobjegnu ka istoku, preko planinske zone, formacije V.A.C. će biti povučene iz Konjic — Bjela i iz glavnine koja operiše s lijeve strane Neretve da bi preprečile ono malo prohodnih pristupa.

Za zaštitu lijevog boka Mostar i kolone koja operiše zapadno od Neretve raspoređen je jedan bataljon na prevoj Zovnika¹² (PL—AX) i jedan bataljon na padinu Poredno Brdo (Mostar PJ—BF).

Osim toga, obrazovao sam jednu pokretnu grupu sastavljenu od pješadijskog bataljona i jednog bataljona Crnogoraca, sa kojom ću intervenisati gdje to bude potrebno na sektoru Sutura između »Murge« i divizije »Messina« ili protiv ugrožavanja lijevog boka Mostara.¹³

¹¹ Datum i svoj paraf (M) dopisao je rukom, plavim mastilom, general Robotti.

Zavnic

¹³ Na ovaj tekst general Mario Robotti dopisao je olovkom sljedeću primjedbu: »U redu. Ali ja se mnogo plašim ovog partizanskog ugrožavanja, jer imam utisak da će ustanici, videći naš jak otpor i naš protivnapad u dolini Neretve kao i bliski dolazak Nijemaca i Hrvata od Prozora i Konjica, pokušati ovaj udar na lijevi bok mostarskog rasporeda, dajući pojačanje bandama koje se već bore protiv divizije »Messina«.

Izvestite odmah Negria prikazujući mu težinu ove opasnosti i potrebu da je odbije po svaku cijenu. Neka mi dostavi izvod odluka koje donese. 28. II. M«.

Na ovu Robottijevu primjedbu data je crvenom olovkom, sa nečitkim potpisom, sljedeća opaska: »Dat je bolji pregled situacije (telegram sa novostima od 28 februara u 8 časova). Nije više načinjen izvještaj o kome se govori u aktu od Ekselencije. 28. II. 1943—XXI«.

Južni sektor.

Hrvatske formacije su dobro zadržale a zatim odbile pritisak partizana između Dužica (AX—NH) i Dragičina (MH—AX).¹⁴

Druge formacije manjeg značaja istakle se u Kaprine¹⁵ (KI—AX), Lučine (KI—OV).

Uopšte imam utisak da na ovom sektoru partizani teže da izvrše ograničene napade sa ciljem da zaposle lokalne odbrane, a ne idu za uspjesima u dubinu.

Kod divizije »Messina« u toku je dopuna pokretne grupe u zoni Čapljina — Tasovčići.

Da bi se postigla potrebna jačina te grupe u toku je preuređenje defanzivne organizacije koja predviđa ekonomičniji raspored i dosljedno tome oduzimanje nekih odjeljenja.

General Negri

27 februara 1943/XXI

dešifrovao: major Manfreda — kap. Paladino —
poručnik Biassi — poručnik Sardos Albertini

¹⁴ Napade su vršili dijelovi Devete dalmatinske NOU divizije.
¹⁵ Na karti 1:100.000 ovo mjesto ne postoji.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 26 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹**

Predmet: *Za pomoć. Nač. štaba*

Telegram

j otpreme

Datum i čas i

I. prijema 27 II 43 7.45 č.

**Od Taktičke komande
VI armij. korpusa
Komandi Supersloda-Oper. odjelj.
i r. z.
Guvematoratu Crne Gore
Komandi XIV i XVIII armij. korpusa.
i Mornarici Dalmacije**

N 7845/op.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3292

Stiglo 27 feb. 1943, XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA 26 FEBRUARA

1) Aktivnosti ustanika

Iz obavještenja prikupljenih među zarobljenicima izgleda da su između doline Drežnica—Rama i Konjic raspoređene tri partizanske divizije.² Jedna je u zoni Drežnica sa tri brigade (crnogorska-srpska-dalmatinska). Dalmatinska brigada izgleda da je pod komandom Vice Buljana³. Ukupna snaga triju divizija 7—8000 ljudi.

2) Sektor »Murge«

**Garnizon Jablanica posle žilavog otpora ie pao.⁴
Konjic je stalno pod protivničkim pritiskom."**

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

* Odnosi se na Prvu i Drugu proletersku i Treću NOU diviziju.

³ Vice Buljan u ovo vrijeme bio je član Oblasnog narodnooslobodilačkog odbora za Dalmaciju.

⁴ Vidi dok. br. 130.

⁶ Vidi dok. br. 150, 164. 169 i 173.

Dosadašnji gubici našeg garnizona: 1 rezervni oficir, saopštiće se ime, i 7 vojnika mrtvih. 35 ranjenih i 8 nestalih.

Sektor »Drežnica«

Istočna kolona[®] izvršila je po neku lokalnu akciju, uz jak otpor, da se rasporedi na povoljnoj polaznoj osnovi. Zapadna je kolona⁷ u pokretu da bi došla u visinu druge kolone. Gubici M.V.A.C.⁸: 4 ranjena. Partizanski gubici: 3 mrtva i 7 zarobljenih.

3) Sektor »Messina«

Protivnički pritisak koji se nastavio jučer poslije podne 25 februara protiv centra hrvatskog rasporeda prema Gradini—Mostar (LI—AV) i Cerov Dolac (MH—AB) bio je zadržan i uspješno suzbijen artiljeriskom vatrom, gađanjem malim bombama i mitraljiranjem iz vazduha.⁹

Prema vijestima od zarobljenika izgleda da se protivnički gubici penju ukupno na oko 300 mrtvih i ranjenih. Raspored hrvatskih snaga u zoni Nezdravica (Mostar KI—AV)¹⁰

4) Sektor »Marche« i »Kotor«

Normalna aktivnost.

5) Vazдушna aktivnost

Vrlo intenzivna.

Izvršeno je bombardovanje na Vrđi (Prozor PL—BN), u zoni Jasenjani (PN—BN), na padine Crni Vrh (PL—BZ). Dolnje Selo (Konjic QO—RH—CD) u zoni Kočerini (Mostar NK—BD), Vranić (LI—BF), kote 622 i 548 (KI—AX).

Oružana izvidanja u toku cijelog dana u rudokopnoj zoni, s jedne i s druge strane doline Neretva i u dolini Rama.

Izvršeno je snabdjevanje Konjica vazдушnim putem.

U 15.35 časova jedan CA 111, prisiljen da se vrati na aerodrom radi gubitka benzina, vjerovatno zbog neprijateljskog protudejstva, vršeći manevar spuštanja srušio se u plamenu na periferiji aerodroma. Poginuo je učenik mehaničar. Teško su povređeni kapetan-pilot, poručnik osmatrač i vodnik-pilot. Lako je povređen borac monter. Avion je uništen.

Poluoblačno.

General Negri

^c Sastav Istočne kolone (Kolona A) vidi u dok. br. 297.

["] Sastav Zapadne kolone (Kolona B) vidi u dok. br. 297.

["] Četnika

^{*} Odnosi se na borbe dijelova Devete dalmatinske NOU divizije protiv ustaško-domobranskih jedinica.

¹⁰ Ova rečenica u originalu nije dovršena.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
26 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Poslata kopija obavještajnom odjeljenju
Predmet, zgb. Primljene: 28.11.1943 g. u 15.10 časova

Telegram

**Od Grupe Bobbio
Superslodi—Operativno
Komandi V, VI i XVIII arm. korpusa
i na znanje
Italmissiji u Zagrebu**

Broj 200/A/3 prot. _____

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3388

Stiglo 28 feb. 1943/XXI

NOVOSTI U 21 CAS DNE 26 FEBRUARA 1943—XXI. —

Operacije »Weiss II«.

Mostar: SS-divizija:

Grupa »Schmidz-Uber«² (zapadna grupa) doprla je sa desnom kolonom do Vrančev Vrh (CXXX) (Drvar TP—EZ), Kameniti Vrh 1226 (Drvar TN—TP—EZ), M. Satornica (Drvar TN—EZ), Preka Glava (Knin TL—EU) savladavši neprijateljski otpor.³

Neprijateljski odredi u jačini jednog bataljona, nakon što su prešli rijeku Unac kod Podbrina (Drvar TN—EQ) u pravcu

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

² U originalu je vjerovatno pogrešno otštampan naziv grupe, treba Schmidt Huber.

³ Položaje na pravcu nastupanja SS divizije iz Bosanskog Petrovca prema Ključu i Drvaru držale su Osma i Dvanaesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 168.

sjevera, bili su zaustavljeni na boku i odbačeni uz krvave gubitke.

Lijeva kolona Grupe »Smit Huber« — doprla je u zonu Oštrelja {Drvar TR—FG) i u zonu 2 km na istok.⁴ Grupa »Drösser« uništila je pojedinačne male grupe neprijatelja i zauzela je, nakon što je savladala žilav otpor neprijatelja, k. 840 (Prijedor UK—FI), Ograde 1169 (Prijedor UM—FI), Kremusavica¹⁵ k. 1330 (Prijedor UH—FI).⁶

O lijevoj koloni koja napreduje u pravcu juga nedostaju vijesti.

Zbog visokog snijega napredovanje na uzvisinama postalo je vrlo teško.

Na cesti Kolunić (Prijedor TN—FI) — Oštrelj (Drvar TR—FG) naišle su na oko 230 prepreka od stabala i protutenkovskih jama, od kojih su 130 bile uklonjene.

Neprijateljski gubici: 42 prebrojena mrtva.

369 divizija:

Neprijatelj se ispred divizije povlači s obje strane ceste od Glamoča u pravcu jugoistoka i jugozapada, vjerovatno sa namjerom da stigne na povoljne položaje na liniji Lipovac (Jajce VU—ZI—EH) — Smiljevac (Jajce ZL—XN—ZP—DV—DT) — Vitorog (Jajce ZR—ZT—ZV—DR—DP)⁷. Na cesti Glamoč na zapad od Gradine (Jajce ZL—EK) 7 velikih prekida. Popravak iziskuje 24 časa.

Izviđačka grupa je zauzela Ciganske Klance (Jajce ZL—EK) nakon teških borbi.⁸

969 puk dopro je do Marčete (Jajce ZL—EO); III planinska brigada na k. 1038 Trnovo (Jajce ZT—EK).

O 370 puku nedostaju vijesti.

717 divizija:

Situacija nepromijenjena. Povećana upotreba teškog oružja i artiljerije od strane neprijatelja.

Artiljeriska vatra za uznemiravanje na G. Vakuf.

Prema obavještenjima od strane stanovništva neprijatelj navodno koncentriše nove snage u Plandištu (Prozor NM—OI—CM).

⁴ Na sektoru Oštrelja 26 februara vodila je borbe Osmo krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 168.

⁵ Cremušarica (k. 1330)

⁶ Na pomenutim mjestima položaje je držala Dvanaesta krajiška brigada i Drugi bataljon Osme krajiške brigade Četvrte NOU divizije. O borbama na ovom sektoru vidi u dok. br. 168.

⁷ Na pravcu nastupanja 369 njemačke divizije nalazile su se Četvrta, Sedma i Deveta krajiška brigada.

Borbe je vodila vjerovatno Sedma krajiška brigada Pete NOU divizije.

787 puk dopro je sa jednim bataljonom u Bugojno (Prozor DL—MH), sa III bataljonom i jednom baterijom u Pavice Polje (NH—DE), sa II bataljonom u Podgrade (NK—CZ). Jedan bataljon 749 puka otišao je u svrhu da smijeni jedinice 718 divizije.

718 divizija:

Neprijatelj je u više navrata tokom noći sve do zore sa jakim odredima napadao Grudat⁹ u Konjicu. Njemci tvrde da su napadi mogli biti svi odbijeni, premda su Italijani već napustili važne položaje.

U noći na 27 popušta neprijateljski pritisak na Konjic.³⁰ Činjenica da se sva sela u okolici Konjica pale, mogla bi označiti neprijateljsku namjeru da napusti zonu Konjica.

Grupa »Annacker«:

Pojačana sa tri bataljona nastavlja napad u pravcu Konjica. Neprijateljski otpor na čitavom frontu i na bokovima i dalje raste.¹¹

Tokom noći neprijatelj je snažno napao nekoliko puta uzvisine Jesen 1190 (Konjic RM—CK) i Kraljevac (RM—CK). Napadi su dijelom odbijeni, u borbama prsa u prsa.¹²

Neprijateljski pokreti tokom posljednjih 12 časova mogli bi prouzročiti bojazan da će neprijatelj, uklještivši Grupu »Annacker« sa jakim odredima, nastojati probiti borbeni raspored u pravcu sjevera.

M?jor Bobbio

* Vjerovatno Gredina

¹⁰ Vrhovni štab naredio je 26 februara da se obustave dalji napadi na Konjic. Trećoj NOU diviziji naredeno je da se prebaci na desnu obalu Neretve, Četvrtoj proletherskoj brigadi da se zadrži privremeno na lijevoj obali do evakuacije Jablanice. Vidi dok. br. 164 i 165.

¹¹ Grupu »Annacker« napadale su jedinice Prve proletherske i Treće sandžačke NOU brigade Prve proletherske divizije. Vidi dok. br. 160, 161 i 173.

Odnosi se na borbe jedinice Prve proletherske brigade.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 27 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE
I O PRETRPLJENIM GUBICIMA U BORBAMA ZA KONJIC¹**

Predmet

Telegram

Datum i čas , otpreme 28 II 43—4.15 čas.
' prijema 27 II 43—21.20 čas.

**Od Taktičke komande VI armij. korpusa
Komandi Supersloda Oper, odjelj.
i radi znanja
Guverneratu Crne Gore
Komandi XIV armij. korpusa
" XVIII "
i Mornarici Dalmacije**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

• Br. 3358

Stiglo 28 feb. 1943/XXI

N 2870/op. protokola

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA 27 FEBRUARA

Sektor »Murge«

1) Situacija garnizona Konjic znatno se poboljšala također uslijed akcije kolona V. A. C.² koje djeluju zapadno od Konjica duž lijeve obale Neretve, i koje su nakon teške borbe uspjele da odbace partizane i da zauzmu uveče, 26 feb., Orahovicu (Konjic QO—CD—BZ) i Celebić (QM—CD).³

Danas poslije podne, 27 februara, te su kolone mitraljirane greškom njemačkih aviona. Garnizon Konjic imao je ukupno sljedeće gubitke zajedno s onima saopštenim jučer: naši: 1 oficir i 8 vojnika mrtvi, jedan oficir i 35 vojnika ranjeni i sedam

¹ Original, pisan na mašini, na italijanskom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 18 B/4.

² Četnika

³ Borbe su vodene sa jedinicama Treće NOU divizije.

vojnika nestalo. Gubici saveznika: 44 mrtva i 143 ranjena. Nepoznati su gubici V. A. C. Veliki, ali neutvrđeni, partizanski.

2) U sektoru Drežnica kolona istočno od Neretve⁴ naišla je na jak otpor partizana raspoređenih na padinama i zapadno od uvale Bijela—Stanovi (Prozor PN—QH—BQ—BN)."

Poslije podne dostignuti su sljedeći položaji: Borovac (QH—BQ), Grabovčići (QH—BN) sjeverno od Jasenjane (PN—BN). Nastavlja se pokret ometan protivničkom vatrom. U toku je manevar da se opkoli s gornje strane protivnički raspored.

Kolona zapadno od Neretve/⁵ nakon žestokih borbi⁷ koje su prouzrokovale velike gubitke crnogorskim formacijama,⁸ dostigla je ove položaje: Pod Kabulijonv' (Mostar ON—PI—BH), kota 1055 (FI—BH). Pećine (PL—BL), Sedlo (PN—BH). Brlog (QH—BH).

Druga je akcija još u toku i povoljno se razvija u popodnevnom časovima.

3) — U rudokopnom sektoru ponovio se pritisak koji je zasad vršen na hrvatske formacije zapadno od Dužice (Mostar NH—AX).¹⁰

Sektor »Messina«

Dana 26 februara u noći uoči 27 sukobi patrola na frontu hrvatskog rasporeda.

Ostrvo Korčula. 25 februara naša jedinica zarobila je u Zrnovu (Korčula XI—GN) 2 naoružana partizana koji su potom strijeljani i zaplijenila je tri puške i razni materijal, među kojim predmete koji su prije pripadali semaforskoj stanici (vidi izvještaj 7 januara proš. mjes.)

Sektor »Marche« i »Kotor«:

Normalna aktivnost.

Vazдушna aktivnost:

Vrlo intenzivna u toku dana. Ponovljene su akcije bombardovanja, obasipanja malim bombama i mitraljiranja kao pomoć našim dejstvujućim kolonama istočno i zapadno od Neretve.

Oružano izviđanje u dolini Drežanka i u zoni Konjic, gdje su zapažene mnoge kuće u plamenu i primijećena kolona V.A.C. u maršu prema zapadu.

¹ Vidi sastav ove kolone (A) u dok. br. 297.

³ Odnosi se na jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

⁴ Sastav kolone zapadno od Neretve (Kolona B) vidi u dok. br. 297.

⁷ Kolonu B napadale su jedinice Druge dalmatinske brigade Druge proleterske divizije.

⁸ Četnicima

⁹ Čabalja

¹⁰ Napade su vršile jedinice Devete dalmatinske NOU divizije.

Protuavionske» dejstvo dogodilo je naš avion ubivši pot-
poručnika izviđača Arriga Arsegnu.

Vedro

General Negri

7 prepisa:

- 1 nj. Eksel.
- 1 Načelniku štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Oper, odeljenju
- 1 Obavestajnom odelj.
- 1 Kr. karab.

BR. 301

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
27 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹

Predmet: rzb

Telegram

Primljen 1. III. 1943 u 3.50 časova

Od Grupe Bobbio
Superslodi Op.
Komandi XVIII arm. korpusa.
Komandi VI arm. korpusa
Komandi V arm. korpusa
i na znanje: Italmisiji u
Zagrebu
Br. 206/A/3 prot.

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«
OPERATIVNO ODJELJENJE____.

Br. 3426

Stiglo 1 marta 1943 XXI

NOVOSTI U 21 CAS DNE 27 FEBRUARA 1943—XXI
Operacije »Weiss« i Mostar

SS divizija:

Zapadna grupa je sa glavninom doprla na uzvisine Delina
Kosa (Drvar UH—EZ—EU), Borova Glava 1179 (Drvar TR—
AH—EU), Stražbenica (Drvar TR—UH—EQ) svladavši žilav
otpor i uspostavila je mostobran kod Drvara. Neprijatelj se

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u
arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

povukao prema istoku.- Napredovanje na cesti u pravcu Bos. Grahova (Drvar TP—DT) privremeno je zaustavljeno zbog mnogih prekida na cesti.

Istočna grupa je svladala jak neprijateljski otpor na čitavom frontu (neprijatelj oko 2 brigade) i doprla do linije na jugu od šume Kozila (Drvar UM—FG), k. 947 (Drvar UO—FG). Na jugu mjesta Srnetice (Prijeđor UO—FL) sada se razvijaju teške borbe.³

Jedna četa, jedan eskadron i jedan vod tenkova bili su ubačeni u zonu za osiguranje ceste Bos. Petrovac (Drvar TN—TP—FL) — Jasenovac (Prijeđor UO—UQ—FL).

Gubici od 25 do 27: njemački gubici: 6 mrtvih, 11 ranjenih među kojima 1 oficir. Neprijateljski gubici: 160 prebrojenih mrtvih. Krvavi tragovi pokazuju visoki broj ranjenih. Strijeljeno 9 komunista, među kojima 7 obučenih u žensko odijelo.

369 divizija:

Neprijatelj je pružio žilav otpor duž ceste za Glamoč (Jajce VU—ZI—DL) povlačeći se samo u sumrak na brda desno i lijevo od Mliništa (Jajce DU—UX), vjerovatno sa namjerom da se brani do posljednjeg.⁴

Divizija je stigla na liniju: Vrbljani (Drvar VQ—VS—ED) — Bjelovina (Jajce ZI—EH—DX) — Korito (Jajce ZM—DX) — Livadak (ZN—EH) — Gerzovo Polje (Jajce ZN—EH) — Selimov Dol (ZP—DX).

Neprijateljski gubici: 45 mrtvih. Gubici divizije od 25 do 27: 12 mrtvih i 48 ranjenih.

717 divizija:

Neprijatelj je pojačao svoje položaje na jugu G. Vakufa (Prozor NM—OI—CZ). Primijećeno je prisustvo novog teškog oružja i artiljerije.

Prema vijestima od strane zarobljenika V komunistička brigada bila bi u zoni Kobila brdo (Prozor NK—CS).¹

VIII komunistička brigada s obje strane ceste u blizini Prozora." Druga komunistička brigada istočno od Prozora. Na prevoju Makljen (Prozor NM—CQ) navodno se nalazi 6 zaplijenjenih italijanskih topova sa mnogobrojnom municijom, koji imaju navodno nalog da se brane do posljednjeg.

¹ Odnosi se na Osmu i Dvanaestu krajišku brigadu Četvrte NOU divizije i vjerovatno Desetu krajišku brigadu Desete NOU divizije.

* Borbe su vodile Osmu i Dvanaestu krajišku brigadu Četvrte NOU divizije. Opširnije o ovim borbama vidi dok. br. 168.

¹ Na pravcu nastupanja 369 divizije nalazile su se Četvrta, Sedma i Deveta krajiška NOU brigada.

¹ Peta crnogorska brigada bila je 27 februara na sektoru Konjica.

U s. Blace i s. Gmići kod Prozora nalazila se Treća krajiška brigada Prve proleterske divizije.

Glavnina divizije raspoređena je između kote 1081 (Prozor NH—NK—CU) i Mrčalja⁷ (Prozor NM—CU). U akciji je odbila neprijatelja, u jačini jedne čete, sa jakih poljskih položaja prema jugu.

U noći od 27 na 28 neprijateljski napadi potpomognuti od mnogobrojnog teškog oružja bili su odbijeni na istok od Mrčalja⁸ sa jakim gubicima.

Nema ništa da se javlja o Grupi »Vogel«⁹.

Gubici od 25 do 27: njemački: 1 mrtav, 11 ranjenih; hrvatski: 8 ranjenih, a neprijateljski gubici: neutvrđeni.

718 divizija:

Neprijatelj je obustavio napade na Konjic. Grupa »Rudat« je zauzela uzvisine koje okružuju Konjic. Neprijatelj se vjerovatno povukao u pravcu sjevera i sjeveroistoka.

Na sektoru Grupe »Annacker« neprijateljski otpor nije smanjen. Uzvisine s obje strane ceste, južno od Dragočaja (Konjic RM—CF), čvrsto su zaposjednute od neprijatelja, koji raspolaže sa mnogim mitraljezima i p.t. topovima.¹⁰

Operacije u pravcu Konjic usporene zbog guste magle.

Namjera:

Nastaviti napad ujutro 28.

Neprekidni pritisak neprijatelja na Ivan Sedlo (Konjic RO—CK).¹¹ Odbrana Ivan Sedla povjerena je dvama hrvatskim i jednom njemačkom bataljonu, koji je pojačan sa jednom baterijom.

Gubici operacija Mostar: Od 20 do 27 februara: njemački: 27 mrtvih, među kojima jedan oficir, ranjeno 143, među kojima jedan oficir, nestao 1. Italijanski: 9 mrtvih. 36 ranjenih, među kojima 4 oficira. 29 nestalih, među kojima 1 oficir.

Major Bobbio

1 Ekselenciji
1 nač. štaba
1 pom. nač. št.
3 oper. odjelenju
1 obav. —,—

⁷ Mračaj

⁸ Isto

⁹ Grupa »Vogel« i Peti ustaški zdrug bili su od 25 februara pod komandom 717 divizije.

¹⁰ Odnosi se na jedinice Treće sandžačke brigade Prve proleterske divizije.

¹¹ Napade su vršile jedinice Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije. Vidi dok. br. 158. 160 i 161.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 27 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA
PROTIV JEDINICA NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I DOLINI
NERETVE¹**

POVJERLJIVO

Položaj 1.III.43.

**Njemački štab za vezu
pri
Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«
Djel. pov. br. 376/43.**

**Operativno odjeljenje
poslalo kopiju odjeljenju »I«
2 mar. 1943**

**Višoj komandi oruž. snaga
»Slovenija-Dalmacija«
Operativnom odjeljenju
Obavještajnom odjeljenju**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA-
OPERATIVNO ODJELJENJE
Br. 3500
Stiglo 2. mar. 1943/XXI

Sjedište

27.11.43.:

Akcije »Weiss« i »Mostar«:

Težište borbi na prostoru G. Vakuf, Konjic, Ivan Sedlo.

Neprijatelj se pred SS-divizijom i 369 divizijom povukao. dosad se boreći.

SS-divizija:

Sa desnim krilom izbačenim na zapad dostigla liniju Preka Glav. (8 km sjeverozapadno od Drvara) — Zadrževpi² — Oštrelj. Neprijatelj u jačini bataljona odbačen uz krvave gubitke.

Istočna grupa je slomila neprijateljski otpor kod Strmice. Zbog velike visine snijega, napredovanje izvanredno teško. Na putu Kolunić—Oštrelj oko 230 prepreka od drveća, sa protivtenkovskim jamama, od čega je 130 uklonjeno. Neprijateljski gubici: 42 mrtva izbrojana.

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 171/2).

² Vjerovatno Zračev Br.

Namjera: Kao do sada.

369 *divizija:*

Neprijatelj se povlači pred Divizijom sa dvije strane puta za Glamoč, ka jugu i jugoistoku³. Sedam miniranja puta.

Izviđački bataljon zauzeo je, poslije upornog neprijateljskog otpora, kotu 918 (1 km jugozapadno od Berića).

Glavnina Divizije pročešljava sa obje strane put Mrkonjić Grad—Glamoč.

370. puk: Nema izvještaja.

969. puk: linija Medna—Bogojevići.

Treća hrv. brdska brigada: Dostigla na prostor sa obje strane Trnova.

Namjera: Kao dosada.

717 *divizija:*

Kod *borbene grupe* južno od G. Vakufa nema promjena.

Protivnik se dalje pojačava. I dalje angažovanje teškog oružja i artiljerije. Artiljeriska vatra na G. Vakuf u svrhu uznemiravanja. Po iskazima stanovnika, prikupljanje novih neprijateljskih snaga na prostoru 4 km južno od Prozora.

II bataljon 737 puka i jedna baterija prispjeli na prostor 5 km sjeverozapadno od G. Vakufa.

I bataljon 749 puka odmarširao za Travnik, Zenicu i Vareš radi smjenjivanja dijelova 718 pješ. divizije (koji treba da budu angažovani kod Bradine).

Namjera: Napad u pravcu Prozor.

718 *divizija:*

Posada Konjica napadnuta u toku noći više puta od jačih neprijateljskih snaga. Napadi su odbijeni. Od 27. II popušta neprijateljski pritisak na Konjic. Glavnina *borbene grupe* ponovo nastupila prema Konjicu. Neprijateljski otpor i dalje pojačan. Protivnapadi odbijeni djelimično borbom prsa u prsa.

Namjera: Kao dosad. Dvije čete 738. grenad. puka su u pokretnoj pripravnosti protiv eventualnog pokušaja neprijateljskih grupa koje se bore oko Konjica da se probiju na sjever. Prema izvještaju Ia⁴ 718. divizije (bio lično u Mostaru), u Mostaru je zasada mirno. Komandant ita-

³ Na pravcu nastupanja 369 njemačke divizije nalazile su se jedinice Pete NOU divizije.

⁴ Načelnika operativnog odjeljenja

lijan. divizije obećao je zaštitu njemačkim ljudima i mašinama. Jačina njemačke borbene grupe u Mostaru: 3 oficira, 19 podoficira, 232 vojnika. Oružje: 15 mitraljeza, 192 puške, 22 mašinska pištolja.

Vazduhoplovstvo: Bobena akcija protiv neprijatelja kod Podorašca (6 km sjeveroistočno od Konjica) i prema južnom dijelu Konjica. Trinaest letova u cilju snabdijevanja. Jaka odbrana sa pješadiskim oružjem. Ukupno 37 akcija.

Zapadna Bosna, Istočna Bosna:

Pri čišćenju luka Una — Sana, dosad 114 mrtvih neprijatelja. Prodor 25 km jugoistočno od Banje Luke, bez dodira sa neprijateljem.

Srbija:

U Beogradu 35 komunista uhapšeno. Banditi spalili pilanu zapadno od Raške.

Vrhovni komandant Jugoistoka

Za tačnost prepisa:
Drechsler
poručnik

BR. 303

NAREĐENJE VIŠE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DALMACIJA« OD 28 FEBRUARA 1943 GOD. O NAČINU IZVOĐENJA OPERACIJE »WEISS II«¹

DCL

Telegram

V.P. 10, 28 februar 1943

Od Više komande or. sn. »Slov.-Dalm.«

Komandi VI arm. korpusa

Br. prot. 3410~

U vezi telegrama ove Komande br. 3120 od 24 tekućeg.²

Prvo. Vrhovna komanda je saopštila povodom sporazuma sa O.K.W.³ da se akcije koje su u toku u dolini Neretve imaju voditi na sljedeći način:

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 3 C/3.

² Vidi dok. br. 284.

³ Kratica od Oberkommando der Wehrmacht — Vrhovna komanda oružane sile.

A) — Italijanske trupe će i dalje garantovati za zonu Mostar i rudnike.

B) — Četničke formacije treba upotrebiti, izbjegavajući da djeluju u dodiru sa njemačkim trupama.

C) — Koordinacija italijansko-njemačko-hrvatske akcije biće povjerena komandantu VI arm. korpusa koji će uskladiti pokrete i akcije na neprijatelja.

Drago. Koordinacija o kojoj pod prethodnom tačkom c), počće čim stignu analogne instrukcije njemačkim komandama koje će obavijestiti O.K.W. Zato je hitno da ta komanda osigura direktnu vezu sa njemačkim komandama generala Lütersa i 718 divizijom.

Treće. Radi ravnanja Vrhovna komanda je ukazala na shodnost ograničenja akcije njemačko-hrvatskih trupa što je moguće više na sjever.

Četvrto. Potvrditi prijem.

General Robotti

DNEVNI IZVJEŠTAJ KOMANDE ITALIJANSKOG ŠESTOG
ARMIJSKOG KORPUSA OD 28 FEBRUARA 1943 GOD. O
BORBAMA PROTIV JEDINICA NOV U DOLINI NERETVE¹

Predmet rzb j otpreme
Telegram Datum i čas j prijema 1 III 43
3.30 čas.

Od Taktičke komande VI armijskog korpusa
Komandi Supersloda
i na znanje:
Guvematoratu Crne Gore
Komandi XIV i XVIII armij. korpusa
i Mornarici Dalmacije
№ 2915/op.

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO' ODJELJENJE

Br. 3418

Stiglo 1 marta. 1943/XXI

IZVJEŠTAJ U 18.00 ČASOVA 28 FEBRUARA

Sektor »Murge«

1) Kolone V.A.C.², o kojima je javljeno jučerašnjim izvještajem da su kod Grahovice³ (Konjic QO—CD—BZ) i kod Čelebića (QM—CD), nastavile su pokret prema zapadu u pravcu, Oštrožac (QK—CD). Druga kolona V.A.C. zauzevši Gradinu (RH—BZ) uputila je jedinice prema sjeveru deblokiravši drum do Podorašca (RK—CF—CD).

2) — *Sektor Drežnica*. Kolona koja djeluje istočno od Neretve svladala je znatan otpor, kasno poslije podne zauzela je desnim krilom Klb. Polje (Prozor PN—BQ) isturivši dijelove prema jugu.⁴

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnodstoriskog instituta, k. 18 B/4.

² Četnici Draže Mihailovića

³ Orahovica

⁴ Sastav ove Italijansko-četničke kolone vidi u dok. br. 297. Na pravcu njenog nastupanja držale su položaje jedinice Druge proleterske brigade Druge proleterske divizije.

Gubici se imaju provjeriti,
Kolona zapadno od Nereve,⁵ Protunapad partizana jačim snagama prisilio je Crnogorce⁶ da se povuku sa položaja zauzetih jučer, 27 o.m. (vidi jučerašnji bilten), koje su kasnije bile ponovo zauzete od Cr. koš. nakon teže borbe.⁷

Danas poslije podne crnogorska kolona napredovala je od Sedla (Mostar PN—BH) prema sjeveru, stalno ometana jakim protivničkim protuđejsvom.⁸ Naši gubici 3 ranjena, crnogorski 40 mrtvih, V.A.C. 3 mrtva. Veliki su gubici partizana, ali ne utvrđeni.

U vojnoj bolnici Zemun kod Beograda sklonjena su 2 oficira i 70 što podoficira što vojnika, koji su ranjeni, a pripadaju diviziji »Murge«. To su vojnici garnizona Bradina, i manjih željezničkih posada koji su evakuisani brigom njemačkih odreda kolone »Annacker«.

Sektor »Messina Nakon borbi posljednjih dana raspored hrvatskih trupa je sljedeći: od jugozapada ka sjeveroistoku Gomila (Mostar KI—AR), Dole (IH—Kl) do k. 598, Perića Mah. (Kl—AT), Bijeli Br. — Neždravica (Kl—AV), Stanine—Zidine—Gradina (LI—AV) i zatim ide starom linijom.⁹

Sektor »Marche« i »Kotor«. Normalna aktivnost.

Vazдушna aktivnost vrlo intenzivna cijelog dana. Ponovljena bombardovanja kao pomoć djelujućim kolonama istočne i zapadno od Neretve.

Mnogobrojna oružana izviđanja u zonama sjeverno« od pravca pomenutih kolona i u rudokopnoj zoni, gdje je zapaženo jako protuavionsko dejstvo.

Vedro. —

General Negri

- 8 prepisa
- 1 Ekselenciji
- 1 Nač. štaba
- 1 Pomoć. nač. štaba
- 2 Oper, odjelj.
- 1 Obavještajnom odjelj.
- 1 Kr, karab.
- 1 odjeljenju transmisije

⁵ Sastav i jačinu kolone B vadi u dok. br. 297.

⁶ Četnike iz Crne Gore

⁷ Borbe sa Italijansko-četničkom kolonom B vodila je Druga dalmatinska brigada Druge proleterske divizije.

⁸ Isto

⁹ Vidi približni sastav i jačinu ustasko-domobranskih snaga na ovom sektoru u dok. br. 318.

DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
28 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
• NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹

Telegram

Predano: 2.III.1943. u 01.00 časova/XXI
Priljeno: 2.III.1943. u 04.45 časova/XXI

VIŠA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

OPERATIVNO ODJELJENJE

Br. 3487

Stiglo 2. III. 1943/XXI

Od Grupe BOBBIO
Komandi Superslada — Op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
i na znanje:
Italijaoskaj misiji u Zagrebu

Broj prot. 213/A/3

NOVOSTI U 21.00 CAS 28 FEBRUARA 1943—XXI

SS-divizija:

Zapadna grupa nastavlja napredovanje u pravcu juga i jugoistoka, do čim se neprijatelj povlači. Mostobran kod Drvara bio je pojačan.

Istočna grupa stigla je na liniju: Topla Kosa (Drvar — UM—EZ) — Lipoglav² k. 973 (Drvar QO—FG) k. 1245 (Drvar UR—FG) svladavši neprijateljski otpor.³

Druga kolona je doprla do Kosiica k. 1251 (Drvar VM—EQ).

Prema obavještenjima od strane stanovništva 2000 partizana prebacilo se cestom Ribnik — Glamoč.⁴

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojooistoriskog instituta, kut, 17 J/2.

² Lipova Glava

³ Borbe sa Istočnom[^] kolonom SS divizije vodile su Osmi i Dvanaesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

⁴ U to vrijeme na prostoriji G. i D. Ribnik i Mliništa nalazile su se jedinice Četvrte i Sedme krajiške brigade Pete NOU divizije.

369 *divizija:*

Desno krilo je očistilo zonu u pravcu Ravan (Drvar VO—EK) — Palalići (Drvar VS—EH) spojivši se sa centrom i lijevim krilom na rubu šume u cilju da iza toga prodru u pravcu juga. Neprijatelj se povlači na čitavom frontu, dajući stalan otpor.⁵ Naneseni gubici: 29 mrtvih, 50 ranjenih.

717 *divizija:*

Desno krilo sa II bataljonom 737 puka je u 20.00 časova doprlo do linije Karaulica (Prozor NK—CS) — Grudica (Prozor NK—CS). Kod Grudice se nastavljaju borbe. Grupa »Vogel«: zauzela je i zadržala: k. 1044 (Prozor NM—CU), Mračaj (Prozor NM—CU), k. 957 (Prozor NM—CU), k. 1052 (Prozor OL—CS), k. 1072 (Prozor OL—CU).⁶

Neprijatelj se sa neodređenim snagama uvukao bočno na k. 1044 (Prozor NK—NM—CU) u pravcu sjevera doprijevši sa nekim formacijama u Uzričje (Prozor NM—CU). Pripremljeni su odredi da unište infiltraciju.

Pretrpljeni gubici: 1 mrtav, 24 ranjena, Nanijeti: 80 prebrojenih mrtvih, 1 zarobljenik, mnogobrojni ranjeni, zaplijenjen 1 p. mitraljez, 4 puške i municija.

718 *divizija:*

Kolona koja je napredovala zapadno od ceste, svladavši žilav otpor, doprla je do linije Vozić⁷ — (Konjic RK—CK) Biroka Hose⁸ (Konjic RK—CK) — sjeverna granica Podorašca (Konjic RK—CF—CD).⁹

Kolona koja je napredovala istočno od ceste odbila je neprijatelja u kratkim borbama prema zapadu i stigla je u Konjic.¹⁰ Uništeni prolaz blizu Podorašca provizorno je popravljen.

Pretrpljeni gubici: 1 mrtav, 3 ranjena. 7 mrtvih neprijatelja. Zaplenjeni: 1 p. t, top, 2 p. mitraljeza, 5 pušaka.

Major Bobbio

prepis: ekselenciji

dato na uvid: načelniku štaba

— „ — : pomoćniku nač. št.

poslat prepis: oper. odjeljenju

—• „ — : obavješt. — „ —

—• „ — : Kr. karabinjerima

⁵ U to vrijeme na prostoriji G. i D. Ribnik i Mliništa nalazile su se jedinice Četvrte i i Sedme krajiške (brigade Pete NOU divizije).

⁶ Na pravcima nastupanja 717 divizije i Grupe »Vogel« držale su položaje jedinice Sedme NOU divizije, Treća krajiška i Prva dalmatinska brigada.

⁷ Vozniik

⁸ Bikova Kosa

⁹ Ova kolona vodila je borbe sa jedinicama Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

¹⁰ Odnosi se na dijelove Treće sandžacke brigade Prve proleterske divizije.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ ITALIJANSKOG OFICIRA ZA VEZU
PRI KOMANDI NJEMAČKIH TRUPA U HRVATSKOJ OD
28 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PROTIV JEDINICA
NOV U BOSANSKOJ KRAJINI I U DOLINI NERETVE¹**

Telegram

**Predano: 2.III.1943. u 01.00 časova/XXI
Primljeno: 2.III.1943. u 04.45 časova/XXI**

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA'

OPERATIVNO JDDJELJENJE

Br. 3487

Stiglo 2. III. 1943 'XXI

**Od Grupe BOBBIO
Komandi Supersloda — Op.
Komandi XVIII arm. korpusa
Komandi VI arm. korpusa
i na znanje:
Italijanskoj misiji u Zagrebu**

Broj prot. 213/A/3

NOVOSTI U 21.00 CAS 28 FEBRUARA 1943—XXI

SS-divizija:

Zapadna grupa nastavlja napredovanje u pravcu juga i jugoistoka, dočim se neprijatelj povlači. Mostobran kod Drvara bio je pojačan.

Istočna grupa stigla je na liniju: Topla Kosa (Drvar — UM—EZ) — Lipoglav² k. 973 (Drvar QO—FG) k. 1245 (Drvar UR—FG) svladavši neprijateljski otpor.³

Druga kolona je doprla do Kosica k. 1251 (Drvar VM—EQ).

Prema obavještenjima od strane stanovništva 2000 partizana prebacilo se cestom Ribnik — Glamoč.⁴

¹ Original, na italijanskom jeziku, pisan na mašini, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta, kut. 17 J/2.

² Lipova Glava

³ Borbe sa Istočnom kolonom SS divizije vodile su Osmi i Dvanaesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije.

⁴ U to vrijeme na prostoriji G. i D. Ribnik i Mliništa nalazile su se jedinice Četvrte i Sedme krajiške brigade Pete NOU divizije.

369 *divizija:*

Desno krilo je očistilo zonu u pravcu Ravan (Drvar VO—EK) — Palalići (Drvar VS—EH) spojivši se sa centrom i lijevim krilom na rubu šume u cilju da iza toga prodru u pravcu juga. Neprijatelj se povlači na čitavom frontu, dajući stalan otpor." Naneseni gubici: 29 mrtvih. 50 ranjenih.

717 *divizija:*

Desno krilo sa II bataljonom 737 puka je u 20.00 časova doprlo do linije Karaulica (Prozor NK—CS) — Grudica (Prozor NK—CS). Kod Grudice se nastavljaju borbe. Grupa »Vogel«: zauzela je i zadržala: k. 1044 (Prozor NM—CU), Mračaj (Prozor NM—CU), k. 957 (Prozor NM—CU), k. 1052 (Prozor Ol—CS), k. 1072 (Prozor Ol—CU)."

Neprijatelj se sa neodređenim snagama uvukao bočno na k. 1044 (Prozor NK—NM—CU) u pravcu sjevera doprijevši sa nekim formacijama u Uzričje (Prozor NM—CU). Pripremljeni su odredi da unište infiltraciju.

Pretrpljeni gubici: 1 mrtav, 24 ranjena. Nanijeti: 80 prebrojenih mrtvih, 1 zarobljenik, mnogobrojni ranjeni, zaplijenjen 1 p. mitraljez. 4 puške i municija.

718 *divizija:*

Kolona koja je napredovala zapadno od ceste, svladavši žilav otpor, doprla je do linije Vozić⁷ — (Konjic RK—CK) Biroka Hose⁸ (Konjic RK—CK) — sjeverna granica Podorašca (Konjic RK—CF—CD).⁹

Kolona koja je napredovala istočno od ceste odbila je neprijatelja u kratkim borbama prema zapadu i stigla je u Konjic.¹⁰ Uništeni prolaz blizu Podorašca provizorno je popravljen.

Pretrpljeni gubici: 1 mrtav, 3 ranjena. 7 mrtvih neprijatelja. Zaplenjeno: 1 p. t. top, 2 p. mitraljeza. 5 pušaka.

Major Bobbio

prepis: ekselenciji

dato na uvid: načelniku štaba

— „ — : pomoćniku nač. št.

poslat prepis: oper. odjeljenju

— „ — : obavješt. — „ —

—• „ — : Kr. karabinjerima

⁵ U to vrijeme na prostoriji G. i D. Ribnik i Mliništa nalazile su se jedinice Četvrte i Sedme krajiške brigade Pete NOU divizije.

" Na pravcima nastupanja 717 divizije i Grupe »Vogel« držale su položaje jedinice Sedme NOU divizije, Treća krajiška i Prva dalmatinska brigada.

⁷ Voznik

" Bikova Kosa

* Ova kolona vodila je borbe sa jedinicama Prve proleterske brigade Prve proleterske divizije.

¹⁰ Odnosi se na dijelove Treće sandžačke brigade Prve proleterske divizije.

DNEVNI IZVJEŠTAJ NJEMAČKOG ŠTABA ZA VEZU PRI
VIŠOJ KOMANDI ORUŽANIH SNAGA »SLOVENIJA-DAL-
MACIJA« OD 28 FEBRUARA 1943 GOD. O BORBAMA PRO-
TIV JEDINICA NOV U ZAPADNOJ BOSNI I DOLINI
NERETVE¹

POVJERLJIVO

Položaj 2.III.43

Njemački štab za vezu

VISA KOMANDA ORUŽANIH SNAGA
»SLOVENIJA-DALMACIJA«

^{p n}
Višoj komandi oruž. snaga

OPERATIVNO ODJELJENJE
Brisao

»Slovenija-Dalmacija«

stiglo 2 ^ m 3 / x x 1

Djel. pov. br. 380/43

III.

Operativno odjeljenje
poslalo kopiju odjeljenju »I«
2 MAR. 1943/XXI

Višoj komandi oruž. snaga »Slovenija-Dalmacija«
Operativno odjeljenje
Obavještajno odjeljenje

Sjedište

28.2.43.: *Akcije »Weiss« i »Mostar«:*

Operacije SS-divizije i 369 divizije napreduju dobro uz rastući neprijateljski otpor. Oštre borbe kod borbenih grupa angažovanih u pravcu Mostara.

SS-divizija:

Zapadna grupa je sa jakim desnim krilom obrazovala mostobran Drvar i sa glavninom dostigla u borbi liniju Strazbenica—Miljevci. Neprijatelj se povlači na Istok. Teška razaranja puteva.

Istočna grupa je na cijelom frontu slomila uporni neprijateljski otpor, od oko 2 brigade, i dostigla liniju 6 km jugoistočno od Drinića — 7 km istočno-sjeveroistočno od Dri-

¹ Original, pisan na mašini, na njemačkom jeziku, nalazi se u arhivi Vojnoistoriskog instituta (kut. 17 1/2).

17 1/2
GEHEIM

O.U., den 2. 3. 43

Deutscher Verbindungstab
zum
Commando Superiore F.F.AA.
"Slovenia-Dalmatia"
Brz.Tgb.Nr. 380/43 geh.

An das

Commando Superiore F.F.AA. "Slovenia-Dalmatia"
Operationsbüro
Informationsbüro

Standort.

28.2.43: Unternehmen "WEISS" und "MOSTAR"

SPANNISCHER VERBANDSSTAB OPERATIONSBURO
No. 3530
Arrivato il 2 MAR 1943
inviata cop. <i>offizios.</i>
2 MAR 1943

Operationen SS-Div. und 369. Inf. Div. schreiten bei wachsendem Feindwiderstand gut vorwärts. Harte Kämpfe bei den Richtung MOSTAR angesetzten Kampfgruppen.

8b
12
Q

SS-Div.: Westgruppe hat mit starken rechten Flügel Brückenkopf DRVAR gebildet und mit Masse Linie STRAZBENKA - MILJEVCI in Kämpfe erreicht. Feind weicht nach Osten aus. Schwere Straßenerstörungen.
Ostgruppe brach vor gesamter Front hartnäckigen Feindwiderstand von etwa 2 Brigaden und erreichte die Linie 6 km südostwärts DRINIC-7 km ostnordostwärts DRINIC. Ostwärtiger Flügel hat G.RIBNIK (10 südost KLJUC) erreicht. Sicherung Straße BOS. PEPROVAC - KLJUC durch 1 Komp., 1 Schwadron, 1 Zug Panzerkampfwagen.
Verluste vom 25. bis 27.2.: eigene 6 Tote, 11 Verwundete, Feind 160 Tote gezählt, wahrscheinlich weit mehr.

Absicht:

Verstärkung und Erweiterung des Brückenkopfes DRVAR, Nachziehen der Masse, Säuberung ostw. der Straße.

369. Div.:

Feind leistet entlang Straße nach GLANOC zähen Widerstand und ging erst bei Dämmerung in Wald südlich BJELOVINA zurück. Erneuter Widerstand dort zu erwarten. Division hat Linie PERESICI - BJELOVINA - LUNJA erreicht. Verluste vom 25. bis 27.2.: Eigene: 12 Tote, 48 Verwundete. Feind 145 Tote gezählt.

Absicht:

Fortsetzung des Angriffs in breiter Front nach Süden. Inbesitznahme der Pashöhe 1123.

717. Inf. Div.:

Feind südl. G.VAKUF verstärkt. Weitere schwere Waffen aufgetreten. Nach Gefangenenaussagen V. Komm. Brig. im Raum südwestlich G.VAKUF, VIII. Komm. Brig. bei PROZOR, eine weitere Brig. ostw. PROZOR.
Division (ohne Rgt. 749 und Btl. BUGOJNO) südwestlich G.VAKUF zum Angriff auf PROLO bereitgestellt. Dabei Feind in Komp. Stärke aus ausgebauten Stellungen nach Süden geworfen. Gegen Straße abgewiesen.

Verluste vom 25. bis 27.2.: deutsche: 1 Toter, 8 Verwundete
11 verwundete Kroaten.

Absicht: Angriff Richtung PROZOR mit Schwerpunkt südwestlich Straße.

nića². Istočno krilo dostiglo je G. Ribnik (10 km jugoistočno od Ključa). Osiguranje puta Bos. Petrovac—Ključ sa 1 četom, 1 eskadronom i 1 tenkovskim vodom.

Gubici od 25. do 27.11: Sopstveni: 6 mrtvih, 11 ranjenih.

Neprijatelj: 160 izbrojanih mrtvih: vjerovatno ih je daleko više.

Namjera:

Ojačanje i proširenje mostobrana Drvar, dovlačenje glavnine, čišćenje istočno od puta.

369. *divizija:*

Neprijatelj pruža žilav otpor duž puta za Glamoč i tek u sumrak se povukao u šumu južno od Bjelovine³. Tamo treba očekivati ponovni otpor. Divizija je dostigla liniju Perezići⁴—Bjelovina—Lunja⁵. *Gubici od 25. do 27.11:*

Sopstveni: 12 mrtvih, 48 ranjenih.

Neprijatelj: 45 mrtvih izbrojano.

Namjera:

Nastavljanje napada na širokom frontu prema jugu. Zauzimanje prijevoja — kote 1123.

717. *pješad. divizija:*

Neprijatelj južno od G. Vakufa pojačan. I dalje angažovanje teškog oružja. Po izjavama zarobljenika, V komun. brigada⁶ je na prostoru jugozapadno od G. Vakufa, VIII komun. brigada kod Prozora, jedna druga brigada istočno od Prozora.

Divizija je (bez 749. puka i bataljona Bugojno) pripremljena jugozapadno od G. Vakufa za napad na Prolo⁷. Pritom je neprijatelj, u jačini čete, izbačen iz izgrađenih položaja na jug i odbijen od puta.

Gubici od 25. do 27.11: Nijemaca 1 mrtav, 8 ranjenih. 11 ranjenih Hrvata.

Namjera: Napad u pravcu Prozora sa težištem jugozapadno od puta.

² Borbe protiv jedinica SS divizije »Princ Eugen« vodile su Osmi i Dvanaesta krajiška brigada Četvrte NOU divizije. Vidi dok. br. 168.

³ Odnosi se na jedinice Četvrte i Sedme krajiške brigade Pete NOU divizije.

⁴ Perišići (na karti 1:100.000)

⁶ Lunja Gl.

* Peta crnogorska brigada u ovo vrijeme nalazila se na prostoriji Grabovci (7 km sjeverozapadno od Konjica), Seonica, Obre.

⁷ Prozor

718. pješad. divizija:

Neprijatelj je obustavio napad na **Konjic** i dijelom se povukao na sjever. Bataljon goni dijelove. Pred glavninom borbene grupe, 3 km južno od **Bradine**, nepromijenjeni žilavi neprijateljski otpor⁸. Neprijatelj je raspolagao brojnim mitraljezima i p. t. topovima. Napad nastavljen 28.11. O cilju još nema izvještaja.

Gubici od 20—27.11:

Nijemaca: 27 mrtvih, 143 ranjena, 1 nestao;
Italijana: 9 mrtvih, 36 ranjenih, 7 nestalih;
Hrvata: 48 mrtvih, 102 ranjena, 29 nestalih.

Vazduhoplovstvo: 23 borbene akcije na neprijateljske položaje sjeveroistočno od **Konjic** i 4 km od **G. Vakufa**. Dobar uspjeh.

Centar snabdijevanja **Konjic—Kolazin**⁹ ponovo snimljen, jer se prvi film nije mogao iskoristiti. Ukupno 41 akcija.

Zapadna Bosna:

Završeno čišćenje luka **Una—Sana**. Ostatak napadnutog neprijatelja povukao se na istok. Napadnuto hrvatsko uporište južno od **Gline**. Dva oficira i 80 ljudi nestalo.

Srbija:

Ne može se opaziti neko smirivanje kao posljedica oštrog mjera. Ponovo zapriječeno oštrom odmazdom protiv pokušaja sabotaze. Južno od **Kruševca** sukob sa jačim bandama. Pet mrtvih neprijatelja. U Beogradu uhapšena 32 komunista.

(M. P.)

Vrhovni komandant Jugoistoka

Za tačnost prepisa:

Drechsler
poručnik

⁸ Borbe su vođene sa dijelovima Prve proleterske divizije.
⁹ Vjerovatno Kolašin